

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

NEVŞEHİR MEKTEPLERİ (1820-1920)

Doç. Dr. Adem Öger-Oğuz Özdem

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları: 10

MEVSERİ MEKTEPLERİ (1820-1920) • Doç. Dr. Adem Öger-Öğuz Özdem

Novşehr 2016

Ücretsiz

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI: 10

NEVŞEHİR MEKTEPLERİ (1820-1920) Metin-Sözlük-Tıpkıbasım

Doç. Dr. Adem ÖGER

Oğuz ÖZDEM

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ KAPADOKYA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ - NEVKAM

Ankara, 2015

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları: 10

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesine aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tümü ya da bölümü/böümleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinin yazılı izni olmadan elektronik, optik, mekanik ya da diğey yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright (2015) by Nevşehir Hacı Bektaş Veli University. All rights reserved.

No part of this book may be printed, Reproduced or distributed by any electronical, optical, mechanical or other means without the written permission of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

NEVŞEHİR MEKTEPLERİ (1820-1920)

Metin-Sözlük-Tıpkıbasım

Yazarlar

Doç. Dr. Adem ÖGER ve Oğuz ÖZDEM

ISBN: 978-605-4163-19-9

1. Baskı

Haziran, 2015 / Ankara

500 Adet

Kapak Düzeni: Pınar GÜNGÜR

Sayfa Tasarımı, Baskı ve Cilt

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Adakale Sokak No: 14/1 Kızılay/ANKARA

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Sunuş	v
Ön Söz	vii
1. Mukaddime	1
2. Malumat-ı Tarihi(y)e	3
3. Patriarhikon Siyilion.....	37
4. Büyük Simalar	41
4.1. Arhiereaslar	41
4.2. Theologoslar	41
4.3. Tabipler	41
4.4. Erbab-ı Hukuk.....	41
4.5. Gazeta Muharrirleri.....	41
4.6. Senayi-i Nefise.....	42
4.7. Ticaret ve Senayi	42
5. Teracim-i Ahval	45
5.1. Theoktistos.....	45
5.2. Nektarios.....	45
5.3. Vasilios Kraniadis	46
5.4. İoannis Evmolpidis.....	46
5.5. Arhangelos Gavriil.....	49
5.6. Eleftherios Kontopulos.....	50
5.7. Vasilios Kontopulos.....	51

6. Adat ve Ahlak	53
6.1. Lisan	53
6.2. Telebbüs	53
6.3. Adat ve Ahlak	54
7. Everyetisler	56
8. Cemi(y)etler	60
9. Bazı Türkçe İsimler	62
9.1. Erkek İsimleri	62
9.2. Kadın İsimleri	63
10. Sözlük	65
11. Tıpkıbasım	73

SUNUŞ

Nevşehir ve çevresi, tarihin en eski devirlerinden beri farklı kültür, din ve medeniyetlerin gelişmesinde önemli bir yere sahip olmuştur. Eşsiz coğrafyası ve hoşgörüsüyle farklı kültürlerin bir arada yaşamasına izin veren bu topraklar, günümüzde turizmin gelişmesiyle ülkemizin en önemli seyahat alanlarından biri haline gelmiş ve bu noktada tarih içindeki işlevini sürdürmeye devam etmektedir.

Asırlar boyunca Nevşehir ve çevresinde yaşayan topluluklardan biri Karamanlı Ortodokslar'dır. Nevşehir merkez ve ilçelerinde Müslüman Türklerle bir arada ve hoşgörü içerisinde yaşayan bu zümre, TBMM ile Yunan hükümeti arasında yapılan anlaşma gereğince 1923 yılında Yunanistan'a göç etmiştir.

Mübadelenin ardından bu zümrenin geride bıraktığı kilise, okul, hamam ve çeşme gibi yapıların sayısı oldukça fazladır. Bugün Nevşehir merkez başta olmak üzere Kapadokya bölgesinin hemen her yerleşiminde Karamanlı Ortodokslara ait sivil mimari örneklerine ve Karamanlı Türkçesiyle (Grek harfleri ile Türkçe) yazılmış kitabelere rastlamak mümkündür. Ayrıca Karamanlı Türkçesiyle kaleme alınmış dini ve dindışı kitapların sayısı da azımsanmayacak orandadır.

16. yüzyılın ortalarından başlayarak 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar Karamanlı Türkçesiyle çeşitli eserler verilmiştir. Yüzyıllarca Anadolu'da - özellikle Kapadokya bölgesinde- Müslüman Türklerle bir arada yaşayan ve Türkçe konuşan Karamanlı Ortodokslar üzerine yapılacak çalışmalar, Türk tarihi, kültürü, dili ve edebiyatı hakkında önemli bilgiler içermesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, kurulduğu günden bu yana eğitim-öğretim faaliyetleriyle birlikte bir yandan ürettiği bilimsel bilgiyi evrensel düzeyde paylaşırken diğer taraftan da içinde bulunduğu eşsiz coğrafyanın bağrında büyüttüğü medeniyetlerin kültürel miraslarını ve değerlerini korumaya ve tanıtmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda Grek harfli Türkçe metin olarak basılan ve Nevşehir’de yaşayan Karamanlı Ortodoksların yaşamı, okulları, nüfusu, gelenekleri ve yetişmiş önemli simaları hakkında bilgi veren eserlerden biri de “Nevşehir Mekteplerinin Dersaadet Eforiasının Yüzüncü Sene-i Devri(y)esi (1820-1920)”dir. Nevşehir tarihi ve kültürü üzerine yapılacak çalışmalarda önemli bir kaynak niteliğindeki bu eseri, Nevşehir Mektepleri (1820-1920) ismiyle yayına hazırlayan Doç. Dr. Adem ÖGER ve Oğuz ÖZDEM’i kutlar, çalışmalarında başarılar dilerim.

Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü

ÖN SÖZ

Nevşehir ve çevresi, tarihi dönemler içinde çok sayıda kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bunlardan biri, Karamanlı Ortodokslar olarak adlandırılan ve Mübadele ile 1923 sonrasında Yunanistan'a göç eden zümredir. Balkanlar, Kırım, Suriye, İstanbul ve özellikle Anadolu'nun değişik yörelerinde dağınık olarak yaşamış olan Ortodoks Hristiyanların Türkçe konuşanlarına *Karamanlı*; bunların konuştukları dile *Karamanlîca*; Grek harfleriyle yazılmış Türkçe eserlere de *Karamanlidika* denmektedir. Bu zümre tarihî süreçte "Türk Ortodokslar", "Karamanlı Ortodokslar", "Zımmiyan-ı Karaman", "Karamanyan/Karamaniyan", "Karamanlılar", "Anadolu Hristiyanları", "Ortodoks Hristiyanlar", "Hristiyan Ortodokslar", "Anadolu'nun Hristiyan Ortodoksları", "Anadolu Rumları" ve "Türkopoller" gibi isimlerle anılmışlardır.

Karamanlı Ortodoksları bir zümre olarak adlandırmaya yönelik kullanılan ifadelerde onların Hristiyan Ortodoks olmalarına, Türkçe konuşmalarına ve Anadolu'da yaşamış olmalarına vurgu yapıldığı görülmektedir. Günümüzde Yunanistan'da yaşamakta olan Karamanlı Ortodokslar ise bir zümre olarak kendilerini "Anadoluluyuz", "Karamanlıyız" veya "Anadolulu Rumuz"; bireysel olarak ise Anadolu'dan göç ettikleri köy, kasaba ya da şehir adıyla Niğdeliyiz, Çarıklılıyız, Konyalıyız, Sinasosluyuz, Mistiliyiz, Gelveriliyiz şeklinde tanımlamaktadırlar.¹

Karamanlı Ortodokslar; Balkanlar, Besarabya, Suriye ve Kırım'da yaşamakla birlikte nüfusun yoğunluğu Türk-Yunan nüfus mübadelesine kadar Anadolu'nun takriben Trabzon, Fırat, Toros ve Silifke hattından batıya düşen kısmında bilhassa Kayseri, Nevşehir, Niğde ve Konya bölgesinde; Karadeniz'in sahil muntıkasında, İstanbul'da ve başka yerlerde dağınık olarak yaşamakta idiler. Orta Anadolu'da ise Niğde, Nevşehir, Kayseri ve Aksaray illeri ile bunlara

¹ Bu tanımlamalar, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından desteklenen NEÜBAP13S32 Nolu Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında, 15.07.2013-30.08.2013 tarihleri arasında Yunanistan'da (Karamanlı Ortodoksların yaşadığı 40 civarında yerleşim yerinde) yaptığımız saha araştırmasında tespit edilmiştir.

bağlı 80 yerleşim yeri, bu zümrenin yoğun olarak yaşamış olduğu yerlerdir. Bu kapsamda Nevşehir (Nevşehir Merkez, Ürgüp, Mustafapaşa, Derinkuyu, Suvermez, Yazıhöyük, Özlüce, Başköy, Gülşehir, Kaymaklı); Niğde (Gölcük, Konaklı, Fertek, Ovacık, Aktaş, Hasköy, Kumluca, Hamamlı, Bor, Tırhan, Çarıklı, Eminlik, Kavlakepe, İlisun, Bereketli, Ereğli); Aksaray (Güzelyurt, Uluagaç, Sivrihisar, Karandere); Kayseri (İncesu, Zincidere, Pınarbaşı, Endürlük, Talas, Develi, Tavlusun, Çukur, Rum Kavak, Gesi, Ağırnas, Gergeme, Sarımsaklı, Hamidiye, Karacaören, Erkilet); Yozgat (Yozgat Merkez, Akdağmadeni, Karapir, Garipler, Abdurrahmanlı) gibi yerleşim yerleri bunlardan bazılarıdır.

TBMM ile Yunan Hükümeti arasında 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan “Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol” gereğince Türk topraklarında yerleşmiş Rum Ortodoks dininden Türk uyruklarıyla, Yunan topraklarında yerleşmiş Müslüman dininden Yunan uyruklarının 1 Mayıs 1923 tarihinden başlayarak zorunlu mübadelesine girilmiştir. Ancak İstanbul’da oturan Rumlar ve Batı Trakya’da oturan Müslümanlar mübadelenin dışında tutulmuştur.

Mübadele sonrasında Karamanlı Ortodokslar, Yunanistan’ın Halkida, İstia, Prokopi, Atina, Pirea, Kavala, Giannitsa, Selanik, Almiros, Farsala, Larissa, Karditsa, Trikala, Pella, Komotini, Aleksandroupoli, İoannina ve Drama gibi şehirlerine ve bunlara bağlı yerleşim yerlerine yerleştirilmiştir. Mübadelenin ardından Anadolu’da yaşadıkları yerleşim yerlerinin adlarını kültürün önemli bir taşıyıcısı olarak beraberinde götürmüşler ve Yunanistan’da iskân edildikleri yerlere çoğunlukla bu isimleri vermişlerdir. Örneğin; Nevşehir merkezden göç edenler Selanik’te Neapoli’yi; Prokopi/Ürgüp’ten göç edenler Eviya adasında Prokopi kasabasını; Sinasos/Mustafaşa’dan göç edenler Eviya adasında Sinasos köyünü; Arapsun/Gülşehir’den göç edenler Giannitsa şehrinde Aravissos’u; Kayseri’nin Çukur Köyü’nde göç edenler Karditsa şehrine bağlı Kappadokiko Köyünü; İzmir’den göç edenler Atina’ya bağlı Estia Neas Simirnis yerleşimini kurmuşlardır.

Mübadelenin ardından Karamanlı Ortodoksların karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri dil olmuştur. Büyük bir kısmı Türkçe konuşan Karamanlı Ortodokslar, göç sonrasında iskân edildikleri yerlerde hem Yunan halkıyla iletişim kurmakta sıkıntı yaşamış hem de kendilerini yerli halka kabul ettirememişlerdir. Dini açıdan aynı inanca mensup olsalar da Türkçe konuştukları ve Türkiye’den geldikleri için “Türk” olmakla suçlanmışlar ve hakir görülmüşlerdir. Mübadelenin ilk yıllarında büyük bir kısmı Türkçeden başka dil bilmeyen Karamanlı Ortodoksların ikinci kuşakları da (1980’li yıllara kadar) ailede Türkçeyi öğrenmişler ve Türkçenin varlığı büyük oranda devam etmiştir. Mübadelenin ardından eğitim dilinin Yunanca olması ve Türkçenin öğretilmemesi nedeniyle günümüzde gençler arasında Türkçeyi bilenlerin sayısı çok azdır. Ancak yerleşim yerlerinin büyük bir kısmında 60 yaş ve üzerindeki

insanlar, anne babalarından öğrendikleri Türkçeyi konuşmaya devam etmektedirler.

Karamanlı Ortodoksların kültür taşıyıcısı olarak sözlü edebiyat geleneği, toplumsal hayatın yanı sıra etnik ve kültürel yapıda da önemli bir işleve sahiptir. Günümüzde bu zümrenin belleğinde, özellikle Anadolu'ya ilişkin hikâyeler, türküler, halk oyunları, müzik, ilahi, atasözleri ve deyimler öne çıkmaktadır. Ayrıca Yunanistan'da Karamanlı Ortodoksların kurdukları derneklerin çatısı altında oluşturulan halk oyunu ekipleri ve onların icraları, "Gesi Bağları", "Konyalım", "Harman Yeri" "Taş Köprü" gibi birçok Anadolu türküsünün icrası bu zümrenin kültürel kimliğini koruma ve sürdürmede en temel unsurların başında gelmektedir. Ayrıca gençler, kültürel kökleri ve kimliklerini tanıma, paylaşma ve tanıtmaya noktasında elektronik kültür ortamı ve sosyal medya ağlarını da iyi bir şekilde kullanmaktadırlar.

1990'lı yıllardan itibaren Anadolu'dan Yunanistan'a göç eden Karamanlı Ortodoksların yaşamakta olduğu yerleşim yerlerinin belediyeleri ile Türkiye'den göç ettikleri yerlerdeki belediyeler arasında "Kardeş Belediye" protokolleri imzalanmış ve kültürel ilişkiler oldukça gelişmiştir. Örneğin; Ürgüp Belediyesi, Prokopi Belediyesiyle; Gelveri/Güzelyurt Belediyesi, Nea Karvali Belediyesiyle; Sinasos/Mustafapaşa Belediyesi, İstia Belediyesi ile kardeş belediye olmuştur. Bunun neticesinde belediyelerin işbirliğiyle düzenledikleri etkinlik ve festivaller aracılığıyla, mübadillerin 3. ve 4. kuşakları "vatan" olarak kabul ettikleri Anadolu'da atalarının yaşadığı mekânları görmenin yanı sıra kültürel değerlerini canlı bir şekilde yaşama ve yaşatma fırsatı yakalamaktadırlar.

Karamanlı Ortodoksların Anadolu'da en yoğun yaşadığı bölge Kapadokya'dır ve bu zümre Türkçeyi, Kayseri ve Nevşehir ağızına yakın bir ağızla konuşmuşlar ve buna da "Anadolu Karamanlı Ağızı" denilmiştir. Bu zümre konuştukları dili "Türkçe", "açık Türkçe", "sade Türkçe", "yavan Türkçe", "Türk dili" veya "Anadolu lisanı" gibi isimlerle adlandırmışlardır. Ancak kullandıkları alfabe -Grek alfabesi- ile konuştukları dil, onların iç dünyasında kültürel kimliklerini tanımlamada bir sorun olarak yer almıştır. Bu durumu şu dörtlük açıkça ortaya koymaktadır:

Gerçi Rum isek de Rumca bilmez Türkçe söyleriz

Ne Türkçe yazar okuruz ne de Rumca söyleriz

Öyle bir mahludi hattı tarikatımız vardır

Hurufumuz Yonanice Türkçe meram eyleriz.

16. yüzyılın ortalarından başlayarak 20. yüzyılın ortalarına kadar Karamanlı Türkçesiyle çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Başta Kapadokya olmak üzere

Anadolu'nun birçok yerinde de dinî ve sivil mimari ile mezar taşlarına sayısız kitabe yazılmıştır. "Nevşehir Mektepleri (1820-1920) Metin-Sözlük-Tıpkıbasım" adıyla yayınladığımız bu eser, Karamanlı Türkçesi ile 1920 yılında, İstanbul Anadolu Matbaası'nda "Nevşehir Mekteplerinin Dersaadet Eferiasının Yüzüncü Sene-i Devri(y)esi 1820-1920" ismiyle yayınlanmıştır.

Eser, Nevşehir'in kuruluşu, Damat İbrahim Paşa, Nar ve Göre kasabaları; 19. yüzyılda Nevşehir'de sosyal ve ekonomik hayat; Nevşehir ve çevresinde yaşayan Karamanlı Ortodoksların yetiştirdiği öğretmen, din adamı, doktor, gazeteci gibi önemli simalar; bu zümrenin okulları, dili, dinî hayatı, gelenek ve görenekleri gibi konuları ihtiva etmektedir. Bu nedenle eserin 19. yüzyıl Nevşehir tarihi ve kültürünü aydınlatmada önemli bir kaynak olduğu kanaatindeyiz.

Eser, Latin harflerine aktarılırken "fealıeti", "Hristian", "gösterior", "brakılmış" gibi kelimelerin okuyucu tarafından daha kolay anlaşılması için araya "y" sesi eklenmiş ve bunlarda ayraç içerisinde [fealı(y)eti, Hristi(y)an, gösteri(y)or, b(ı)rakılmış] belirtilmiştir. Ayrıca özel isimlere gelen çekim ekleri (Nevşehir'de, Sinodos'dan, Papa Yeoryion'in) kesme işareti ile ayrılmıştır. Bağlaçlar ise orijinal metinde yazıldığı şekli ile korunmuştur. Latin harflerine aktarılmış metinde, orijinal metnin sayfa numaraları köşeli ayraç ([I]) içerisinde verilmiştir.

Eserin bazı bölümlerinde, Yunanca cümleler yer almaktadır ve bu cümleler dipnotta Türkçeye çevrilerek verilmiştir. Eserde özellikle eğitim ve din alanında kullanılan kelimelerin büyük bir kısmı Yunancadır. Bu nedenle eserin sonuna tarafımızdan metinde geçen Yunanca kelimelerin Türkçe karşılıklarına yer veren "Sözlük" kısmı eklenmiştir. Ayrıca Karamanlı Türkçesine ilgi duyan araştırmacıların bu çalışmadan daha iyi yararlanması amacıyla eserin sonunda tıpkıbasıma yer verilmiştir.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından desteklenen NEÜBAP13S32 Nolu Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında tespit ve temin edilen bu eserin yayına hazırlanması için bizleri teşvik eden Rektörümüz Prof. Dr. Filiz KILIÇ'a; tıpkıbasım kısmını düzenleyen ve kapak tasarımını gerçekleştiren Öğr. Gör. Pınar GÜNGÜR'e; "Sözlük" kısmını hazırlamamıza yardımcı olan Thanasis Papanikolau'ya müteşekkirimiz. Ayrıca kitabın basımını gerçekleştiren Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Adem ÖGER

Oğuz ÖZDEM

Nevşehir-2015

1. [5] MUKADDEME

Nevşehir Mekteplerinin Derisaadet Eforiası, Nevşehirliilerin Stambul'da teesis itdikleri ilk cemı(y)etin tarih-ı teesisinden bu ana deyın 100'unci senenin ikmali munasıbeti ile 27 İulios 1920 tarihinde ahd itdiği ictimaynde bu mesud vakaa tolayısı ile mutantan ve parlak bir merasim icrasına karar vermiştir.

Bu merasımı tertibe meemur komısına kinotis mekteplerinin yüz senelik hayatını ve koinotis (kinotis)in mearif ugrında alelumum ibraz itdiği fealiyetini musavver bir kıtab tahrir ve neşri vazifeside ihale idilmiştir. Komisyon iktıza iden malumat-ı muhtelifeyi toplamak için gerek zamanın adem-ı kıfayeti ve daha muhimi, vesayit-i muhaberenin mefkudiyeti tolayısı ile ifa-i vazife hususunda muhim manıler karşısında bulunmuştır. Mamafih böyle olmakla beraber bütün noksanlarına ragmen herkes tarafından husn-ı kabule mazhar olacagından emin olarak elde bulınan vasıtalarla işbu eseri vıcude getirip hemşehrilerine takdime ictısar itmiştir.

[6] Eserin tanzımında memleketimizde mearifin intışarına hızmet idenlerin en feal ve çalışanlarından olup kinotisin "Meyas Didaskalosı" unvanını behakkin ihraz iden merhum Filıppos Aristovulos'ın öteden beriden büyük bir gayret ve zahmetle toplayıp elde itdiği muhtelif malumatdan pek zı(y)ade istifade itmiş olmasından tolayı komisyon burada merhumın zıkr-ı cemiline karşı medyun bulundığı hormeti arz itmegi cümle-i vazayıfinden add ider.

Keza komisyon işbu eserin muhtelif menbalara muracaatla tertip ve tanzımını derohte itmiş olan kendi azasından İoannis Yeoryiu Efendi'ye dahi teşekkürat-ı samımanesini beyan eyler.

Hateme-i mahal olarak diger hemşehrilerimizinde başkaca munasıbet düşdükçe daha mükemmel asar meydana getirmelerini temenni ideriz.

En Konstantinupoli ti 10 Oktovriu 1920

EFORİA

İordanis Limnidis

Polik. Rabtopulos

İakov. Sofroniadis

HEYET-İ TERTİBİYE

Aristovulos Vasil.

Antoniadis Yeoryios

Yeoryiu İoannis

Yeory. Elmaloglu

Elmaloglu Georgios

Vasil. Evmolpidis

Evmolpidis Vasilios

İoann. Teperikoglu

Kothonidis Sokratis

İordan. Leontiadis

Leontiadis İordanis

Athan. Ksanthopulos

Limnidis İ. İordanis

Papapaisiu. İakov. İerod.

Baklacoglu Yeoryios

2. [7] MALUMAT-I TARİHİ(Y)E¹

Nevşehir Rum kinotisi ve geçen yüz sene zarfında mearif nokta-i nazarından icraat ve fealı(y)eti hakkında muhtasaran bazı malumat-ı tarîhî(y)e vermek istediğimiz cihetle şehrin tarih-ı teasisına dair bazı malumatın dahi mucmilan itasını munasip gördük.

Nevşehirin isminden dahi anlaşıldığına göre tarîhi pek eski değildir. Şehrin teasisı 18'inci asrın evaylinde vukua gelmiş ve şehir muessisinin maskat-ı reesi olan küçük ve ehemmi(y)etsiz bir karyeye cıvardan ehali celp ve iskani sureti ile vicude getirilmiştir.

Uzun bir tarih ve medenî(y)ete malik bulunan ve eski bir memleket olan Kappadokia'nın her köşesinin hususi bir tarihi bulunması tabii olduğundan bu gün güzel bir kasaba olan Nevşehir'in yerinde eskiden hangi şehrin bulunduğu ve yahud kurun-ı vusta Ellinismosinin [8] uzun süren hayatında bu civarda ne gibi maamure mevcut bulunduğunu bilmek bizim için tarih nokta-ı nazarından pek büyük bir ehemmi(y)eti hayiz idi. Maatteessüf bu hususda esaslı ve katti malumatımız yoktur. Hokümet-i mahalı(y)enin kuyudatından malum olan yegane cihet şudur ki yeni şehrin tesis idildiği mahal Muskara namında bir karye olup el-yevm muattal bir halde olan kalenin bulunduğu tepenin cenup şarki eteklerinde ve eski Türk hamamının yakınında idi.

Teleffuz-ı hakikisi ile Muşkara, Moşkara veya Muşkara olduğu henüz layık ile bilinmeyen bu isim ve kelimenin şekli burasının bir Türk karyesi olmadığını pek eyi gösterir. Diğer taraftan burada eski bir parekklişion keşfi, üzerlerinde stavros işareti mehkuk bulman birtakim taşların zuhurı ehalisinin mensub olduğu ırk ve cins hakkında bir delil-i kafi olup bunlarda bade'l-feth Kappadokia'nın bütün maamur ve munbit hevalisinin ugradığı akibete ugramış olduklarını ispat iderler. Zatan eskiden beri halk arasında deveran iden bir rivayetden şehrin yarım saat mesafesinde bulunan ve cenup cihetindeki Göre ve şimal cihetindeki Nar tesmî(y)e olunan iki karye ehalisinin yakın zamanlarda İslamî(y)eti kabul [9] itdikleri malumdur. Bu iki karye ile Nar'ın biraz ilerisinde bulunan ve Açıkseray tesmî(y)e olunan mahallerde kayadan kesme parekklişionlar ve ekklişialar

bulunduğı gibi duvarlarda azizlerin resimleri de elan görölmektedir. Nar'da ise Türk ehali arasında Rum-Hristi(y)an aile mahlasları mevcuttur.

Göre karyesinin eski sekenesinin mullı(y)et-ı aslı(y)esi hakkında garip bir rivayet elan ehali arasında deveren itmektedir. Bu rivayete nazaren karye-i mezkure ehali İslamı(y)eti kabul itdikden sonra Hristi(y)anlık'a ayid bütün müessesati tahrib itdikleri sırada ne olur ne olmaz diyerek parakklosionlardan birine tokunmamışlardır. Göreliler bu ne olur ne olmaz sözünü bugün bile işitdiklerinde mugber oluyorlar.

Bu iki karyenin eski isimlerine gelince şüphe yoktur ki Nar ismi Türkçe değildir, lakın aynı zamanda Stravon tarafından zikr idilen ve sonradan Niroassos tesmı(y)e idilen Nora ile bir mınasebeti yoktur. Zira evvela mevkileri² [10] tevafuk itmiyor, sanian Stravon Nora'yı mustahkem bir kale olarak tavsif idi(y)or ki Nar civarında kalenin eseri yoktur. Göre'ye gelince mutevefa G. Mauridis³ 1894 senesinde karye kurbinde zuhur iden mezar taşları üzerinde bulunan ve Hristi(y)anlık'ın ilk asırlarına ayid olan bir levhadan karyenin eski isminin Finita olduğuna ihtimal veri(y)or. Halbuki mezkur levhada (...Finiton İereos...) dınılı(y)or ki bu Finiton kelimesinin baş harfları murur-ı zamanla sılınmış diğer bir kelimenin sonu olması ve asıl kelimenin bir şehir veya karye ismi olmayıp, Sınasiton, Osianiton gibi mahali bir ism olması da muhtemeldir. Zatan önündeki İereos kelimesi de böyle bir ihtimali muhik gösteri(y)or.

Nefsi Nevşehir kasabası hakkında da Ayios Vasilios tarafından zikr idilen ve biraderi Grigorios'ın episkopısı merkezi bulunan Nissa kasabasının şimdiki Nevşehir'in bulunduğu mahalde olduğunu iddia idenler olmuştur. Bu iddiayı en evvel dermeyan iden meşhur Alman cagrafiunundan Ritter ve Fransa asar-ı atıka mütehasısı seyah Texier olmuştur. Fransız muallımı fikrini büsbütün ihtimaldan uzak esas[11]lara bina idi(y)or. Kendisi Nevşehir'den geçdiği zaman Noemvrios 3'ünde Ayios Yeoryios namına mevkuf ekklisianın engeniasının sene-i devrı(y)esi mınasibeti ile icra idilen paniyurde tesaddufan Kayserı mutropolitinin Nissis unvanını taşıyan muavin episkoposı da orada bulunmakda idi. Texier bu paniyurden bahs itdiği sırada garaibden olarak Nevşehir'i Nissis episkoposunun merkezi add idi(y)or ve bu zaif delil ile fikrini isbata çalışıyor. Bu fikrin sakametini mutevefa G. Mavridis Efendi delayil-ı mukannaa ile isbat itmiştir (Mikrasiatikon İmeroloyion "Astir" birinci sene, sahife 104-106).

Her ne har ise Muşkara eskiden muhim bir şehir olması ise bile bir gün latif ve güzel bir kasaba olmaya layık idi. Şehir iki güzel tag arasında kayındır. Bunlardan biri şarka togru mumted ve sırtları muteaddid bağlar ile muzeyendir.

² Nora Hristos'dan 320 sene evvel burada Evmenis'in Antigonos'u muhasara itmesi ile kesb-i şöhret itmiş bir mahal olup Stravon'ın fikrinde Tavros tagi eteklerinde bulunması lazım kelir isede esas mevkînin nerede bulunduğuna dair bir delil yoktur. (Mikrasiatikon İmeroloyion, s. 104-106).

³ Mikrasiatikon İmeroloyion "Astir" birinci sene sahife 106.

Digeri şehrin arkasında sı(y)ah ve uçurum kayaları ile şehrin üzerinde granitten maamul bir çelenk gibidir. İki tag ortasından geçen çay dahi tarafeynindeki o güzel bağçeleri sulayarak ve değirmenleri döndererek cereyan itmektedir. Bundan tolayıdır ki Nevşehir'i zı(y)aret idenlerin kaf(f)esi burasının Anadolu'nun en güzel şehri deyilse bile en güzel şehirlerinden biri olduğunu muttefikan tasdik idi(y)orlar.

[12] Şehrin iskanından evvel Muskara karyesi Ürgüp kazasına mensup ve 12-15 haneden ibaret idi. 1668 senesinde İzzeddin Voevodası Ali Aga'nın 16-18 yaşında genç oğlu İbrahim Ebubeyni tarafından Stambul'a gönderilir, orada akrabasından bulunan mabeyin memurlarından birinin tevassuti ile Sera-ı hümayun hizmetine girer. Mutehallik bulunduğu zeka ve ırayeti sayesinde tedrican terakki iderek Sultan Ahmet Salıs'ın teveccuhını kazanır, en büyük rütbe ve mansıblara çıkar ve Damadı Hazreti Şehri(y)ari olmak şerefine nayil olur⁴.

⁴ İbrahim Paşa: Tarih-i Osmani'de Damad İbrahim Paşa nami ile maaruf olan bu zat Turki(y)a'nın en mümtaz rıcal-i sı(y)asi(y)esindendir. Tarih-i veladeti mechuldır. Ancak 1668 senesinde Stambul'a azimeti nazari itibara alınırsa takriban 1650 senesinde tevellüd itmiş olmasına ihtimal verilebilir. Stambul'a muvaseletinde bir muddet Sinasonlı havı(y)arci meşhur Hacı Serafeim Tanturcuoglu'nun nezdinde kaldığı Zincidere Monastiri kuyudatından anlaşılıyor. Evvela burada biraz terbi(y)e gördükten sonra akrabasından Mustafa Aga'nın delaleti ile Seray-i hümayun hizmetine girerek iptidada seray helvacıları ve bil ahire deperderan (baltacılar) salkine dahil olmuştur. Fitreten zeki ve feal olduğundan az muddet zarfında Sultan Ahmed Salıs'ın henüz daha şehzade iken teveccuhını kazanmış şöyleki adeta musaviri has gibi yanından asla ayrılmaz idi. Sultan Ahmed'in tahta culusını müteakip İbrahim Bey darussadet agası Abdurrahman Aga'nın kitabetine teayin idilmiştir. Bu mühim memuri(y)etde uzun müddet kalmış ve ırayet ve nasayih ile padişaha gayet kıymetdar hizmetlerde bulunmuştur. Bu müddet zarfında defaatta kendisine makam-ı sadaret teklif idilmiş isede kabuldan imtina itmiş, bu suretlede kıymet ve şerefini daha zi(y)ade artırmıştır. Lakin anlaşılan o arada gazaba ugrayarak Edirne'ye tebid idilmiştir. Silahdar Ali Paşa'nın sadareti esnasında 1714 senesinde memaliki meşgule mektupuusi sifati ile muşarun ileyhle birlikte Peloponnisos'a gitmiştir. 1615 senesinde Niş defterdarı idi. Austria-Turkia arasında 1716 senesinde zuhur iden harp esnasında İbrahim Bey, Peter Vardain'de mevkufaci memuri(y)etinde bulunuyordu. Harbin neticesini intaç iden muharebenin muvaffakiyetsizlikle neticelenmesini müteakip keyfi(y)etin o esnada Edirne'de bulunan padişaha arzına ordu tarafından İbrahim Bey memur idilmiştir. Muverrih Hammer'in ifadesine göre padişah gençlik arkadaşını görünce o kadar sevinmiştir ki Peter Vardain felaketi kendisine pek az teesir itmiştir. İbrahim Bey yeniden seray-ı hümayunda mühim memuri(y)etlere teayin idilmiş, hatta bu arada Sadrazam Ali Paşa da vefat itmiş olduğundan makam-i sadaret kendisine tevcih idilmiş idi isede sadareti kabul itmekden ise seraydaki memuri(y)etini muhafaza itmegi tercih eylemiştir. Mamafih perde arkasından memleketi idare idenin kendisi oldığı her kesin, hatta sefirlerinde malumu idi. Bu arada padişahın esna-ı harpda terk-i hayat iden Ali Paşa'dan tul kalan krimesi Fatma Sultan ile idivaç itmiş idi. Pasarofça muahedesinin imzalanmasını müteakip sadareti kabul itmiş ve daima sulhi ve anin tevliid itdiği fevayid ve hasenati tercih etmek ve her hususda insanı(y)etperver, adil ve muktedir bir recel-i devlet olmak sureti ile bu makami Sultan Ahmed Salıs'ın saltanatının sonuna kadar muhafaza itmiştir. Devletin haysı(y)etini yükseltmek için herkesden zi(y)ade çalışmış ve bu hususda hiçbir fedakarlıktan çekinmemiştir, anin içinde bazıları tarafından sefih tesmiye idilmiştir. Lakin aynı zamanda memleketin varidatını da artırmak için sarf-ı gayret eylemiştir. Evropa medeniyetine pek ziyade meclup olup funun ve senayii daima himaye itmiş, 1727 senesinde ilk defa olarak Stambul'da matbaa tesis ve edebiyat-ı Arabi(y)e ve Farsiy(e)nin en güzide eserinin tercüme ve tabii için

1718 senesinde [13] makam-ı sadareti ihraz itdiği ande maskat-ı reesini unutmuyup onu büyük ve güzel bir kasaba yapmayı kurmuştur.

Muşkara küçük bir karye olmakla beraber Akseray, Nigde ve Kayseri arasında munakalat merkezi olduğundan ve Tokat ve Dı(y)arvekir [14] kervanlarının yolu üzerinde bulunduğundan ehemmu(y)eti hayiz bir mevki idi.

O vakıtlar Anadolu'da birtakim derebeyileri ve delibaşlar icra-ı nüfuz itmekde ve bunların tecavuzatından köylerin bilhassa Rum ehalişi pek zı(y)ade muzdarip olmakda idi. Bunlardan mada bir takım haydud çeteleri de peyda olarak yolcular ve kervanlara tearuz [15] iderler, kendilerini soyarlar, mallarını gasp iderler, bazı kere de canlarına bile kasd eylerlerdi.⁵

İbrahim Paşa şehrin iskanına dayir ferman-ı hümayuni istihsal itdikden sonra etraftan ehali celp etmek için gelecek ehalinin bir müddet [16] vergiden muaf olacaklarını ilan, hane inşası için bunlara 5 gruş mukabilinde arsa ita idi(y)or ve

zamanın en meşhur ulema ve udebasından mürekkeb bir heyet teşkil eylemiştir. Stambul surlarının Yedi Kule'den Egri Kapu'ya kadar olan kısmını teamir itmiş, memleketin muhtelif cihetlerinde camiler, mektepler, darulacizeler ve kutuphaneler teesis eylemiştir. Patrik üçüncü İeremiası daha Kayseri mitropolitliğinde bulunduğu zemandan taniyip sevdiğinden Anadolu eparhialarında bin ekklesia inşası için ferman-ı hümayun sudurine tevassut itmiştir. İbrahim Paşa, Halil Patrona İsyân'ında feci bir surette katl edilmiş, padişah ise tahtından feragat etmekle ancak hayatını kurtarabilmiştir. İbrahim Paşa'nın Şehzadebaşı Camisi avlisinde kayın kabri üzerinde atideki levha mevcuttur.

İtdi İbrahim Paşa çün vefat
Rahmet olsun ruhuna Rabb-ül-ibad
Sadrazam olmuş idi sabıka
Nice hayr ü asar eyledi ol hoşhad
Oldi çün hayre mustehak doğrısi
Lazım etmek ruhunu hayır ile yad
İtmege hacet ne tatvil-i suhen
Vasfdan arıdır ol ali murad
Fevtine Asim dedim tarih anın (1143)
Ruhun İbrahim Paşa ola şad

Bazıları İbrahim Paşa'nın lakita (ektheton) olduğunu iddia etmişlerdir.

⁵ Merhum Filippos Aristovulos'un hatratından ecdadımızın ne gibi kara günler geçirdiklerini musavver olan atideki fıkrayı iktibas idi(y)oruz: "Nigde'nin takriban bir saat şimal garbisinde 18'inci asrın evayilinde Amos (belkide Amas ki elan Amaslı ve Amasloğlu lakapları mevcuttur) temsi(y)e idilen bir karye var idi. O sıralarda Anadolu'nin ötesinde berisinde icra-i sekavet iden derebeylerinden biri mezkur karyeye tearuz iderek ehalinin kısm-ı azzamını telef itmiş mütebakisida çoluk çocukları ile bir mahzene saklanmışlar, lakin Kırımoglu namında bir honhar zevallı Hristianların bu son ilticagahında keşf itmiş ancak içeri(y)e girmeye muktedir olmadıgından yokaıdan bir delik açip içerisine saman toldırmış ve sonra bu samana ateş vererek içindekileri dumandan bogmaya teşebbüs etmiştir. Honhar canavar mahzendekilerin hepisinin telef olduğu zannı ile karyeyi yagma idip mahaline avdet eyledikten ve mahzendeki duman tagıldıkdan sonra mucize nevinden olarak berhayat kalan birkaç aile oradan çıkıp daha emin bildikleri diğer kasabalarda yerleşmişlerdir. "Bu ailelerden biri evvel Ankara'da ve sonra Nevşehir'de yerleşmişdirki kınışın Mevas Didaskolosı merhum Filippos Aristovulos mezkur aileye mensupdur.

en muhimmi de bu ehalinin etrafda cami ile tezyin itmiş, camının etrafına iki mektep, bir imaret, bir kütüphane, bir hamam ve diğer mebanî-i emiri(y)e inşa iderek ayrıca bir kaza merkezine terfi eylemiştir.

Damad İbrahim Paşa

17] icra-i sekavet iden derebeylerinin tecavuzatından hımayeleri için icap iden tedabirin ittihaz idileceğini teahüd idi(y)ordu.

Bahs idilen bu teshilat sayesinde cıvardan pek çok Hristi(y)an ve Müslüman ehali gelip burada iskan itdiler ve bu sayede evvelce küçük ve ehemmi(y)etsiz bir karye olan bu mahal az müddet zarfında büyük ve maamur bir kasaba halını almıştır. İbrahim Paşa burasını [18] Nevşehir⁶ tesmî(y)e ve gayet muhteşem bir

⁶ Merhum Korais "Simvuli Trion Episkopon" nam eserinin 74'üncü sahifesinde eski Nissa şehrinin şimdiki Nevşehir'in yerinde olduğunu yazıyorsa da herhalde Nevşehir isminin Türkçe نوشهر yazılışını Nusseher diye yanlış okumasından bu hataya düşmüş olmalıdır. Buna benzer bir hataya Mordman dahi düşüyor. Mumailiyh Ritter'in Nevşehir'in Nissa kasabası olduğu hakkındaki fikrini redd etmekle beraber başka bir hataya düşerek deyorki "Eümenis'in zıkr itdiği Nora belki anın (Nevşehir'in) kurbindedir. Cidden Nevşehir kurbinde elan böyle bir karye mevcuddir (Nar karyesini demek istiyor). Nora ve Ermenice Nora yeni demekdir. Sonraki ismi Nerassos (Stravon'a göre Niroasoss) Yeni şehir (Nevşehir) demekdir." (Filol. Sill. Tom. A', sah. 213).

Keza kasabanın iki saat mesafede bulunan Gövercinlik tagından su dahi getirip çeşmeler yapdırmıştır.

Eski hamamin kapusu üzerindeki levhadaki tarihe bakılırsa kasaba 1720 senesinde inşa edilmiş olup iki kısma munkasımdır. Türk mahalesi kalanın hakim bulunduğu tepenin merkezinde kayın olup cenup şarki eteklerine togru uzanıyor ki eski Muşkara mevkiyide asıl burada olduğu gibi balada zikr idilen muessesat-ı hayrı(y)e dahi burada bunların şimalında da çarşı bulunmaktadır. Rum mahalesi ise tepenin bütün şimal sırtlarını işgal itmekde olup sokakları düz, evleri de amfitheatr şeklindedir. Rum mahalesinin karşusunda Panaya tagı⁷ [19]

Nevşehir'in Eski Kalesini Gösterir Kısım

⁷ Bu tag belki elan tepesinde harabesi mevcut olan ekklisiadan bu ismi almıştır. Ekklisianın etrafında mesken eseri yoktur. Zatan yerde minasip değildir. Bu ekklisiaya dayır deveran iden bir rivayete nazaren bir paskalya gecesi Göre'nin muhtedi ehalisi tarafından tahrip edilmiştir. Ancak bu tahribin ne vakit vukuu bulduğu eyice maalum değildir.

[20] tesmü(y)e idilen bir tepe mevcuttur. Ermeni mahalesi ise görünüşde hayli zaman sonraları teşkil edilmiş olup Türk mahalesinin şimali şarki cihetinde ve çarşının sonundadır⁸.

Son tahrir-ı nüfusda Nevşehir sekenesinin 21.526 kişiden ibaret olduğu ve bunlardan 6.987'si erkek ve 6223'ü kadın olmak üzere 13.210 Türk, 3.824'ü erkek ve 3.482'si kadın olmak üzere 7.306 Rum, 878 Grigorian Ermeni, 87 Ermeni protestanı ve 45 Ermeni katolığı bulunduğu anlaşılmıştır.

[21] Çarşıda 1055 dükân, 9 han, 12 furun vardır. Bundan mada Ayios Yeoryios ekklesiasinin avlisi etrafında da küçük bir Pazar mevcut olup orada dahi 30 dükân, 3 furun ve kinotis tarafından idare olunur bir eczahane vardır. Kinotisin 1893 senesinde inşa edilmiş gayet güzel bir hamamı dahi vardır ki mezkur hamam hükümet-i mahalı(y)enin iraz itdiği bir hayli müşkılata rağmen hemşehrilerin ianat-ı müsterekesi ile eski mezarlık arsası üzerine inşa edilmiştir⁹.

⁸ Rum mahalesinin aşağı kısmında 1891 senesi Martios ve Aprilos aylarında 120 kadar hanenin dışarlarında birtakım çatlaklar hasıl olarak bu yüzden mezkur haneler tedrican gayri kobili iskan bir hale gelmiştir. Keza sokaklardada bazı mahallerde çatlaklar hasıl olmuştur. Bu halin esbab-ı arzı(y)esi layıkı ile anlaşılamamış isede umumi(y)etle biraz yukarıdan geçen İbrahim Paşa su yolları ile sokaklardan akip giden suların sızıntısından toprakların yenmesine atf olunuyor.

⁹ Rum mahalesinde kinotis tarafından bir hamam inşası için daha 1274 senesinde bir teşebbüs vukua gelmiş ve o vakit bu maksadı teakip etmek ve Rum kadınlarını haylice uzak olan Türk hamamına gidip gelirken maaruz kaldıkları ızacatdan kurtarmak için "indikias" namında ayrıca birde adelfotis teesis edilmiş idi. Rum kadınlarının Türk hamamına gidip gelirken çok defa Türk çocukları tarafından taşlanmaları ve Türk gençleri tarafından harfendazlıklara maruz kalmaları Rum ehalinin izzet-i nefsinin rencide itmekte idi. Lakin kinotis tarafından inşa idilecek yeni hamamın İbrahim Paşa Hamamı'nın varidatına pek büyük nakısa iraz ideceğinden hükümet-i mahalı(y)enin buna mani olacağı cihetle ehaliden ahvali biraz daha mutedilane mohakeme iden zevat buna cesaret idemediler, hatta adelfotis'in icraatına muhalefet bile iderek neticesiz kalmasına sebebi(y)et verdiler. Ancak 1892 senesi vukua gelen ve bereket versin vehim bir tarzda neticelenmeyen gayet kustahane bir hadise Hristi(y)anların hıssı(y)at-i milli(y)esini pek derin bir surette rencide itdiğinden derhal bir hamam inşasına karar vermişlerdir. Ekseri(y)a Rum kadınlarının hamama gittikleri bir cuma günü başlarında o vaktin kaymakamı Zuhdi Bey'in mahdumi bulunduğu halde bir takım Türk gençleri Rum kadınlarının peşine düşerek mugayir-i edep sözlerle anleri izaç iderler, bununlada iktifa itmeyerek hamamcı İslam kadınının muhalifetine ve içeride yıkanmakta olan Türk kadınlarının telaşına rağmen hamama girmek teşebbüsünde bulunurlar. Şöyleki eğer çarşı ehali keyfı(y)etden haberdar olarak gelip işin önünü beri almamış olsalardı kim bilir ne gibi fenalıklar zuhure gelecekti. Noemvrios 14'ünde Apostolos Filippos eortisinde kinotis eşraf ve muteberanı yevm-i mahsusı mınasebeti ile merhum didaskalos Filippos Aristovulos'in hanesinde toplanmış oldukları bir sırada kinotisin derhal bir hamam inşasına teşebbüs itmesi hakkında müttefakan bir karar ittihaz edilmiştir. Derhal açılan iane defterine hazırun mühim mebalig kayid itmiştir. Ferdası günü karar-i mezkur işidilerek umum kinotis erkani tarafından bila kayid tasvib edilmiş ve iane kayidi büyük bir şevk ve hahişle devam itmiştir. İlk ianelerle temel hafır(y)atı başlamış, bu arada Stambul'daki hemşehrilerin ianeleride yetişmiştir. Ehali öyle azim bir şevk u gayret gösteri(y)or idiki bir kere iane veren ikinci ve üçüncü defada kayid idiliyorlar, kadınların ise kimisi altun ve elmaslarını, kimisi de eşya-ı beyt(y)esini, erzakını, hatta cihaz takımını ihda idi(y)ordu. Yeni inşa idilen hamam gayet şirin ve mühteşem bir bina olup Türklerin hasedini celp itdiğinden mezkur hamama gitmekden Türk kadınlarının teassubı dıni ve Ermeni kadınlarını tehdidat ile men etmek

Rum kinotisi görünüşde şehrin ilk teesi senelerinde iskan edilmiştir. Civar karyeler Hristi(y)an ehali derebeylerinin tecavuzat-ı mütevalı(y)esi yüzünden pek zı(y)ade dalkir olduklarından İbrahim Paşa tarafından bahş idilen muasaadat ve teshilatdan bilistifade her taraftan buraya iltica itmişler ve bu su[22]retle pek çok sene geçmeksizin Nevşehir kinotisi Kappadokia'nın birinci ve en galebelikli [23] ki [24]notislerinden biri olmuştur.

Nevşehir'in Hristi(y)an Mahalesi

Kappadokia'nın en küçük kinotisinden bile Nevşehir'de 3-4 aile bulundirmayanı yokdır ki bu aileler uzun müddet ve elan memleketlerinin ismini aile mahlesi gibi kullanmakda berdevamdırlar. Mesela Nigdeloglu, Mistiloglu, Melekopoglu, Fertekoglu, Gölcükoglu ve saire bu kabıldendir.¹⁰

istemişler ise de muvaffak olamamışlardır ve gerek nezafet ve tehareti ve gerek mevkiyi ve diğer hususatdaki mükemmeli(y)eti tolayısı ise Türk hamamından kat kat üstün olan bu hamama biraz sonra en muteber Türk ailelerine mensup kadınlar gelmeye başlamışlardır.

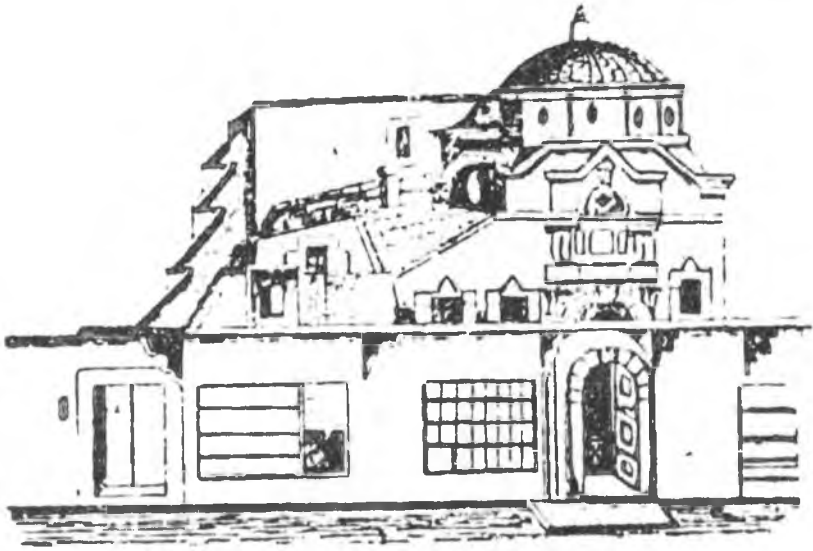
¹⁰ Eşraf-i mahali(y)eden Tahir Bey'in hanesinde mahfuz eski bir defterden Filippus Aristovulos'in aldığı suretten anlaşıldığına göre 1730 senesine kadar Nevşehir'e etraftan atideki aileler hicret itmişlerdir:

Fertek'den, Vasileios İsayı, Papayeoryios Nikolau, Savvas Kiryaku, Prodr. Kiryaku, Stamatios Lazaru.

Farasa'dan, Mihail Leftheros, Murat Anastasiadu, Stefanos Kontantinou.

Salanta'dan, Savvoglu, Vasiloglu, Mihail Konstantinou, Pavlos Savva, Kiryakos Kiryaku, Lavrentoglu, Savvoglu, Sumeonoglu, Arslanoglu, Kiryakos Konstantinou, Apostologlu,

[25] Nevşehir Rumlarının ilk kinotis hayatlarına dair elde mevcut ilk vesıka eski bir kodiks suretidir ki bundan anlaşıldığına göre ilk ekklesia 1744 senesinde, yani şehrin teesisin[26]den 23 sene sonra inşa idilen Ayios Yeoryios¹¹ ekklesiasıdır.

Rum Kinotisinin Hamami

Merkuroglu, Vasil Mavros, Mavrosoglu, Avramoglu, Anastas. Pareskeva, Arslanoglu, İoanoglu, Konst. Konstantinou Stavros Şahin, Theod. Pareskeva, Stavroglu, Savv. Konstantinou, Yolcoglu, Daniil Yanni, Kiryakos Zahariu.

Misthi'den, İsrailoglu, Daniil Aleksandru, Dirmitoglu, Tozak, Papaskevas, İoannu Savvaoglu, Samuiloglu, Kir. Garip, Fotios Efstathios ve braderleri.

Gölcük'den, Kiryakos Sümbül, Arslanoglu, H. Leftheros, Kiryaku İliaoglu, Kırğöroglu, Antonios Kiryaku, Stratios Körpe Yoryi, Garip Kalender, Gümüş Romanu, İspür Salman, Arslan Biniat, Efthimios Efstratiu, Körpe Savva ve braderleri, Neofitos ve Kaplan, Nikol, İsay, Merkurios Balci, Leftheros ve Stratios, H. Kaplan Adrianos.

Tırhın'dan, (Trohos) Ayan Yolcu, Yolcu ve evlatlari, Anast. ve Murat, Stefanos Antoniu Kon)tinou Antoniu, Parask, Petru, Pareskevas Leftherosoglu, Nikolaoglu.

Suvermez'den, Savvas Podur, Vasil Bodosoglu, P. Avraam Lazaru, Anast. Mihail ve evladlari, Hrisanthos Gümüş, Savv. Anastasiu ve evlatlari, İsrail Apostolos, Stefanos, Prokopios, Savv. Hristu, Mai Gümüş, İord. Lazaru, Prod. Lazaru, Maksımus Panteli, Stratulis Ayvaz, Leftheros Gülbali, Gülbaloglu, Pavlos Konstantinoglu, Markos Agapiu.

Andaval'dan, Theodoros İoannu, Stratis Savva, Savvas Mihaloglu ve braderleri Klima ve Misail, Thomas Gavriil, Arslanoglu, Yesif Parskeva, Nikolaos Pareskevas.

Til'den, Anthimos P. Avraam, Fotis Avraam.

Melakopi'den, Adam Klimentos, Samuiloglu, Mikail P. Zaharia, Kirkor Savva, Kaplan ve evladlari, Yanni ve Strati,

Anlaşılan ekklisianin esna-i inşasında Rum ehali henüz o kadar galebelikli değil imiş ki bir müddet sonra mezkur ekklisia günden güne artmakda olan kinotis ihtı(y)aca[27]tina gayri kafi görülmüştür. Binaen aleyh tam 50 sene sonra, yani 1794 senesi istihsal idilen ferman-ı hümayun ile ekklisia yıkdırılarak elan mevcud olan ve yine Ayios Yeoryios namına mevkuf bulinan ekklisia inşa idilmiştir. Episkopos Nazianzu İgnatios'm tasdikine hayiz olan bu kodıksden anlaşıldığına göre hükümet-i mahalı(y)e tarafından vuku bulan muayeneyi muteakip 9 İunios 1794 senesi Pençşenbe günü ekklisianin hedmine başlanmış 14 İunios Çeharşenbe günü inşasına mübaşeret olmmış ve 1796 senesi Noemvrios 3'ünde (Ayios Yeoryios Eortisinde) eykainiasi icra idilmiştir. Ekklisianın kubbesi (trullos) 1837 senesi inşa idilmiştir. Bu hususda istihsal idilen ferman-ı hümayun asıl binanın bir arşın bile tevsiyine musade itmeyordu. 1870 senesi ekklisianın av[28]lısında 3 katlı gayet muhteşem bir kampana mahali (kodhonostasion) inşa idilmiştir. Bunin dibinde Ayios Yeoryios çeşmesi nami ile bir çeşme mevcuddır ki bunin suyu Türklerce bile mucizeli ad idilir. Binarun garp cephesi üzerindeki mermer bir levhada bervechı ati kitabe mevcuddır.

Tİ AGHATHİ KE MAKARIA PSİHİ

YEORYIU İEREOS

TU POLLA KAMONDOS

İ POLLAHOS EVERYETİTHİSA

PATRİS

Prin men Yeóryios Kappadhokón ieréfs oh áristos

pollón petráon sklirá métopa temón

ídhor ópasen irón Tropeofóro émene is

psihís ke te pollón efsevéon loetrón

Kodhónon dh' anéthendo píghon ton dhe efsevíis ti

ke evghnomosínis íneka Patrí thíti

Klíete thespesiín iahín éghresthe dhe laí

amfí neón dhe theú dhéfte prosefksómeni

1870 Avghústu iê¹²

¹² Birçok yönünden faydalanılan vatana, (aşağıdakileri kadar) şimdiye kadar çok fazla çaba gösteren Papaz George'un asil ve kutsal ruhunu, kayaların yüzeyini kıran Kapadokyalıların en onurlu papazı olan Yeorye'ye, birçok dindar adamın ve ruhlarının temizleyicisi olarak Tropaiphoros'a kutsal suyu verdi. Çan kulesiyle beraber ve içindeki zımbıllarıyla, fedakâr Babaya ithaf edildi. Müthiş çığılı duy! Yüksel ve insanlar tapınaklara dua etmeye gelin 15 Ağustos 1870 (Ç.N.)

Gerek yıkılan gerek anın yerine yemden yapılan ekklesianın hali gösteri(y)or ki kinotis günden güne artmakta olmayla beraber henüz servetce pek parlak bir mevkide bulunmuyordu. Zira yarım asır sonra inşa idilen panaya ekklesiası azamet ve ihtişam hususunda onlar[29]dan çok üstündür. Panaya ekklesiası 1849 senesinde inşa idilmiş ve inşaata sarf idilen 12 bin lira kamulan ehalinin ianesi ile tedarik idilmişdir.

Kambanarion

Orta kapu[30]si üzerinde mermer bir levhada Milletin didaskaloslarından Nevşehirli Yeoryios Rafanis'in tanzim itdğı atıdaki kitabe mevcuttur.

Ton perikalléa ton dh' ek váthron naón edhiman

Nusehírís kenón Mitrí Theú, dhapánes

adhrés ke móhthis kamóndes thávma idhésthe

oppôte Paísios arhithitis dhíepe

ton ton Kappadhókon laón prapídhessin etsi,

to ti 'Ahrande, tis dhe póris filiín

1849 Oktovríu 15¹³

Mermerin diger kısmında ise Rumca hurufat ve Türkce lisan ile atıdaki kitabe mevcuttur.

Mezid olsun ömrü Sultan Abdül Mecid Hanin zira

Sayesinde inşa oldu Nevşehir'de bu kılısa

Kayseri(y)e rahibi idi Payisios piri vala

Nazianzu Leontios hem üstadi Grigor Kalfa

Bihamdullah itmam oldu oku ferahla tarihin

Valıdetullaha emanet kılındi maan kasaba

18'inci asrın sonlarına togru kinotisin nüfuzce tezayüdi son dereceye vasız olmuş idi¹⁴. Bundan tolayı Rum ehali içecek su [31] tedarikinde duçar-ı müşkilat olarak İbrahim Paşa tarafından inşa idilen çeşmelerin bulunduğu uzak mahallere kadar gitmek mecbure(y)etinde bulunuyordu. Maetteessüf İbrahim Paşa suyu Rum mahalesinde yapılacak diger çeşmelere de isale idilmeye kıfayet idecek derecede değildi. İşte tam o esnalarda Nevşehir'de Papa Yeoryios namında bir papaz yetişmiş idi ki meslegine cidden layık olan bu rahibi Türkler Küçük Keyis tesmı(y)e iderek ona karşı büyük bir hörmet izhar iderlerdi. Vazayıf-ı ruhanı(y)esını layiki ile takdir iden bu zat o kara günlerde bir papazın sırf vazayıf-ı dını(y)e ifası ile iktıfa itmeyıp idare-i ruhanı(y)esi altında bulunan ehali uğurunda hayatınıda feda etmek lüzumını his idenlerden idi.

¹³ İşbu temelden kurulmuş kilise, Nevşehirli Tannrının Anası için yeni olarak inşa edildi, Kapadokya halkını bilgelikle Paisios'un yönettiği sırada, bol ve usanmaksızın verilen bağışlarla ve de kardeşlikle derlenen paralardan yararlanıldı. 1849 Ekim 16 (Ç.N).

¹⁴ Mutevefa Kostaki Vayanis'in pederi merhum Yeoryios Vayanis'in kinotise ifa itdiği bir hayli hizmetlerden mada Rum ehalinin nisbet-i tezayüdünü irae iden bir de statistik tanzim itmiştir. Bu statistige göre 1260 (1844) senesinde Rum ehalinin mahaliatca mikdarı bervechi atidir:

Yokari mahale	763
Orta mahale	642
Aşağı mahale	699
	2.104

1297 (1851)'de icra idilen yeni tahrir-i nüfusede ise;

	Nevşehir'de	Stambul'da	Erkek	Kadin	Ceman
Yokari mahale	640	257	897	890	1.787
Orta mahale	604	174	778	756	1.534
Aşağı mahale	534	249	883	914	1.797

[32] Kinotisın varıdatı, isale idilecek suyun mesafesi, suyun geçeceği yolların irae itdiği avarız-ı tabiye ve bütün bunlara zamimeten hokumetin irae itdiği müşkilat nazar-ı itbara alınırsa Papa Yeoryios'un derohde itdiği işin pek çok zahmetlere ve büyük bir sebata mohtac olduğu anlaşılırki zatan bu zat-ı muhteremin mutehalik bulunduğu fazayilin en birincisi de bu idi.

Papa Yeoryios

[33] Bizzat kendisi Stambol'a azimetle bir çok zahmetlerle ferman-ı hümayuni istihsal itmiştir.¹⁵ Esna-ı seyahatında gelip geçdiği kino[34]tislerden ianeler

¹⁵ Ma et teessüf bu ferman zayı olmuştur. Yalnız 1220 tarihli bir senedin sureti mevcuddırki bu sened mucibince Gövercinlik civarında suyun geçeceği mahalde bulunan tarlanın sahibi Ahmed Bin Receb mezkur tarlayı 300 gruş mukabilinde ve yapılacak çeşmelerden biri kendi namına olmak şartı ile kinotis vekili Benli oğlu Hristo'ya satmıştır. Rivayet olunduguna göre zayı olan ferman son derece sedid ül meel olup mevaddı munderecesinden biride "Suyun geçeceği yol velevki hamile kadm karnuna bile isabet edecek olursa delinip geçirilsin." meelinde imiş. Bu hususda ehali indinde devam idip gelen bir rivayet daha vardır şöyleki: Ruhsatın istihsalı için Papa Yeoryios Stambol'a yalnız başına yürüyerek ve yolda ugradığı Rum kinotislerinden ianeler toplayarak gidi(y)ordi. O vakıtlar deniz yolculuğunun müşkilatına mebnî Ankara tariki ile Stanbol'a gedilirdi. Papa Yeoryios Ankara'ya yaklaştığı sırada vakit geçmiş olduğundan şehir derin bir karanlık içinde olup yalnız bir zengin hanesi zan idilen bir haneden biraz ışık görünüyordu. Papa Yeoryios gider hanenin kapusını çalar ve kapuyı açan hizmetciden o geceyi orada geçirmesine müsaade edilmesini istirham ider, hatta ahurın bir köşesinde yatmaya bile muvafakat eyler. Hizmetci iptidada hayret ve tereddüde kalırsada nihayet haline acıyarak hane sahiplerinin haberi olmaksızın papazı içeri alır. Papa Yeoryios gece üç dört saat kadar orada oturur. Hizmetciyi çağırıp bunun sebebini sorar.

toplamaştır. Suyun isale ameliatına bizzat nazaret iderek her kesi teşvik ve tergip ve teşci ider ve her kes onun hahiş ve fedakarlığını görerek bedenanda malanda kemal-ı memnunı(y)etle muavenetde bulunurlardı. Erkek, kadın ve çocuklar bilittıfak ve laen katti 3 sene çalışarak kayaları delmişler, tepeleri düzeltmişler, hendekleri toldurmuşlar ve her dürlü müşkilati bertaraf iderek suyi evvelce şehir dahilinde inşa ve ihzar idilen 16 [35] çeşmeye isale itmişlerdir. Suyin mezkur çeşmelere resmı isalesi 1812 senesinde muhteşem bir surette icra idilmiştir. Su için ikinci bir [36] ihtı(y)at yolu dahi yapmayı unutmayan bu muhterem zat 18 masra suda İslam cemı(y)etine tahsis etmek sureti ile bütün kinotisin muhsını olmuştur.

Nevşehir'de İlia Çeşmesi

Hizmetciden hane sahibinin eşraf-ı mahali(y)eden oldığını zevcesinin pek büyük müşkülâtla vazı haml itmekde idigini öğrenince kendisinin gidip lehusa üzerinde bir doa okumasına müsaade talep ider. Papa Yeoryios'un bu talebi hizmetcinin hayretini mucip olursada hane sahibi her nasılsa bu arada hanesinde bir papazın bulunduğunu ve bu yolda bir teklif vaki olduğunuda öğrendiğinden kalbinde bir ümid hissi uyanarak papazi nezdine davet ider. Papa Yeoryios Efendi hastanın yanına gidip doasını okuduktan sonra yazdığı mahaline avdet etmek üzere merdivenden inerken yeri toğmuş bir çocuğun ağlamakda olduğunu işidilir ve hane sahibine zevcesinin salıman bir erkek çocuğı tevlid itdiği haber verilir. Hane sahibi bu haberden pek zi(y)ade sevinerek tekrar Papa Yeoryios'ı nezdine çağırır ve ondan kim olduğunu, nereye ve ne için gittiğini sorar ve ona seray-i hümayunda tanıdığı nüfûcresib Papai Knap Atakii (Nepesin) diye yorg. İşte bu sayede Papa Yeoryios Efendi bu derece şedid ül meel bir ferman istihsalına muvaffak olmuştur.

Bundan mada ki yalnız bu onun muhterem namını hemşehrileri nezdinde dayım kılmaya kafi idi. Papa Yeoryios başkaca da memleketine hizmet itmiştir. 1794 senesinde Ayios Yeoryios ekklisiasının yeniden inşası bunun gayreti ile vücade gelmiştir. O vakıtlarda ekklisia ve kinotis işlerinde görülen intizam şayan-ı imtisal bir derecede idi, muddet-i hayatında gerek ekklisiada gerek suret-i hususı(y)ede kelam-ı illahıyı irad itmekden hali kalmaz, ehali-i Hristı(y)anı(y)eyi dayıma nasihat-ı pederanesi ile irşad eylerdi. Fukaralar için sissiton tesis, esnaf için adelfatolar teşkil eylemiştir. Elyevm kinotis hamamı ile yeni astiki sholinin bulunduğu eski mezarlık arsası üzerine vasi ebnu(y)e inşa itmiş idi ki, bunların kism-ı azzamı fukara ve misafırının iskani, diğer kısmı da esnaf cemı(y)et ve adelfatolarının merkezi ittihaz idilecekti. Binanın ittisalında da cesim ve muhteşem bir millet bağçesi vücade getirmiş idi. Lakin maetteessüf civardaki Göre karyesi ehaliyi gerek hased gerek teasüp tolayısı ile hükümet-i mahalı(y)eye muracaatla göya kale şeklinde mahı(y)eti gayri [37] maalum bir takım ebnu(y)e inşa itmekde olduğına dayir ihbaratda bulunarak heman yıkdırılması emrını almıştır. Papa Yeoryios bir takım faydeli kitaplar da teelif ve tercüme itmiştir ki bunlar Anatoli usulünde tab idilmiş ilk eserler olup Türkce ile mutekellim Anatollılar indinde pek mergubdılar. Mamafih kinotiste mearıfın terakkısı için çalışmaktan da hali kalmamıştır. Halepiu Nektarios'ın çocuklığında tahsile pek hahuşkar olup pederinden kendisini mektebe göndermesini taleb eylemiş, pederi dahi bu hususda Papa Yeoryios'a iltica itmiş, o da çocuğun arzusunun yerine getirilmesini tavsı(y)e idtikten mada anın o zamanlarda gayet meşhur olan Kayseri'de Yermanos'ın nezdinde ikmal-ı tahsile gönderilmesi için muaveneti nakdı(y)ede dahi bulunmuştur.

Mamafih ahlak ve tabiatındaki metanet muteberanı mahalı(y)eden bazısının hased ve husumetini celp itmiştir. Maetteessüf aramızda yetişen büyük kimseleri berhayat bulındıkları müddet mazharı hormet idememek milli bir kabahat şeklini almıştır. Kinotis azacı yerleşib de cüzi bir fealı(y)et göstermeye başlar başlamaz milli bir hastalık teşkil iden münazaa ve fırkacılık baş göstermeye başlamıştır. O vakıtlar biri Nigdeloglu İordan Aga, diğeri de [38] İoannoglu Pavli Aga'nın olmak üzere kinotiste her ikisi de aynı mertebede kuvvetli iki fırka mevcud idi. Bu fırkalardan birinin Papa Yeoryios'a karşı ibrazı teveccüh idip itmekde olduğu maalum deyilse de herhalde Papa Yeoryios gibi mustakil ül efkar ve tamm ül atvar bir zatin iki tarafı da memnun idemeyeceği aşıkardır. Papa Yeoryios'ın da refikleri, dostları var idi, lakin aynı zamanda düşmenleri de yok deyil idi. Rivayete nazaren İoannoglu fırkası Papa Yeoryios'un aleyhdarı imiş ki buda gayet muhtemeldir, aynı fırka bilahire Theoktistos'a karşıda muhalifetde bulunmuştur. İşte Papa Yeoryios dahi muhtelif mufteriata ugramış, hatta 6 defa sürgüne mahkum olmuştur. Her defasında biçare ademcagaz sevgili vatanını terke mecbur olur, lakin görünüşde bilahire kabahatsızlığı anlaşılarak biraz sonra geri çağırılırdı. Buda medresenin evrak ve defatırı arasında zuhur iden ve sureti

Filippos Aristovulos tarafından hıfz idilen bir vesika mundericatından anlaşıyor. Mezkur vesikaya nazaren Ürgüp muteberanından beş zat yani Foioğlu Papa Sumeon, Demirci Mihail, Keşişoğlu Nikola, Talaslı İosif, Yeoryi oğlu Theodoros hakimin huzuruna gelerek Papa Yeoryios'un hüsn-ı ahval ve ahlak sahibi ol[39]digina dayir şifahî ifadatda bulunmuşlardır.

Nevşehir'de Eski Kadın Kiyafeti

Bu suretle 4 sene kadar memleketi haricinde kaldıktan sonra 1816 Mayıs ayında katti suretde Kubrıs'a nefi idilmiş ve gerek yolda çektiği meşakatlardan gerek hemşehrîlerinin kendisine karşı gösterdiği nankörlükten muuteessir ol[40]larak aynı sene zarfında vefat itmiştir.¹⁶

¹⁶ Papa Yeoryios 29 Martios 1760 senesinde Nevşehir'de tevellüd itmiştir. Pederi Yanni isminde Yanyalı bir furuncu olup validesi Nevşehirli bir kadın idi ise de ismi meçhuldir. Henüz genç yaşında iken İereas silkine dahil olup birçok yerleri ve bu arada Stambul'ı, İzmir'i, Ayon Oros'ı, Ankara'yı, Kayseri'yi, Adana'yı tolaşmıştır. Kendisi mutteehil olup 3 kızı ve bir oğlu olmuş isede oğlu henüz çocuk iken vefat itmiştir. 1816 senesinde 56 yaşında öldüğü halde Kuprıs adasının Levkoşa kasabasında vefat itmiştir. Mezarının elan mevcut olup olmadığı meçhuldir.

Bu fırka münazaatinin devamı arasında bittabi kinotis işleri yüz üstü kaldı. Kayseri'den etrafa nurlar saçan meşhur Yermanos mektebının himayesi altında kuşad idilen ve bilahire Halep mitropoliti olan Theoktistos'in¹⁷ idaresi altında ifa-

¹⁷ Theoktistos: Dünyevi ismi Thomas olan Theoktistos 1786 senesi Nevşehir'de tevellüd itmiştir. Pederi Avraam 18'inci asrın evayilinde Nigde civarında tahrip idilen Amas karyesinden idi. İlk tahsili o vakıtlar kinotis mektebi bulunmadığından bazı erkek ve kadınların hanelerinde teesis ittikleri hususi mekteplerden birinde vukuu bulmuştur. Thomas'ın mahale arkadaşlarından Nikolas namında bir genç ki -bil ahire Nazianzu Nektarios ünvanı ile Kayseri mitropoliti Paisios Efendi'nin muavin episkoposı olmuştur. Mukaddema pederi tarafından Kayseri'de Yermanosin mektebine gönderilmiş idi. Bir müddet sonra bu genç memleketine avdet ittiginde bir gün ekklisiada bir nutk irad eylemiş idi. İşte bu nutki ekklisiada pederi ile birlikte Thomas dahi dinlemiş ve bundan pek ziyade müteesir olarak pederinden Nikolas'ın söylediklerinin ne olduğunu sormuş, oda kemali safvetle "Bunlara büyük okumalar derler" cevabını vermiştir. Thomas pederinden kendisinede bu büyük okumaların öğretilmesini talep itmiş ve bu talebinde o kadar ısrar eylemişdirki pederi Papa Yeoryios'dan bu hususda fikrini sormaya mecbur olmuş o da çocuğun ricasinin kabulünü tavsiye eden mada Kayseri'(y)e gönderilmesi için muavenetde dahi bulunmuştur. Orada Yermanos ve onun halefi Paisios ve ulumi razi(y)e mualimi İerodyakonos İosif nezdinde 7 sene tahsil ilm ile geçirmiştir. Evvela monahos ve bilahire ieras silkine dahil olup 1806 senesi hemşehrileri tarafından o vakit teesis idilen mektebin müdiri(y)etine davet edilmiştir. İki sene tedrisatdan sonra Nigdeloglu tarafları ad idilerek mezkur fırkanın daha kuvvetli olan muhalifleri tarafından terkid edilmiş ve bizzat ekklisa dahilinde duçar-ı tearuz olarak Ayion Vima dahiline kaçmak sureti ile ancak kurtulabilmiştir. Bir kaç gün sonra memleketini terk ederek Zincidere monastirina gitmiştir orada Yermanos'ın vefatını müteakip Paisios igumenos olmuş, Teoktistos dahi anın yerine İeratikı Sholi müdiri(y)etine geçmiştir. Bu esnada Nikiforos Theotikis'in Kiryakodromia namındaki eserinin 1'inci cildini Türkçeye tercüme itmiştir. Ancak bil ahire kendisi ile Paisios arasında cuzi bir purudet husule geldiginden 1810 senesi Stambul'e gelmiş ve Potira enoriasında az bir müddet proistamenosluk itdikden sonra meyalı ekklisanın emri ve Brusalıların talebi üzerine Brusa mektebine didaskalos gönderilmiştir. Mektep ve ekklisiada 4 sene tedris ve tearifden sonra Mihaliç kasabasına gitmiş, lakin buradada ehalinin münazaatından kaçarak tekrar Brusa'ya avdet itmiştir. Mihaliç ehalişi bazı erbab-ı fitnenin tahrikatı tolayısı ile didaskaloslarını elden kaçırmak istemeyerek patrikhaneye müracaatla didaskaloslarının avdetini talep itmişlerdir. Theoktistos tekrar Mihaliç'a avdet itmiş ve talebesinden ikisini kendisinin yerini tutmaya muktedir bir dereceye getirdikten sonra Stambol'da eski enoriasına avdet itmiş ve enoritislerin talebi üzerine arhieraslığa terfi edilmiştir. 1826 senesi Halep mitropoliti Kayserili tek göz Kirillos'un vefatını müteakip meyalı ekklisa tarafından anın yerine mitropolit intihap idilerek Halep'e gönderilmiş, zira oradaki münazaat ve intrikalar arasında eperhiayı idareye ancak bunun muktedir olacagina kanaat hasıl olmuştur. Halep'de bulunduğu müddetce Ayion Pnevma'ya dayır mükaleme tarzında bir eser kaleme almışdırki bunun el yazısı kinotis kütüphanesinde mahfuzdur. Mezkur eser Arabcaya terceme edilmiştir. Mezkur eparhiayı 15 sene idare itdikden sonra bazı haksız isnadat tolayısı ile Patrikhane tarafından geri çağrılarak 1841'de Stambul'a avdet itmiş ve 400 nusha muhtelif kitablari havi kütüphanesinde Halep kinotisine ihda eylemiştir. Fener'de Ayios Athanasios kellisinde bir sene kadar kaldıktan sonra Kumkapu arhieratikos proistamevosluğuna teayin edilmiştir. O esnada Anadolu İhristi(y)anlar için ara sıra patrikhane ekklisiasında kelam-ı illahiyi Türkce irad eylediği gibi kentriki ekklisiastiki epitropi azalığında dahi bulunmuştur. Theoktistos 20 İanuarius 1848 tarihinde vefat itmiştir. Balıklı'da medfun bulunduğu mezarın üzerinde mezkur İlias Tantalidis tarafından tanzim idilen atideki kitabe mevcuttur.

Sıma Theoktistu periklitú İerárhu

ton pote Halepíu pólís éshe patéra

Milihon idhiepi, látrin meghálio theó

tis ieris Sofiis kítora idhé dhótin

ı vazıfe iden mektep didaskalossız kalmış kapanmak tehlikesine maruz b(ı)rakılmış idi.

Bereket versinki o esnada diğer bir kısım hemşehriler bunca umidlerle kuşad idilen yeni mektebin böyle bir hal-ı peruşanide bulunmasına bir dürlü tehammül idemeyorlardı. Bun[41]larda pera-ı ticaret Stambul'da bulunan Nevşehirîliler ve bilhassa bakkal esnafı idi.

Fırkacılıkta birden bire parlamak Rumların mulî bir kabahatı olduğu gibi vatanla[42]rından uzak bulundıkları zaman ona karşı daha fazla bir muhabbet, anin tali ve terakkısına hizmet için daha büyük arzu his itmeleride kezaîk Rumların mulî bir faziletidir. Büyük küçük bütün millet muhsınleri feal(y)et-i mulî(y)eri ile temayüz idenlerin kaf(f)esi di(y)ar-ı gurbetde bulunanlardır. Bu hakikat Stam[43]bul'daki Nevşehirîlilerin yüz senelik feal(y)eti ile musbetdir ki bu uzun müddet zarfında aralarında en ufak bir münazaa zuhur itmeksizin memleketlerindeki muessesat-ı ilmî(y)enin terakki ve tekammulüne iktiza iden varıdatın teemünü için cümlesi yekdigeri ile rekabet idercesine laen katti bir suretde çalışmışlar ve çalışmaktadırlar.

Maetteessüf bundan yüz sene akdem tam [44] milletin ihraz-ı istiklal oğrındaki kıyaminin arefesinde memleketleri mekteplerinin istikbalını teemin için burada bir eforia teessüsünü dudunen vatanperver zevatin¹⁸ isimleri meçhul kalmıştır. O gibi kara günlerde milletin istikbalına tevcihi enzar iden bu zevatin zıkri her suretle tebcile şayandır.

Bunlar bu eforiayı tesis iderek o kadarla iktifa itmemişler, ancak kendilerinin temelini koydukları binanın ikmal ile her suretle muhafazasını evladlarına tenbih itmişler ve [45] bu cihetin tarsin ve takvî(y)esi için birde Patriarhikon ve Sinodikon Siyilion istihsal itmişlerdir. Mezkur siyilion şuheda-i millettenden

Tion o kéfthi tímvos ariprepé éntheon ándra

éfhos Kappadhokón efseviis prómahon

'İti o men sîghá apopnéfsas évlalon avdhîn

us dh' epónise lóghus pási lalúsi fîlis. (Koruyucu ve Kutsal bilgelîğin vericisi, yüce Tanrı'nın sevgilisi, güzel konuşan ve yardımsever bir baba olarak Aleppolu (Halepli) meşhur papaz Theoktistos'un kabri (budur). Bu mezar, dindarlığın savaştısı, Kapadokyalıların dua eden Tanrı ilhamlı adamı ve böylesi değerliyi saklar. Hakikaten, son güzel konuşan sesini vermesine rağmen, onun (söylemeye) çalıştığı tüm kelimeleri arkadaşları anlatacaktır (Ç.N.)

¹⁸ Büsbütün tesaddüfi olarak elimize Stambul'da mütemekkin 8 hemşehri tarafından Nevşehir eşrafına hitaben yazılmış bir mektub geçmiştir. Nevşehir'de yapılacak çeşmeler için iane toplanması hususunda bir apantahusa çıkartılmasına dair oradan gelen bir mektuba cevaban yazılan bu mektupda mezkur teklif magrurane bir tarzda red idilerek bunun için en evvel kendi keselerini açmaları tavsi(y)e idili(y)or ve iptidada kendileri 8 bin gruş için iane kayid idildikleri ve bu meblayı 10 bin gruşa iblag idecekleri vad olunuyor. Mektupda tarih yoktur. Lakin mühürlerin üzerindeki tarihlerden 1840 ile 1842 arasında yazılmış olduğu tahmin idili(y)or. Bunların isimleri bervechi atidir. Savvas Hacı Garip, Hristos Aresin, Dr. Konios İsa'nın oğlu Dr. Antioh İsa'nnu, İoannis Thoma, Prod. Develioğlu, Nikolaos Marku Hiraoglu, Paraskevas Stavru.

merhum ve magfur patrik 5'inci Yeoryios ile anınla birlikde ihraz-ı rütbeyi refi(y)eyi şahadet eyleyen arhierasların imzasını havi olarak mahfuz bulunmaktadır. İşte o muhterem zevat için pratika defteride dahili nizamnamede bu siyilion idi.

Mamafih onlardan sonra gelenlerde kendilerine dedelerinden miras b(ı)rakılan vazifeyi ihmal itmeyip anı kemal-ı sadakatle ifa vedie-i mukaddeseyi lekesiz evladlerine teslim itdiler.

Yeoryios Vatanis

İşe bu yüz sene zarfında Hacı Theofilos Mubayaçı, Yeoryios Vayanis, Mih. Papazoglu, Paraskeva Apostolu, Konst. Panayotidis, [46] Yeor. Ferteklioglu, Savvas Ioannof, Kiryakos Kayıkçıoglu, İordanis Mainof, Hacı Ioannis Vlasiu, Yeor. Filippidis, Konst. Teperikoglu, G. Hayalidis, İak. Kasapoglu, Anesti Theofanoğlu, İ. Karefthimoglu, Theod. Kosmidis, Pr. İosifidis, Stef. Sofiadis, Par. Dimitriu, Pavlos Porloglu, İord. Hristoforidis, Yeor. [47] Apostolidis ve saire gibi zevat-ı muhtereme gelmiş geçmişdir ki bunların cümleside mekteplerin varıdatının tezyidi ve terakki ve tealisi için kemalı gayret ve muhabbetle çalışmışlardır.

1820 senesinden haylıca evvel, belki de 1804 senesi zarfında ilk kinotis mektebi kuşadılmış idi. Zira 1847-1848 sene-i tetrısı(y)esinde mezkur mektepte muallımlık iden Nazianzu Leontis 1805 senesi mektebin muallımlığına teayin edilen Theoktistos'un ilk didaskalos olduğunu zikr idi(y)or.

Gerek bundan evvel gerek ondan sonra kinotis mektebinden mada erkekler ve kadınlar tarafından idare olunur birtakim ev mektepleride mevcut olup buralarda erkek ve kız çocuklarına okuyup yazmak tarif iderlerdi.¹⁹

[48] Kinotisin bir nev ihmali yuzinden geçen asrin evasıtına, biride sonlarına kadar devam iden bu ev mekteplerinin arasında Pedonomos tesmı(y)e idilen Simeon'ın mektebi mümtaz bir mevki ihraz itmiş isede maetteessüf pek az müddet devam itmiştir. Simeon evvelce zıkri geçen Halepiu Theoktistos'un küçük bıraderi olup (belki 1798'de tevellüd itmiştir, henüz küçük yaşında iken bıraderi tarafından Zincidere Monastırı'na götürülüp orada kendi nazareti altında tahsil-i ilm itdirilmiştir. Fitreten zeka ve ırayet sahibi bir genç olup hususi tettebbulati ile mektepte idindigi malumatı tevsi itmiş ve 1814'de Nevşehir'e avdetinde pederinin hanesi dahilinde hususi bir mektep teesis eylemiş ve kendisi Pedonomos unvanını alıp mektebinde Psihiatrion namını vermiştir. Usul-ı tedrisi o zemana nisbeten oldukça bir yenilik ve terakkiperverlik ira(y)e itdiğinden yegeni merhum Filippus Aristovulos'un hatıratından bu hususa dayır atideki fıkrayı ıktıbası munasip gördük.

"Kendisi yenilik ve terakkiyi sever bir genç olduğundan mektebin dahil-i intizamına ve muallim ve talebenin vazayına dair hususi nizamnameler tanzim, tedrisatda yeni bir usul teakip itmiştir. Bu usul sayesinde ta[49]lebe dersleri daha kolay öğrenir ve mektebe daha zı(y)ade teveccüh gösterir. Şöyleki bütün gün taglarda bağlarda gezen başı boş çocuklar bile gelip mektebe kayd olurlardı, ebuveyni de ıslah kabul itmez zan itdikleri çocuklarını sufranin başında sakinane oturdıklarını görürler ve bu suretle Pedonomosın ismi kemali hormetle yad idilirdi. Simeon'ın usul-i tedriside neden ibaret idi. Talebeyi sınıflara taksim iderek yazıp okumayı ve ilm-i hesabı tamamı ile deyilsede heman heman lankastriani dınilen allilodidaktiki usul üzere tarif iderdi. Pederi Avraam civar taglarda tebeşire benzer bir nev taş keşf itdiğinden bu taşlarla siyah tahtalar üzerine yazı yazdırırdı. Keza elyevm mekteplerde istimal idilmekte olan taş tahtalara benzer, lakin daha sert bir nev taşlar keşf itmiş olup mezkur taşların kırıntılarını kalem gibi kullanarak onları dahi istimal idi(y)ordi. Destan düzmekte pek mahir olduğundan ekserı(y)a okutdurdığı dersleri manzum olarak tearif ider ve bu suretle çocuklar daha kolay öğrenirlerdi. Pedonomos daha 1815'den evvel bunları yapmakla lankastriani denilen usul-ı tedrise dayır bazı şeyler ışıtmış olmalıdır, yoksa bu usula temami ile vakıf olamazdı. Zira [50]

¹⁹ Konstantinos Ferteklioglu'nun evinde idare itdiği hususi mektep 1882 senesine kadar devam itmiş olup pek de ehemı(y)etden ari değildi. Zira talebeye yalnız okuyup yazmak değil, ancak bad el imtihan kinotis mektebinin orta sınıflarına girebilecek derecede başkaca malumat dahi öğretilmekte idi.

Bil hassa yine 1880 senesine kadar okumuş Rahil denilen bir kadın tarafından evvela idare idilen kız mektebi pek büyük hizmetler ifa etmiştir. Zira kinotis mektebinin tesisine kadar memleketin kızları okuyup yazmayı burada ve bunun emsali ev mekteplerinde öğreniyordılar.

1820'den evvel bu usulin bizim milletimiz arasında henüz tatbik idilmeye başlamamış idi. Merhum Yeoryios Kleovulos böyle bir teşebbusta bulunmak istemiş isede o vakit zuhur iden Yonan ihtilali tolayısı ile o fikrini kuvveden füile çıkaramamış idi. Athan. Politis dahi ancak Kefalonia'da buni tatbik idebilmiş idi. Pedonomos ise memleketi haricine çıkmamış olduğundan bu usulden görüşüp konuşmakla deyil, belki işitmek sureti ile cuzice haberdar olmuş idi. ...Terbi(y)e-i atfal pedagoyia hususundaki zekasına şüda şahiddir. 1814 senesi zuhur iden ve büyük küçük dimeyip hepisını alıp götüreren bir hastalık zuhur itmiş idi. İşte bu hastalık hakkında Pedonomos defter-i hatıratına şunları işaret itmiştir. "Sevgili vatanımız Nevşehir'de bir hastalık zuhur iderek ehalinin cehaleti sayesinde bütün memlekete yayıldığından herkes şaşırıp kalmış iken biz Nevşehir'in karşısındaki taga çıktık ve orasını güzel manzaralı ve hevadar bularak pashalyadan septemvrios sonuna kadar orada kalmayı munasip gördük." Pedonomos ailesi ve talebesi ile büyük sıvri tagin üzerinde 4 ay kalmış ve bu suretle ne ailesi erkanından nede talebesinden hiç biri hastalığa tutulmamıştır. İht(y)ar pederi ise her gün sularini ve ekmeklerini taşir imiş."

[51] Simeon'un niçün hususi mektep kuşadini tercih itdğine veyahod niçün kinotis mektebi muallımlığına alınmadığına dayir bir sarahat yokdır. Belki hemşehrileri tarafından biraderi Theoktistos'a karşı yapılan muameleden muteesir olarak bunu yapmış olmalıdır. Zira Theoktistos monastıra giderken kendisininide beraber alıp götürmüş olduğundan bu vakaa hayalından silinmemiş idi. Lakin bu suretlede büsbütün hased ve teakıbatdan kurtulamadı, bilhassa hanelerinde çocuk okutduran bazı kimseler bunun mektebinin günden güne terakki iderek şöhret kazanmakda olduğunu memnun olan görmeyorlardı. Binaen aleyh biçare müstekreh bir iftiraya maaruz kaldığından Papa Yeoryios buna karşı bütün kuvveti ile ani himaye itmiş ve vuku bulan iftirayı kemali nefretle red eylemiştir.

Cahil ehalinin teakibatına ugrayarak birkaç gün komşu hanelerinde saklandıktan sonra Zincidere monastırında biraderi Theoktistos'un nezdine azımet itmiş ve 1816 senesinde aninle birlikde Stambul'a gelmiştir. Burada birkaç ay Fener beylerinden birisinin hanesinde çocuklarına ders verdikten sonra 1817 senesi bir ka[52]loyiros ile beraber Thraki'nın Üsküp kasabasına gitmiş ve orada az müddet zarfında herkesin hormet ve ragbetine mazhar olmuştur. 1818 İulios 1 tarihi ile biraderi Theoktistos'a yazdığı bir mektupdan hemşehrilerin ayılarak kendisini tekrar kinotis mektebi didaskolosluuuna istedikleri anlaşıyor. Simeon mezkur mektubunda izhar-ı meserret ve memnunı(y)et itmekle beraber kendisine fevkalade hormet ibraz iden Üsküplileride gücendirmek istemediğinden biraderinden patrikhane vasıtası ile kendisinin istenilmesini istirham idi(y)or. Lakin maetteessüf genç sininde henüz 20 yaşında iken Üsküp'de vefad itdğından buna mahal kalmamıştır.

Görünü(y)or kı Simeon'un monastırdan memleketine didaskalos olarak gitmesi, orada hususi mektep teesis eylemesi ve hemşehrileri tarafından kovalanması Papa Yeoryios'un surgune gönderilmesi ile neticelenen kinotis münazaalarının vukuu bulduğu zemana tesaddüf idi(y)or. Anlaşılan bu arada yeni teesis idilen kinotis mektebide teatil edilmiş olmalıdır. Zira sonradan Nazianzu episkopisi olan Arhimandritis Leontios'un evvelce zikr itdiğimiz kodikasında Theoktistos'dan sonra kinotis mektebine ikinci muallim olarak Ankaralı Yeoryios Kirazoglu namında birisinin teayin idildiği zikr idili(y)or. Ancak bu[53]nin ne vakit teayin idildiği ve ne müddet kaldığı meçhuldür. 1818 senesinde Simeon'ın hemşehrileri tarafından kinotis mektebi didaskalosluguna daveti ise mezkur mektebin yeniden ihya ve idaresinin teemuni zımında Stambul'daki Nevşehirli arasında teyemmunan tecelli iden feali(y)etin delilidir.

Siyilionun sudurını müteakip İera Sinodos'ın tasvibi ve o vakitin Kayseri mitropolitli İoannikios'ın teşviki ile ilk gönderilen didaskalos en asıl Talaslı olup merhum Yermanos'ın talebesinden olan ve o esnada Stambul'da bulunan Yermanos'dır.

Bu zat ancak iki sene (1820-1822) mektebde kalmış, yerine yine Zincidere monastırı mektebi talebesinden Nevşehirli İerodyakonos Yermanos geçmiştir. Buda 3 sene (1822-1825) mektepde kaldıktan sonra Stambul'a gitmiştir. Leontios bundan bahs itdiği sırada anın Stambul'da bulunduğunu ve tedrisatı ile mullete hizmet itmekde olduğunu yazı(y)or.²⁰

[54] Yermanos'ın yerine geçen Tavlusunlu İeromonahos Dorotheos ilm u mearıfı ve hüsn-ı ahlakı ile temeyüz itmiş idi. Tam tokuz sene (1825-1834) mektepde kalıp kendi hüsn-ı rızası ile istifa iderek Ayion Oros'a gitmiş ve bakiye-i ömrünü orada geçirmiştir. Dorotheos'un mufarekati ehaliyi pek zı(y)ade muteesir itmiştir.

Dorotheos'un yerine Yermanos'ın şagırtlarından Talaslı İeromonahos İosaf geçmiş ve yedi sene (1834-1841) kaldıktan sonra ihtı(y)arlık sebebi ile vefat itmiş ve Ayios Yeoryios ekkısiyasi avlusına defn olunmuştur. Bunun vefatını müteakip mektep müdiri(y)etine Tavlusunlu İeromonahos Agathangellos Herdemoglu namında biri davet edilmiş, ancak kinotisde zuhur iden münazaat neticesinde bir buçuk sene kalıp bilahire İerusalim'e azımet itmiştir.

Bunun yerine Konu(y)a eparhıasında Gelveri karyesinden İoakim namında biri davet edilmiştir. Bu zat balade zikr idilen İosaf ile Zinciderede Agathangellos'ın talebesinden idi. Ancak ahval-i gayr-i münasebesinden tolayı kinoti[55]sin

²⁰ Kinotis evladından Yeoryios Rafanis (Fani İoannoglu) namında bir diğeri de hayli müddet Fener'de Allilodidaktiki Sholi Rafanı namını alan mektepde tedrisatda bulunmuş ve mezkur mektep bunun sayesinde mümtaz bir mevkii ihraz eylemiştir. Bu mektepde diğeri de namında mada hemşehrimiz Filippos Aristovulos (1884) ile Zincidere İeratiki Sholisi muallimlerinden Anastasios Levidis (1854) dahi tahsil-i ilm itmişlerdir. Rafanis kitaplarını birini vefatında kinotis kutuphanesine ihda etmekle mezkur kutuphanenin esasını kurmuştur.

hoşnudsuzluğunu celb iderek 1844 senesinde memleketine azimetle orada bir muddet didaskaloslık itmiştir.

Bunun yerine geçen Kayserili İoannikos Kayseri'de didaskalos Anthimos'ın yegeni ve talebesinden olup refakatında keza Kayserili Prodrornos namında birde muavin bulunmakda idi isede fazla bir dırayet ibraz idemeyip 1846 senesi b(ı)rakip gitmeye mecbur olmuştur.

Ferdasi sene dimoyerontia Kayseri mitropoliti merhum Paisios'a müracaatla mohtacı islah olan kinotis mektebini tanzim itmesi için mayetindeki Arh. Leontios'ı didaskalos olarak göndermesini istirham itmiştir. Bu zat 1847 senesi Martios ayında gelip kemalî hahişle vazifesine başlamış ve maiyetine Kayserili Serafeim namında birini muavin alarak yeni inşa idilen ve 65'den fazla talebesi bulman mektebi yeni başdan tanzim itmiştir. 18 ay kemal-ı dırayetle ifa-ı vazife itdikten sonra Yerontasinun daveti üzerine Stambul'a davet olunarak orada Nazianzu episkoposluğuna terfi idilmiştir.

Bunun yerine 1848 senesinde İncesulı Papa Evyenios geçmiştir ki mumaylehy bilahire uzun müddet Balıklı proistamenosluğunda bulunmuştur. Papa Evyenios Nevşehir'de 1848'den 1852'ye kadar 4 sene didaskaloslık itmiş [56] olup refakatında muavin olarak 1850'den 1851'e kadar Moshonisyalı (Gunda adalı) Konstantinos ve muavin-ı sani olarak 1851'e kadar yukarıda zıkr-i sebkât iden Serafeim, ondan sonrada Nevşehirli Yeoryios Filippidis bulunmakda idi. 1852 senesinde Papa Evyenios refakatında Yeoryios Filippidis bulunduğî halde kinotis mektebinin idaresini derohde itmek üzere vatani İncesu'ya azimet itmiştir.

Bunun yerine Bogaz İçi Yeni Köyden Stavraki Savvidis geçmiş ve bununla birlikde Theodoros Prodroru ile Evnuhos (hadim) tesmü(y)e idilen Nevşehirli İoannis tearif itmuşlerdir.

1853 senesi Dekemvriosunda Nazianzu Yerasimos'un tavş(y)esi üzerine Zincidereli Lazaros Hacı Haritonoglu devet idilmiş ve 1854 İulios'ına kadar kaldıktan sonra memleketine avdete mecbur olmuştur. 1855 senesi İanuariosında senevi 6000 gruş ücret ile yeyecegi dahi kinotis üzerine olmak üzere Zincidereli Dimitrios İliadis didaskalosluğa alınmış ve bununla birlikde balade zıkr idilen Theodoros Prodroru dahi hizmet itmiştir.

1856 senesi son beharında Heybeli Adası'nda kayın Theoloyiki Sholi'den henüz şahadetname almış olan bir genç bir kaç gün Maltepe'de hem[57]şehrisi mearifperver Papaz Avraam'in²¹ hanesinde mısafir kaldıktan sonra mekteplerin idaresini derohde itmek üzere buradaki hemşehirlere veda idi(y)or ve

²¹ Mearifperver hemşehrilerimizden Avraamidis, biraderlerin pederi ve kinotisin meyas everyetislerinden Syor Savva İoannof'un kayn pederidir.

mumayleyh Papaz Avraam tarafından kinotis kütüphanesine ihda idilen 40 cild kitabida beraberine alarak yola revan olıyordu. Bu zat Filippus Aristovulos idi.

Nevşehir mekteplerinin bundan sonraki tarihçesi adeta Filippus Aristovulos'ın bir tercume-i hali dımeıktır. Kendi hayatını sıkı bir suretde mezkur mekteplerin mukadderat ve hayatına rabt iderek bunları kinotisin mevkiyi ile mütenasip bir hale getirmek için kırk sene yorulmak bilmez bir tarzda anlerin terakki ve tealisi için çalışmışdır.

Bittabı idaresinin ilk senelerinde mekteplere henüz yeni usül idhal idilmemiş idi. Zira bu usül ancak 1885'den sonra idhal idildi, lakin usüldeki noksani bunun hahışı ve çalışkanlığı ikmal idiyordu. İktifat idilen semere ise pek meçhul idi. Mamafih ifa-i vazife hususunda bir çok müşkilata, köhne teasuplara, ardi arkasi kesilmeyen fırka münazaalarına ve mayişet [58] dertlerine göğüs germek icap idi(y)ordu. Kaç defa kalbi kırıldı, kaç defa kara bir nankörlüğe hedef oldu, kaç defa halından usanıp istifa tesavvurunda bulundu; lakin her defasında mektebe olan muhabbeti galip geli(y)ordu. Aristovulos'ın şahsında tecemmü iden fazayilden en zı(y)ade şayan-ı hayret olan ne yorulmak bilmeyen hahış ve fealı(y)eti, nede dirayet-ı fevkaladesi ve zuhur iden munazaati bertaraf iderek vazifesine karşı çıkan her dürlü manileri akim b(ı)rakmak hususundaki mutevazı(y)ane nufuzi ve meharetidir. Ancak menafı-i hususı(y)esi ile ıstıkbalını kinotis menfaatına feda itmek hususunda gösterdiği pek ender tesaddüf idilen fedakarlıktır. Kendi ihtirasatını teskin idip hizmetlerine herkesden zı(y)ade vatanın mohtac olduğu fikrine karşı kendisini ihtı(y)ari bir mahvi(y)eye mahkum itmiştir. Bunun içinde didaskalos olarak kalmıştır. Lakin adi bir didaskalos değil, ancak kinotisin ismi ile cısmi ile didaskalosı olmuş ve yarım asır devam iden didaskalosluğu muddetinde mektepteki tedrisati ile gençlerin kalbine milli mefkureyi sokmaya, pazar günleride ekklesiadaki tarifati ile ehalinin mezhep ve mullı(y)etlerine karşı sadakat ve sebatlarının muhafazasına muvaffak olmuş. Şöyleki zamanında etrafı istila iden muhtelif propagan[59]daların her taraftan vaki olan tearruzatından yalnız Nevşehir kinotisi muteesir olmamıştır. Papa Yeoryios ile Filippus Aristovulos'ın isimleri iereas ve didaskalosluğun birer numunesi olmak üzere her Nevşehirli tarafından dayma kemal-ı şükranla yad ü tezkâr idilecektir.

Filippos Aristovulos

Biri adi bir papaz, digeride adi bir didaskalos olarak kalmış, lakin her ikisinde pek çok [60] mitropolit ve kathiyitisleri icraat nokta-i nazarından gölgede b(ı)rakmışlar. Eger milletimiz arasında böyle pek çok Papa Yeoryioslar ve Aristovuloslar buluna idiler bu gün ne kadar daha fazla mesud olacak idik. Kinotis bu iki büyük evladının hıdmat-ı fevkeladesini bi't-takdir Papa Yeoryios'a Patir tis Patridos (Peder-i Vatan) Aristovulos'a da Meyas Didaskalos tis Kinotitos (Kinotis'in muallim-i ekberi) unvanını tevcih itmiştir.

Aristovulos Nevşehir'e gelip de vazifesine başladığı vakit mektepleri şu halde buldu: Elliniki Sholi dınilen büyük mektepde Engiklia dinilen derslerle eski Yonan muharrırleri tedris idilmekde idi. Mektepde ancak 20 talebe mevcut olup mudırı(y)etinde de balade zikri geçen Dim. İliadis bulunmakda idi. Allilodidaktikon Sholion'dan gelen talebenin ilk teşkil ittigi sınıf-ı iptidayide Rumcadan Türkceye terceme, biraz ilm-ı hisap (arithmitiki) ve muhtasar bir cagrafia (yeografia) tedris idili(y)ordu. Altmış kadar talebesi bulunan bu sınıfta Gavriil Papa Arhangelu tarif itmekde idi. Bu zat mezkur mektebin talebesinden olmayla beraber heveskar-ı ilm ve son derece hahuşlı genç olup bi'l-ahire Aristovulos'un en sadık dostu [61] ve refiki olmuştur. Aristovulos'un Stambul eforiası ile akd itdiği mukavelede Dimitrios İliadis'in de mevkuyinde kalması

meşrut bulunduğı cihetle memlekete muvaseletinde eforia kendisine Panaya ekklesiası kurbindeki Allilodidaktiki Sholi'de sınıf-ı iptidayı talebesinden 20 çocuk vermiştir.

Gavriil P. Arhangelu

Ancak pazar günleri ekklesada derohde itdiği vaz (kirigma) içunda hazırlanmak iktiza itdiğinden bir muavin (pedonomos) [62] bulundurmak lazım geli(y)ordu, lakin minasip bir kimse bulunamadığından sınıf-ı iptidayinin diğer kısmında kendininki ile birleştirdiler. Bu suretle 60 talebesi bulunan mezkur sınıf Dim. İliadis'in kinden tefrik idilmek için Vasiliyas tesmi(y)e idildi. Muavinliğinde Gavriil Papa Arhangelu bulunmakta idi.

Sene-i mezkur Dekemvriosında hastalık bahanesi ile Dim. İliadis'in infisali üzerine 1857 İanuariosundan itibaren iki mektebin müdürü(y)etini de derohde itmiştir. Muavinliğinde yine Gavriil Papa Arhangelu ve pedonomoslikdada İoannis Lulecoglu namında biri bulunmakta idiki Aristovulos hatıratında bunun tenbelliğinden şikayet itmekle beraber 7 sene yanında bulundırıldığını zikr idi(y)or.

İşte bu seneden itibaren mektepler Filippos Aristovulos'un idare-i munferidesi altına vaz idilerek günden güne terakki itmekte idiler. 1862 senesinde icra idilen imtihanlarda (eksetasis) o vakit İerusalim'deki Theoloyiki Sholi ve bilahire Heybeli Adası'ndaki Theoloyiki Sholi müdürü meşhur Arhim. Yermanos ile o

esnada Kayseri İeratikli Sholisi'ni tanzim ve teşkil için mitropolit Paisios'ın daveti üzerine Stambul'dan gelen ve bi'l-ahire Fener Mekteb-ı Ke[63]biri müdürü ve daha sonra Kayseri mitropolitü olan İerod. İoannis Anastasiadis hazır bulunmuşlardır.

Aristovulos'in yorulmak bilmez gayreti ile ilk defa olarak kinotisde mearıfın esasını teşkil iden parthenagoyionlar ile nipiagoyion teesis idilmişdir. Bir sene zarfında iki parthenagoyion teesis idilerek birinin idaresini mearıfperver hemşehrilerden Yeoryios Vayanis, Hacı İoannis Vlasıu ve Luka Orepulos, digerininde Stambul'daki hemşehrilerden Savvas İoannof ve Kir. Kayıkcoglu derohde itmişlerdi.

Savvas İoannof ve Lukas Oreopulos

Birinin didaskalissalığına Fertekli Ekaterini N. Makri teayin ve resmi küşadi 3 Noemvrios 1869'da [64] icra idilmiş, digerinin de didaskalissalığına Stambul'dan Efthalia Ahilleos Stoyannu namında gayet alim bir kadın²² gönderilmişdir ki esasen her iki parthenagoyionin idaresinide kendisi derohde idecekdı. Bu ikinci parthenagoyionin resmi küşadi 1 İanuarios 1870'de icra idilmişdir.

²² Bu didaskalissanın iffetli, çalışkan ve zeki bir kadın olduğundan ve daha ilk senede şayanı hayret neticeler husule getirdiğinden bu merhum Aristovulos dahi kemali sitayeşle bahs idi(y)or. Lakin maetteesüf parthenagoyion idaresini teahüt iden Stambullılarla aralarında husule gelen bir ihtilaf tolayısı ile uzun müddet kalmamışdır. Aristovulos bunu alı koymak için çok çalışmış isede muvaffak olamayınca hiç olmazsa civar mahallerden diger bir kinotisın bu kızın fevkalade dirayetinden istifade itmesini arzu iderek Kermir. Parthenagoyionın müdiri(y)etine teayin olunmasına tevassut itmişdir. Mumailyha orada hayli sene kalmışdır.

İlk nipiagoyion dahi 1872 senesi teesis edilmiş olup ilk senelerde bunun idaresini Nevşehir'deki "Vasileias" nam mearifperver Leshi ile merhum Lukas Oreopulos yarı yarıya derohde itmişlerdir. Nipiagogos olarak Leon Melas'ın tevsiyesi üzerine Athina'dan Arsakion [65] meezunlarından Eleni İkonomopulu celb edilmiştir.²³

[66] Aynı zamanda Aristovulos yeni teesis idilen parthenagoyiondan ilk çıkacak talebeden ikisinin Epivates'deki Arhiyenia mekteplerine gönderilerek orada tahsillerini ikmal itdikden sonra bunların parthenagoyionda didaskalissa [67] olarak istihdamlarınada delalet itmiştir. Filvaki talebeden Ekaterina P. Evyeni ve Fotika Leontias bil intihab evvela Arhiyenia'da, bil ahire Zappion'da ikmal-ı tahsil itmişlerdir. Ekaterini P. Evyeni 40 seneden beri elan tedrisatına devam itmekdedir.

Bundan az sene sonra Nevşehir'in bir Ellinikon, iki dimotikon mektebi ile parthenagoyion ve iki nipiagoyionına devam iden erkek kız talebenin miktari bin iki yüzden fazla olup mezkur mekteplerin idaresi için sarf idilen meblagda 700 liraya balig olmakda idi. Ellinikon Sholio'nun 5 sınıfında ber vech-i ati dersler tedris idilmekte idi. Yonan-ı kadim muharrirleri (Omiros dahi dahil olduğu

²³ Merhum Aristovulos'un yalnız açıkland değil gizlidende mektepler menfaati için ne kadar çalışır ve aynı zamandada kinotisin şeref ve haysiyetini ne derece gözdürdüğünü göstermek için İkonomopulu'nun esna-i seyahatında ne gibi hareket idilmesi hakkında o sıralarda Athine'da tahsilde bulunan merhum İoannis Evmorfidis'e yazdığı mektubun bazı kısımlarını buraya nakl itmeyi münasip gördük: "...Sana ve sana muavenetde bulunanların iafesine ve en evvel milletperver M. L. Melas'a teşekküratımı beyan iderim. Lakin meşakkatların bitmedi, vatan senden biraz daha zahmet istiyor. Hemşehrimiz G. Vayanis Efendi'nin Mersin'deki damadı Hacı Hristu Efendi'(y)e orada tucardan M. Mavromatis veya diğeri vasıtası ile M. L. Melas'a 20 liralik drahmı göndermesi yazıldı. Bunlardan 100 drahmı nipiagoyionun ihtiyacı, 200 drahmı didaskalissanın maaşına mukabil peşinat ve mütibakisi da yol mesarifi için kafidir. Ancak Nipiagogos Hacı Hristo Efendi'(y)e tavsiye idileceğinden Mersin'den buraya kadar iktiza idecek mesarifi için mumaileyhe yazılmışdır. Binaen aleyh tam iki aylıkda alikoyabilir, hini hacetde 20 lirayı alacağın vasıta ile Hacı Hristo'ya 3-4 liralik polıça dahi keşide idebilirsin. Lakin muhip İoannın Nipiagoyion için maaş, yol mesarifi ve sair ihtiyacı bedeli olmak üzere 12 bin gruştan fazla bir meblaga mohtaç bulduğumuz halde elimizde ancak 8 bin gruş bulunduğu cihetle pek çok zahmet çekmemiz iktiza idi(y)or. Binaen aleyh her suretle çalışarak burada bu dakikaya kadar tereddüddä bulunanları korkutmamalıyız. Bunları teskin ve teşci itmek için neler çekdiğimi Allah bilir. Evvel emirde Nipiagogos'a bize acıyarak fuzuli mesarife sokmamasını münasip bir lisanla anlatmalısın. Mesela eyer Athine'dan Mersin'e kadar 30 lira sarf itmek isterse o vakit hayif benim başıma fazla mesarifi ile buradakileri gücendirecek yere az mesarifi yaparak elan muhalifet idenlerin ve Nipiagoyion'ın neye yaradığını anlayamayanların terecuhini kazanmak daha eyidir. Şimdi yaz olduğu cihetle vaporda guverta bileti almasını kendisine münasip bir lisanla anlatdırırsan eyi olur, lakin şayet bu ağına gelir ise hiç olmazsa birinci mevki bileti almakdan imtina iderek ikinci mevki ile onuda yemeksiz olarak iktifa eylesin. Zira, malumunuzdırki vaporda yemek meselesi hayli külfetlidir. Lakin bütün bunları bizim tarafımızdan teklif idili(y)ormuş gibi değil... Eger toğrıdan Mersin'e vapor bulunursa İzmir'e gidip, oradan sonra Mersin'e geçmek fikrinin toğru olmayacağını anlatdırırsan eyi olur. Zira bu suretlerde hiç olmazsa bir lira istifade idilirki o lirayı bin rica ile alıyoruz. Bunları yazıyorsakda müşkilat göstermek için yazılıyor zannetmeyin. Aynı zamanda bir purudet husulinede meydan verilmesinki buda senin irae ideceğin nezakete mutevakkıdır. İşte bu kadar..."

halde) tarih-i umumi, cagrafia, kosmograpia, yeoloyia, anthropoloyia, loyiki, arithmitiki, yeometria ve son 3 sınıfdada Türkce (Fransızcanın tedrisi 1893 senesinde idhal edilmiştir). Mezkur mektep meezunları bade'l-imtihan Fener Mekteb-i Kebir'inin ikinci, bazında 3'üncü yimnasion sınıfına kabul idilirlerdi.

Filippos Aristovulos'in en mühim ve nafi icraatından biride kinotis kutuphanesinin tedrican tanzim ve teşhizi idi. Mekteplerin mudiri(y)etini derohde itdigi vakit kutuphanede yalnız 250 cild mevcut olup, bunların çoğuda [68] öteye beriye tagılmış idi. Bunları ayrıca bir mahale toplayıp bütün muddet-i hayatında ekseri(y)a kendiliginden sarf iderek kutuphanenin teşhizi için çalışmaktan bir an hali kalmamıştır. Şöyleki esna-i vefatında kutuphanede muntazam suretde cildlenmiş 1300 adet gayet muhim kitap bulunmakda idi. Mezkur kutuphane bugün Anatoli'da mevcut zengin kutuphanelerden biridir.

Bu suretle Aristovulos'un giceyi gündüze katarak sarf itdigi gayreti ile kinotis mektepleri tekemmül ve tealilerine devam itmekde iken Stambul'da bulman eforia dahi teşkilatını daha mükemmel bir hale ifrag iderek yeni hayat iktisab idi(y)or ve mekteplerin teemini idaresi için sağlam varıdat bulmaya çalışıyordu.

1872 senesinden beri "Nevşehir Necvıvananı Fukaraperver Uhuvveti" namı ile bir adelfotis mevcut idiki mezkur adelfotis 12 sene devam iden muddet-i hayatında ve bilhassa 1874 senesinde zuhur iden kıtlık esnasında kinotise büyük hizmetlerde bulunmuş ve 1884 İanuarios 29'ında esna-i feshinde mekteplere Fener'de 260.000 gruş kıymetinde bir bab hane ile nakd ve tahvilat olarak 276 lira terk itmiştir.

1875 senesinde intihab idilen Savvas İoannof, İoan. Vayanis, Vasil Kehayoglu H. [69] İoan. Vlasiu, (Pişkinoglu) ve Kir. Kayıkçoglu gibi feal ve muhterem zevatdan murekkep olan yeni eforia ilk defa olarak muntazam defterler ve meclis müzakerat ve mukarreratına ayid praktika²⁴ defteri tutmaya başlamıştır. Aynı zamanda Nevşehirli peynircilerin kendi magazalarında sarf itdikleri peynir tenekesi başına alınan ve "mektep parası" dinilen ianeyi icat itmiştir ki bu iane murur-i zamanla diğer esnafa da teşmil edilerek kinotisin en muhim varıdatından

²⁴ Praktika defterinin ilk sahifesinde o vakit Theoloyiki Sholi talebesinden olup bilahire vakıtsız vefatı ile kinotisi dagdar iden Vasilius Kraniadis tarafından kaleme alınan atideki manzume mevcuttur. Pepriménon kefalón pinitás vlús tódhe kéfthi
kidhalimón andhrón i memáasi lûn
Klitá te érghmata rékse, siyí sin pánd' eratini
marnámeni pátris sfon péri kallighónu
Sfon dh' apáneft' íshondes aikéa neíkea kína
átta lilévde moghús' eén omofrosíni.

(Bu mezar) utanç verici işlerden ki bunlar zihin uyumundan acı çeken ve özlemini duyan işler, asil vatanını daima uzak tutan sessiz savaşıyı, meşhur işleri tamamlamak için çok fazla çaba gösteren muhteşem insanı ve bilge zihnin bilge nasihatlerini saklar (C.N.)

birini teşkil itmiş ve itmekde bulunmuş ve bu sayede 1902 senesi kinotisin akarat-ı muhımmesinden biri olan "Nevşehir Hanı" inşa idilmiştir. Bu ianeden tolayı eforia defaatla hokumetin teakibatına duçar oldu ve çok defalar eforianın azasida, defatır ve evrakida giceleyin zabtie nazaretine suruklenir ve bir müd[70]det için ianenin cemi duçarı teatil olurdu.

Bu nev teakıbatdan biri 1889 senesi, yani patrikhane imti(y)azatının hokumetce feshi düşünıldığı sırada vuku bulup bir sene devam itmiştir. Lakin en mudhuşi Genç Türkler'in devre-i tedhusunde ve milletimizin umumi bir teakibe maaruz bulunduğı sırada vuku bulmuş ve eforia reyisi Vasil. F. Aristovulos ile katib-i umumi Anas. İ. Baklacioğlu polis mudurı(y)etinin şüphesinden şüphesine sürüklenerek her dürlü tahkirata maaruz kalmışlar ve bu yüzden mezkur ianenin cemi 6 seneyi mütecavuz bir müddet muattal kalip ancak mütarekenin akdinden sonra tekrar başlamıştır.

Sambul'da mevcut Anatoli Rum cımı(y)ati arasında mektepler menfaatina ilk defa olarak Nevşehir eforiası teatro tertib itmiştir. 1876 senesinde ilk defa ikdas idilen bu güzel usül arkasi kesilmeksiz harb-ı umuminin ilanina kadar devam itmiştir. Ondan sonra harb-ı umumi esnasında ise Rum muessesatı Hayri(y)esi için deyil, Rumca bile teatro tertibi men idilmiş idi. Gerek mezkur theatrolarin tertibi için lazım gelen musade-ı resmı(y)enin istihsali, gerek "mektep parası" denilen ianeden tolayı eforianın duçar olduğu teakıbat esnası da hemşehrilerimizden merhum Kostaki Vayanis'in pek büyük yar[71]dim ve muaveneti tokundığını bu munasebetle zikr itmek vazifeşinaslik icabatındandır.

1887-1888 sene-i tedrisi(y)esinde ilk defa olarak mekteplerimize yeni astiki usulü idhal idilerek odiki, yimnastiki ve ihnografia derslerinin tedrisine başlanmış ve o sene Stambul'dan Sotiriadis, Aerihs, Halkiopulos, Nikoleta[72]pulos ve Engonopulos yeni usulin tatbiki için celb idılmışlardır.

Filippos Aristovulos'un uzun süren mudırı(y)eti müddetinde kendisi ile birlikde hizmet iden didaskaloslardan Gavriil Papa Arhangelu, İoannis Arnakis Fimios, Porfirios Martinos, Çanak kalıalı İoannis İoannidis, Elefth. Kontopulos, Kiryakos Pasiyas, Nik. H. Korakidis, Konst. Ferekidis, Avr. Anthomelidis, Konst. Apostolidis, M.Konstantinidis, Lazaros Okeanidis, biraderi Minas Pontidis, Savvas Konstantinidis, Efstathios Platonidis, Evyenios G. Aleksiadis, Yeor. Mihailidis, İoak. Serafidis, Efth. P. İakovu, Papa Evyeniu'yu zikr idebiliriz.

1893 senesi Filip. Aristovulos 37 sene hizmetden sonra ihti(y)arlık sebebine mekteplerin müdiri(y)etinden istifa itmiş, lakin mektepde mezhebi dersleri tedris ve ehaliye ekklesiada kelim-i illahıyı tearif itmeyi mecanan kabul eylemiştir. Bunun üzerine evlad-ı vatandan ve Anatoli'daki didaskalosların en mukteditlerinden olup senelerce Bor, Fertek, Deneyi mekteplerini idare iden Vasilios [73] İoannidis celb idilmiştir. Vasil İoannidis²⁵ 1896 senesine kadar mektepleri kemal-ı dirayetle idare itdikten sonra Nevşehir'deki eforia ile aralarında zuhur iden bir ihtilafdan tolayı istifa itmiş ve bu istifasi bütün talebeyi makedder eylemiştir.

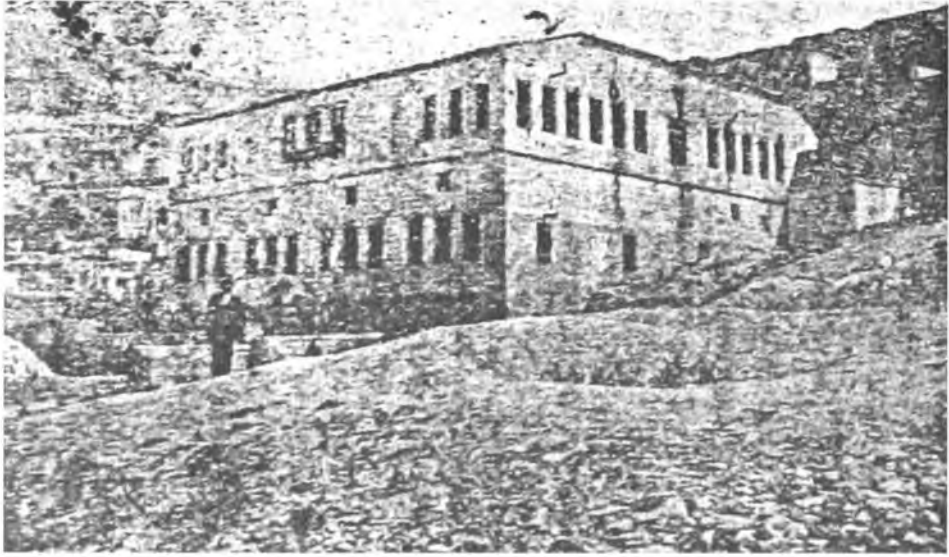
Elyevm Makedonya'da bulunan Ayios Nissis Paisios Efendi'nin [74] bir sene devam iden mudırı(y)etini müteakip Sinason'dan Anast. Angelidis davet idilmiş ve merhum 1901 senesinde vuku bulan vefatına kadar mezkur mektepleri kemal-ı muvaffakiyetle idare itmiştir. Burada şunuda ilave idelim ki maetteessüf Nevşehir'deki eforia ile Stambul eforiası arasında salahı(y)et yüzünden arasına dedi kodular eksik olmazdı. Nevşehir'deki eforeia kendisini merkez ve yegane salahı(y)etdar ad ider, Stambul'daki ise didaskalosların intıhab teayin ve azillerinde fazla deyilse bile hiç olmazsa aynı derecede salahı(y)eti hayiz bulunduğunu iddia eylerdi. Bu dedikoduların bir neticeside didaskalosların bilhassa mudırların sık sık değişmesidirki buda mekteplerin intizamını dayma haleldar itmesidir.

²⁵ Vasil. İoannidis ile Anast. Angelidis'in tercüme-i halleri "Astir" nam Mikrasiatikon İmeroloyion'in 2'nci sene 102'nci sahifesindedir.

Vasilios Ioannidis

Harb-ı umuminin ilanına kadar geçen 15 sene muddet zarfında mektepler mudırı(y)etinde İord. Seferiadis (1901-1904) Yeor. K. Askitopulos (1904-1906), A. Kosmidis (1906-1907), İord. Seferiadis ikinci defa (1907-1910), Hr. Steryiu (1910-1911), Yeor. K. Askitopulos ikinci defa (1911-1914) ve Anast. Ioannidis bulunmuşlardır. Yeorg. K. Askitopulos mudırı(y)etinin her iki devresinde mekteplerin tedabiri muhimme ittihazi ile esasından ıslahi için pek çok oğraşmış ve yeni program tanzim itmiş. Nipi[75]agoyionları frevel usulince ıslah itmiş, mektepler için kutuphane teesis itmiş, didaskaloslar kongresi, talebe tenezzuhlari, konfranslar ve saire icad ve ihdas eylemiştir.

Astiki Sholi

Harb-ı umuminin iptidasından bu ane kadar alelumum bütün Anatoli mektepleri [76] Genç Turkler tarafından en biaman teakibat ve tecavuzata duçar olarak halı tefessuhda bulunuyorlar gibi ad olunabilirler. Didaskalosların kasden askere alınması, tarih-i Yonani ve cagrafia derslerinin menni, mektepler için cem idilen ianelerin cebran teatili bigünah bir mektep manzumesinin²⁶ kemal-i şeytanetle tahrif idilerek didaskalos ve eforosların derdest ve haps idilmeleri ve her nev teakibat ve tazyikat Rum mektepleri için en si(y)ah bir devre-i zulmetden başka bir şey teşkil itmezki bunun bir misline istibdadın en karanlık zamanlarında bile tesaddüf idilmemiştir. Maettesüf yeniden tulu iden şafak-ı hurri(y)et ve milletin ihyasi hususunda ufukdan beliren umidler memleketimizi henüz en merdud zulmün kelepce ve zincirleri ile bağlı buluyor. Biz bugün burada mekteplerimizin yuzuncu sene-i devri(y)esini icra iderken bir seneden beri mezkur mekteplerin ne halde olduğumı bilmemek mevki-i muessifinde bulunuyoruz.

Lakin altı yüz seneden beri ecdadımızı teşvik ve tesci iden o ümid son dakıkada elbet[77]de bizi terk itmeyecektir. Şafak-ı hurri(y)et Anatoli'n ufukini tenvir ve zulm içinde kemali sabr u metanetle bekleyen gardaşlarımızın kalblermde en tatlı çarpıntılar hasıl idi(y)or...

Ke ötân pot' olôli 'İlios iri²⁷

²⁶ Arhang. Gavriil'in ileride münderic tescime-i haline müvccat aluna.

²⁷ Kutsal İllios bozulduğu zaman...(Ç.N.)

İşte artık önümüzde yeni bir devre açılıyor. Bu kere hıtam bulan yuzuncü senenin milletimizin büsbütün ihya ve istihlasi zamanına tesaddüf itmesi aceba milletin ufak bir cuzini teşkil iden Nevşehir kinotisine yeni vazifeler tahmil ve yeni bir sahe-i feali(y)et teayin iden esrarengiz bir hadise teşkil itmez mi?

Ecdadımız vazifelerini ifa itdiler zulmdide milletin yegane umudını teşkil iden mearif sahasinde kinotisi lazım gelen mertebeye isal mektepleri Anatoli dahili kısımdaki mekteplerin en mükemmeli derecesinde ıslah itdiler, bütün bunlarada aralarında ayna ve erbab-ı serveti çokça bulunması sayesinde deyil, ancak kendi azmı katileri ve mesayi-i muttehidleri sayesinde muafak oldular. Nevşehirililer umumı(y)etle mearifperver ad idilirler. Bundan tolayı iftihar ideriz, lakin ecdadin fazileti ahfadada şecaat tahmil ider.

Binaen aleyh önümüzde açılan yeni devre-i inkişafı muslıhanede Kappadokia'nın birinci sı[78]nıf bir kinotisi olan Nevşehir yeni vazifeler, evvet yeni lakin necip vazifelerle mükellef oluyor. Yani dahil-i Anatoli Rumlığının sahe-i terakkida bizdarı olmakda devam itmesi vazifesini derohde idi(y)or.

Bunu yapacak mı, buna muaffak olacak mı, temenni ideriz.

3. [79]PATRIARHİKON SİYİLİON

GHRİGHORİOS eléo Theú Arhiepískopos Konstantinupóleos, Néas Rómis ke İkumenikós Patriárhis²⁸

Vakaa metli ve arzuludurlar, mudam illahi meram u zere icra olunan eyilikler lakin gergerin alasevi sholionların mohkemligi ve hıfzı içün say ve ihtimam itmek, yok yalnız metli, hemi dahi iktizalidir. Zira bu sholionlardan bir cömert sulu punardan gibi ganimetligile akar ve kullü insan cinsine siraat ider, Allah'dan verilme ilimin zattı buki meşrepleri terkim ider, akıl-i tekml ider, ihti(y)atda gayet menfaat idip insanı mümkün olduğu kadar Allah ile uygun gösterir. Anın içün ekklisa-i şerifimize ayrıca borçdurki, bu sholionların mohkemligi içün uykusuz kalıp muzayika itmek ve her ne ki anlere kıfaat ise gayet arzu ile ve muhabbet ile hem amele getirmek hem mohkem eylemek. Niçe ki oldu ise bu zahirdeki maslahat. Zira bu tarafda asitane-i alı(y)ede Kesarias Kappadokias eparhiasının Nevşehir nam karyesinin mubarekli Hristı(y)anları kendi memleketlerinde mukaddem yapılan Ellinikon sholionu bakmagıla ki perişan ve harabedir ve netice zayıdır ve hiç tehammül it[80]memeyilen bu sholionun zayıflığından ve harabatlığından kendilere ve evladlerine siraat iden kederi vacip olan hararetde gösterdiler ve kendi bedenlerinden olan vergilerinden ve ol tarafda sayırı millet ve ilim sevici kimselerin yardım itmesinden yedi bin beş yüz miktar-i gruş tevzi itmeyilen bu tarafda kendi hemşehrileri bakkallara, yaagcilara ve balıkçılara koydular. Böyle kavlılenki kadimi anlarde bu paralar murabbasi ile tursunlar ve kesesi yetmiş beş gruş fayizile işlesınler ve yine bunda olan kutuları da sholionların ismine olsun ve asitane-i ali(y)ede kendi hemşehrileri esnaflarda tolaşsin ve kutunun tolaşması içün bir epitropos seçilsin mabeyinlerinde her kimi layık görürlerse. Dahi buradaki kendi hemşehrileri esnaflardan üç ileri gelen kimseleri epitropos dıkdiler. Sholionlarına onlar ki bu taraftan vıla(y)atdan da iki epitropos seçip buyuracaklar ve dahi böylece sürüp konuldu ki sholionun hesabı sene be sene görülsün, vaktin eparhiada arhiereazı kimse anın huzurunda yahod arhiereazin vekili Protosingellos'ı huzurmda. Ve dahi nazir koyuldular bu sholiona ol eparhianın arhiereazı ve bu tarafda bizim Meyali Ekklisia'da vakit

²⁸ Konstantinopolis Yeni Roma Başpiskoposu ve Ekümenik-Evrensel Patrik Tanrı'nın inayetiyle GHRİGHORİOS (Ç.N.).
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi-<https://maney.org>

vakit olacak millet nazırlarından birisi. Ve vila(y)atin ekkliyasında bir de diskos gezsın her kiryakide ve eortide sholionun imdadi için ve ol yedi bin beş yüz gruşın senevi fayizlarından ve sholionun ismine geçen kutudan ve diskodan ve sair zuhurat iradlardan, gerek didaskalos ücretinin eda olunması, gerek sholionun sayır iktizaları mesarifleri bu kona karar kılındı. Ve filvaki didaskalos tedarik idip sholiona oturtmak, burada olan nazırlara ve epitroposlar ihale oldu. Bunlar bu kona icra olundu ol düşmüş olan sholionun meydana [81] gelmesi ve kavılığı için buradaki eyilik aşığı ve memleketlerini sevice Hristi(y)anların kameti ilen. Hemi bunlarla beraber kendi hulüs çobanları ve ilim sevice gayretkar arhiereasların şerafetlü Kesarias Kappadokias İpertimu ton İpertimon ke Eksarhu Pasis Anatalis İoannikos ruhani ve sevgili garındaşıımızın dilemesi ile hararet ile rica itdiler, kendilerin bu Allaha makbul amelleri mohkemlemeye, bizim Patriarhiko ve Sinodiko tirşe üzerinde siyilon mektubumuzlanda. Kaldı ki bunların dileğini zı(y)ade hoşnutluk ile kabul itmeyile Sinodosca cümlemiz medhlerle ve derum kabilden dualer ile kendileri ruhani sahibi arhiereasları ile beraber izetledikten sonra, yazar be(y)an ideriz. Sinodosca şerafetlü, rutbetlü, ruhani ve sevgili garındaşılarımız arhiereaslarla mann. karar kılmak ile ki ol Kesarias Kappadokias eparhiasının nam karyesi Nevşehir'in meşhur Hristi(y)anlardan, kendi Elliniko sholionlarının tekrar meydana gelmesi ve ala düzeni ve idare için fikr olunan ve karar kılınan zatlar, hak, münasip, Allah'a makbul, metin ve ummana menfaatli. Ve kendi arhiereaslarının tedbir-i reyi ile de olduğu üzere, karar kılınsınlar ve fiilde olsunlar, hiçbir vakitda zinhar ne bozulmaya, nede tebdil olmaya bir kimse hareket idemesin. Ve sholionun adına eylik sevicilerden tevdi olunan yedi bin beş yüz gruş dayım kendi hemşehrileri esnaflarda kalsın ve kesesi yılda yetmiş beş gruşa işlesin ve ol kutuda sholionun ismine burada kendi hemşehrileri esnaflarda gezsın ve kendi taraflarından kutuyu gezdirmek için bir pek izetlü emin kimse teayin olunsun. Kezalik vila(y)atlarının eklisesinde de bir diskos gezsın sholionun adına, her kiryakide ve eortide hatta merhamet ve ilim sevice kimseleri radetdan olan sadakaları devşırılsın. [82] Anın iktizalı mesariflerin idaresi için. Dahi bu tarafda asıtane-i alı(y)ede ol Nevşehir'den olan esnafların ileri gelenlerinden üç epitroposlar tayin olsunlar, badehu iki vila(y)atda onları da buradakiler kimleri münasip görürlerse onları diksınler. Bu epitroposlar senevi o paraların fayizini gerek kutudan ve diskolardan olan iradları ve sair zuhurat gelirleri alsınlar ve didaskalosın senevi ücretini ve sholionun sair mesariflerini eda itdikde sholionun kütüğüne kayid itsınler, olan mesarifleri ve sene tamamında ol epitroposlar bu tarafda dürüst ve togru hısap versınler. Sholionun nazırı olan kendi arhiereaslarının ve konodan milletden olan nazırın ve bunda kendi hemşehrilerinin bazı ileri gelenlerinin huzurunda. Dahi bunların üzerine nazır olsunlar ve sahip olsunlar, şimdiki kendilerin, nomos mucibince arhiereazları karındaşıımız kur İoannikos ve bundan sonra bu eparhianın olacak arhiereasları ve Meyali Ekklesia'nın vakit vakit olacak millet nazırlarından birisi. Bu nazırlar borçludurlar bunda olan 3

epitroposında rızası ile vakti hacetde sholiona didaskalos bulmaya ve irahat itdirmeye. Ve vukuf olsunlar ol gönderilen didaskalos kelim kuvvetiyle ve ömür üslubu ve fikir durustluğu ile donanmış olsun. Zira böyle oldukda kadir olacak kendi re(y)ine ihale olan ilim gayretinde bulman gençleri, üslub ile ve kolay tarikle memfaatlandırıp, mubah ilimleri ve ala meşrepleri taallim itmeye ve mahir bağçevan gibi kendine inam olunan aklı(y)et fidanları, iktizasinca gozetmeyle vaktinde gözel ve Allah'a makbul hasıller çıkarmaya. Bunlar baylece hökm olundular ve Sinodosca karar kılindılar. Kaldi bu sholionun kurulması için her veçhile seyirdip, gayret idenlere hem dahi bun[83]lardan sonra gelip böyle husnı rıza gösterecek ve yokarıda zikr olunanları mugayırsız saklayacak kimselerde canı derundan doa ideriz helasliklarına. Rabbil Allah ehsan etsin anlere eyliklerine bedel iciretti, bu dünyada da obir dünyada da ve anlere irsal eylesin semalardan. Avraam, İsak İakov berekatinin ve küllü helasliklarına dayır dileklerini ve bunların kendi semavi padişahlığına varis eylesin, çünkü aleme menfaatli zatdı. Ve kendi dindaşları ve memleketlerinin faydalanmasını insancasına kaide itdiler alasevi medlere layık görünmek ile. Ve kelisa-i şerifimiz mucibince olan hayır doalarımıza nayıl olmayla. Lakin eger bir kimse umulmayan niyet fenalığı ile ol kadar fena hareketliliğe ve aksilige gelirse ki hatta bu sholiona karşı adivluk mülahaza itmesine gizli ya aşkar, sebepli ya sebepsiz hareket ide ve bu sholionun eyi nizamına karşı aksayıp ane rencide ve helal vermeye ve filiz akçeye kadar bir keder getirmeye ve bu Sunodosca hökm olunan zatlari noktasına kadar bozmaya isterse. Böyle kimse eyi ve Allah'a makbul amellerin hasmi olduğu için mavrul, kendini beğenmiş, kubat ve kemlige yelici olduğu için her ne dergahın adamıysa, ya papaz ya kosmos, hak şeraatçı Tanrı'ya ulu mahşer gününde cevabını versin. Aforismenos, katiramenos, bağlı olsun üç yüz on sekiz patereslerden gezinin miskinliğine ve İuda'nın asılmasına oğrasın, taş temir erisin, o erimesin ve bütün omrinde rezil, mentabur, peruşan olsun. Şeytan sağ tarafında otursun. Namazı günah yerine sayılsın. Omrinin günü az olsun. Karısı dul evladları yetim kalsın ve ekmek dilensinler. Zabit varı(y)etlerini teftiş itsin, emeklerini eller yesin ve kendilere imdadci [84] ve yetimlerine merhemet idici bulunmasın. Ve ismi bir silsilede kayıp olsun. Ve doa ondan ırak olsun. Beddoa gelsin beddoayı ruba gibi geyinsin ve su gibi içeresine ve yağ gibi kemiklerine işlesin. Ve dahi Ekklesiamızın külli gazeplerine layık olsun her kim bu sholionun helaklığına gelse. Bu sebepten isbatlık ve kadimi mohkemlik için işbu bizim Patriarhiko Sinodiko Siyilion tirşe üzerinde mektup yazıldı. Hemi Meyali Ekklesiamızın şerif kuttugune de kayid olunmayla, ihsan olundu, Kesarias Kappadokias eparhasinin nam karyesi Nevşehir sholionuna.

(Αωκ') 1820 katá mína Íúunion Epinemíseos Íis

GHRÌGHORÌOS eléo Theú Arhiepískopos Kon/póleos Néas Rómis ke
Íkumenikós Patriárhis²⁹

Kesarias ÍOANNÍKÌOS

Efesu DÌONÌSÌOS

Kiziku KONSTANTÌNOS

Nikomidias ATHANASÌOS

Thessalonikis ÍOSÌF

Adrianupolis DOROTHEOS

Viziis ZAHARÌAS

Pisidias EVYENÌOS

Kritis YERASÌMOS

Sífnu KALLÍNÌKOS

²⁹ 1820 Epinemisis'in Íunion - Haziran ayı (1 Eylül Ortodoks Kilisesinin Yılbaşı onun adı Indiktion ve ya Epinemisis Başlangıcı (Ç.N.).

4. [85] BÖYÜK SİMALAR

Nevşehir ehalişi arasında ilm ü irfanı, senaat ve marifeti ile temeyüz iden zevat bervechi atıdır.

4.1. Arhiereaslar: Halepiu Theoktistos ile Nazianzu Nektarios ve elyevm Vellas ve Koniçis eparhiasi mitropolit vekaletinde bulunan Nissis Paisios Efendi.

4.2. Theologoslar: Merhum Fil. Aristovulos ile Vasil Kranaidis ve elyevm Büyük Ada ieratikos proistamenosi Arhim. Konst. Alatopulos ve patrikhanede müstahdem Tritevon İerod. Thomas Savvapulos ve kodikografos İerod. İakovos Papapaisiu³⁰ Efendiler.

4.3. [86] Tabipler: Merhum İoannis Evmolpidis Yeory. Adosidis senelerce Ankara vilayeti beledi(y)e tebabetinde bulunan ve "hıfz-ı sıhhat-ı avam" namında bir kitap neşr iden Stavros H. İroyidis, Arhangelos Gavril senelerce zaptı(y)e nazareti ve hapshane-i umumi hastahanesi sertebabetinde bulunan Corcı Bey Kollitidis ve elyevm şehrimizde icra-i tebabet iden Doktor İoannis Kukidis ile Paris'de bulman Doktor Filippidis Efendiler.

4.4. Erbab-ı Hukuk: Athine darulfunununun pa şehadetname meezun bulunan merhum Konst. Vayanis, İoannis Polivios ve Yeory. Engonopulos, hokumet memurı(y)etinde bulunanlara gelince Konst. Vayanis Efendi'den mada merhum Elefth. Kontopulos, mahdumi Vasil. Kontopulos, İoan. G. Vayanis ve elyevm berhayat olan İoan. L. Oreopulos ile Anania Kallinoglu ve Prod. Dayoglu Efendileri zikr idebiliriz. Bunlardan mada Nevşehirli bir haylı erbab-ı hukukda kemal-ı muvaffakiyetle icra-i vekalet itmekdedirler.

4.5. Gazeta Muharrirleri: Senelerce Rumca gazetalarda muharrirlik itikden sonra bil ahire ticarete sulük iden merhum Yeory. Avraamidis, merhum Evang. Misailidis "Anatoli" gazetası yigirmi seneden beru hemşehrî[87]miz İor. Limnidis Efendi tarafından neşr edilmekdedir. "Asia" gazetası keza Nevşehirli Dim. Karasavvas Efendi tarafından neşr idilmekde idi. Hemşehrîlerimizden İoan. L. Oreopulos, İoan. İoannidis ve Savvas Alagözoglu Efendiler senelerce "Anatoli"

³⁰ Memleketlerinden uzak bulunmakla beraber yine kinotise karşı hizmetde kusur itmeyen Monahos Patir Savvas, Paraskevofilaks Tu Panoyiu Tafu ile Ayion Oros'da Ayios Panteleimon Monastiri erkarından Patir Andreas dahi şayan-ı zikirdirler.

ser muhaharrırlığında bulunmuşlardır. Merhum Fil. Aristovulos dahi "Neologos" ve "Ekklisiastiki Alithia" gazetalarına kinotisin ahval-i ilmi(y)e ve içtimayesine dair muntazaman mekaleler göndermiştir.

4.6. Senayi-i Nefise: Almanya'da ikmal-i senaat iden ve el yevm Athine'da bulunan meşhur ressam Nik. Ferekidis hemşehrimizdir. Nevşehir bazı senaatkar ayiografoslar dahi çıkarmıştırki bunlar mı(y)anında merhum Laz. Zografidis ile Prodromos Mavropulos ve bunun elyevm Ayion Oros'da bulunan mahdumlari İoannis ve Leonidas'ı zikr idebilirsiniz.

4.7. Ticaret ve Senayi: Nevşehir Rum kinotisi efradı arasında başlıca senaatlardan, demircilik, terzilik, kunduracılık, ebni(y)e kalfalığı, marangozluk, debbaglık, muskirat imali, bez dokumak ve halıcılık, en zı(y)ade mazhar-ı revac olanlardır. Bunlardan bu son üç senaat evlerde işlenir. Son asrın sonlarına kadar kasabanın bütün ihracat ve idhalat ticareti sırf Rumların elinde olup, Rumların Halep, [88] Antap, Mersin, Adana, Tarsus, Erzurum, Kayseri ve Stambul ile muamelatı tucari(y)esi pek zı(y)ade idi. Lakin bilahire makam-ı sadareti ihraz iden Mahmud Ferid Paşa'nın teşvikat ve tahrikatı ile ticaret adeta cebran Türk unsurunun eline geçti.

İak. Kasapoglu ve Yeor. Haialidis

Nevşehirliiler ekseriyetle Stambul'a gelerek burada ticaretle meşgul olurlar. Bugün peynircilik ve yımurtacılık gibi iki esnaf efradı heman sırf Nevşehirliilerden mürekkep dinilebilir. Zatan bu iki esnafı Nevşehirliiler meydana getirmiştir. Bilhassa Bulgaristan'da, Rumania'da, Vesseravia'da, Sirbistan'da, Makedonia'da ve ahiren Anatoli'da peynir imalına mahsus [89] destgahlar teesis ve küşadi ile peynircilige büyük bir kermi vermişler ve bu senaatı bir daire-i intizama almışlardır.

Nikolaos Kiryakidis

Peynircilikle öteden beri işğal itmiş ve itmekde bulunan ve senaatin her dürlü terakki ve tealisine hizmet eylemiş ve eylemekde olan ticarethane mudir ve müessislerinden merhum İoannof, Maynof, Hayalidis, Ka[90]sapoglu, Karaefthimoglu, Papazoglu, Theofanidis ve İosifidis gibi zevatın isimlerini zikr idebiliriz. Taze peynirlerin buzhanelerde muhafazası usulini icad iden ve senaati bu suretle adeta ihya eyleyen Nevşehirli Prod. Filippidis Efendi'dir.

İoan. Karaefthimoglu

Nevşehirliiler arasında bir takım müteşebbüs zevat dahi çıkmışdır ki bunlar mı(y)anında Konya vilayeti dahilinde bir takım muessesat-ı ziraye, senaye ve madeni(y)e vıcuda getiren Kostaki Anthomelidisi Beyoglu'nda meşhur "Ermiş" bakkalı(y)e magazasi müessisi olup feci bir kaza neticesinde bir fealı(y)et ve icraatının tam ortasında hayatına hıtam veren Nik. A. Kiryaki[91]dis'i ve Selanik'de büyük buzhane, birahane ve spirto fabrikaları müessisleri Yeoryiadis biraderleri zikr idebiliriz.

Balade zikr idilen iki senaatdan mada Nevşehirliiler yağci ve zeytun yağci ve sayire esnafına da büyük mikyasa iştirak itmekdedirler.

Netice-i kelim Balık pazarından kerestecilere kadar uzanıp giden mühim ve büyük çarşı esnafı ekseri(y)etle Nevşehirliilerden mürekkepdır.

Bundan mada bir çok Nevşehirliilerin İzmir, Samsun, İskenderi(y)e ve Amerika'da ticarethaneleri mevcut olup her tarafda fealı(y)et, çalışkanlık ve muamelelerinde namus ve itibarları ile temeyüz itmekdedirler.

5. [92] TERACİM-İ AHVAL

5.1. Theoktistos: Hakkında 40'inci sahifeye müracaat oluna.

5.2. Nektarios: 1872 senesi tevellüd itmiş ve iptidada Nikolaos tesmi(y)e idilmiştir. Gerek ebuveyninin isimleri gerek sinni sabaveti hakkında maetteessüf malumatımız yoktur. Yermanos'ın ilk yetiştirdiği talebedendir. İkmal-i tahsil itdikden sonra az bir müddet memleketinde kalmış ve Kayseri'(y)e avdetle Zincidere Monastiri'na giderek o vakıtki igumenos Paisios'a müracaatla kendisinin monastira kabulünü rica etmiştir. Bir müddet monastir mektebinde tearif itdikden sonra Kayseri mitropolitinin gaybubeti tolayısı ile 1804 senesinde Paisios tarafından Konya mitropoliti meşhur Kirillos'a gönderilmiş orada ierodyakonos hirotonis olduktan sonra avdetle Paisios tarafından monastırda tekrar teesis idilen mektep mudırı(y)etini derohde etmiştir. İki sene (1805-1807) kemal-i muvaffakiyetle ifa-i vazife itdikden sonra Paisios'ın Stambul'a gelmesi üzerine muvakkatan monastirin igumenosluğunu derohde itmiş ve mektebin mudırı(y)etinde hemşehrimiz Theoktistos'a terk eylemiştir. Paisios 15 Martios 1832'de Kayseri mitropoliti olunca Nektarios'u katti surette monastır [93] igumenosluğuna teayin etmiştir. Nektarios gerek monastır ile ona merbut olan mektebin mudırı(y)etinde ve gerek mitropolitin uzun süren gaybubetleri esnasında eparhia umurinin idaresinde fevkalade dirayet ve li(y)akat göstermiştir.

Şöyleki Paisios 1883 senesinde Stambul'da bulunduğu sırada monahosların en dirayethlerinden birini bil intihab Nazianzu unvani ile muavin episkoposluğuna hirotonis etmek için İera Sinodos'dan siyilion almış ve Kayseri'(y)e avdetinde Konya ve Niksar mitropolitlerini davet idip onlarla birlikde 1834 Martios 25'inde Nektarios'ı bir cemi gafir huzurinde episkopos hirotonis etmiştir. Nektarios mulayim tabiatlı fazıl ve alim bir zat olup bütün eparhiotislerin hüsnü tevecühünü kazanmıştır. Paisios'ın adeta sag eli mertebesinde idi. 41 sene eparhiaya hizmetden sonra 23 Noemvrios 1847'de vefat etmiştir. Monastırın parekkliionunda yağlı boya bir resmi mevcuttur.

Nazianzu Nektarios

5.3. [94] Vasilios Kraniadis: Fakir lakin dindar kimselerin evladi olup 1867’de tevellüd itmiştir. Memleketin mektebinde tahsilini ikmal itdikden sonra fevkalade gayretli ve çalışkanlığı tolayısı ile evvela Kayseri İeratiki Sholisine, bil ahirede Heybeli Ada’daki Theoloyiki Sholiye gönderilmiştir. Fevkalade zeki ve ender suretde afif bir genç olup gayet parlak bir istikbala malik olacağı tahmin idilmekte iken ahval-i sıhhiyesinin ademi müsaadesine mebni tahsilini yarım b(ı)rakmaya mecbur olmuş ve 1887 senesi terk-i hayat itmiştir.

5.4. İoannis Evmolpidis: Kinotis iereaslarından Papa İoannis’in en küçük mahdumi ve Panteleimon ve Papa İoannis Evmolpidislerin biraderi olup 1852 senesinde tevellüd itmiştir. Kinotis mekteplerinde ikmal-i tahsil itdikden sonra Fener mektebine girmiştir. Esna-i kaydında imtihan verdiği sırada mektep muallimlerinin nazırı dikkat ve hayretini mucip olmuş ve mektebin mudiri merhum Filotheos Vriennios Aristovulos’a yazdığı mektupda Anatoli’nin hicra köşesinde böyle semereler hasıl iden mekteplerin mevcudı(y)etinden kemal-i sitayişle bahs itmiştir.

Hekimlik tahsili için biraderi Panteleimonun mesarifi ile 1873’de Athina’ye gönderilmiştir. Orada darulfununa devam itdiği sırada kendisine Evmolpidis

lakabını vermiştir. Yonan-ı kadimde papaslara mahsus olan bu lakabı alması kendi ailesi mı(y)anındada çok papaz bulunmasından ileri gelmiştir. Tahsilini parlak bir surette ikmal iderek doktor şهادetnemesini aldıktan sonra memleketine avdetle az bir müddet kalmış ve biraz sonra ikmal-i tahsil zımmında Fransa'nın Montpellier şehrine azimet itmiştir. Ancak şifası na kabil bir derde müpte[95]la olarak 1879 senesinde terk-i hayat eylemiştir.

Ioannis Evmolpidis

Ölüm yatağında bulunduğu bir sırada merhum Kostaki Vayanas'a gönderdiği bir mektup bir nev sı(y)asi vası(y)etname mahı(y)etinde odugından mezkur mektubın bazı kısımlarının pervechi ati naklini munasip gördük. Çünkü bu suretle mutevefanın ne gibi amal beslediği ve vatanına karşı nasıl çalışmak arzusunda bulunduğu ve binaen aleyh zay-i ebediyesi ile vatanın nasıl kıymetdar bir evlad gayb itdiği numayan olacaktır.

[96] "...Bu gün akim kalan amalim neden ibaret idi; Nevşehir'de doktor olarak yerleşmek o hevalide doktor kıyafetine girerek ehaliyi igfal idenlerin igfalatına mümkün mertebe mümanaat itmek merarifperver ve vatan sevicisi zevatla birlikde çalışarak nipiagoyionlar parthenagoyionlar ve Ellinikon sholion vasıtasi ile lisan-ı Rumi'nin ve halis terbi(y)e-i Yonani(y)enin ehalimiz arasında neşrine çalışmak. Ancak benim fikrimce Ellinikon sholion programından Thukididis, Omiros, İrodotos, Alyevra, Loyiki gibi yüksek dersler çıkarılmalıdırlar. Zevallı talebe! İraklis'in bile atamayacağı derecede büyük bir adım atarak Theos-Allah, etkise-yaratdı, ton kosmon-dünyayı diye okudukları yerde birden bire Thukididis'i

veya Omiros'u okumaya mahkum ve mecbur idili(y)orlar. Üç veya dört yaşındaki bir çocuğa büyük bir erkek elbisesi geydirmekden daha gülünç ne vardır; yalnız herkesin nazar-ı istihzasını celp itmez, bilaks zevallı çocuk elbisenin ayaklarına tolaşması ile bir adım bile atamaz. Maetteesüf bizde her şey bu tarzda cereyan ider. Lakin sadede gelelim ben sadaka isteyen bir erkek veya kadına zahire değil iş verilmesi için kavlen ve fiyılan çalışacaktım, zira zahire o fakirin muvakkatan, lakin iş daimi surette karnını [97] toyurur. İşte anın için kahr olsun fukaraperver cemi(y)etler, yaşasin işveren ve çalışdıran cemi(y)etler! Arsakis'in, Varvakis'in, Rizaris'in ve muessesat-ı ilmi(y)e teesisi ile namlarını payidar iden diğer zevatin kazandıkları şöhreti ebedi(y)e beni uyutmayor. Eger Cenabı Hak ıcalarımı kabul iderek beni de ayna zümresine dahil eylese bir "Evmolpidion Parthenagoyion" teesisi arzusunda idim. Arsakion usulünde idare edilecek olan bu müesseseye yalnız kinotis nipiagoyionundan çıkan kızlar kabul idilecekdi, ancak bunların nipiagoyion ikmal ider itmez vakit geçirmeksizin müracaatlari şart ittihaz olunacakdı. Bunun sebebinin anlarsınız. Muessesenin müdiresi Arsakion şahadetnamesini hayiz olacak ve alafranga terzilik ve el işlemelerine ve buna mumasıl senaatlara vakıf bulunacakdı. Mektepde sırf yeni lisan-ı Rumi ve muayen saatlardada terzilik tearif idilecekdi. Bundan mada müessesede kızlar elyevm müstamel bulunan ve müsabaka ilanı ile ıslah idilecek olan tezgahlarla malum olan o kaba bezleri dokumayıda öğreneceklerdi. Bu suretle müessesenin az müddet zarfında şimdikilerden daha ince ve renkleri daha parlak ve daha güzel kumaşlar meydana getirebileceğinden pek zı(y)ade ümidvar bulunu[98]yordim. Bundan mada halı, secade ve kilim tokumayı ve kadınların başlarına sardıkları yemeni dinilen yazmalar imalini öğreneceklerdi. Fazla olarak da kızlar memlekete mahsus terzilik ve aşciligida şu veçhile tahsil itmiş olacaktı. Yani müessese Evropa'da pension denilen tarzda tanzim idilecek, bütün kızlar bila istisna dahili olarak kabul olunacak yalnız ilk senelerde hususi bir aşçı kadın alınarak mektebe ilk dahil olan kızlar yemek pişirmek usulünü öğrenecekler, bil ahire bu vazifeyi kendileri derohde iderek növbetle ifa ve diğer kızlarada tearif eyleyeceklerdir. Her kızın müessese veznesine heyet-i idaresi tarafından teayin edilecek bir meblag teedi(y)esine mecbur olacağının zikrini kayid ad iderim, zira müessesenin arsakion tarzında idare idileceğini evvelce söylemiş idim. Vatanımda işde böyle bir numune mektep ve müessesesi teesisine beni muvaffak eylemesini Cenab-ı Hak'dan gıce gündüz temenni itmekde idim, zira bu suretle başka bir şey yapmasam bile hiç olmazsa benden sonra gelecek hemşehrilerime eyi ve yararlı çocuklar, valideler ve zevcelerin nasıl yetiştirildiğine ve senayi-i mahalı(y)enin nasıl takvı(y)e ve tealisi mümkün olduğuna dayır bir misal irae itmiş olacaktım. Bu gibi vasıtalarlada ehalimizin Stambul'a hicret itmek husu[99]smda çokdan beri başlamış ve maetteesüf elan devam itmekde bulunan arzu ve temayuline mani olmakla beraber mukaddema hicret itmiş olan ayileler ile küçük yaşında Stambul'a giderek orada yerleşmek arzusunda bulunan gençlerimizin de avdetine

yardım edilmiş olacağı fikrinde idim. Bundan mada şimdiki cahil ve vazifeyi mukkaddesesinden ekseri(y)etle gafil kliros (ruhban) yerine malumatlı ve itikadlı bir kliros yetiştirmek için memleketin terakki ve tealisini arzu iden bütün zevatla birlikde var kuvvetimle çalışacaktım. Nihayetül kelim ömrümün sonuna kadar memleketimde yaşayıp ona hizmet itmeyi, başkalarının da bu hususta teşvik eylemeyi arzu idi(y)ordum...”

5.5. Arhangelos Gavriil: Kinotis didaskalosı Gavriil Papa Arhangelu’nun büyük mahdumi olup 1850 senesi tevellüd itmiştir. Mektebe devamı esnasında fevkelade bir zeka ve öyle bir gayret göstermiştir ki son sınıfta yalnız kendisi kaldığı halde eforia mezkur sınıfın muvakkatan teatiline razı olmamıştır. 1871 senesi mektebi bitirdikten sonra Stambul’a gitmiş orada yeni teesis idilen Zografion Gimnasion’una kayıd olunmuş ve bu arada millet muhsinlerinden merhum Hristaki Zografos’un teveccuhini kazanarak onun himayesi altına girmiştir. İki sene kadar Hristaki Zografos tarafında memleketi bulunan İpiros’un Kestorati kasabasında tedris itdiği didaskalionsu hizmet itdikden sonra Athine’ye azimetle orada tebabat tahsil itmiştir. Şehadetnamesini [100] aldıktan sonra memleketine avdetle hayli müddet icra-i tebabat itmiş ve dayıma herkesin hörmet ve muhabbetine mazhar olmuştur. Aynı zamanda kinotis işlerine dahi karışarak Nevşehir mekteplerinde astiki usulünün idhalına en zı(y)ade kendisi sebep olmuştur.

Arhangelos Gavriil

1892 senesi memleketini terke mecbur olup Anadolu şimendiferleri mudırı(y)eti tebabetine teayin olunarak 17 sene bu memurı(y)eti muhafaza itmiştir. Şimendifer amelesi cemi(y)etleri teşkilat-ı muhtelifesine ön ayak olduğundan şirket mudırı(y)etinin husumetini celp etmekle istifaya mecbur olmuş[101]dır. “Anadolu demir yolları şirketinin iç yüzü” unvanı ile Türkçe ve Fransızca neşrettiği bir eser ile şirketin bütün suistimalatını meydana dökmüştür.

Kadi köyünde hususi hayata avdet etmekle beraber kinotis umurunada karışmaktan hali kalmamış ve Kadi köy eforiası azalığında ve Nevşehir eforiası ri(y)asetinde bulunarak pek çok hizmetler ifa itmiştir. 1910 senesinde Stambul’daki Anadolu Rumları (Sindesmos ton Ellinon Mikrasiaton) cemı(y)etinin teesisine en zı(y)ade çalışanlardan biri olmuştur.

1911’de yigirmi sene gaybubetden sonra memleketine avdetle bütün kuvvetlerini vatanının mekteplerinin ve kinotis işlerinin ıslahına sarf etmiş ve bu hususta Nevşehir mekteplerinin hahuşkar mudırı Yeory. K. Askitopulos Efendi kendisine pek büyük yardımda bulunmuştur. 1915 senesi eforeia reisi bulunmak hasebi ile o esnada göya talebeye milli bir asma okutdurduklarına dayır Katolik papazı tarafından vuku bulan iftiraya uğrayan Anast. İoannidis ve Har. Çimbiyannis namundaki didaskaloslarla birlikde Konya’ya sürülmüştür. Burada vali Mahmud Azmi Bey’in teakibatı vahşianesine duçar olarak didaskaloslarla birlikde iki sene müddetle hapse mahkum olmuş ve hapshanedede duçar olduğu suymuameleden tolayı sıhheti muhtel olmuştur. 1817 senesi tahli(y)e idilerek Nevşehir’e avdet etmiş ve biraz sonra lekeli hummaya tutularak fennin kurbanı olarak terk-i hayat etmiştir.

Arhang. Gavriil belagat-ı lisani(y)e ve kaleminin parlaklığı ile temeyüz etmiş bir zat olup muhtelif zamanlarda ve muhtelif gazetalar ve risalelerde ilmi ve ictimayı pek çok mekaleler yazmış ve dayıma bahs ettiği [102] meseleleri büyük bir vukuf ile izah eylemiştir. Mutevefa Kost. Vayanis’in hemşiresi ile izdivaç iderek her ikisinde elyevm eyi bir mevkiye malik bulman iki evlad sahibi olmuştur. Bilhassa mahdumi Gavriil İsviçre’nin Saint Galain ticaret mektebinde ikmal-i tahsil itdikinden mümtaz bir mevki tutacaktır.

5.6. Eleftherios Kontopulos: 1828 senesi tevellüd idip ulum-ı iptidayeyi memleketinde tahsil itdikden sonra 15 yaşında Stambul’a azimetle o vakit Kuru Çeşme’de bulman mekteb-i kebirde ikmal-i malumat eylemiştir. Talebeliği esnasında o vakit Kumkapu arhieratikos proistamenoslığında bulunmakda olan hemşehrisi Halepiu Theoktistos’in humayesi altında bulunuyordu. Bundan tolayıda bu arada Filippos Aristovulos ile muarife peyda etmiştir. İkmal-i tahsil itdikden sonra memleketine avdetle bir muddet mutebaran-ı mahali(y)eden kayin pederi Hacı Theofilos Aga Mubayacoglu ile birlikde ticaretle iştigal etmiş ve bu arada lisan-ı Turkinin tahsiline de çalışarak az müddet zarfında mezkur lisanda yedi tola sahibi olmuştur. Malik olduğu fevkalade zeka ve dirayeti

Hokumet-i Osmani(y)ece takdir idilerek Konya istinaf mahkemesi baş kitabetine, bil ahire kaza sandık emnligine ve daha sonra merkez vilayet veznedarligina teayin idilmiştir. Bil ahire ayrı memuri(y)etle Entalya'ya nakl idilip metanet-i ahlakiyesinden tolayı mutasarıf Ateş Ali Paşa ile ihtilafa düşer ve onun suyistimalatina karşı ihti(y)ar-ı sukut itmek istemediginden bila sebep haps idilir. Ancak ehali-i İslami(y)enin hormet ve muhabbetini kazanmış olduğundan giceleyin hapsdan firarla Athine'ye gitmeye muvafak olur. Orada Türkce muallimi olarak iki sene kaldıktan sonra 1878 senesinde [103] Yonan hükümeti tarafından Sakız konsoloshanesine tercüman teayin idilerek 9 sene bu memuri(y)etde kalmış ve bu müddet zarfında gelip geçen bütün konsolosların teveccüh ve ragbetini kazanmıştır.

Eleftherios Kontopulos

1887 senesi istifa idip Adana vilayeti mustantıklığına teayin idilmiş ve kerimesinin merasim-i izdivaci(y)esinde hazır bulunmak üzere meezunan memleketine avdet itmiş, ancak disenteria hastaligina tutularak 1888 senesi 60' sınınde olduğu halde terk-i hayat itmiştir.

5.7. [104] Vasilios Kontopulos: Tercume-i hali balada derç idilen zatin mahdumu olup 1861 senesinde Nevşehir'de tevellüd itmiştir. Vasilios Kontopulos memleketi mekteplerini ikmal itdikden sonra tahsil-i ali görmemiş ise de pederinin nazareti altında icra itdiği tettebbuat-ı hususi(y)e sayesinde malumatını her cihetce tevsi itmiş ve henüz 18 yaşında iken hizmeti hokumete dahil olmuş

ve mücehhez bulundığı hasayili fevkalade tolayısı ile az muddee zarfında deyun-i umumi(y)e-i Osmani(y)enin Nevşehir şubesi baş kıtabetine teayin idilmiş ve ted[105]rican terakki iderek Yozgad sancığı ve Ankara vılayeti sandık emnlineine geçmiştir.

Vasilios Kontopulos

Dahili(y)e nazaretince Vasilios Kontopulos'un dirayet ve iktidarı takdir idilerek Mitullı mutasaruf muavinliğine teayin idilmiştir. Burada 4 sene kalmış ve hilm ü mulagımeti ve usuli idaresindeki dirayet ve iktidarı sayesinde ehalinin tevecuhuni celp itmiştir. Hokumet bunun böylece Mitullı ehalsinin fevkalade mazhar-ı hormet ve tevecuhlari olmasına eyi nazarla bakmayarak ve bunu kendi esasat-ı si(y)asi(y)esine muhalif görerek mumailyhi Sakız mutasarrıf muavinliğine nakl itmiş isede Kontopulos orada da aynı zeka ve ehli(y)eti ibraz eylemiştir. 1906 senesi istifa idip Stambul'da yerleşmiş ve kendisine defaatla mutasarrıflık teklif idilmiş isede ahval-i sıhhi(y)esinin başka mahalde ikamete mosade itmemesine mebni kabulden istinkaf itmiştir.

Burada ikameti esnasında meclis-i umumi vilayet ve beledi(y)e azalığına intihab idilerek bu vazifelere devam itmekde iken 1 Oktovrios 1914 tarihinde henüz 53 yaşında olduğu halde sekte-i kalbden füceten vefat itmiştir.

6. [106] ADAT VE AHLAK³¹

İşbu kitabın mümkün mertebe mükemmel olması için memleketin adat ve ahlakına dayır ayrıca bir bend tahsis idilmesi lazım gelirdi, lakin bir taraftan eserin mustaaccelan tabbı lüzumi diğer taraftanda memleketle şimdilik her türlü münasabatin munkatti olması bizi tekmil sahifeler yerine yalnız satırlar haşrına mecbur idi(y)or.

6.1. Lisan: İleride de söylendiği veçhile Nevşehir muhtelif mahallerden gelen eşhas tarafından iskan edilmiş burada yerleşen ayilelerin çoğu Rumca konuşan mahallerden gelmiş olmayla beraber istimal idilen lisan maetteesüf Türkcedir. Yalnız merhum didaskalos Fil. Aristovulos Rumca ile mutekellim Sinason kar[107]yesinden bir kadın ile izdivaç iderek Rumcayı ayilesi arasındada muhafaza itmiş ve çocuklarınada öğretirdir. Ancak bu gayet milli olan vazifede diğer hiçbir ayile anın bu hareketine imtisal itmemiştir. Şu kadarki mektepler sayesinde Rumca lisani bugün adeta teammüm itmiş olup pek yakın bir zamanda mezkur lisan çarşıda olmasa bile evlerde kendisine yakışan mevkiyi ihraz idecektir. Her ne kadarda memleketde istimal olunan lisan Türkce isede mezhep ve ekklesiaya³² ayid kelimelerin hepsi Rumca olarak muhafaza edilmiş, birçok Rumca kelimelerde³³ bozuk olsada, ehalinin agzinde kalmıştır. Tedrican Türkce lisanına idhal idilerek Türkler tarafından bugün istimal idilen Rumca kelimeler bittabi bunların haricindedir.

6.2. [108] Telebbüs: Erkek ve kadınların tarz-ı telebbüsü gittikce alafranga şekli alıyor. Bugün ne 39'nci sahifedeki kadın resminde görülen elbiseleri geyinen kadınlara nede şalvarlı, geniş kuşaklı, poturlu, yahud entari ve çahşırli veya cıbbeli ve fesi sarıklı erkeklere tesaddüf idilemez oldu. Bütün bunlar artık mazıya

³¹ "Anatoli" gazetesi mudiri İord. İ. Limnidisin henüz neşir idilmemiş eserinin hulasası.

³² Sırf mezhebi kelimelerden mada: Efhi, prosefhi, katara, kaniski, toksa, apokria, Tirni haftası ve saire.

³³ Ayle efradına ayid kelimeler: patera, mitera, eksadelfos, nuna, sinteknis. Hane taksimatına ayid kelimeler: avlu, keler, (kellerion), seki (sikos), oloz (tholos), polimi (ipolinion), kemer (kamara), karık ve keli (haraki, kellion), Thaka (Thiki). Eşya-i beytiyeye ayid kelimeler: disko, potiri, helki (halki), çinedir (kinitir). Geyecek esamisi: Leleng (lalangitis), halfeter (kopta, mustalevria) Köfte (kopta), tarik(tarihefton), lefoton (imiefton). Keza farçı (faski), ve thilik (thili)ve tileklemek (thilikonein) dahi Rumca kelimelerdir.

ayiddir, yalnız kışın şiddetle icra-i hökm iden soguk tolayısı ile samur kürkleri muhafaza-ı mevki idebilmişlerdir.

6.3. Adat ve Ahlak: Memleketin adet ve ahlakı hakkında pek çok şeyler söylenebilir ve söylenmeli idi. Zira ekserisi zaman-ı kadime ayid olduğu gibi, bazılarıda Rumca konuşan diğer memleketler adet ve ahlakına benzediklerinden vahdet-i ırkı(y)e ve cinsiyeye delalet iderler. Lakin evvelce de dedimiz gibi zaman ve fesayit fıkdanı bizi kemali teesüfla pek az şeylerden bahsa mecbur idi(y)or.

Nişan ve nikah merasimi, dugun evinin her taraftan görülebilmesi için nikahın yevm-i icrasından 3-4 gün evvel güveyinin evinin yüksek bir mahaline dikilen bir direk üzerine fener asılması, fenerin yevm-i teallıkından pazar akşamına kadar devam iden eglenceler, önde bir çocuk fener çektiği halde cihaz sandığının giceleyin nakli, dugunlara misafirlerin [109] mum ile daveti cidden şayan-ı zikirdirler.

Sтамbul'a ve sayir mahallere gidenlerin tarz-ı tesciyi ile di(y)ar-ı gurbetden avdet idenlerin suret-i istikbali, kuru (üzüm) kesme, bağ bozumu ve bil ahire gıceli gündüzlü petmez ve reçel kaynatmaları, etlik keserek sucuk, pastırma imalı munasebetleri ile yapılan eglenceler ve daha buna mumasil birtakim adetler ki günden güne zayıf oluyorlar hususi tettebbu ve tarife mohtac birer mesele teşkil iderler.

Bir kimsenin vefatında "gümrük parası" namı ile 33 gruş tağidilmesi hurafat-ı Yonanı(y)eden (Elliniki Mitholoyia) Haron'un ovolos'ını³⁴ andırdığı gibi 33 rakamda Hristos'un yaşadığı senelere delalet ider.

Keza şayan-ı zikr bir keyfiyettir ki mrimosinonlarda evlere kollıva yerine sıcak piring pilavi ile bir parça pide tağidilir.

Apokreo haftasında ise muhtelif gruplar teşekkül iderler ve "sirta" nevinde bir horo teperek mahaleden mahaleye gezerler.

Diğer bir adet daha mevcuddurki oda Theo[110]fania eortisi Parammonisi³⁵ akşami muhtelif komşu ayileleri birleşerek evden eve tolaşırlar ve her gitdikleri evlerde perhiz yemekleri ile donanmış hazır sufralara otururlar. Bu sufralarda günlerden beri hususi bir dikkatla ihzar edilmiş "çilli bakla" bulunması meşrutdur. Bu baklalar Yonan-i kadimin Pianepsia³⁶ denilen eortiyi andırır. Keza Hristoyena eortisinde sufrada "herse" dinilen bir nev yemek bulunmasında

³⁴ Hurafat-ı Yonanı'(y)ede Haron ahretde canları Aherusia nam gölden kayıkla geçirir ve herkesden kayık parası olarak bir ovolos ister imiş, onun içinde ölümlerin agzına bir ovolos konması adet-ı kadimden imiş.

³⁵ Theofania Paramonisine Nevşehir'de Saya tesmi(y)e edilirsede bu kelimenin menşeyide manasıda mechuldür.

³⁶ Pianepsia eski Yonanlıların bir bayramı olup o gün kaynanmış bakla yemek adet idi.

meşrutidir, zira bir rivayete göre Panayia'ya vazı hamli müteakip bu yemekden verilmiştir.

Ezcümle lehusanın yasadığı altına birtakim şekerler ve sayir tatlı şeyler saklamak adetide pek latifdir. Bu tatlılar evdeki küçük çocuklara tevzi idilir ve goya bunlari yeni toğan çocuk kendileri için bağdan getirdi diyerek onların yeni çocuğa tevecuhlarının celbine çalışılır.

Keza perhizlerden evvel çocukların perhize riayetini celp itmek için nazaretci maka[111]mında evin en göze çarpan bir mahaline bir stavros işareti yapılır, çok defalarda çingiraklar çalınır ve sayir calib-ı dikkat vasıtalarına müracaat olunur.

Eskiden Avgustos 6'sında "Combuz" denilen sulu suvatlı bir mahalde eglenceye gidilir ve buna orada "Alaca bayramı"³⁷ dinilir idi ise de Türkler tarafından çıkarılan bir hadise tolayısı ile birkaç seneden beri bu adet lagv idilmiştir.

³⁷ Nevşehir'de üzümler ancak bu zamanda kararmaya, yani koruklara alaca düşmeye başladığı ve zatan "Metamorfosis" eortisinde üzümlerin okunmasında adet olduğu için mezkur eortiyeye "alaca bayramı" namı verilmiştir.

7. [112] EVERYETİSLER

Geçen yüz sene zarfında kinotisin muessesat-ı ilmi(y)e ve hayrı(y)esine muavenet-i maddı(y)ede bulunmuş olanların esamisini birer birer teadad itmek teşebbusunda bulunacak olursak vücutte getirilecek cedvel yalnız uzun değil aynı zamanda noksan dahi olacaktır. Mekteplerimizin vazi(y)et-i mali(y)esinin bugünkü parlaklık ve sağlamlığı bila istisna bütün Nevşehirîlilerin ve bilhassa Stambul'da mütemekkin olanların hissi(y)at-ı mearifperveranesi mahsulidir. Bugün mekteplerimizin emvalı gayri menkulesinin senevi 7500 lira irad getirdiği son sene budcesinden anlaşılıyor. Kinotise karşı vuku bulan ihsanatin teferruatını havi cedvelde zenginlik verdiği mebalığı cesime yanında aynı safvet ve aynı şevk ve hahişle fakirin takdim ettiği mangırda kemali şükranla yad idilmektedir. Bunu isbat için şunu zikr idelimki son iki senede [113] mektepler menfaatına verilen teatro hasılatı, bütün biletler münhasıran Nevşehirîliler mi(y)anında satılmak şartı ile birinci senede 4090 liraya ve ikinci senede 2900 liraya balig olmuştur. Bundan mada Nevşehir mektepleri eforiası son ayların statistiginden anlaşıldığına göre "mektep parası" namı ile peynirci esnafından senevi 1400 ve yımurtacılar esnafından da 600 lira kadar bir meblag tahsil itmektedir.

Prodromos İosifidis

Diger esnaflarin da bu adete rayetle ahiren onlarında mektep parasi namı ile bir şey toplamaya başladıkları kemali şukran ve memnuni(y)etle zikr olunur.

Vefat iden bir kimsenin bavasi(y)et kinotis [114] muessesat-ı ilmi(y)e ve hayrı(y)esi için büyük bir meblag terk itmek hissi, yahud adeti Nevşehir'den mada hiçbir yerde bu kadar teamüm ve terakki itmemiştir.

İordanis Hristoforidis

Böyük bir servete malik olmayan sınıfa mensup kimseler bile hayatlarının son demlerinde kinotis efradı arasında icra-i hökm iden bu arzu-i umumi(y)e tebaiyet iderek servetlerinin bir kısmını memleketlerinin mektepleri, ekli[114]siaları, su yolları ve fukara sandığı menfaatına terk iderler.

Bir misali şayan-i imtisal olmak üzere henüz berhayat bulundıkları halde taht-ı tasarruflarında bulunan akaratı eforia namına devr iden mearifperver ve hamı(y)etli bazı kadınların isimlerini burada zikr itmemek büyük bir kusur teşkil ideceğinden tolayı bunlar manında mutevefı(y)e Anna Dökmecioglu ile Despina Kayıkcıoglu ve Anastasia Papasampuloglu zikr ideriz.

Despina Kayıkcoglu

Anastasia Papasampuloglu

Bunlardan birincisi zeytin yağı iskelesinde bütün bir dükkan, ikincisi gemi iskelesinde bir dükkanın 100 hissesini ve üçüncüsünde Kumkapu'da iki bab hanenin nüsfini [116] terk itmiştir.

Son senelerde kinotisin Meyas Everyetisleri silkine dahil olanlardan mutevefa Theod. Kosmidis'i, İord. Hristoforidis'i ve Yeory. Kavaklis'i zikr idebiliriz.

Yeory. Kallinoglu

Evd. H. Simeonidis

Bunlardan Theod. Kosmidis 600 lira, İord. Hristoforidis 250 lira ile Yedikule'de 2500 lira kıymetinde bir hane ve Yeory. Kavaklis dahi Yusuf Paşa'da mühim bir akaret terk itmişlerdir.

Berhayat olan hemşehrilerimizden Evdokios H. Simeonidis Efendi'yi zikr idebilirizki mumaileyh kayid-i hayat bir nipiagogos maaşının teedı(y)esini derohde itdiği gibi bir milk ihdasi ilede memleketdeki talebe sissitionunun idaresini teemin it[118]miştir. Bundan tolayı kinotis kendisine Meyas Everyetis ünvanını tevcih itdiği gibi patrikhane tarafında beyan mahzuzı(y)et idilmiştir.

Memleketin guzide evladlarından bir digeri, yani elyevm berhayat bulunan Yeoryios İ. Kallinoglu vatanına karşı his itdiği muhabbete bir nişane olmak üzere ahiren Tahmis sokagında kain 3500 lira kıymetinde bir mülkini memleketin mekteplerine ihda itmek sureti ile Meyas Everyetis ünvanını behakkin ihraz eylemiştir.

Yeoryios Kavaklis

Theodosios Kosmidis

İşbu eserin tabbına devam idilmekde iken hem eforia hem de heyet-i tertibı(y)e (diorganotiki epitropi) azasından bulunan Yeoryios P. Elmalioglu genç yaşında vefat itmiştir. Mutevefa hayatında vatanına karşı muhtelif hizmetler ifa itdiği gibi vefatında da bavası(y)etname mekteplere 200 lira terk itmiştir.

8. [118] CEMİ(Y)ETLER

Stambul'da bulunan Nevşehirîliler öteden beri aynı hevalide tecemmüm itmiş olduklarından hini hacetde kinotislerine ayid mesayil-i muhimmenin müzakeresi için kolay toplanabilir olduklarından hususi cemiyetler tesisi ihtı(y)acini his itmemişlerdir. Zatan bir asırdan beri mütemadı(y)an mevcud olan eforeia neşr mearif hususundaki maksad-i aslisinden mada burada bulunan Nevşehirîliler için dimoyerontia vazifesinide ifa itmekde ve yalnız umur-ı hayrı(y)eye ait mesayilde tesviye eylemekde olduğından Nevşehirîliler için muhtelif maksadlara hadim bir cemü(y)et-i umumiye şeklini almış idi. Stambul'da bulunan Nevşehirîlilerden 21 yaşını ikmal iden her şahs meclis-ı umuminin intihab itmek ve intihab olunmak hakkını hayiz azasından ad idilirler.

Mamafih ara sıra bazı cemü(y)etler teşekkül itmişlerdirki bunlar bir taraftan suret-i hu[119]susı(y)ede teayin idilmiş maksadlar teakip itmekle beraber yine hattı zatında eforianın muavini mevkiyinde kalmışlardır.

1872 senesinde "Nevşehir Necvicanarı Fukaraperver Uhuvveti" teşekkül itmiştir. Bunin maksad-ı aslisi Stambul'daki fakir hemşehrilere muavenetden ibaret olup on senelik muddet-i hayatı esnasında pek parlak bir fealı(y)et ibraz itmiş ve 1874 kıtlığında mebalıg-ı muhimme göndermek sureti ile memleketin fukarasınada büyük yardımlarlarda bulunmuştur. Mezkur adelfotis esna-i feshinde nizamnamesi ahkaminca pekde şayan-ı istihkar olmayan servetini eforiaya terk itmiştir.

1887 7/vrios 18'inde "Nevşehir Terakkiperver Uhuvveti" teşekkül itmiş ve mezkur cemü(y)et diğer icraat-ı mı(y)anında bir sene kadar "Terakki" namında birde risale-i mevkute neşr itmiştir. Mezkur risale umum Anatolili hemşehrilerimiz indinde büyük bir ragbete mazhar olmuş iken maetteesüf hokumet tarafından teatıl idilmiş ve risalenin teatili üzerine biraz sonra mezkur cemi(y)etde tagilmiştir.

1872 senesi yeni teşkil idilen parthenagoyionin teemin-i idaresi için küçük bir cemü(y)et teşekkül itmiş idiki merhum Savvas İoannof ve Kir. Kayıkcoglu bunin en ileri gelen azasından idi.

[120] 1911 Aprilios 11'de Nevşehirliilerin "Papa Yeoryios" nam cemı(y)eti ıslahı(y)esi teşkil idilmiştir. Mezkur cemı(y)et 3 sene devam iden müddet-i hayatında büyük bir fealı(y)et izhar ile kıraathane teesis itmiş ve iki sene "astır" nam Mikrasiatikon İmeroloyion'u neşr ve Kesarias ve İkoniu eparhialarının hartasını tab eylemiştir. Cemı(y)et tevsi-i fealı(y)et iderek daha vasi bir program teakıbi zımında Kappadokia cemı(y)etleri arasında bir ittihad husule getirmek ve bu suretle bütün Kappadokia cemı(y)etlerini sahe-i fealı(y)eti dahiline almayı düşünürken zuhur iden Balkan muharebesi ve anı teakip iden Genç Turklerin teakibat ve tazyikatı tehammülfersasi yüzünden tagılmışdır.

Ahiren, yani 1919 senesi zarfında, Stambul'da bulunan Nevşehirli kadınlar tarafından "Anastasis" unvani altında bir fukaraperver uhuvveti teşkil idilmiştir. Nevşehir'de bulunan fukaraya muavenetden ibaret olan maksadını kemal-i fealı(y)et ve muvafakiyetle teakip itmektedir.

9. [121] BAZI TÜRKCE İSİMLER

Milletin uzun süren esareti esnasında Türk idaresinin karanlık muhitinin hayat-ı ictimayı(y)emizin en saf tecelli(y)atı üzerinde bile kendini bildirmeksizin nasıl icra-i teesir itdigini ve mebum esaret muhrini nasıl her tarafa basdığını göstermek için Hristi(y)anlar arasında el yevm müstamel bulunan, lakin seneden seneye gayib olmakda olan bazı Türkce isimleri zikr idecegizki bu isimler bundan 150 sene evvel yazılmış meridohartilerden bulunup çıkarılmışdır. Garaibden olarak bu isimlerin bir haylısı civardaki Rumca konuşan Kappadokia kinotislerinde elan mevcut iken Nevşehir'de maeliftihar büsbütün zayil olmuş, yahud pek az kalmışdır.

9.1. Erkek isimleri: Ayan, Ayvaz, Arzuman (Pothinos), Arslan (Leon, Leontios), [122] Garib (Ksenias), Yagmur (Yetion), Görpe (Proimos), Dövlet (Vasilios), Evren, Eylence,

Kabristan Manzaralarından

(Terpandros), Eynepek, Zumbul (İakinthos), Kaplan (Tigris), Kalandar (Anaryiros), Karagöz (Mavromatis), Minnet (Harisios), Muteber (Timios) Bayram (Pashalis), [123] Biniat yahud Binias (Polihronios), Murad (Evdokimos), Salman, Şahin (İeraks), Sefer, Tozak, Turmuş (Efsthios) Teberik, (Mnisias), Turfanda (Protoyenis)

Kabristan Manzaralarından

9.2. Kadın İsimleri: Aziza (Ayia, Agni), Altuna (Hrisi), Aydogdu (Fengara) Agalli (Agalliasis), Güllü (Triantafilla), [124] Gülistan (Rodi), Gülana (Rodothea), Yazgülü, Gümüş (Aryiro), Döndü, Dövleta (Vasiliki), Eyine (Agni), Elmas (Dyamando), Zeytina (Elya), Zampeta, Zümrüd, (Smaragda), Zumbula (İakinthi), Thamama (?), Keklika (Perdika), Kıymet (Politimi), Kimia (Keza), Kızlarbeyi, Kireyli (?), Mayısgülü, Melek (Angelo, Angeliki), Meriema (Maria), Muskü (Moshula), Bah (Melito), Benli, Buludu, (Nefeli), Bülbüla (Filomila, Aydon), Nazlı (Haydo, Hadefti), Şekera (Zaharo), Sultana (Vasiliki), Çiçeka (Anthi), Frangu, Frangula, Fransa, Hatuna (Despina), Haspula (Asprula). Sinoda, Samatyani (Savvatyani), Gorgonia, Honti (Arhontissa) Grammatiki, Kathari, Kumyani, Klimatyani, Potira, Simefti, Hrisomallos.

10. SÖZLÜK

Adhelfótis (Αδελφότης): Kardeşlik, cemiyet, dernek.

Aforisménos (Αφορισμένος): Aforoz edilmiş kimse.

Afstria (Αυστρία): Avusturya.

Allilodhidhaktikí (Αλληλοδιδασκική): Karşılıklı öğrenme.

Allilodhidhaktikón Scholíon (Αλληλοδιδασκικόν Σχολειον): Karşılıklı öğrenmeye dayalı okul.

Anatolí (Ανατολή): Anadolu.

Anthropologyá (Ανθρωπολογία): Antropoloji.

Antígono (Αντίγονος): 1. Antigonos I. Monophtalmos (MÖ 382 - ö. MÖ 301), 2.

Antigonos II Gonatas (MÖ. 319-239), 3. Antigonos III Doson (MÖ. 263-221).

Apandahúsa (Απανταχούσα): Patrik genelgesi.

Arhieratikós (Αρχιερατικός): Başrahipler.

Arhieratikós Proistámenos (Αρχιερατικός Προϊστάμενος): Başrahipler yöneticisi.

Arhieréas (Αρχιερέας): Rum Ortodoks Kilisesi hiyerarşisinde en üst derecedeki rahip.

Arhieréaslık (Αρχιερέασληκ): Başrahiplik, piskoposluk, başpiskoposluk, metropolitlik ve patriklik.

Arhieréaz (Αρχιερέαζ): Arhieréas'a bakınız.

Arhieréfs (Αρχιερέυς): Rum Ortodoks Kilisesi hiyerarşisinde en üst derecedeki rahip.

Arhimandhrítis (Αρχιμανδριτης): Rum Ortodoks Kilisesinin hiyerarşisinde ikinci derecedeki evlenmemiş papaz.

Arhiyénia Ekpedheftíria (Αρχιγένεια Εκπαιδευτήρια) Mektepleri: Sarándis

Arhiyénis Efendi tarafından inşa edilen okullara verilen isim.

Arithmitikí (Αριθμητική): Aritmetik.

Arrenaghoyion (Αρρεναγωγείον): Erkek Okulu.

Arsákion (Αρσάκειον) Mektebi: 1846 yılında Atina'nın merkezinde "Atina Eğitim Derneği"nin ilk binası kuruldu. 1850 yılında Apostolos Arsakis binanın tam maliyetini üstlendi ve bağış sayesinde bina tamamlandı. Bu okula "Atina'nın Eğitim Derneği" onuruna "Arsákion" adı verildi.

Astikí Sholí (Αστική Σχολή): Kent Okulu. Dört ya da altı sınıflı ilköğretim okulu.

Astír (Αστήρ): Yıldız.

Ávghustos (Αύγουστος): Ağustos.

Áyii Patéres (Αγιοι Πατέρες): Kutsal Sinod üyeleri ve kilisenin tüm metropolitleri.

Ayioghráfos (Αγιογράφος): Azizler ressamı.

Áyion Óros (Άγιον Όρος): Aynoroz (Kutsal Dağ).

Áyion Pnévma (Άγιον Πνεύμα): Kutsal Ruh.

Áyion Vima (Άγιον Βήμα): Vaaz kürsüsüne açılan merdivenli kapı.

Dekémvrios (Δεκέμβριος): Aralık.

Dhiarvekír (Διαρβεκίρ): Diyarbakır.

Dhidháskalos (Διδάσκαλος): Öğretmen.

Dhimotikí Scholí (Δημοτική Σχολή): İlkokul.

Dhimotikón Mektebí (Δημοτικόν Μεκτεπί): İlkokul.

Dhimotikón Scholíon (Δημοτικόν Σχολείον): İlkokul.

Dhimoyerondía (Δημογεροντία): Osmanlı döneminde kocabaşılık ve kocabaşılar.

Dhískos (Δίσκος): Tepsi, tabla, disk, plak.

Dhrahmí (Δραχμή): Yunan para biriminde bir miktar. 6 obol değerindeki gümüş sikkeye ve birimine verilen isimdir. Antik dönemden son döneme kullanılma biçimi ve bazı değerler şöyledir: 6 obolos = 1 drahmi, 100 drahmai = 1 mina, 6000 drahmi = 1 talent.

Diorghanotikí Epitropí (Διοργανωτική Επιτροπή): Düzenleme kurulu, kurul, komisyon.

Eforía: Hizmetlerin düzgün işleyişini denetlemekten sorumlu daire, müdürlük. Gözetim, denetim, kontrol.

Éforos (Εφορος): Okul yönetim kurulu üyesi.

Ekklesia (Εκκλησία): Kilise.

Ekklesiastikí Epitropí (Εκκλησιαστική Επιτροπή): Kilise kurulu.

Ekklesiastikí Alíthia (Εκκλησιαστική Αλήθεια): "Kilise Gerçeği" anlamına gelen ve 1880-1923 yılları arasında yayımlanan dergi.

Ekklesiastikí Epitropí (Εκκλησιαστική Επιτροπή): Kilise Kurulu.

Éksarhos (Εξάρχος): Ortodoks doğu kilisesinde Patrikhane tarafından bir ülkeye atanan dini yetkili, Patrikhane temsilcisi.

Eksétasis (Εξέτασις): İmtihan, sınav.

Ellinikón Sholion/Sholarhíon (Ελληνικόν Σχολειον/Σχολαρχειον): Ortaokul.

Ellinismós (Ελληνισμός): Helenizm.

En Konstantinupóli (Εν Κωνσταντινοπόλει): İstanbul'da.

Engénia (Εγκαίνια): Açılış, açılış töreni.

Enoría (Ενορία): Kilise bölgesi.

Enorítis (Ενορίτης): Kilise bölgesi sakini.

Eortí (Εορτή): Bayram, yortu, isim günü.

Eparhía (Επαρχία): Bölge, eyalet, mutasarrıflık.

Eparhiótis (Επαρχιώτης): Taşralı, kasabalı, köylü.

Episkopí (Επισκοπή): 1. Piskoposluk. 2. Piskoposhane.

Epískopos (Επίσκοπος): Piskopos.

Epískopos hirotonís(i) (Επίσκοπος χειροτονίς(η): Piskopos atama töreni.

Epítropos (Επίτροπος): 1. Kayyum, vasî. 2. Kurul üyesi.

Epivátes (Επιβάτες): Yolcular.

Euménēs/Evménis (Ευμένης): 1. Euménēs o Kardianós, MÖ. 362-316 yılları arasında Kapadokya ve Paphlagonia satrapıydı. 2. Euménēs II, MÖ. 197-159 yılları arasında Pergamon (Bergama) krallarından Attalos Hanedanı'nın dördüncü üyesi olarak hüküm sürdü. Kapadokya Kralı IV. Ariarathes'in kızı prenses Stratonike ile evlendi.

Everyetis (Ευεργέτης): Hayır sahibi, hayırsever.

Hristós (Χριστός): İsa, Mesih.

İanuários (Ιανουάριος): Ocak.

İerá Sínodhos/Sínodhos (Ιερά Σύνοδος/Σύνοδος): Kilise ile ilgili kararlar almak için Metropolitlerin ve Piskoposların yaptığı toplantı, kutsal sinod.

İeratiki Sholí (Ιερατική Σχολή): İlahiyat Fakültesi.

İeréas (Ιερέας): Ayini yöneten papaz. Rum Ortodoks Doğu Kilisesinin hiyerarşisinde ikinci derecedeki evli papaz.

İerodhidhaskalos (Ιεροδιδάσκαλος): 1. Hem papaz hem de öğretmen olan kişi, 2. Vaiz

İerodhyákonos İosíf (Ιεροδιάκονος Ιωσήφ): Diyakoz Yusuf.

İerodyákonos hirotonís(i) (Ιεροδιάκονος χειροτονίς(η): Dyakonoz atama töreni.

İerusalím (Ιερουσαλήμ): Kudüs.

İghúmenos (Ηγούμενος): Başkeşiş.

İghúmenos (Ηγούμενος): Erkek manastırının yöneticisi olan başrahip, başkeşiş.

İhnoghrafía (Ιχνογραφία): Çizim, taslak.

İmerolóyion (Ημερολόγιον): Takvim.

İpértimos: (Υπέρτιμος): Ortodoks doğu kilisesinde mitropolitlerin bir unvanı.

İúdhas (Ιουδας): Yehuda ya da İşkariyot, İsa'yı ele veren havaridir.

İúlios (Ιούλιος): Temmuz.

Kalóyiros/Kalóyeros (Καλόγηρος/Καλόγερος): Keşiş.

Kambána (Καμπάνα): Çan.

Kappadhokías: (Καππαδοκίας): Kapadokya.

Kathiyitís (Καθηγητής): Öğretmen (ortaokul ve lise), profesör, öğretim üyesi.

Katiraménos/Kataraménos (Κατηραμένος/Καταραμένος): 1. Lânetli, lânetlenmiş, melûn. 2. Şeytan.

Kefalonyá (Κεφαλονιά): Yunanistan sınırları içerisinde bir ada.

Kesarías (Καισαρείας): Kayseri.

Kinótis (Κοινότης): Topluluk, toplum, cemaat.

Kírighma (Κήρυγμα): Vaaz.

Kiryakí (Κυριακή): Pazar günü.

Klíros (Κλήρος): Ruhban sınıfı, din adamları.

Kodhikoghráfos (Κωδικογράφος): Eski el yazmalarım kopya eden kişi.

Kódhiks/Kódhikas (Κώδιξ/Κώδικας): Yasa, kanun.

Kodhonostásion (Κωδωνοστάσιον): Çan kulesi.

Kólliva (Κόλλυβα): Buğday, ceviz ve nar tanelerinden yapılan hedik.

Koniçis (Κονίτης): 19. yüzyılda Koniça sancağı veya kazası.

Konitsa (Κόνιτσα): Yunanistan sınırları içinde bir kasaba.

Kosmikós (Κοσμικός): 1. Laik, din dışı, 2. Kozmik, uzay.

Laikós/laikí/laikó (Λαϊκός, λαϊκή, λαϊκό): Halk.

Langastriani/Langasteriani (Λαγκαστριανή/Λαγκαστεριανή): Eğitimde kullanılan bir yöntem.

Léshi (Λέσχη): Kulüp, dernek.

Loyikí (Λογική): Mantık.

Mártios (Μάρτιος): Mart.

Megháli tu Hristú Ekklisía (Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία): İsa Mesih'in Büyük Kilisesi, Fener Rum Ortodoks Evrensel Patrikhanesi.

Méghas Dhídháskalos (Μέγας Διδάσκαλος): Büyük öğretmen.

Méghas Everyétis (Μέγας Ενεργέτης): Büyük iyiliksever.

Mikrasiatikón (Μικρασιατικόν): Küçük Asya (Anadolu).

Mitropolitis (Μητροπολίτης): Mitropolit.

Mnimósion (Μνημόσινον): Bir kişinin anısına dua okuma, bir kişinin ölümü üzerine düzenli aralıklarla dua edilmesi.

Monahós (Μοναχός): Keşiş, manastır rahibi.

Monastíri (Μοναστήρι): Manastır.

Moshonísyali (Μοσχονήσιαλη): Gunda adalı.

Nazianzós (Ναζιανζός): 1. Bekârlar 2. Kapadokya'da bir yer adı.

Nipiaghoghós (Νηπιαγωγός): Anaokulu öğretmeni.

Nipiaghoyíon (Νηπιαγωγείον): Anaokulu.

Níssa/Níssis (Νύσσα/Νύσσης): Kapadokya'da tarihi bir şehir adı.

Noémvrios (Νοέμβριος): Kasım.

Nóra/Niroassós (Νῶρα/Νηροασσός): Kapadokya'da tarihi bir şehir adı.

Októnvrios (Οκτώβριος): Ekim.

Ómiros (Ὅμηρος): Homeros.

Ovolós (Οβολός): 1. Bozuk para, 6 ovolós 1 drahmí, 2. Küçük yardım.

Panteleímon (Παντελεήμων): 1. Doğu Rum Ortodoks Kilisesi Azizi'nin adı. 2. Erkek adı.

Parekklísiön (Παρεκκλησίον): Küçük kilise. Sunak-kutsal masası olan büyük kilisesinin bölümü ya da yanındaki küçük kilise.

Parthenaghoyíon (Παρθεναγωγείον): Kız Okulu.

Pashalyá/Pásha (Πασχαλιά/Πάσχα): Paskalya.

Patéres (Πατέρες): Rum Ortodoks Doğu Kilisesi azizlerinin ve ruhbanlarının lakabı.

Patéres tis Ekklesiás (Πατέρες της Εκκλησίας): Ortodoks Kilisesi'nin önemli adamları.

Patriarhikón Sinodhikón Siyíl(l)ion (Πατριαρχικόν Συνοδικόν Σιγίλ(λ)ιον): Patrik ve Sinod mührü veya belgesi.

Patriarhikós (Πατριαρχικός): Patrik.

Pedhaghoyía (Παιδαγωγεία): Pedagoji.

Pedhonómos (Παιδονόμος): Okullardaki bakıcı.

Pelopónnisos (Πελοπόννησος): Morea Yarımada'sı.

Praktiká (Πρακτικά): Zabıt.

Praktiká defterí (Πρακτικά δεφτερί): Zabıt defteri.

Proistámenos (Προϊστάμενος): Yönetici, müdür.

Proistámenosluk (Προϊστάμενοςлык): Yöneticilik, müdürlük.

Protosíngelos (Πρωτοσύγκελος): Piskopos yardımcısı papaz.

Prúsa/Prúsalis (Προύσα/Προύσαλης): Bursa, Bursalı.

Psihiatríon (Ψυχιατρείον): Psikiyatri kliniği, akıl hastanesi.

Septémvrios (Σεπτέμβριος): Eylül.

Serafím (Σεραφείμ): 1. Serafim erkek adı. 2. Hristiyan dininde Allah'ın yanında altı kanatlı bir melek.

Sholikí Eforía (Σχολική Εφορεία): Okul Yönetim Kurulu.

Sholíon/Sholí (Σχολείον/Σχολή): Mektep, okul.

Simvolí Trión Episkóron (Συμβολή Τριών Επισκόπων): "Üç Piskopos Tavsiyesi" anlamına gelen bir eser.

Sinasón/Sinasós (Σινασόν/Σινασός): Mustafapaşa.

Sinasoslís (Σινασοσλής): Mustafapaşalı.

Sinodhikón Siyíl(l)ion (Συνοδικόν Σιγίλ(λ)ιον): Sinod mührü veya belgesi.

Sinodhikós (Συνοδικός): 1. Sinod, 2. Sinod üyesi.

Sínodhos (Σύνδοχος): Kilise ile ilgili kararlar alan metropolitlerin ve piskoposların toplantısı, Sinod.

Siyíl(l)ion (Σιγίλ(λ)ιον): 1. Kilise, Patrik ve Sinod mührü, damgası 2. Kilise belgesi.

Sínodhos (Σόνοδος): Kilise ile ilgili kararlar alan metropolitlerin ve piskoposların toplantısı, sinod.

Sirtós (Συρτός): Sirto.

Sissition (Συσσίτιον): Karavana (yemek).

Stavrós (Σταυρός): İstavroz, haç, çarmıh.

Távros/Táuros (Ταύρος): Toros dağları.

Theofánia eortisí (Θεοφάνεια εορτησί): İsa'nın vaftizi yortusu.

Theofánia eortisí Paramonisí (Θεοφάνεια εορτησί Παραμονησί): İsa'nın vaftizi yortusu öncesi.

Theoloyikí Sholí (Θεολογική Σχολή): İlahiyat Fakültesi.

Thráki (Θράκη): Trakya.

Thukidhídhis (Θουκυδίδης): MÖ. 460 – MÖ. 395 yılları arasında yaşayan Antik Yunan tarihçisi ve Atinalı general.

Trúlos (Τρούλος): Kubbe.

Yeoloyía (Γεωλογία): Jeoloji.

Yeometría (Γεωμετρία): Geometri.

Yimnásion (Γυμνάσιον): Orta öğretim (hem ortaokul hem de liseyi içine alır).

Yimnastikí (Γυμναστική): Jimnastik.

Záppion (Ζάππειον): 12 Aralık 1882 yılında temelini atılan ve 1885 yılında açılan Sultan II. Abdülhamit Han ile Patrik III. İoakim zamanlarında kurulan ve Epirus Evangelos Zappa ve kardeşi Konstantin Zappa tarafından bağışlanan kız okulu.

11. TIPKIBASIM

ΝΕΒΨΗΧΙΡ ΜΕΚΤΕΠΛΕΡΙΝΙΝ
 ΔΕΡΣΑ [Δ] ΔΕΤ ΕΦΟΡΕΙΑΣΗΝΗΝ
 ΓΙΟΥΖΟΥΝΔΖΟΥ
 ΣΕΝΕΪ ΔΕΒΡΙΕΣΙ
 1820-1920

«Δοξα και τιμή παντί τῷ ἐργαζομένῳ
 γιὰ τὸ ἀγαθόν.»
 «Ἐγγίξτε ἰσχυροὺς πάντες οὐ σο-
 χεῖτε.»

[Δ] ΡΙΣΑ Δ ΔΕΤ
 «ΑΝΑΤΟΛΗ» ΜΑΤΠΑΑΣΗ
 1920

ΒΑΤΑΝ Ο ΡΗΝΔ

ΤΖΑΛΗΣΑΝΛΑΡΗΝ ΖΙΚΡΙ ΔΖΕΜΙΛΙΝΕ

ΚΕΜΑΛΗ ΣΟΥΚΡΑΝΛΑ

ΙΤΤΙΧΑΦ ΟΛΟΥΝΟΥΡ

ΜΟΥΚΑΔΔΕΜΕ

Νεβσεχίρ μεκνεπλερινίν Λερισσαδέτ 'Εφορεία-
ση Νεβσεχιρλιλερινίν Σταμπουλδά τεεσίς ιτδικλερί
ιλκ δζεμιετίν ταρίχι τεεσισινδέν που άνέδεγιν 100ουν
δζή σενενίν ικμαλή μινασιπετί ιλέ 27 'Ιούλιος 1920
ταριχινδέ ακδ ιτδιγι ιδζτιμαϊνδέ που μεσουδ βακάα
τολαγισή ιλέ μουταντάν βέ παρλάκ πір μερασήμ ι-
δζιρασηνά καράρ βερμίσδιρ.

Που μερασημή τ'ριτπέ μεεμούρ κομισιονά κοι
νότης μεκτεπλερινίν γιούζ σενελίχ χαγιατηνή βέ
κοινότησιν μεαρίφ όγρηνδά αλίλ ούμούμ ιπράζ ιτδι
γι φαλιετινι μουσαββέρ πір κιτάπ ταχίρ βέ νεόρι
βαζιφεσίδε ιχυλές ιδιλιμίσδιρ. Κομισιον ικτιζά ιδέν
μαλιουμάτη μουχτελιφεγι τοπλαμάκ ιτζούν κερək ζε
μανήν αδέμι κιφαγετί βέ, δαχά μουχιμί, βεσαττι
μουχαπερενίν μεφκουδιετί τολαγισή ιλέ ιφάϊ βαζιφε
χουσου ηνδ'ι μουχίμ. ιανιλέρ κερσου ηνδ'ι τι υλουγ
μήσδιρ. Μάμ φιχ ποϊλέ ύλμάκλα περαπέρ πουτουόν
νοξανλαρνά ράγμεν χέρ κες ταραφηνδάν χούσιν κα-
πουλέ ματχάρ ύλαδζαγηνδάν έμιν όλαράκ έλ δ'έ
π ο υ λ ο υ ν 'α ν β α σ η τ α λ ά ρ λ ί α Ισπου έσε-
ρι βιδζουδέ κετιριπ χερσέχριλερινέν ταχδιμέ ιδζτιαάρ
ιτιμίσδιρ.

Έσεριν τανζημηνδὰ μεμλεκετιμιζδὲ μεαριφιν
ιντισαρηνὰ χηζιμέτ ιδενλεριν έν φεάλ βὲ τζαλησκαν-
λαρηνδάν όλούπ κοινότησιν Μέγας Αιδάσκαλοση
ούνβανηνή πεχάκκην ιχράζ ιδέν μερχούμ Φίλιππος
Αριστόβουλοσην ότεδέν περιδέν πογιούκ πύρ γαϊ-
ρετ βὲ ζαχμέτλε τοπλαγίλ έλδὲ ιτδιγί μουχτελίφ μα
λιουματδάν πὲκ ζιαδὲ ιστιφадὲ ιτιμίζ όλμασηνδάν
τολαγί κομισιόν πούραδα μερχουμήν ζίκρι δζεμιλινὲ
καρσή μεδγιούν πουλουνηγή χορμετι άρζ ιτμεγί
δζουμλέι βαζαϊφινδέν αδδ ιδέρ.

Κέζα Κομισιόν ίσπου έσεριν μουχτελίφ μενπα
λαρά μουραδζαύατλα τερτίπ βὲ τανζημηνή δεροχδὲ
ιτιμίζ όλάν κενδὶ αζασηνδάν Έωάννης Έεωργίου έ-
φρένδιε δαχή τεσέκκιουράτη σαμιμανεσινί πεγιάν
έίλέρ.

Χατεμί μακύλ όλαρακ δίκερ χερσέχουλεριμι-
ζίνδε πασκάδζα μινασιπὲτ δουόδούκδζε δαχά μου-
κεμμὲλ άσάρ μεϊδανά κετιρμελερινί τεμεννί ιδέριζ.

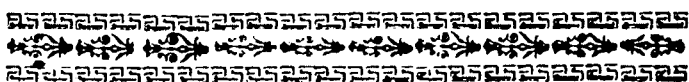
Έν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 10 Όκτωβρίου 1920

ΕΦΟΡΕΙΑ

ΧΕΤΕΤΙ ΤΕΡΤΙΟΙΕ

ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΔΗΜΝΙΑΔΗΣ
ΠΟΛΥΚ. ΓΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΑΚΩΒ. ΣΦΡΟΝΙΑΔΗΣ
ΓΕΩΡΓ. ΕΛΜΑΛΟΓΛΟΥ
ΒΑΣΙΛ. ΕΥΜΟΛΠΙΑΔΗΣ
ΙΩΑΝΝ. ΤΗΠΕΡΙΚΟΓΛΟΥ
ΙΟΡΔΑΝ. ΔΕΟΝΤΙΑΔΗΣ
ΑΘΑΝ. ΞΑΝΘΟΠΟΓΛΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛ.
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΕΛΜΑΛΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΕΥΜΟΛΠΙΑΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΚΩΘΩΝΙΑΔΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ
ΔΕΟΝΤΙΑΔΗΣ ΙΟΡΔΑΝΗΣ
ΔΗΜΝΙΑΔΗΣ Ι. ΙΟΡΔΑΝΗΣ
ΠΑΠΑΙΑ-Ι-ΣΙΟΥ ΙΑΚΩΒ. έφοδ.
ΠΑΚΛΑΔΖΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΑΛΙΟΥΜΑΤΗ ΤΑΡΙΧΙΕ(*)

Νεβσέχιρ Ρούμ κοινότησι βὲ κετζέν γιούζ σενὲ
ζαρφηγνὰ μεαρίρ νοκτάϊ ναζαριγνὰν ἰδζραάτ βὲ φε-
αλιετὶ χακκιγνὰν μουχτάσαρὰν πάζη μαλιουμάτη τα-
ριχὲ βερμέκ ἰστεδιγμιζ δζιχέτλε ὅεχρίν ταρίχι τεε-
σισινὲ δαίρ πάζη μαλιουματὴν δαχὴ μουδζμίλαν ἰτα-
σηγὴ μινασίπ κιορδούκ,

Νεβσέχιρίν, ἰσμινδὲν δαχὴ ἀνλασὴλδηγιγνὰ
κιορὲ ταριχὶ πὲκ ἔσκι δεγίλδир. Σεχσὶν τεεσισὶ 18ιν-
δζὶ ἄσρηγν ἐβαϊλινδὲ βουκουὰ κελμὶζ βὲ ὅεχιρ μουεσ-
σισινὶν μασκάτη ρεεσὶ ὅλὰν κιουτζιούκ βὲ ἔχεμιετ-
σιζ πὶρ καργεγέ δζιβαρδὰν ἔχαλι δζέλπ βὲ ἰσκιανὴ
σουρετὶ ἰλὲ βιδζουδὲ κετιριλμῖδир.

Οἰζούν πὶρ ταρίχ βὲ μεδενιετὲ μαλικ πουλγιγνὰν
βὲ ἔσκι πὶρ μεμελεκέτ ὅλὰν Καππαδοκίανην χέρ κιο-
σεσινὶν χουσουσὶ πὶρ ταριχὶ πουλγουνμασὴ ταπῖ ὀλ-
δηγιγνδὰν πού κιούν κιουζέλ πὶρ κασιπὰ ὅλὰν Νεβ-
σεχιρίν γερινδὲ ἔσκιδὲν χάνκι σεχρίν πουλουνδηγιγὴ
βὲ γιάχοδ κουρρούνη βουστα Ἑλληνισμοσηγὴν οὐ-

(*) Ἰσπου χιτὰπ τούρκτζεγε Ἰορδ. I, Αἰμνήτης ἐφένει τα-
ραφηγνδὰν τερδζιυμέ ἰζ:λμῖσδир.

ζούν σουρέν χαγιατηνδά ποὺ δζιβαρνά νὲ κατὶ μαα-
μουρέ μεβδζουὸδ πουλουνδηγηνή πιλμέκ πιζίμ ἱτζούν
ταρίχ νοτζάι ναζαρηνδάν πὲκ πογιούκ πὶρ ἔχεριετι
χαϊτζ ἰδί. Μὴ ἔτ τεδουὸφ ποὺ χουσουσδὰ ἔσαισλή βί
καττὶ μαλιουματημῆζ γιὼζδην. Χοζιουρέτι μαχαλιε
νὶν πουγιουδατηνδάν μαλιούμ ὅλιν γεζαινὲ δζιχέτ
σουδηναι γενί σεχρὶν τεεσίς ἰδιλδγι μαχάλ. Μ ο ὕ-
σ κ α ρ α ναμηνδὰ πὶρ καργέ ὅλοῦλ ἔλ γέβρι μουατ-
τάλ πὶρ χαλδὶ ὅλιν καλενὶν πουλουνδηγή πλενὶν
δζενουὸλ σαρά ἔτεζλερινδὲ βί ἔσάι τοῦρκ χαματηνδάν
γιακητηνδὰ ἰδί.

Γελεφφουῦζι χαματηρή ἱλέ Μ ο ὕ σ κ α ρ α,
Μούσχαρα βὲ γιὰ Μούσχαρα ὀλδουγή χίνουζ λαγιζή
ἱλέ πιλνέμεγεν ποὺ ἱσίμ βί κελημενὶν σεκλί πορτζ-
σηνήν πὶρ τοῦρκ καργεὶ ὀλμυδηγηνή πὲκ ἔγὶ κιοσ-
τερὶρ. Ἄκερ ταρσφάιλ ποῦρδα ἔσάι πὶρ πυρεκαλή-
σιων κεσφί, οὔζερλερινδὲ στανρός ἱσαρετὶ μεχαιούκ
πουληνάν πὶρ ταζήμ τιαλαρήν ζουχορεὶ ἔχαλσιονὶν
μενοῦλ ὀλδουγή ἱρκ βί δζινεζ χακατηνδὰ πὶρ δελίλι
κιαφί ὅλοῦλ πουνλαρδα πάδελ γέτζ. Καπλαδοζία
νήν πουτοὸν μααμούρ βὲ μουναίτ χιβαλσιονὶν ὀγρια
δηγή ἀκρητὶ ὀγριαμῆζ ὀλδηλαρηνή ἱσπάτ ἱδερλέρ.
Ζάταν ἱσσιδὲν περὶ χάλκ ἀρσηνηδὰ δεβιρὶν ἰδὶν
πὶρ ριβαγετὶδὲν σεχρὶν γιαρῆμ σοάτ μεσαφεινδὲ
πουληνάν βὲ δζενουὸλ δζιχετινδεζὶ Γ κ ι ὅ ρ ε βί
σιμάλ δζιχετινδεζὶ Νάρ τισμὶ ὀλονγάν ἰσά καργί ἔ-
χαλσιονὶν γιαζήν ζερμανλαρδὰ ἱσλαμετὶ καποὺλ ἱτ-

δικλερι̇ μαλιούμδιν. Που̇ ιλι̇ καργέ̇ ιλέ̇ Ναρη̇ν πέρα̇
 ιλερουσινδὲ̇ πουληνιάν̇ βέ̇ 'Α τ ζ ή κ σ ε ρ α ῖ τισμιέ̇
 όλουνιάν̇ μαχαλλερδὲ̇ λαγιυδάν̇ κομιέ̇ παρεκκλησιον̇
 λαρ̇ βέ̇ ἐκκλησιάλαρ̇ πουλουνηγιή̇ κιπὶ̇ διβαρλαρδά̇
 αἰζιζλιν̇ ρεσμελινδὲ̇ ἔλαν̇ κιορουλμεκδεδιν̇, Ναρ-
 δά̇ ισέ̇ τούρκ̇ ἔχαλὶ̇ ἀρασηνδὰ̇ ρουμ-χριστιάν̇ αἰλέ̇
 μαχλασλαρ̇ μεβδζουδδιν̇.

Κιόρε̇ καργεσινίν̇ ἔσκι̇ σελεγεσινίν̇ μιλλιέτι̇ ἀσ-
 λιου̇ χακαρηνδὰ̇ γαρὶπ̇ πὶρ̇ ριβαγίτ̇ ἔλαν̇ ἔχαλὶ̇ ἀρα-
 σηνδὰ̇ διβεραν̇ ἱμεκδεδιν̇. Που̇ ριβαγετέ̇ ναζάρεν̇
 καργί̇ μεζκιουρέ̇ ἔχαλιν̇ ἰσλαμιν̇ κιοπούλ̇ ἰτιδικδέν̇
 σόνρα̇ χρυστιανληγὰ̇ αἰδ̇ πουτιούν̇ μουεσσισατι̇ τα-
 χρίπ̇ ἰτιδικλερι̇ σιραδὰ̇ νέ̇ ὀ λ ο ὕ ρ ν ἔ̇ ὀ λ μ ἰ Ằ
 διγερέκ̇ παρεκκλησιόνλαρδιν̇ πωινέ̇ τοκούνημαρησ-
 λαρδιν̇. Κιζρέλιλιν̇ που̇ ν ἔ̇ ὀ λ ο ὕ ρ ν ἔ̇ ὀ λ μ ἰ Ằ
 σοζουνὶ̇ που̇ κιοὺν̇ πιλέ̇ ἰοιτιδικλερινδὲ̇ μουγπέρ̇ ὀ-
 λούγιουρλαρ̇.

Που̇ ιλι̇ καργινίν̇ ἔσκι̇ ἰοιμελεμινέ̇ κελινδζε̇
 σουτχέ̇ γιόκδηρσι̇ Νῶρ̇ ἰοιμ̇ τούρκδζε̇ δεγίλδιν̇, λιά-
 λιν̇ αἰνι̇ ξιμανδι̇ Σιτράβων̇ ταριαηινδὰν̇ ζικρ̇ ἰδιλέν̇
 βέ̇ σονραδάν̇ Νηρουσσὸς̇ ἱοιμ̇ ἰδιλέν̇ Νῶρα̇ ιλέ̇
 πὶρ̇ μινασιπιτὶ̇ γιόκδηρ̇, ζίρα̇ ἔββιλα̇ μεβκληρεὶ̇ (1)

1. Νῶρα̇ Χριστοσάν̇ 1320 σ. νέ̇ ἔββελ̇ πούραδα̇ ἰδὸμ̇
 νησιν̇ 'Ανελονσσου̇ μουχασρά̇ ἱμεσι̇ ἰλέ̇ κέσπι̇ σοχρέτ̇
 ἱμεῖς̇ πὶρ̇ μαχάλ̇ ὅλουπ̇ Σιτράβωνην̇ γικρινδζε̇ Ταῦρος̇ τα-
 γη̇ ἔτεκλερινδὲ̇ πουλουνημασὶ̇ λιαζήμ̇ κελιν̇ ἰσέδε̇ ἔσας̇ μεβ-
 κτηνίν̇ νέρεδα̇ πουλουνηγιή̇ που̇ κιοὺν̇ ἀτάρη̇ ἀτηκὰ̇ μουτε-
 χασσησλαρήνδζα̇ μετζχούλδιν̇.

τεβαφούκ ἔτμεγιον, σάνιαν Στράβιον Νώραγι μουσ
ταχέμ πῖρ καλέ ὀλαράκ ταβσήφ ιδίωρκι Νάρ δζιβ
ρηγδά καλενίν ἔσερῖ γιόκδιρ. Κιορεγέ κελίνδζε μου
τεβεφά Γ. Μαυρίδης (2) 1894 σενεσινδέ καργέ κουρ
πινδέ ζουχούρ ιδέν μεζάρ τασλαρή ούζερινδέ που-
λουνάν βέ χρ:στιανληγῖν ἔλκ ἄσηρλαρηνά αἰδ ὀλάν
πῖρ λεβχαδάν καργενίν ἔσκι ἰσμινίν Φ ή ν η τ α ὀλ
δουγηνά ἰχτιμάλ βερίορ. Χάλ πούκι μεζκιούρ λεβ-
χαδά [..... ΦΗΝΗΤΩΝ ΙΕΡΕΩΣ] δινιλιώρκι
πού ΦΗΝΗΤΩΝ κελιμεσινίν πῶς χαρφαλή μινού-
ρι ζεμάνλα σιλινμῖς δίκερ πῖρ κελιμενίν σονού ὀλμα
σῖ βέ ἄσηλ κελιμενίν πῖρ σεχῖρ βέ γιά καργέ ἰσμί ὀλ
μαγιπ, Σ ι ν α σ ι τ ὤ ν, Ὁ σ ι α ν ι τ ὤ ν κιπῖ μα
χαλί πῖρ ἴσμ ὀλμασῖδα μουχτεμέλδιρ, ζάταν ὀνιουν-
δεκί ΙΕΡΕΩΣ κελιμεσίδε ποῖλέ πῖρ ἰχτιμαλή μου-
χῖκ κιοστερίορ.

Νέφσι Νεβσεχῖρ κασαπασῖ χακκηνδάδα Ἄγιος
Βασίλειος ταραφηνδάν ζῖκρ ιδιλέν βέ πικαδερί Γρη
γύριοσην ἐπισκοπισί μερκεζῖ πουληγάν Ν ὕ σ σ α
κασαπασηνήν σινιδικί Νεβσεχιρῖν πουλουνδιγῖ μα-
χαλδέ ὀλδουγηνή ἰδδιά ἰδενλέρ ὀλ/ουσδηρ. Ποῦ ἰδ-
διαγῖ ἔν ἐββέλ δερμεγιάν ιδέν μισχούρ ἄλμιν δζα-
γραφιουννηνδάν Ρίττερ βέ Φράνσα ἄσάρη ἀτηκά μου
τεχασσησῖ σεγιάχ Τεχίπ ὀλμούσδηρ. Φρανσῖς μου
αλλιμί φικρινί πούσπουτου ἰχτιμαλδάν οὔζακ ἔσου

2. Μικρασ. Ἠμερολόγιον Ἑ Ἀσιήρ Πικινέζι σενέ, σα-
χιτέ 106.

λαρά πινά ιδίωρ. Κενδισὶ Νεβσεχιρδὲν κετζιδιγί ζε-
μάν Νοέμβριωζ Ζουνδὲ Ἄγιωζ Γεώργιωζ ναμηνά
μεβκούρ ἐκκλησίανην ἐγκαίνιασηνιν σενεῖ δεβριε
σὶ μινασιπετί ιλέ ιδζρά ιδιλέν πανηγυρδὲ τεσαδ-
δούφαν Κάϊσερι μητροπολιτηνὴν Νύσσης οὐνβανη-
νὴ τασηγιὰν μουαβὶν ἐπισκοποσήδα ὄραδα πουλην-
μακδά ιδί Τεχίετ ποὺ πανηγυρδὲν πάχς ιτδιγί ση-
ραδὰ γαράϊπδὲν ὀλ αράκ Νεβσεχιρὶ Νύσσης ἐπίσκο-
ποσηνιν μερκεζὶ ἀδ ιδίωρ βὲ ποὺ ζαῖφ δελίλ ιλέ φι-
κρινὶ ἰσπατὰ τζαλησήγιωρ. Ποὺ φικρὶν οακαμετινὶ
μουτεβεφά Γ'. Μαυρίδης ἐφένδι δελαῖλι μουκανναά
ιλέ ἰσπατ.ιτμίσδιρ. (Μικρασ. Ἡμερολόγιον «Ἀσ-
τήρ.» Πιρινδζὶ σενὲ, σαχιφὲ 104—106)

Χὲρ νὲ χάρ ισὲ Μούσκαρα ἐσκιδὲν μουχίμ πιρ
σεχίρ ὀλμασὴ ισὲ πιλὲ πιρ κιούν λατίφ βὲ κιουζέλ
πιρ κασιπὰ ὀλμαγὰ λιγίλ ιδί. Σεχίρ ικὶ κιουζέλ τὰγ
ἀρασηνδὰ κιαινδιρ. Πουλαρδὰν πιρὶ σαρκά τογρού
μουιτὲδ βὲ σηρτλαρὴ μουτεαδδίδ παγλάρ ιλέ μου-
ζεγένδιρ. Αἴκερι σεχρὶν ἀρασηνδὰ σιὰχ βὲ οὐτζου-
ρούμ καγιαλαρὴ ιλέ σεχρὶν οὐζερινδὲ γρανιτδὲν μαα
μούλ πιρ ισελένα κιπίδιρ. Ἰκὶ τὰγ ὀρασηνδὰν κε-
τζὲν τσάϊ δαχὴ ταρ αφεινινδεκὶ ὁ κιουζέλ παγτζελερὶ
σουλαγιαράκ βὲ δεγιρμενλερὶ δονδερερὲκ δζεργιὰν
ιτμεζδέδιρ. Πουνδὰν τολαγίδηρκι Νεβσεχιρὶ ζιαρέτ
ιδενλερὶν κιάφεσι πουρασηνὴν Ἀνατοληνὴν ἔν κιου-
ζέλ σεχρὶ δεγίλσε πιλὲ ἔν κιουζέλ σεχιρλερινδὲν πι-
ρὶ ὀλδουγινη μουττέφικαν τασδὴκ ιδίωρλορ.

Σελον ιςκιανηνδάν έββέλ Μούσκαρα καργεσί
 Ούρκιούπ καζασηνά μενσουπ βέ 12—15 χανεδέν ι-
 παρέτ ιδί. 1668 σενεσινδέ 'Ιζεδδίν βοεβόδιση 'Αλή
 άγανήν 16—18 γιασηνδά κένδς όγλου 'Ιπραχιμ έπου
 βείνι ταφαηνδάν Σταμπουλά κιονδεριλί, όραδα ά
 κριπασηνδάν πουληνάν μαπεγίν μεμουρλαρηνδάν
 πιρινίν τεβασσουτι ή ές σεράι χουμαγιούν χηζμετινέ
 κιερέ, μουτεχαλλήκ πουλουνηγή ζεκιά βέ διοραγιέ
 σαγεσινδέ τεδριδζαν τερακκή ιδερέζ Σουλτάν 'Αχμέδ
 σαλισίν τεβεδζουχηνή καζανήρ, έν πεγιούκ ρουτπέ
 βέ μανσηπλαρά τζιχάρ βέ Λαμάδη χιζρέτι σεχιορι
 όλμάκ σερεφινέ ναίλ όλούρ (3). 1718 σενεσινδέ μακά

3. ΠΡΑΧΙΜ ΠΑΣΑ. Ταρίχι όσμνιζέ Λαμάδ 'Ιπρα-
 χιμ πατά ναμή ή ές μαρούρ όλάν που ζάτ Τουρκίανην έν
 μουμταζ ριζάλη σιασεσινδένδερ. Ταρίχι βελαδετι μετζχούλ
 έτηρ. άνδζκ 1668 σενεσινδέ Σταμπουλά αζιμετι ναζόρη έτι-
 παρά άλη ήρσα τακρίπαν 1650 σενεσινδέ τεβελλκού έτρε
 όλμασηνά ήχιμάλ βεριλεπιλίρ. Σταμπουλά μουκσελετινδέ
 πέρ μουδδét ζι ασονλή χείαρζζή μεσχούρ Χαδζή Σεραφείμ
 Ταντουρζζόγλουνην νεζδινδέ καδζιγή Ζινδζίδερε μιναστηρή
 κουγιουδατηνδάν άνλασηλίγ'ορ. 'Ι όβελα πούραδα πέραζ τερ
 πιέ κιορδουκέν σόνρα άκραπασηνδάν Μονσταζά άγανήν δε-
 λαλετι ή ές σεράι χουμαγιούν χηζμετινέ κιερέκ έπιδικιά σε-
 ράι χελδαδζηλαρή ές πείλ άχηρ ές πεπερδεράν (παλταδζηλίρ)
 σιλκινέ βαχίλ όλμούδτηρ. 'Εήτρετεν ζεκί βέ φεάλ όλδουγην-
 δάν άζ μουζέέτ ζαρφηνόά Σουλτάν 'Αχμέδ σαλισίν, χένουζ
 δαχά σεχζαδέ 'κέν, τεβεδζουχηνή καζανής, σολέκί άδετα
 μουσαβέρι χας κίπι γιανηνδάν άπλα άίρηλάζ έδλ. Σουλτάν
 'Αχμεδίν ταχτά δζουλουσινέ μουτεακήπ 'Ιπραχιμ πεί Δάρ-

μη σαδαρετι ιχράζ ιτδιγι άνδέ μασλάτη ρεεσινι ού-
νούτμινιγπ ονού πογιούκ βέ κιουζέλ πिर κασαπά γιαπ-
μαγή κουρμούσδηρ.

Μούσκαρα κιουτζούκ πिर καργέ όλμάκλα πε-
ραπέρ 'Ακσεράϊ, Νίγδε βέ Κάϊσερι άρασηνδά μouna
κηλάτ μερκεζί όλδουγιηνδάν βέ Τοκάτ βέ Διαρβελιρ

ως σααζέτ άγασή 'Αποσυρραχμάν άγανήν κιταπετινέ τεαγιν
ϊδιλμύσιρ. Πού μουχλιμ μεμουριετινέ εϋζών μυδζέτ καλμής
εέ άραγέτ βέ νασαίχι ιλέ Παδισαχά γάγέτ κηιμετδάρ χηζ-
μετλερδε πουλουνμήσδηρ. Πού μουζέετ ζαρφγιηνδά δεφασίτλα
κενδισινέ μακάμη σαδαρετ τεκλιφ ιδιλμύς ισέδε καπουλεάν
ιμτινά ιτμύς, πύς σουρέτλεδε κηιμέτ βέ σερεφινι δαχά ζιαδε
άρτιρμύτδδηρ. Λάκιν άνλασηλάν ε άραδά γαζαπά άγραγι-
ράκ 'Ιδέρνεγε τεπιδ ιδιλμύσιρ. Σιλιχδάρ 'Αλή πασαήν σα
δαρετι ένασηνδά 1714 σενεσινδε μεμαλίκι μεσγυλε μεκ-
τευπιζουσή σιγφατή ιλέ μουσάρουν ιλέιχλε πирлике Πελ-
πόννησος κιτμύσιρ. 1615 σενεσινδε Νύς δεφτερδαρη ιδι.
Αύσ ρίε—'Ιουρκία άρασηνδά 1716 σενεσινδε ζουχούρ ιδέν
χάρπ ένασηνδύ 'Ιπραχλιμ πέι Πέτερ Βαρδαίνδε μεβκουτα-
δζή μεμουριετινδε πουλουνήγ-ορδη. Χαρπήν νετιδζεσινι ιν-
τάδζ ιδέν μουχαρεπενίν μουταφικηγεταιζλίικλε νετιδζελεν-
μεισινι μουτεκλήπ κείφιετιν ε έναδά 'Εδέρνεζε πουληνάν Πα-
δισαχά άρζηνά έρεϋ ταρφαγιηνδάν 'Ιπραχλιμ πέι μεμιϋρ ι-
διλμύσιρ. Μουβερρ'ιχ Λάμμεριν ιφαδεσινέ κιορέ Παδισάχ
κεντζ'ιχ άρχαδσηνή κιορδύνδζε ε καθάρ σεβινμύσιρκι Πέ-
τερ Βαρδαιν φαλακετι κενδ'οινε πέκ άζ τεεσίρ ιτμύσιρ. 'Ι-
πραχλιμ πέι γένιδεν σεράϊ χουμαγιουνδά μουχλιμ μεμουριετλε-
ρε τεαγιν ιδιλμύς, χάττα πού άραδά σαδραζάμ 'Αλή πασάδ
εεφάτ ιτμύς όλδουγιηνδάν μακάμη σαδαρετ κενδισινέ τεβδζιχ
ιδιλμύς ιδι ιτέδε σαδαρετι καπούλ ιτμεκδέν ισέ σεραίδακλ με

κερβανλαρινήν γιολζού ούζερινδὲ πουλουνδιγιρνδάν
έχεμμιετι χατζ πύρ μεβκή ιδί.

’Ο βακιητλάρ ’Ανατοληδύ πύρ τακήμ δερε πεί-
λερι βέ δελιπιασλάρ ιδζούι νουφούζ ιτμεκδὲ βέ
πουνλαρην τεδζαβουζατηνδάν κιοίλεριν πύλ χασσά
ρούμ έχαλισί πέκ ζιαδὲ μουζδαρηπ ύλμακδά ιδί.
Πουνλαρδάν μαδά πύρ τακήμ χαϊδούδ τσέτελεριδε
πειδά ύλαρούκ γιολδζουλάρ βέ κερβανλαρά τεαρούζ

μουριετινι μουχαφζά ιμεγί τερδζιχ έίλεμίσδιρ. Μάμφιχ περ
δὲ άρκασηνδάν μεμλενετι ιδαρέ ιδενίν κενδισί δλεγγή χέρ
κεσίμ, χάττα σεφιρλερίνδε μαλιουμλ ιδί. Πού άραδά Παδισα-
χήν έσνάι χαρπδά τέρκι χαγιατ ιδέν ’Αλή πασαδάν τούλ κα
λάν κερμεσί Φανμά σουλτάν έλέ ιδδιδά ζ ιτμς ιδί. Πασα-
ρόφτζα μουαχεδεςινίν ιμζαλανμκηνη μουτακηπ σαδαρετι
καπούλ ιτμς έε δάίμα σουλχή βέ άνιν τεδλιδ ιτδγι φεβαϊδ
ζέ χατενατη τερδζιχ ιτμεκ βέ χέρ χουσουσά ινσανιεπερ-
βέρ, άδιλ έε μουκτεδερ πύρ ρεδζέλι δεβλέτ δλμάκ σουρετι ι-
λέ πού μκαμή Σουλτάν ’Αχμείδ σαλisiin σαλταναπηνήν σο-
νουνά καδάρ μουχαφζά ιτμίσδιρ, Δεβλετινι χαϊαετινι γιου-
ζελτμέκ ιτζούν χέρ κεδέν ζιαδὲ τζαλησμής ’ε πού χουσουσ-
δά χιτζ πύρ φεδακιαρληκδάν τζεκίνμεμμοδιρ, άνιν ιτζούνδζ
πάζηλαρη ταραφηνδάν σ ε φ ι χ τισμέ ιδιμίσδιρ, λάκιν
άινη ζεμανδά μεμλεκετινι βαριδατηνήςζ άρτηρημάκ ιτζούν σάρ
φη γαιρέτ έίλεμίσδιρ, Εύρώπα μεδενιενινέ πέκ ζιαζέ μεδζ-
λαύπ όλούπ φουνούν βέ σεχνί: δάίμα χιμαγέ ιτμς, 1727 σε-
νεσινδὲ ιλκ δεφά όλαράκ Σταμπουλδά ματπαζ τεεσίς βέ έδε
πιάτη άραπιέ δὲ φαρισιενίν έν κιουζιδὲ άσαρηνήν τερδζουμέ
δὲ ταπηι ιτζούν ζεμηνήν έν μεσχούρ ύλεμά βέ ύδεπασην-
δάν μουρεκκέπ πύρ χειέτ τεσκίλ έίλεμίσδιρ. Σταμπούλ σουρ-
λαρηνήν Γεδί κουλεδέν ’Εγρι καπουγιά καδάρ όλάν κηση-

— 15 —

ιδερλέρ, κενδιλερινί σογιαρλάρ, μαλλερινί γάσπι-
δερλέρ, πάξη κερέδε δζανλαρινά πιλέ κάσδ έίλερ-
λέρδι.

Ίπραχίμ πασά νεχρίν ισκιανηνά δαίρ φερμά-
νη χουμαγιουνή ιστιχσάλ ιτδικδέν σόνρα έτραφδάν
έχαλί δζέλπ ιτμέκ ιτζούν κελεδζέκ έχαλινίν πίρ μουδ

νή τεαμίρ ιτμίς, μεμλεκετίν μουχτελίφ δζιχετλερινδέ δζαμι-
λέρ, μεκτεπλέρ, δάρουλ άδζιζελέρ βέ κιουπουχανελέρ τεε-
σίς έίλερμίσιρ. Πατρίκ δουνδζού Ίερεμίαση δαχά Κάισερι
μητροπολιτιγινδέ πουλουνδηγή ζεμανδάν τανηγίπ σεβδιγιν-
δέν Άνατολή έπαρχιαλαρηνδάν πίν έκκλησία ίνσασή, ιτζούν
φερμάνη χουμαγιούν σουζουρινέ τεβασσούτ ιτμίσιρ. Ίπραχίμ
πασά Χαλήλ Πατρόνα ίσκιανηνδάν φεζζί πίρ σουρετδέ κάτλ
έιλίμς, Παδισάχ ίσέ ταχτηνδάν φεραγάτ ιτμέκλε άνδζακ χα
γιατηνή κύρταραπιλμίσιρ. Ίπραχίμ πασανήν Σεχζαδέ πα
σί δζαμσί αδλησινδέ κιαιν καπρί ουζερινδέ, άτιδεκι λεβχά
μεδδζούδεηρ:

Ίτδι Ίπραχίμ πασά τζούν βεφατ
ραχμέτ όλσοούν ρουχηνά Ράππ-ούλ-ήπάδ.

Σαδραζάμ όλμούς ιδι σάπηκα

νίδζε χάϊρου άσάρ έίλεδι όλ χοσχάδ.

Όλδη τζούν χαιϊρέ μουστεχάκ δογρησή

λιαζήμ ιτμέκ ρουχουνού χαιϊρ ίλε γιάδ.

Ίμεγέ χαδζέτ νέ τατβίλι σουχέν

βασφδάν άρήδηρ όλ άλί μουράδ

Φεβτινέ Άσήμ δεδίμ ταρίχ άνήν (1143)

ρουχούν Ίπραχίμ πασά όλά σάδ

Πάζηλαρη Ίπραχίμ πασανήν λακητά (έκθετον) όλ-

δὲτ βερκιδὲν μουὰφ ὀλαδζαλλαρηνὴ ἰλάν, χανὲ ἰνσα
σὴ ἰτζοὺν πουνλαρὰ δ γρούς μουκαπιλινδὲ ἀρσά ἰ-
τὰ ἰδίορ βέ, ἔν μουχιμίδε, πού ἐχυλινὴν ἔτραφδὰ

Δαμδὸ 'Ιπραχίμ πασά.

ἔγηγνῆ, ἰδδιὰ ἰτσισλέρδιρ.

4. Μερχούμ Φίλιππος 'Αριστόβουλοσιν χατηρατηνδάν
ἔτζδαδημηζήν νὲ κιπὶ καρὰ κουνιέρ κετζιρδικλερινὶ μουσαβ
δέρ ὀλάν ἀτιδεκὶ ψηκραγι ἰκτιπὰς ἰδίορουζ: « Νίγδεσιν τικρ-
» παν πὶρ σαάτ σιμάλ γαρπισινδὲ ἰβινδζὶ ἀσρήν ἐβαῖλινδὲ 'Α

ιδζράϊ σεκιαβέτ ιδέν δερεπεϊλερινίν τεδζαβουζατην-
δάν χιμαγελερί ιτζούν ιδζάπ ιδέν τεδαπιρίν ιτιχάζ
ιδιλεδζεγινί τεαχούδ ιδιούρδη.

Πάχς ιδιλέν πού τεσχιλάτ σαιγεσινδὲ δζιβαρ-
δάν πέλ ιτζόκ χριστιάν βέ μουσλιμάν έχαλι χελίπ
πούραδα ισκιάν ιτιλιέρ βέ πού σαγεδέ έββέλδζε
κιουτζούκ βέ έχεμμιετσιζ πір καργέ όλάν πού μα-
χάλ αζ μουδδét ζαρφηνδά πογιούκ βέ μααμούρ πір
κασαπά χαλινί αλμήσδηρ. Ίπραχίμ πασά πουραση-

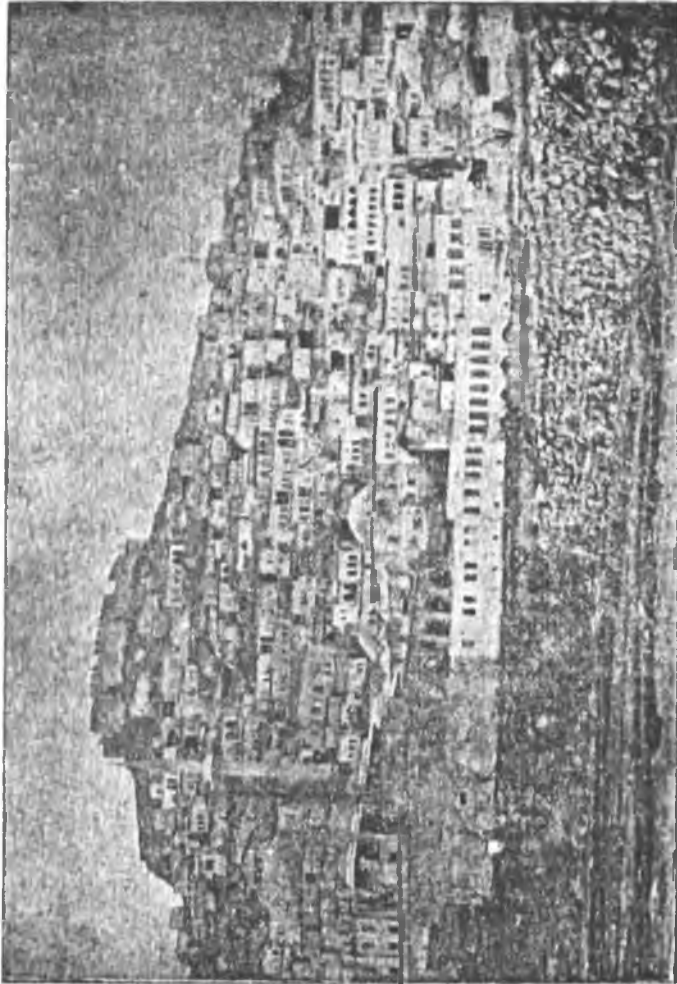
» μως (πέλικιδε 'Αμάς κί έλαν 'Αμασλή δέ 'Αμασλόγλου
» λακκπληρή μερδζούδδηρ) τεσμέ ιδιλέν πір καργέ δάρ Ι-
» δί. 'Ο σηραλαρδά 'Ανατοληνήν έτεσινδὲ περισινδὲ ιδζράϊ
» σεκιαβέτ ιδέν Δερέπεϊλερινδεν πιρί μεζκιούρ καργεγέ τσα
» ριούζ ιδερέκ έχαλινίν κήσμη άζζαμηνή τελέφ ιτιλς. μου-
» τεπακησάδα ιτζολούκ ιτζοτζουκλαρτή ιλδ πір μαχζενέ σικ
» λανμητσάρ, λάκιν Κήρτζμογλου ναμηνδά πір χονχάρ ζε-
» ραλλή χριστιανλαρτήν πού σόν ιλιτζακιαχνηάδα κέσφ ιτ-
» μίς, άνδζακ ιτζεριέ κιριμεγέ μουκτεδίρ δλάμαδηγηνδαν
» γιοκαρηδάν πір ζελίχ άτζήπ ιτζερισινέ σαμάν τολδουρμής
» βέ σόνρα πού σαμανά άτζς βερερέκ ιτζινδεκιλερι δουμαν-
» ζάν πογμαγά τεσεππούς ιτιμσδιρ. Χονχάρ δζαναβάρ μαχ-
» ζενδεκλελιν γέπισινιν τελέφ έλδουγή ζαννή ιλδ καργεγί
» γιάγμα ιθίπ μαγαλινέ άδδάτ έιλεδικδέν βέ μαχζενδεκί δου
» μάν ταηλδτηκούάν σόνρα μουδζιζέ νεβινδέν δλασάκ περχα
» γιότ καλάν πір κάτζ άίλδ δραζαν ιτζηκήπ δαχά έμίν πιλ-
» δικλερι έικερ κασαπαλαρδά γερλεσμισλέρδερ. Πού άίλε-
λερδέν πιρί έββελ, 'Αγκαραδα βέ σόνρα Νεδσεχιδέ γερλεσ-
μισδερικι κοινότησιν Μέγας Διδάσκαλωση μερχούμ Φίλιππος
'Αριστόουλός μεζκιούρ άίλεγέ μενσούπζηρ.

νή Νεβσεχιρ (5) τεσιμέ βέ γάγεται μονχτεσέμ
 πιρ δζαμί ιλές τεζγίν ιτμίς, δζαμινίν έτραφηνά ιλι
 μεκτέπ, πιρ ιμαρέτ, πιρ κιοντιουπχανέ, πιρ χαμάμ
 βέ δίλερ μεπαννί έμιριέ ινσά ιδερέκ αϊρηδζα πιρ κα-
 ζά μερκεζινέ τερφι έιλεμίσδιρ. Κέζα κασαπανήν ικί
 σαάι μεσαφεδέ πουληνάν Κισβερδζινλικ ταγινδιάν
 σου δαχή κετιριπ τζεσμελέρ γιαπδηρμύσδιρ.

Έσκι χαμαμήν καπουσι ή ύζερινδεκί λιβχανα-
 κί ταριχέ πακηλήρσα κασιπά 1720 σεγεσινδέ ινσά
 ιδιλιμίς όλούπ ικί κησιμά μουν. ασημδιρ. Τούρκα μα-
 χαλεσί καλιανήν χακίμ πουλουνδηγή τεπενίν μερκε-
 ζινδέ κιαίν όμούπ δζενούπ σαρκί έτεκλερινέ τουρρού
 ούζανήγιорки, έσκι Μούσκιαρα μεβληϊδε αϊσιλ που-
 ραδά όλδουγή κίπι παλιαδά ζίκαρ ιδιλιέν μουεσσεσί-
 τη χαϊριέ δαχή πουραδά, πουνλαρηνή σιμαληινδάδα
 τζαρσή πουλουνμακδάδηρ. Ρούμ μαχαλεσί ισέ τεπε-
 νίν πουτούν σιμάλ σηρτλαρηνή ισγέλ ιτμεκδέ ό-
 λούπ σοκακλαρή δουζ, έβλεριδε άμφιθεάτρ σεκλιν-
 δέδιρ. Ρούμ μαχαλεσινίν καρσουσηνδά Παναγία τα.

5. Μερχούμ Κοραής «Συμβουλή τριών επισκόπων» νάμ
 έσερινίν 74ουνδζού σαχιφεσινδέ έσκι Νύσσα οεχρινίν σιμδι-
 κί Νεβσεχιριν γερινδέ όλδουγηνή γιαζιρσαάδα χέρ χαλδέ
 Νεβσεχιρ Ισμινίν τούρκδζε «*تورکجه*» γιαζηλησηνή Nusscher
 διγέ γανλής άκσυμασηνδάν που χαταγιά δουσιμούς όλμαλή-
 δη). Πουνά πενζέρ πιρ χαταγιά Μόρδμανν δαχή δουσιούγιор.
 Μουμαϊλέιχ Ritterin Νεβσεχιριν Νύσσα κασαπασή όλ-
 δηγή χακκηνδακί φικρ:νι ρέδ ιτμέκλε περαπέρ πασκά πιρ
 χαταγιά δουσερέκ ζέγιорки «Ευμένησιν ζίκαρ ιτιδιγι Νώρα

— 19 —

Νεβσεχιρλιν έσκι καλεσινι κιοσσερην κησμή

γή (6) τεςμιέ ιδιλήν πῖρ τεπέ μεβδζούδδερ. Ερμε-
νι μαχαλεσι ισέ, κιορουνισδὲ χάιλη ζεμάν σονραλα-
ρη τεςκίλ ιδιλιμῖς ὀ' ούπ Τούρκ μαχαλεσινὶν σιμά-
λη σαρκι δζιχετινδὲ βὲ τζαρσηνὴν σονουνδάδερ.(7)

Σὸν ταχρίρι νουφουσδά Νεβσεχίρ σεκενεσινὶν
21526 κισιδὲν ἱπαρέτ ὀλδουγή βὲ πουνλαρδάν 6,
987σι ἐρκέκ βὲ 62230ῦ καθὴν ὀλμάκ ούζερὲ 13210
Τούρκ, 38240ῦ ἐρκέκ βὲ 3482σι καθὴν ὀλμάκ ούζερὲ
7306 Ρούμ, 878 Γ'ρηγοριὰν Ἐρμενί, 87 ἐρμενί προ
τεστανή βὲ 45 ἐρμενί κατολιγί πκυλουνδηγή ἀνλα-
σὴλμῆαδερ.

πέλκι ἀνὶν (Νεβσεχριν) κευρπινδέερ. Δζ'ἔδδεν Νεβσεχίρ κουρ
πινδὲ ἔλαν ποιλὲ πῖρ καργὲ μεβδζούδδερ. (Νάρ καργεσινι
δεμέκ ἱστέγιρ). Νῶρα βὲ ἐρμενέζε Νὲρ γενί διμέκδερ. Σον
ρακί ἱσμί Νεροασσὲς (Στράβωνα ἱορέ Νηροασσὲς) γενί σε-
χίρ (Μέβσεχίρ) διμέκδερ». (Φιλολ. Σύλλ. Τόμ. Α.' Σαχ.
213).

6. Πού τάγ πέλκι ἔλιν τεπεσινδὲ χαραπεσι μεβδζούδ
ὀλάν ἐκκλησάδαν πού ἱσμί ἀλμῆσδερ. Ἐκκλησάανην ἐτρα-
φηνδὰ μεσκέν ἐσερὶ γιόκδερ, ζάταν γέρδε μινασήπ δεγίλδερ.
Πού ἐκκλησάγια δαῖρ ἐβεράν ἰδέν πῖρ ριβαγετὲ ναζάρεν πῖρ
Πασχαλιὰ κιῶζεσι Κιόρενιν μουχτεδὶ ἐχαλίσι ταραφηνδάν
ταχρίπ ἰδιλιμῖσδερ. Ἀνδζακ πού ταχρίπιν νέ βακῆτ βουκού
πουλδηγή ἔγιδζε μααλιούμ δεγίλδερ.

7. Ροδμ μαχαλεσινὶν ἀσαγή κησμηνδὰ 1891 σενεσι
Μάρτιος δὲ Ἀπρίλιος ἀιλαρηνδὰ 120 καθάρ χανενὶν διβαρ-
λαρηνδὰ πῖρ τακῆμ τζα:λακλάρ χασῆλ ὀλαράκ πού γιουζ-
ἐν μεζκιούρ χανελέρ τεῶρ'ἔζαν γάιρη κοπίλι ἱσκιάν πῖρ χα-
λέ κελμῖσδερ. Κέζα σοκακλαρῶδὰ πάζη μαχαλλερδὲ τζατ-

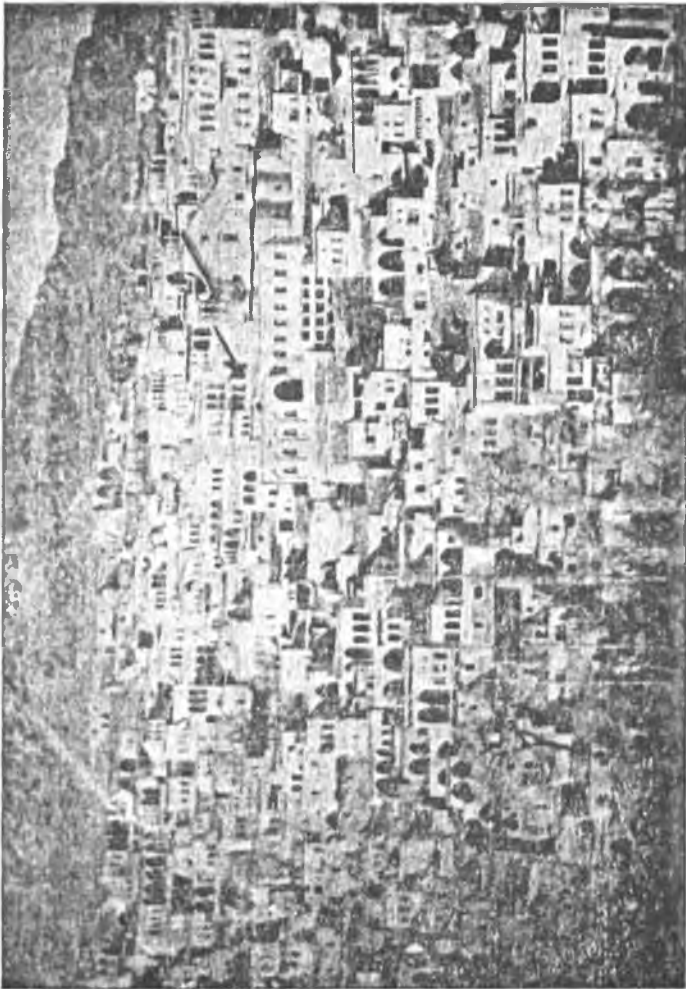
Τσ ηδὰ 1055 δουκιάν, 9 χάν, 12 φουρούν
 βάρδερ. Πουνδάν μαδὰ Ἁγίος Γεώργιος ἐκκλησία-
 σμνην αὐλήσι ἔτραφηνδὰδα κιουτζούκ πῖρ παζάρ
 μεβδζούδ όλούπ ὄραδα δαχὴ 30 δουκιάν, 3 φου-
 ρούν βέ κοινότης ταραφηνδάν ἰδαρὲ ὄλουνηρ πῖρ
 ἐδζαχανὲ βάρδερ. Κοινάτησιν 1893 σενεσινδὲ ἰνσά
 ἰδιλμῖς γάγετ κιουζέλ πῖρ χομαμὴ δαχὴ βάρδερκι μεζ
 κιούρ χαμὰμ χοκιουμέτι μαχαλιενὶν ἰράς ἰτιδιγί πῖρ
 χάϊλη μουσκιλατὰ ράγμεν χεμσεχριλερὶν ἰανάτη μου
 στερεκεσί ἰλὲ ἔσκι μεζαρλὴκ ἀρσασὴ οὕξερινὲ ἰνσά
 ἰδιλμῖσδιρ. (8)

Ροὺμ κοινότησι κιορουνισδὲ σεχρὶν ἔλκ τεεσι-
 σί σενελερινδὲ ἰσκιάν ἰδιλμῖσδιρ. Δζιβάρ καργελὲρ
 χριστιάν ἐχαλῖσι Δερέπειλερινιν τεδζαβουζάτη μου-
 τεβαλιεσί γιουζουνδὲν πὲκ ζιαδὲ διλκιρ ὀλδουκλα-
 ρηνδάν Ἰπραχίμ πασά ταραφηνδάν πάχς ἰδιλὲν
 μουασααδὰτ βέ τεσχιλατδάν πῖλ ἰστιφαδὲ χέρ
 ταραφδάν πούραγια ἰλτιδζά ἰτμισλὲρ βέ πούσου-
 λακλάρ χασήλ ὀλμούσδηρ. Ποὺ χαλὶν ἔσπάπη ἀρζιεσί λαγι-
 κὴ ἰλὲ ἀνλασηλάμαμης ἰσέδε οὐμουμιέτλε πῖραζ γιοκαρηδάν
 κετζέν Ἰπραχίμ πασά σοὺ γιολλαρή ἰλὲ σοκακλαρδάν ἀκὴπ
 κιδέν σουλαρήν σηζηντησηνδάν τοπρακλαρήν γενμεσινὲ ἀτφ
 ὀλκυνήγορ.

8. Ροὺμ μαχαλεσινδὲ κοινότης ταραφηνδάν πῖρ χαμὰμ
 ἰνσασὴ ἰτζούν δαχὰ 1274 σενεσινδὲ πῖρ τεσεππὺς δευκούκ
 κελμῖς βέ ὁ βακὴτ ποὺ μαξαδὴ τεακὴπ ἰτμέκ βέ Ροὺμ καδην
 λαρηνή χάϊληδζα οὐζάκ ὀλάν τούρκ χαμαμηνά κιδῖπ κελίρ-
 κεν μααρούζ καλδηκλάρη ἰζαδζατδάν κourταρμάκ ἰτζούν
 «Ἰνδικτιάς» ναμηνδὰ ἀϊρηδζα πῖρδε ἀδελφότης τεσὶς ἰδιλ-

ρέτλε πὲκ τζῶκ σενὲ κετζμεξίζιν Νεβσεχίρ κοινότη-
αι Καππαδοκίανην πιρινδιζι βέ ἔν γυλεπελικλι κοι-

μὲς ἰδί. Ροῦμ καθῆν λαρηνήν τοῦρκ χαμαμηνά κιδιπ κελίρκεν
τζῶκ δεφά τοῦρκ τζοδζουκλαρή ταραφηνδάν τασλανμαλαρή βέ
τοῦρκ κεντζλερι ταραφηνδῶν χαρφενδαζληκλαρά μακαρούζ
καλμαλαρή ροῦμ ἔχαλινιν ἰζζέτι νιφσινί ρενδζιδέ ἰτμεκδέ ἰ-
δί. Αἰκιν κοινότης ταραφηνδῶν ἰνσά ἰλιελζεκ γενί χαμαμήν
Ἰπραχίμ πιασά χαμαμητήν βαριδατηνά πὲκ πογιούκ ναικισά
ἰρας ἰδεδζεγινδέν χοικουμέτι μαχαλιενίν πουνά μανί ὀ-
λωδσαγή ὀζιγέτλε ἔχαλιδέν ἀχβαλί πίραζ εαχά μουτεῖλανέ
μοαχακεμέ ἰδέν ζεβάτ πουνά ἔζεσαρέτ ἰδέμεδιδερ, χάιτς ἀ-
δελφότησιν ἰδζραατηνά μουχαλιφέτ πιλε ἰδερὲκ νετιδζεσίζ
καλμασηνά σεπεπιέτ βερτιλέρ. Ἀνδζακ 1892 σενεσι θουκουά
κελέν βέ περεκέτ θερσίν θεχίμ π'ρ ταρζδῶ νετιδζελένμεγεν
γάγετ κιουσταχανέ π'ρ χαῶισέ χρ'στιανλαρήν χιισιάτη μιλ-
λιεσινί πὲκ ἑρὶν π'ρ σουρετδὲ ρενδζιζέ ἰτδζινδέν ὀέρχαλ π'ρ
χαμάμ ἰνσασηνά καρῆρ βερμισιλέρδερ. Ἐξερια Ροῦμ καθῆνλα-
ρηνήν χαμαμά κιτιδικλερι π'ρ ὀζουμαχά κιουινί πασλαρηνδῶ ὀ-
δακτὴν καίμμακαμή Ζουχίι πεγίν μαχζουρι κουλουνδνηγή
χαλδὲ π'ρ τακῆμ τοῦρκ κεντζλερι ροῦμ καίηνλαρηνήν πεσι-
νέ δουσερέκ μουγαῖρι ἔδεπ σοζιλέρλε ἀνλερι ἰζῶδζ ἰδερλέρ,
πουνούνλαδα ἰκτιφά ἰτμεγερεκ χαμαμῶζι ἰσλάμ καθῆνλην
μουχαλιφετινὲ δέ ἰτζεριδὲ γικανμακδῶ ὀλάν τοῦρκ καθῆνλα-
ρηνήν τελασηνα ράγμεν χαμζιμά κιρμέκ τεσεππουσηνδῶ κου-
λουνορλάρ, σοιλέκι ἔγερ τζαροτή ἔχαλισι κειφιετδέν χαπερ-
δάρ ὀλαράκ κελίπ ἰσὶν ὀνιουινί περὶ ἄλμαμης ὀλσαλάρδη κιμ
πιλρ νὲ κιπὶ φεναληκλάρ ζουχουρὲ κελεδζέκδι. Νοέμβριος
14ουνδὲ Ἀπόστολος Φίλιππος ἑορτησινδὲ κοινότης ἑσράφ
βέ μουτεπεράνη γέβμι μαχσουσή μινασιπετι ἰλέ μερχούμ δι-
δάσκαλος Φίλιππος Ἀριστόβουλοσην χανεσινδὲ τοπλανήης
ὀλδηκλαρή π'ρ σηραδῶ κοινότησιν δέρχαλ π'ρ χαμάμ ἰνσα-

Νεβσεχίρην χριστιάν μαχαλέσ

νότησλερινδεν πιρὶ ὀλμούσδηρ. Καππαδολίανην ἔν
κιουτζιούκ κοινοτησινδέν πιλέ Νεβσεχιρδὲ 3—4
αἰλὲ πουλουνδήρμαγίανη γιόαδηρ. πού αἰλελέρ, οὐ
ζούν μουδδὲτ βέ ἔλιν μεμλεκετλερινίν ἰσμενὶ αἰλὲ
μαχλασὶ κιπὶ κυλλανμακδὺ περδεβάρμηρλαρ. Μέ-
σελα Νιγδελόγλου, Μιστιλόγλου, Μελεκιοπλόγλου,
Φερτεκλόγλου, Κιολδζουκλόγλου βέ σάϊρε πού κα.
πιλδένδιρ. 9)

σηνά τεσεππούς ἱτμεσί χακκηνδὲ μουττέφικα· πῖρ καράρ ἱ-
τιχάζ ἱδιλμῖσδιρ. Δέρχαλ ἀτζηλάν ἱανέ δεφτερινέ χαζηρουν
μουχίμ μεπαλίγ κατὸ ἱτμῖσδιρ. Φερδασὶ κιουνὶ : αἰρῆρ μεζ-
κιοῦρ ἱσιδιλερέκ οὐμούμ κινέτης ἔρχιανή ταραφηνδάν πῖλα
κατὸ ταρβίπ ἱδιλμῖς βέ ἱανέ κατὸ πογιούκ πῖρ σέβκ οὐ χα-
χίσλε δεβάμ ἱτμῖσδιρ. Ἄλκ ἱανελέρλε τεμέλ χαφριατὶ πασλα-
μής, πού ἀραδὰ Σταμπουλδανὶ χεμσεχριλερὶν ἱανελέρλε γε-
τισμῖσδιρ. Ἐχαλ! αἰλὲ αἷζιμ πῖρ σέβκ οὐ γαιρέτ κιοστερίορ
ἱδίκι πῖρ κερὲ ἱανέ βερὲν ἱαννὺζὶ βέ οὐτζουνδζού δεφάδα κατὸ
ἱιλιόρλαρ, κατὴνλαρην ἱσε κιμοὶ ἀλτσὺν βέ ἔλμασλαρηνή,
κιμισίδε ἱσγιάτ πελτιεσινί, ἔρζακηνή, γάττα ὀζιγάζ τακημη-
νή ἱχδὰ ἱδιορδῆ. Ἐνι ἱνσά ἱδὶλὲν χαμάμ γάγ·τ σιρὶν βέ μουχ
τεσέμ πῖρ πινα ὀλοῦπ Τούρκλερὶν χασεδινὶ ὀζέλπ ἱτδὶγινδέν
μεζκιοῦρ χαμαμὶ κιτμεκδέν τούρκ κατὴνλαρῆ ἡ τεασούπηδι-
νὶ δέ ἔρμενὶ κατὴνλαρηνή, τεχδιόατ ἱλὲ μὲν ἱτμέκ ἱστεμισλέρ
ἱσέδε μουβαφάκ ὀλάμαησλαρῆρ βέ κερὲκ νεζαφίτ βέ τε-
χαρετὶ δέ κερὲκ μεδκηνὶ βέ ὀκερ χουσουτατδανὶ μουκεμμιε
τί τολαγισὶ ἱσὲ τούρκ χαμαμηνδάν κὰτ κὰτ οὐστούν ὀλάν
πού χαμαμά πέραζ σόνρα ἔν μουτεπέρ τούρκ ἀττελερινέ μεν-
σοῦπ κατὴνλ ρ κελμεγὲ πασλαμησλάρῆρ.

Θ. Ἐσράφη μαχαλιεδέν Ταχίρ πεγὶν χανεσινδὲ μαχ-
φούζ ἱσκι πῖρ δεφτερδέν Φίλιππος Ἀριστόδουλοσσην ἀλτηγῆ

Νεβσεχίρ Ρουμλαρηνήν ἑκ κοινότης χαγιατ-
λαρηνά δαῖρ ἐλδὲ μεβδζουδ ἑκ βεσικῷ ἐσκι πῖρ κ ὦ .

Ροῦμ κοινότησινιν χαμαή

δ τ η ξ σουρετίδερκι πουνδάν ἀνλασηλδηγιρνά κιορὲ
ἑκ ἐκκλησίᾳ 1744 σενεσινδὲ, γιάνι σεχρίν τεεσισιν-

σουρετδὲν ἀνλασηλδηγιρνά κιορὲ 1730 σενεσινὲ καδάρ Νεβ-
σεχίρὲ ἐτραφδάν ἀτιδεκὶ ἀίτελέρ χιζζρέτ ἱτισιλέρδρι:

Φ ε ρ τ ε κ δ έ ν, Βασίλειος Ἡσαίου, Παπαγεώργιος
Νικολάου, Σάββας Κυριακοῦ, Πρῶδρ. Κυριακοῦ, Σταμάτιος
Λαζάρου.

Φ α ρ ά σ α δ α ν, Μιχαήλ Λευθερός, Μουράτ Ἀνα-
στασιάδου, Στέφανος Κων)τίνου.

Σ α λ ά ν τ α δ α ν, Σάββογλου, Βασίλογλου, Μιχα-
ήλ Κων)τίνου, Παῦλος Σάββα, Κυριάκος Κυριάκου, Λαυρέν-
τογλου, Σάββογλου, Σμεώνογλος, Ἀρσλάνογλου, Κυριάκος
Κων)τίνου, Ἀποστόλογλου, Μερκούρογλου, Βασίλ. Μαυρός,
Μαυρόσογλου, Ἀβραάμογλου, Ἀναστάς. Παρασκευα, Ἀρσ-

δέν 23 σενέ σόνρη ινσά ιδιλέν 'Αγιος Γεώργιος (10)
έκκλησίασιδηρ. 'Ανλασιηλύν έκκλησίανην έσνάϊ ινσα
σηνδά ρούμι έχαλι χένουζ ό καθάρ γαλεπελικλι δε-
γίλ ίμίσ κι πιρ μουδδét οόνρη μεζκιοϋρ έκκλησία
κιουνδέν κισυνέ άρτμακδά όλάν κοινότης ίχτιαδζα-

λάνογλου, 'Ιωάνογλου, Κωνστ. Κων)τίνου, Σταθρ.ς Σαχίν,
Θεόδ. Παρασκευά, Σταύρογλου, Σάββ. Κωνιτίνου, Γιολδζόγ-
λου, Δανιήλ Γιάννη, Κυριάκος Ζαχαρίου.

Μί σ θ ι δ ε ν, 'Ισαήλογλου, Δανιήλ 'Αλεξάνδρου,
Δημήτογλου, Τοζάκ, Παρασκευάς 'Ιωάν.ου Σάββογλου,
Σαμουήλογλου, Κυρ. Γαρίπ, Φώτιος Εϋστάθιος ό έ πιρδερ-
λερί.

Κ ι ο λ δ ζ ο υ κ ό ε ν, Κυριάκος Σουμπούλ, 'Αρσλά-
νογλου, Χ' 'Αεύθερος Κυριακοϋ, 'Ηλιάογλου, Κιργόρογλου,
'Αντώνιος Κυριακοϋ, Στράτιος Γκιερπέ Γιώργι, Γαρίπ Κε-
λενδέρ, Γκιουμούς Ρωμανοϋ, 'Ισπύρ Σαλμάν, 'Αρσλάν Πι-
νιάτ, Εϋθύμιος Εϋστρατίου, Γκιερπέ Σάββα βέ πιρδερλερί,
Νεόφυτος ό έ Καπλάν, Νικόλ, 'Ψαίτα, Μερκούριος, Παλδζή
Αεύθερος ό έ Στράτιος, Χ' 'Καπλάν 'Αδριανός.

Τ η ρ χ η ν δ ά ν, (Τροχός) 'Αγιάν Γιολδζού, Γιολδζού
βέ έδλαδζαρή 'Αναστ. ό έ Μουράτ, Στέφανος 'Αντινίου, Κων)
τίνος 'Αντινίου, Παρασκ. Πέτρου, Παρασκευάς Λευθερόσογ-
λου, Νικολάογλου.

Σ ο υ θ ε ρ μ ε ζ ό ε ν, Σάββ.ς Ηοδούρ, Βασίλ, Ηοδό-
σογλου, Π' 'Αβραάμ Λαζάρου, 'Αναστ. Μιχαήλ βέ έδλαδ-
λαρή, Χρύσανθος Γκιουμούς, Σάββ. 'Αναστασίου βέ έδλαδλα-
ρή 'Ισαήλ, 'Απόστολος, Στέφανος, Προκόπιος, Σάββ. Χρή-
στου, Ματ Γκιουμούς, 'Ιορδ. Λαζάρου, Πρόδρ. Λαζάρου, Μά-
ξιμος Παντελῆ, Στρατούλης 'Αιβάζ, Αεύθερος Γκιουλπαλή,
Γκιουλπαλόγλου, Παδλος Κωνσταντινογλου, Μάρκος 'Αγα -

τηνὰ γάϊρη κιαφί κιορουλμίσδιρ. Πινάεν ἀλέϊχ τὰμ 50 σενὲ σόνρα, γιάνι 1794 σενεσί ιστιχσάλ ιδιλὲν φερμάνη χουμαγιούν ιλὲ ἐκκλησία γικδηρηλαράκ ἔλαν μεβδζουδ ὁλάν βέ γίνε Ἅγιος Γεώργιος ναμη- νὰ μεβκούφ πουλουνάν. ἐκκλησία ινσὰ ιδιλμίσδιρ Ἐπίσκοπο· Ναζιανζου Ἰγνάτιωσην τασδηληνῇ χατζ ὁλάν ποὺ κώδηξδεν ἀνλασηλδηγηνὰ κιορὲ χοκιου- μέτι μαχαλιὲ ταραφηνδάν βουκού πουλὺν μουαγενε γι μουτεακῆπ 9 Ἰούνιος 1794 σενεσί πεντιζῶνπὲ κιουνί ἐκκλησίανην χεδμινὲ πιαλανμῆς, 14 Ἰούνιος τζεχαρῶνπὲ κιουνι ινσασηνὰ μουπασερὲτ ὁλουν- μῆς βέ 1796 σενεσί Νοέμβριος ζουνδὲ (Ἅγιος Γε- ὠργιος ἑορτησινδὲ) ἔγκαίνιαση ιδζρά ιδιλμίσδιρ. Ἐκκλησίανην κουππεσί (τρούλλος) 1837 σενεσί ινσὰ ιδιχμίσδιρ. Πιὺ χουσουσδὰ ιστιχσάλ ιδιλὲν φερμάνη χουμυγιούν ἄσηλ πινανῆν πῖρ ἀρσὴν πιλὲ τεβσιῖνὲ μουσσαδὲ ἔτμεγιωρδη. 1870 σενεσί ἐκκλησίανην αὐ-

πίου.

Ἀ ν δ α ε λ ε ά ν, Θεόδωρος Ἰωάννου, Στρατῆς Σάββα, Σάββας Μιχάλογλου βέ πιραδερλερι Κλίμα βέ Μι- σαήλ, Θωμᾶς Γαδριήλ, Ἀρσλάνογλου, Γεσίφ Παρασκευᾶ. Νικόλαος Παρασκευᾶς.

Τ ι λ ὀ ε ν, Ἀνθιμος Π' Ἀβραάμ, Φώτης Ἀβραάμ.

Μ α λ α κ ο π ι ε ν, Ἀδόμ Κλήμεντος, Σαμουήλογ- λου, Μιχαήλ Π' Ζαχαρία, Κιρκέρ Σάββα, Καπλάν βέ ἑβ- λιαδερλι Γιάννη βέ Στρατῆ.

10. Νεβσεχιρίν ἔλκ παπασλαρηνδάν πῖρ Παπα Σάββας. Ισμινδὲ πῖρ ζάτηρ.

λησινδὲ ὁ κατλή γάγερ μουχρεσέμ πὶρ καμπάνα μα-
χαλί (κωδωνοστίσιον) ἰνσά ἰδιλμάσιδ. Πουνὴν δι-
πινδὲ Ἁγιος Γεώργιος τασσιμ σὶ νιμή ἰλὲ πὶρ τζεα-
μὲ μεβδζουόδηρ. Πουαὴν γάσπ ὅς πχσοὶ σόζε-
ρινδ. ἰ μιομὲρ πὶρ λαβλ καὶ π. ρββ ἰλχ. αὐτ καυαλὲ
μεβδζουόδηρ.

ΤΗ: ΑΓΑΘΗ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΑΪ ΨΥΧΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΡΕΩΣ

ΤΟΥ ΠΟΛΛΑΝ ΚΑΘΟΝΤΟΣ

Η ΠΟΛΛΑΝΩΣ ΕΓΕΡΤΕΤΗΘΕΙΣΑ

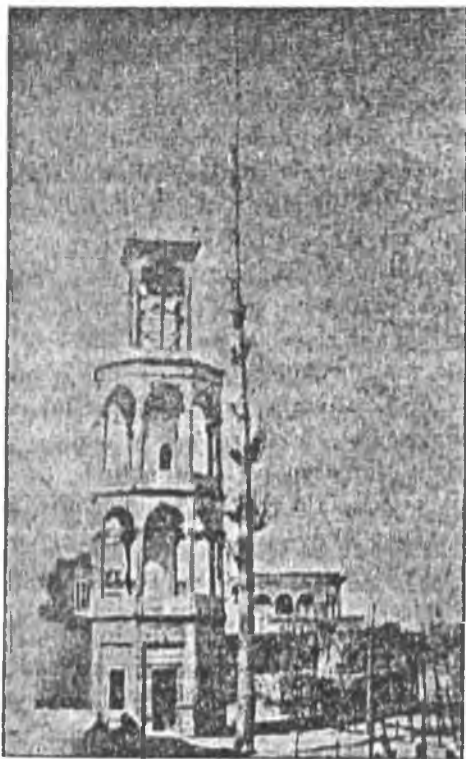
ΠΑΤΡΙΣ

Πρὶν μὲν Γεώργιος Κοιτοπαζών ἱερεὺς ἔχ θριστος
πολλῶν περσῶν καὶ ἑλλήνων μέσσην καὶ τερμῶν
ὅδοιρ ὡπαρεν ἰρὲν Ἱεροσολύμοις ἐμενε ἡς
φυλῆ, καὶ τὸ πολλὸν εὐσεβέων δασκόν
Κωστώνων ὁ ἀπὸ Θεοῦ πόρρον τὸν σὲ εὐσεβέως τι
καὶ εὐγνωμοσύνης εἶπετα Πατρί θύτη
Κλύετε Θεσπεσίην ἱαχὴν ἔγχεσθε δὲ λαοὶ
ἀμφὶ νεύων δὲ Θεοῦ ὅτε προσευξόμενοι
ἀπὸ Αὐγούστου εἰ

Κερὲκ γιελιάν, κερὲκ ἄνιν γερινὲ γένιδεν για-
πιλάν ἐκκλησιάνην χαλί κιοστεριόρ. Κοινότης
κιουνδὲν κιουνὲ ἄρτιακὰ ὀλμάγλα περαπὲρ χένουζ
σερβέτδζε πὲκ παρλάκ πὶρ μεβλιδὲ πουλουνμαγιορ-
δη, ζῖρα γιαρὴμ ἀσὴρ σόνρα ἰνσά ἰδιλὲν Παναγία
ἐκκλησίαση ἄζαμέτ βὲ ἰχτισάμ χουσουσηνδὰ ὄνλαρ-

δάν τζόκ ούστούνδιν.

Παναγία ἐκκλησίαισι 1849 σενεσινδὲ ἰνσά ἰδιλ.

Καμπαναρεῖον

μὲς βέ ἰνσασατὰ σάρφ ἰδιλὲν 12 πὶν λίρα κιάμιλαν ἑ-
χαλινὴν ἱανεσί ἰλὲ τεδαρὶκ ἰδιλμίσδιν. Ὅρτὰ καπον

ση ούζερινδὲ μερμέρ πῖρ λεβχαδὰ Μιλλετὶν διδάσκα
λοσλαρινγδαν Νεβσεχιρλί Γ'εώργιος Ραφάνησιν ταν
ζήμ ιτδιγι άτιδεχι κιταπε μεβδζοϋδδιηρ.

Ἰὸν περικαλλέα τὸν ὃ' ἐκ μάθρων ναὸν ἔδειμαν

Νουσεχειρεῖς καὶ τὸν Μητρί Θεοῦ, ὁ πάντας

ἀεραῖς καὶ μόχθοις καμύοντες ἑαυτοὺς ἰδέ-θαι·

ἔπότε Πάσιος ἀρχιθύτης εἶπε

τὸν τῶν Καππαδόκων λαὸν πρᾶπίδεσιν ἔῃσι,

τῷ τοι Ἀγναντε, τοῖς δὲ πόροις φιλίην

αωμθ' Ὀκτωβρίου ις'

Μερμερίν δίκερ κησμιγνδά ισὲ ρούμδζα χουρου
 φάτ βὲ τούρκοζε λισάν ιλὲ ἀτιδεκί λιταπὲ μεβδζουδ
 διο:

Μεζιδ ὀλοσούν ὁμρού Σουλτιν Ἀπδοῦλ Μεδζιδ χανήν

σαγεσινδὲ Ἰνσά ἑλδοῦ Νεῦσεχιρδὲ πού κιλίσα [ζίρα

Καί τσεριε ραχιπι ιδι Πατσος πρι βαλια

Ναζιανζοῦ Αεόντιος γέμ οὐσταδῇ Ἰρηγέρ Κάλφα

Πιχάμοδ οὐλλάχ Ιτμάμ ὀλδοῦ ὀκού φεράχλα ταριχλν

Βαλιθετούλλαχά έμανέτ κηληνδῆ μά εν κασαπά.

18ινδξί άσρήν σονλαρηνά τογροῦ κοιινότησιν
νουφουσδζε τεζαγιουδι σόν δερεδζεγε βάσις ὕλμιους
ιδί. (11) Πουινδάν τυλαγι ροῦμ ἔχαλι ιτζεδξζα σου

11. Μουτεβεφα Κωστάκη Βαλιάνησιν πεδερί μερχούμ Γεώργιος Βαλιάνης κοινότησε Ιφά Ιδιγι πέρ χάλιη χηζμετλερ-δέν μαδά ρούμ έχαλινίν νισπέτι τεζαγιουδινί Ιραέ Ιδέν πέρδε στατιστίκ τανζήμ Ιτμισόιρ. Πού στατιστιγέ κιυρέ 1260 (1844) σενεσινδέ Ρούμ έχαλινίν μαχαλιάτόζα μηκδαρή περ-βέτζι ατίδιρ:

τεδαρικινδέ δουτζάρη μουσκιλάτ όλαράκ 'Ιπραχίμ
 πασά ταφαηνδάν ινσά ιδιλέν τζεσμέλεριν πουλουν
 διηγή ούζάκ μαχαλλερέ καδάρ κιτμέκ μεδζπουριετιν
 δέ πουλουνήγιορδη. Μά έτ τεεσουύρ 'Ιπραχίμ πασά
 σουγι ρούμ μαχαλεσινδέ γιαπιλαδζάκ δίκερ τζεσμέ-
 λερέδε ισαλέ ιδιλιμεγέ λιαφαγέτ ιδεδζέκ διερεδζεεδέ δε-
 γίλδι. 'Ιστέ τάμ ὅ έσναλαρδά Νεβσσεχιρδέ Παπά Γε-
 ώργιος ιαμηνδά πιρ παπῆς γετισμίς ιδίκε μεσλεκινέ
 δζιδδεν λαγίλ όλάν που ραχιπί Τουρκλέρ Κ ι ο υ -
 τ ζ ι ο ὕ κ Κ ε γ ι ς τεσμιέ ιδερέκ ὄνά καρσθή
 πογιούκ πιρ χορμέτ ιζχάρ ιδερλέρδι. Βαζαίφι ρου-
 χανιεσινι λαχική ιλέ ιδέν τακδιρ ιδέν που ζάτ ὅ κα-
 ρά κιουνλερδέ πιρ παπαζήν σήρφ βαζαίφι δινιέ ιφα
 σή ιλέ ικτιφά ιτμεγιπ ιδαρέι ρουχανιεσι άλτιηνδά
 πουλουνάν έχαλι ὀγρουνδά χαγιατιηνήδα φεδά ιτ-
 μέκ λιουζουμινι χίς ιδενλερδέν ιδί.

Γιοκαρή μαχαλέ 763

ἔρτά , 642

άσαγή , 699

2104

1297 (1851)δὲ ιδζρά ιδιλέν γεγι ταχρίρι νουφουσδὲ ισέ

Νεβσεχιρδὲ Σταμπουλδί έρκέκ καδην δζέμαν

γιοκ. μαχαλ. 640 257 897 890 1787

ἔρτά , 604 174 778 756 1534

άσαγή , 534 249 883 914 1797

2558

5118

Γιάνι 7 σενέ ζαρφαηνδά έρκέκ νουφούς 454 κιαι άρτιμήσ
 δηρκι σενεδέ 65 κιαι διμέκδιρ.

Κοινότησιν βαριδατή, ισαλὲ ἰλιεδζέκ σουγίν
 μεσαφεσί, σουγιούν κετζεδζεγί γιολλαριν ιραὲ ἰδι-
 γί ἀβαρήζη ταπιῖ βέ πουτουὺν πουνλαρά ζαμίμετεν
 χοκιουμετίν ιραὲ ἰδιγί μουσκιλάτ ναζάρι ἰτιπαρά
 ἀληνήρσα Παπῶ Γεώργιοσιν δεροχδὲ ἰδιγί, ἰσὶν

Ποπῶ Γεώργιος

πέκ τζόκ ζαχμετλερὲ βέ πογιούκ πῖρ σεπιστά μοχ-
 τὰδζ ὀλδουγγή ἀνλασιλήρικι, ζάταν πού ζάτι μouxτε
 ρεμίν μουτεχαλίκ πουλουνηγή φαζαίλιν ἔν. πῖριν-
 δζισίδε πού ἰδί.

Πίζζατ κενδισί Σταμπολά άτιμέτλε πύρ τζόκ
ζαχμετλέρλε φερμάνη χουμαγιουνή ιστιχσάλ ιτμίσ-
διο. (12) Έσνάί σεγριαχατηνδά κελίπ κελζιδιγί κοινό-

12. Μά έτ τεεσούφ πού φερμάν ζάι όλμεύσέτηρ. Γιάλη-
νηζ 1220 ταριχλί πύρ σενεδίν σουρετί μεβεζούδηρηι πού σε
νέδ μουδζιπίνέζι: Κιορερτζινλίχ ζεζιδαρηνδέ, σουγίν κελζεζε
γί μαχαλδέ πούλουάν ταρλανήν σαχιπí Άχμέζ πίν Ρεδζέπ
μεζκιοúr ταρλαγί 300 γρούς μουκαπιννδ έβέ γιαπηλαζζάκ
τζεσμελερδέ, πύρ κενδί να ιηνά όλμάκ σαρτή !λέ κοινότης
βεκιλί Μπενλή όγλ:0 Χρήστογια σατηήσδηρ. Ριβαγίτ όλουν-
ζηγηνά κιορέ ζάι δ'ιάν φερμάν σόν ζερεδζέ σεζέδ οδλ μεέ
όλουπ μεβάδότη μουνδερεζζεσιννδέν πύρζε «σουγιούν κελζεζε-
γί γιόλ βελέβκι χαμιλέ καθήν καρνηνά πύλ έσαπίτ ιδεδζέκ
όλνύρσα δελ:νίπ κελζιριλσίνα μεελιννδ έμής. Πύρ χουτσουζά
έχαλί !ννιννδ έδεδίμ !ελπ κελέν πύρ ριβαγίτ ζαχά βάρδιρ,
σοιλέκι: Ρουχατήν !στιχσαλή !τζούν Παπα Γε' ρριος Σταμ-
πλά για ηηήζ πκσηνά γιορουγερέκ βέ γιοζά όγγραδηγή
ρυνμ κοινότησλεριννέν !ανελέρ τεπλαγιατράκ κιδιόρδη. Ό βύ-
κητλάρ ζε ιζ γιοζόζουληγηνηή, μουσκιατηνά μεπιί Άγκα-
ρχ ταρικη !λέ Σταμπολά κελιέρρι. Παπά Ηεώργιος Άγ-
καργια γιακλκσύγγή σιηαζά θακή: κελζμίς όλδουγηνδάν
σεχίρ δερίν πύρ καρηνλήκ !τζ:νδέ όλουπ γιάλη-ηζ πύρ ζεν-
κίν χανεσι ζάν !δελέν πύρ χανεδέν πύραζ !σής κιορουνούγιερ-
δη. Παπά Γεώργιος κιδέρ χανενίν καπουσηνή τζαλάρ έε κα
πυγί άτζάν χηζμετδζιννδέν ό κιδζεγί όραδα κελζιριμεινέ μου-
σαδó !δελμεινί: Ιστιρχάμ ιζέρ, χάττα άχουρήν πύρ κιοσε-
ο νδó γιατιαγá πύλ μενθαφακάτ έιλέρ. Χητημετζέ !πιτζα-
δó χαιρέτ έέ τερεδδουδó καλήρσαδó νίχαγет χαλιε άζζιγια
ράκ χανέ σα ιπλερινίν χαπερι όλμαζήζην παπαζή !τζερι ά-
λέρ. Παπά Γεώργιος κιδζέ έ:δó φεβκελαδó πύρ τιλάς χις !-

τιςλερδεν ίανελέρ τοπλαιοήσδιρ Σουγίν ίσαλέ άμε-
 λιατινά πιζζιαι ναζαρετ ιδερελ χέρ λισί τεσβίλ βέ
 τεργήπ βέ τεοδζί ιδέρ βέ χέρ κέζ όνοουν χαχίς βέ γε-
 δακιαρλιγγινή κιορερελ πεδένανδα, μάλιανδα κεμά-
 λη μεμνουνιέτλε μουαβενετδέρ πιυλουνουρλάρδη.
 Έρχέκ, καθήν βέ τζοδζουκλάρ πιλ ίτιγιάν βέ λίεν
 καττί ΰ σενέ τζαλησαράκ καγιαλαρή δελμισιέρ, τε-
 πελερι δουζελμισιέρ, χενδεκλερι τολδουρμουσιάρ
 βέ χέρ δουρλου μουσκιλατή περταράφ ιδερελ σουγί
 έββέλδζε σεχιρ δαχλινδέρ ίνσά βέ ίλζιάρ ιδιλέν Ιϋ

έρ, χηζμετίζιλεριν ίνίπ τζηκδηνλαρηνή, πισρησιν καλπ
 κιδενιέρ δλουγγινή άνιάρ βέ νενδισινι μισαφιρ ιδέν χηζμετ-
 ζιγι τζαγγρήπ που ούν σεπενιι σοράρ. Χηζμετίζιζέν χανέ
 σαχιπινιν έσράφη μαχαλκεζέν δλουγγινή, ζεβόζεπινιν πέκ πο
 γιοκ μουσκιλάτλα βάζη γάμλ ίτηκδέρ ιδιγινι όγρενίνδζε κεν
 δισινιν κιδίπ λεχουσα ούζερινδέρ πιρ δαλ όκουμασηνά μουσα-
 ζέ ταλέπ ιδέρ. Παπα Γεώργιοςην που ταλεπ χηζμετίζινιν
 χαίρετινι μιυδζιπ δλουρταδα χανέ σαχιπι χέρ νάστηλα που
 άραδζ χανει δέ πιρ παπαζήν πουλουνηγγινή ζέ του γολδζ
 πιρ τικλίφ θακί, δλδουγγινήδα όγρενδισινιν κελπινδέρ πιρ
 ούμιδ χισί ούγιαναράκ παπαζί, νεζδινέ ζαβέρ ιδέρ. Παπα
 Γεώργιος έφένει χαστανήν γιανηνά κιδίπ δαστηνή όκουδουκ-
 δάν σόνα γιαζδηγή μαχαλ νέ άβζέρ τιμέκ ούζερε μερδίζενδέν
 ίνέρκεν γενί τογμούς πιρ τζοιζουγην αχλομακδζ έλδουγή !
 σιδιλίρ βέ χανέ σαχιπινέ ζεβόζεπινιν σάλιμαν πιρ έρχέκ τζο
 δζουγή τεβλίδ ίτιγι χαπέρ βεριλίρ. Χανέ σαχιπι που χαπερ-
 ζέν πέκ ζιαζέ σεβινερελ τέκρηρ Πηπζ Γεώργιοςην νεζδ νέ τζα
 γηρήρ δέ δνδάν κίμ έλδουγγινή, νέραγε βέ νέ ίτζούν κίτ ίγι-
 νι σοράρ βέ δνζ σεράι γο μαγισυνδζ ταηδηνγή, νουκούζ σαχι-

— 55 —

τσεομεγιέ ισαλέ ιτμισλέοδιρ. Σουγίν μεζλιούρ τζεσ-
μελερε ρέομι ισαλίσι 1812 σενεσινδε μουχτεσφι πίο
σουρετιδε ιδζρά ιδιζμίοδιρ. Σού ιτζούν ιζιντζι πίο

Νεβσεχιρδὲ Ἑλλὰ τσεομοί

πὶ πᾶση ζεβατα τσεσιετα ελέρ κερίρ. Ἰστὶ πού σαγεζέ Πα-
πά Γεώργιος ἐφένδ: πού δερεζζε σε ιζ οὐλ μειλ τέρ φερμάν
ἰστιγσληνᾶ μουβατ, αχ σλμούσζιρ.

ιχτιάτ γιολού δαχή γιαπιαγή ούνούτμαγαν που
μουχτερέμ ζάτ 18 μασρά σουδα ισλάμ δζεμιετινέ
ταχσίς ιτμέκ σουρετι ιλέ πουτουόν κοινότησιν Μουχ-
σινι όλμοϋοδηρ.

Πουνδάν μαδά κί γιάλήνηζ που όνουν μουχτε-
ρέμ ναμηνή χεμσεχριλερι νεζδιιδέ δατι κηλημαγά
κιαφι ιδί, Παπā Γεώργιος πασκάδζαδα μεμλεκετινέ
χηζμέτ ιτμίσδιρ. 1794 σενεσινδέ Ἅγιος Γεώργιος
έκκλησίασηνην γένιδεν ινσασή πουνουν γαϊρετι ιλέ
βιδζουδέ κελμίσδιρ. Ὁ βακητλαρδά έκκλησία βέ κοι
νότης ισλερινδέ κιορουλέν ιντιζάμ σαγιάνη ιμτισάλ
πιρ δερεδζεδε ιδί, μουδδέτι χαγιατήνδā κερέκ έκκλη-
σίαδα, κερέκ σουρετι χουσουςιεδέ κελάμη ιλλαχιγι
ιράδ ιτμεκδέν χαλι καλμάζ, έχαλί χριστιανιεγι δαί-
μα νασηχάτη πεδερανεσι ιλέ ιρσάδ εϊλέρδι. Φουκα-
ραλό ιτζούν Συσσίτιον τεεσίς. έσνάφ ιτζούν άδελ-
φάτολαρ τεσκιλ εϊλεμίσδιρ. Ἐλ γέβμ κοιnéτης χαμα
μή ιλέ γενι Ἀσιταή Σχοληνίν πουλουνδηγή έσκι με-
ξαρήζ άρσασή ούζερινέ βιασή έπνιέ ινσά ιτμίς ιδί-
κι, πουνλαρήν κήσμη άζζαμή φουκαρά βέ μισαγιριϊ
νιν ισλιανή, δίλερ κησμήδα έσνάφ δζεμιέτ βέ άδελ-
φάτολαρηνην μερκεζι ιτιτζάζ ιδιλεδζεζδι. Πινανήν
ιττιασληνδάδα δζεσίμ βέ μουχτεσέμ πιρ μιλλέτ παγ-
δζεσι βιδζουδέ κετιομίς ιδί. Λάλιν μιά έτ τεεσουή
δζιβηρδακι Κιόρε κεργεσι έχαλισι κερέκ χασέδ, κε-
ρέκ τεασουπ τολαγισή ιλέ χοκιουμέτι μαχαλιεγέ
μουραδζαάτλι κιόγια καλέ σεκλινδέ μαχιετι γάιρη

μαυλιούμ πὶρ ταχτήμ ἐπνιέ ἰνπά ἱτμεκδέ ὀλδηγιηνά
 δαῖρ ἱχπαρατδὰ πουλουνναράκ χέμαν γικδηριλμασή
 ἐμρινὶ ἀλμήσδηρ. Παπᾶ Γεώργιος πὶρ τακήν φραῖδε
 λι κιταπλάρδσ τεελίφ βέ τερδζουμέ ἱτμίσδιρκι πουν-
 λάρ Ἀνατολῇ οὐσουλινδὲ τὰπ ἰδιλμὶς ἱλκ ἔσερλέρ
 ὀλοὺπ τούρκδζε ἱλέ μουτεκελλίμ Ἀνατολῆλάρ ἰν-
 δινδὲ πὲκ μεργούπδηρλαρ. Μάμαφιχ κοινότησδε με
 αριφὶν τερακκησὴ ἱτζοὺν τζαλισμακδάνδα χαλί κάλ-
 μαμησδηρ Χαλεπίου Νεκτάριοσιν τζοδζουκλμην-
 δὰ ταχσιλέ πὲκ χαχισκιάρ ὀλοὺπ πεδερινδέν κενδισι
 νὶ μεκτεπὲ κιονδερμεσινὶ τιλὲπ εἰλεμὶς πεδερεὶ δαχὴ
 ποὺ χουσουςδὰ Παπᾶ Γεώργιοσα ἱλτιδζὰ ἱτμὶς, ὅδα
 τζοδζουγὴν ἀρζουσηνὴν γερινέ κετιριλμεσινὶ ταβσιέ
 ἱτδικδέν μαδὰ ἀνὶν ὃ ζεμανλαρδὰ γάγερ μεσχοὺρ ὀ-
 λάν Κάϊσπεριδε Γερμανοσιν νεζδινδὲ ἱκμάλη ταχσι-
 λέ κιονδεριλμεσὶ ἱτζοὺν μουαβενέτι νακδιεδὲ δαχὴ
 πουλουνμήσδηρ.

Μάμαφιχ ἀχλιὰκ βέ ταπιατηνδακὶ μετανὲτ μου
 τεπεράνη μαχαλιεδέν πάζησηνην χασεδ βέ χουσου-
 μετινὶ δζέλπ ἱτμίσδιρ. Μά ἐτ τεεσοῦφ ἀραμηζδὰ γε-
 τισέν πονγιούκ χιμσελερεὶ περχαγιὰτ πουλουνδηκλα-
 ρῇ μουδδὲτ μαζχάρη χορμέτ ιδέμεμεκ μιλλὶ πὶρ κα-
 παχὰτ σεκλινὶ ἀλμήσδηρ. Κοινότης ἀζαδζήκ γερλε-
 σίπδε δζουζὶ πὶρ φεαλιέτ κιοστερμεγὲ πασλάρ πασ-
 λαμὰζ μιλλὶ πὶρ χασταλήκ τεσκίλ ἰδέν μουναζαὰ βέ
 φηρηκαδζηλήκ πὰς κιοστερμεγὲ πιασλαμήσδηρ. Ὁ βα
 κητλάρ πὶρὶ Νιγδελόγλου Ἰορδὰν ἀγά, δίκεριδε Ἰ-

δηγηνά δατρ σιφαζι ιφαδατδά πουλουνγησλάρδερ.

Πού σουρέτλε 4 σενέ καδάφ μεμλεκετι χαριδζιν
δε καλδηκδάν σόνρα 1816 Μάϊος άγινδα καττι σου-

Νεβσεχιρδές έσκι καδής κηγιαφετι

ρετδές Κύπρισα νταϊ ιδιλιμής βέ κερές γιολδά τζεκ-
διγι μεσακκατλαρδάν, κερές γεμπεχριλφρινίν κενδι-
σινέ καρσί, ζιοστερδιγι νανκιωρλικδέν μουτεσλερ ό-

λαράκ ἄϊνη σενὲ ζαφηνδὰ βεφάτ ιτμίσδιρ. (13)

Ποὺ φηοκά μουναζαατηνῆν δεβιαμὴ ὕρασηνδὰ
πίτ ταπί κοινύ-ης ισλερί γιούζ οὐστοῦ καλδή. Κάϊ-
σεριδεν ἔτρηά νουρλάρ πατζάν μεσχούρ Γερμανόζ
μεκτεπινὶν χιμαγεσί ἄλτηνδὰ λινουσάδ ἰδιλέν βὲ πῖλ
ἀχιρὲ Χαλέπ μητροπολιτὴ ὅλάν Θεόκτιστοσην (14)
ἰδαρεσί ἄλτηνδὰ ἰράϊ βαζιφὲ ἰδέν μεκτέπ διδάσα-
λοσσηζ καλμής, καπανμάκ τεγλικεσινὲ μααρούζ
πρακιλμής ἰδί.

Περεκὲτ βεροίνκι ὃ ἔσναδὰ δίκερ πῖρ κῆσι χεμ
σεχριλέρ πούνδζα οὐμιδλέρλε λινουσάδ ἰδιλέν γενί
μεκτεπὶν ποῖλὲ πῖρ χάλη περουσανιδὲ πουλουνμα
σηνά πῖρ δσυρλού τεχαμμούλ ἰδέμεγιουρλαρδη. Πουν

13. Παπὰ Γεώργιος 29 Μάρτιος 1760 σινεσινδὲ Νεβ-
σεχιρδὲ τεβελλούζ ιτμίσδιρ. Πεδερὶ Γιάννη ἰσμινδὲ Γιάνιαλη
πῖρ φουρουνόζού ὀλούπ θαλιζερὶ Νεβσεχιρλὶ πῖρ καθὴν ἰδὶ
ἰσέδε ἰσμί μετζχούλέρ. Χένουζ κέντζ γιατηνδὰ ἰκέν ἱερέας
σιλκὶ ὀαχίλ ὀλούπ πῖρ τζέκ γερλερί δὲ ποῦν ἀραζὰ Σταμ-
πολή, Ἰζμυρί, Ἀγιον ὄρωση, Ἀγκαραγι, Κάϊσεριγ-, Ἀδανα
γι τολασμήσθηρ. Κέν ἰσὶ μουττεχιλ ὀλούπ ὅ κηζή βὲ πῖρ
ὀγλζύ ὀλμζύ ἰσέδε ὀρλού χένουζ τζοζζούκ ἰκέν βεφάτ ιτμί-
σδιρ. 1816 σενεσι Ἰούλιοσηνδὰ ὅβ γιατηνδὰ ὀλδουγι χαλδὲ
Κύπρηζ ἄδαστηνῆν Λεύκωσα κασιπκσηνδὰ βεφάτ ιτμίσδιρ.
Μεζαρηνῆν ἔλαν μετζζούζ ὀλούπ ὀλμαδηγη μετζχούλέρ.

14. ΘΕΟΚΤΙΣΤΙΣ, Διουγεβὶ ἰσμί Θωμά; ὀλάν Θεόκτι-
στο; 1788 σινεσι Νεβσεχιρδὲ τεβελλούδ ιτμίσδιρ. Πεδερὶ Ἀβ
ράμ 18 νδζὶ ἀσρὴν ἐραῖλινδὲ Νίγιε ὅ, βαρηνδὰ ταχρίπ ἰδι-
λέν Ἀμῆς καργεσινδὲν ἰδί.

λάρδα περάϊ τιδζαρετ Σταμπουλδά πουλουνάν Νεβ-
σεχιρλιλέρ βέ πιλ χασσά πακκάλ έσναφη ιδί.

Φηροκαδζηληκδά πιρδέν πιρέ παρλαμάκ Ρουμ-
λαρήν μιλλι πір καπιχατγύ ολδουγύ κιπι βατανλα-

“Ιλκ ταχσιλι ό βακητλάρ κοινότης μεκτεπί πουλούνμα-
δηγγινδάν πίζη έρχεκ βέ κηδηνλαρήν χανελερινδó τεεσι; Ι-
δικλερί χουσους! μεκτεπλιρδέν πιρινδó βιυκοό πουλμóυδτηρ.
Θωμασθήν μαχαλέ άρκαδχαληρηνδάν Νικόλαος νημηνδά πίρ
κέντζ κι—πιλ άχηρ έ Ναζικνζοσ Νεκτάριος σόνβανή ιλέ Κάι
σερι μητροπολιτή Παΐσιος έφένδινιν μουαβίν έπισκοποση όλ-
μóυδτηρ—μουκαόδεμα πεδερί ταφαηνδάν Κάίσεριδε Γερμανο
σθήν μεκτεπινέ κιονδεριλμís Ιδί. Πίρ μουεζέτ σόνρα πού κέντζ
μεμλεκετινέ άρδóτ Ιτδινγινδó πίρ κιούν έκκλησιάδα πίρ ιούτκ
Ιράδ έίλεμís Ιδί. “Ιστέ π.ύ νουτ ή έκκλησιάδα πε.ερί ιίλ πρ
λικδó Θωμάς άαχγύ διγλεμís δέ πουνδάν πέχ ζιαδó μουτεεσιρ
όλαράκ πεδερινδέν Νικόλαοσην σοίλεδικλερινίν νέ όλδουγη-
νή σορμούς, δδα κεμάλη σαφóιτλε «πουνλαρά πωγιούκ έκου
μαλάρ» έιρλέρ όζεβαπηνή βερμísοδир. Θωμάς πεδερινδέν κεν
δισινέδε πού πογιούκ όκουμαλαρήν όγριτεριλιμísινι ταλίπ ‘τ
μís βέ πού ταλεπινδó εκ δάρ Ισ.άρ.έίλεμísοδирκι πεδερί Πα-
πά Γεώργιοσδάν πού χουσουςδά φικρινί σορμαγá μεδζπóυρ
όλμούς, δδα τζοδζουγύήν ριδζασηνίν καπουλινί ταδσι:έν μα-
δά Κάίσεριε κιονδεριλμ.σι Ιτζóυν μουαβενετó άαχγύ πουλουν
μησθήρ. “Ορχα Γερμανός έ ένóυν χαλεφι Παΐσιος ό έ ού-
λοόμ ριαζιέ μουαλιμι Ιεροδιάκονος “Ιωσήφ νεζóινδó 7 σενέ
ταχσίλ Ιλμ ιλέ κετζερμísοδир. “Εββελχ μοναχός έ πιλ άχηρ έ
Ιερέας σιλκινέ δαχίλ όλουπ 1806 σενεσι χεμισχιρλερί ταρχ-
φηνδάν δ βακητ τεεσις Ιδιλέν μεκτεπίν μουδριετινέ δαβέτ Ι-
φιλμísοδир. “Ικί σινέ τεδρ:σατδάν σόνρα Νιγδελόγλου ταρχφ-
δαρή άδ Ιδιλερέκ μεζκιούρ φηγκανήν δαχά κουββετλί όλάν

ρηγνδάν ούζακ πουλουνδηκλαρή ζεμάν όνά καρσή δα
 χά φαζλά πέρ μουχαπλέτ, άνίν ταλί βέ τερακκησηνά
 χηζμέτ ιτζούν δαχά πογιούκ άρζού χις ιτμελερίδε κέ
 ζαλικ Ρουμλαρήν μιλλί πέρ φαζιλετιδίο. Πογιούκ
 κιουτζούκ πούτουν μιλλέτ μουχσινλερί γεαλιέτι
 μιλλιελερί ιλέ τεμεγιούζ ιδενλερίν λιάφεσι διάρη
 γουρπετδε πουλουνανλάρδηρ. Πού χικηκιάτ Σταμ-

μουχαλιφλερί ταρ αφηνδάν τεικηπ ιζιλμής βέ πίζζατ έκκλη-
 σία δαχολινδέ δουτζάρη τεαρούζ δλαράκ "Αγιον βήμα δαχ:λι
 νέ κατζμάκ σουρετι ιλέ άνδζακ κουρτουλαπιλμίσδερ. Πέρ
 κατζ κιούν σόνρα μεμλεκετινί - έρκ ιδερέκ Ζινδζιδερε μοναστη
 ρηνά κιτιμίσδερ δραδα Γερμανοτήν δεφατηνή μουτεακήπ
 Παίσιος ήγούμενος δλμούς. Θεόκτιστος δαχλή άν ν γερινέ Γε-
 ρατικη Σχολή μουδερ:τινέ κατζμίσδερ. Πού έσναδά Νικηφό-
 ρος Θεοτόκην Κυριακοδρόμα νμηνδακί έσερινίν Ιινδζι
 δζιλδινί τούρκζεγε τερδουμέ ιτιμίσδερ. "Ανδζακ πιλ ά ηρέ
 κενδ:σι ιλέ Παίσιος άρατινδά δζουζι πέρ πουρουδέτ χουσου-
 λέ κελδινινέν 1810 σενεσι Στριμπολά κελμής βέ Ποτηρά έ-
 νορίασηνδα άζ πέρ μουδδέτ προίτσάμενσλοκ ιζικδέν σόνρα
 Μεγάλη έκκλησίανην έμρι γέ Προύσαληλαρην ταλεπί ούζε-
 ρινέ Προύσα μεκτεπινέ διδάσκαλος κιινδεριλμίσδερ. Μεκτέπ
 έέ έκκλησίαδα 4 σενέ τεδρής βέ τεαριφέν σόνρα Μιχαλήτζ
 καταπατηνά κιτιμής, λά εν πουραδάδα έχαλινίν μουναζατην
 τάν κατζαράκ τέκραρ Προύσαγια άβιέτ ιτιμίσδερ. Μιχαλήτζ
 έχαλίοι πάξη έρπάπη φινενίν ταχρικιατή τουλαγισή ιλέ δι-
 δάσκαλοςλαρηνην έλδέν κατζηρμάκ ιστέμεγερεκ Πατριχανε-
 γέ μουραδζαάτλα διδάσκαλοςλαρηνην άβδετινί ταλέπ ιτιμο-
 λέρδερ. Θεόκτιστος τέκραρ Μιχαλήτζά άβδέτ ιτιμής βέ ταλε-
 πισινδέν ικισινί κενδισινίν γερινί τουτμαγά μουκτεδερ πέρ δε-
 ρεδζεγέ κετιρδινέν σόνρα Σταμπολά έσκι ένορίατηνα άβ-

πουλδακί Νεβσεχιρλιεριν γιούζ σένελικ φεαλιετι
 ιλέ μουσπέτδινκί που ούζούν μουδδέτ ζαρφηνδά ά-
 ραλαρηνδά έν ούφακ πир мουναζαά ζουχούρ ιτμεξί-
 ζιν μεμλεκετλερινδεκί μουεασεσάτη ιλμιενιν τερακ-
 κή βέ τεкеμμουλινέ ικτιζά ιδέν βαριδατην τεεμινι ι-
 τζούν δζούμλεσι γεκδιλερι ιλέ ρεκαπέτ ιδέρδζεσινε
 λά έν καττι πир σουρετδέ τζαλιαμησλάρ βέ τζαλησ-
 μακδάδηρλαρ.

Μά έτ τεεσσύφ πουνδάν γιούζ σενέ ακδέμ, τάμ

δэт ιτμίσ βέ ένορίτησλεριν ταλεπι ούζερινέ άρχιεράσληγх
 терғи їзилмїсдир. 1826 сенеси Χαλέп μητροπολιτή Κάτσερι-
 λι τέх киζ Κύριλλοσην βεφατηνή мouteакћп Μεγάλη Έκ-
 κλησία ταζαφηνδάν άνιν γερινέ μητροполи ιντι:χάп їзилерек
 Χαλεπέ κιονδεριλмїс, ζїра ёраδαки" мუნαζαάτ βέ ιντρικα-
 лар άρασηндά έπαρχίαγι ιδαρεγέ άνδζαх πουνούν муктедир
 ёлаδζαγηνά канάат хасћл ёлмусдехр. Χαλεπέε πουлоινди-
 γή мoud:этдезе "Агисон Пнеумагич дагр мукхιαλεме тарзхендэ
 пир ёсер каλεме ёлмїсдехри пουνούν ёл гирзхсћ кинойтис
 киутуупханесиндэ махфусдехр. Меζкиур ёсер άράпдζаγια
 терджемэ їзилмїсдир. Меζкиур ёπαρχίαγι 15 сенé ιδαρέ ιτ-
 δικдэн сόνра пάζη хаксћζ їснаζάт толгисћ ιλέ Πατριхх-
 νé тарαфηνдάν керi τζαγηρηлтрэк 1841дэ Σταμπουλά аб-
 дэт ιтмїс ёé 400 nousхá мouxτεлїф ки-апларή хаби киу-
 тиупханесиндэ Χαλέп койнότηсине ιхдá ёўлемїсдир. Фенер-
 дэ "Агис" 'Αθανάσιος келлисινдэ пир сенé кадар калδехдάν
 сόνра Кούμхакпу άρχιερατι:хώς προϊστάμεγοζληγηна та-
 гин їзилмїсдир. 'Ο ёснадá 'Ανατοληλή христιанлάρ ιтзхун
 άράσηра Πατριхханé εκκλησίασηндэ келάμη ιλλαхигi τούх
 дзе їράд ётледиγi киπi Кεντρική εκκλησiousτική ёπιτροπή ά-

μιλλετιν ιχράζη ιστικλάλ όγρηνδακί κηγιαμηνήν ά-
ρεφεαινδὲ μεκλεκετλερι μεκτεπλερινιν ιστικπαλινη
τεεριν ιτζούν πούραδα πिर Έφορεία τεεσισινι δου-
δουνέν βατανπερβέρ ζεβατην (15) ισμλερι μετζχούλ
καλμήσδηρ. Ό κιπι καρά κιουνλερδὲ Μιλλετιν ισ-
τικπαληνά τεβδζίχι ένζάρ ιδέν πού ζεβατην ζικρι
χέρ σουρέτλε τεπδζιλὲ σαγιάνδηρ.

Πουνλάρ πού Έφορείαγι τεεσις ιδερέκ ὃ κα-
δάρλα ικτιφά ιτμεμισλερ, άνδζακ κενδιλερινιν τεμε-
λινι κοϊδουκλαρη πινανήν ικμάλ ιλὲ χέρ σουρέτλε
μονχαφαζασινη έβλιαδλαρηνά τενπιχ ιτμισλερ βέ

ζαληγηνδὲ δαχή πουλουνησδηρ. Θεόκτιστος 20 'Ιανουάριος
1848 τριχινὸ βεφάτ ιτμίσδερ. Παλήκληδα μεδφούν πουλην
δηγή μεζαρν οδζερινδὲ μεσχούρ 'Ηλίας 'Αντζαλδης ταρ-
φηνδάν τανζήμ ιδιλέν αιδεκι κιταπὲ μεδζούδδηρ

Σήμα Θεοκτίστου περικλυτοῦ 'Ιεράρχου
τόν ποτε Χαλεπίου πόλις έσχε πατέρα
Μείλιχον, ήδυεπη, λάτρην μεγάλειο θεοῖο
της ιερής Σοφίης κτήτορα ήδὲ δότην
Τοιονό κεύθει τύμβος άριπρεπέ' ένθεον άνδρα
εὔχος Καπαδοκῶν εύσεβίης πρόμαχον
Ήτοι ὁ μὲν σιγὰ άποπνεύσας, εύλαλον αὔδήν
οὔς δ' έπόνησε λόγους πῶσι λαλοῦσι φίλοις.

15. Πόσπουτουν τεσαδδουφι δλαράκ ελιμιζέ Σταμ-
πουλδὰ μουτεμεκκιν 8 χεμσεχρι ταρφαηνδάν Νεβσεχιρ έρα-
φηνά χητάπαν γιατζηλμής πिर μεκτουπ κετζμίσδερ. Νεβσε-
χιρδὲ γιαπηλαδζάκ τζεσμελέρ ιτζούν ιανὲ τοπλαγμασή χου-
σουσηνδὰ πिर ά π α ν τ α χ ο ὀ σ α τζηκαρτηλμασην δχιρ

πού δξιχετίν ταρσήν βέ ταβιεσί ιτζούν πέρδε Πα-
τριαρχικών βέ Συνοδικόν Σιγίλλιον Ιστιχσάλ ιτμισ-
λέρδιρ. Μεζιούρ σιγίλλιον όσυχεδαί μιλλετδέν
μερχούμ βέ μαγφούρ πατρίκ δινδζι Γρηγόριος ιλέ
άνινλε πηλιζδέ ιχράζη ρουτπέι ρεφιέι όεχαδét έιλε-
γέν άρχιερέασλαρην ιμζασηνή χαρί όλαράκ μαχ-
φούζ πουλουνμακδάδηρ. 'Ιότε ό μουχτερém ζεβάτ ι-
τζούν πρακτικά δεφτερίδε, όαχίλι νιζαμναμέδε πού-
σιγίλλιον ιδί.

Μάμαφιχ όνλαρδάν σόνρα κελενλέρδε κενδιλε-
ρινέ δεδελερινδέν μιράς πρακηλάν βασιφεγι ιχμάλ
ίτμεγιπ άνι κεμάλη σαδακάτλα ιφά βέ βεδιέι μουκαδ
δεσεγι λεκεσίζ έβλιαδλερινέ τεαλίμ ιτιδιλέρ.

'Ιότε πού γιούζ σενέ ζαρφηνδά Χ'' Θεόφιλος
Μουπαϊατζι, Γεώργιος Βαϊάνης, Μιχ. Παπάζουγλου
Παρασκευά 'Αποστόλου, Κωνστ. Παναγιωτιδής,

όραδαν κελέν πέρ μεκτουπά εξεβάπαν γιαζηλάν πού μεκτουπ
ιά μεζι.κούρ τεκλίφ μαγρουρανέ πέρ ταρζδα ρέδ ίιλιερέχ που-
νούν ιτζούν έν έββέλ κενί! κεσελερινί άτζμαλαρή ταδαιέ ίδι-
λίör βέ ίπιδαδά κενδιλερί 8 πίν γρούς ιτζούν ιανέ καδó ίδιλ
δικλερί δέ πού μεπλαγή 10 πίν γρουσζ ιπλάγ ίδεδζεκλερί
δάδ όλουνήγιör. Μεκτουπδά ταρχ γιόκώρη. Λάκιν μοχουρλε
ριν σύζερινδεκί ταρχλερίέν 1840 ιλέ 1842 άρασηνδά για-
ζηλμής έλδουγή ταχμίν ίδιλίör. Που'λαρην ίσιμλερί περδέτζ-
χι άτίδερ: Σάββας Χ'' Γαρίπ, Χρηστας 'Αρσείνου, 'Αντώνιος
'ωάννογλου, Δημήτριος 'Ιωάννου, 'Ιωάννης Θωμά, Πρίδρ.
Διβελόγλου, Νικόλαος Μάρκου Χηράσγλου, Παρασκευάς
Σταύρου.

Γεώρ. Φερτεκλίγλου, Σάββας Ίωαννώφ, Κυριά-
κος Καϊκτζόγλου, Ίορδάνης Μαϊνιώφ, Χ΄ Ίωάννης
Βλασίου, Γεωργ. Φιλιππίδης, Κωνστ. Τεπερίκογ-

Γεώργιος Βαϊάνης

λου, Γ. Χαϊαλίδης, Ίάκ. Κασάπογλου, Άνέστη Θε-
σφάνογλου, Ι. Καρενιύμογλου. Θεοδ. Κοσμιδης,
Πρ. Ίωσηφίδης, Στέφ, Σοφιάδης, Παρ. Δημητρίου
Παύλος Πορλόγλου, Ίορδ. Χριστοφορίδης, Γεώρ.

Ἀποστολίδης βέ σάϊρε-κιπ-τζεβάτη μουχτερεμέ πελ-
μίσ μετζμίσδιρκι πουνλार्ην δζούμλεσιδε μεκτεπλε-
ρὶν βαριδατηνὴν τεζγιδι βέ τερακκή βέ τεαλισι ιτζιν
κεμάλη γαιρέτ βέ μουχαππέτλε τζαλησηησλάρδρη.

1820 σενεσινδέν χάιληδζα ἔββέλ, πέλκιδε 1804
σενεσι ζαρφηνδὰ ἔλκ κοινότης μεκτεπί κιουσὰδ ἰδιλ-
μίζ ἰδί, ζίρα 1847—1848 σενέτ τεδρῖσεισινδὲ μεζ-
κιούρ μεκτεπδὲ μοναλλιμλίκ ἰδὲν Ναζιανζοῦ Λεόν-
τιος 1805 σενεσι μεκτεπὶν μοναλλιμλινὲ τεαγὶν ἰ-
διλὲν Θεόκτιστοσιν ἔλκ διδάσκαλος ὀλδουγινη ζίκρη
ἰδίου.

Κερὲκ πουνδὰν ἔββέλ, κερὲκ' ὄνδὰν ὀνρακοι-
νότες μεκτεπινδὲν μαδὰ ἐρκεχλέρ βέ καδηνλάρ τα.
ραφηνδὰν ἰδαρὲ ὀλουνήρ πῖρ τακήμ ἔβ μεκτεπελρίδι
μεβδζοῦδ ὀλούπ πουρσλαρδὰ ἐρκὲκ βέ κῆζ τζοδζουκ
λασηινὰ ὀκουγιούπ γιαζμάκ ταριφ ἰδερλέρδι. (16)

16. Κωνσταντίνος Φερτεχλόγλουνην ἔβινδὲ ἰδαρὲ ἰτζιγί
χουσουλ μεκτεπ 1882 σενεσινὲ καδάρ δεβάμ ἰτμὶς ὀλὺπ πέκ
ζε ἔχεμμιετδὲν ἀρή ζεγίλδι, ζίρα ταλεπεγὲ γιάληνηζ ὀκου-
γιούπ γιαζμάκ ζεγίλ, ἀνδζακ πὰδ ἔλ ἰμτιχάν κοινότης μεκτε-
πιν ὀρτὰ σηνηφλαρηινὰ κῖριπιλεδζὲκ δερεδζεδὲ πασκάδζα
μαλιευμάτ δαχῆ ὀγρετζιριλμεκδὲ ἰδὲ.

Ἠἔλ χασσὰ γίνε 1880 σενεσινὲ καδάρ Ὀκουμοῦς Ραχῆλ
δενιλέν πῖρ καδὴν ταφαηνδὰν ἔδινδὲ ἰδαρὲ ἰδὲλὲν κῆζ μεκτε
πὶ πέκ πογούκ χηζμετλέρ ἰφὰ ἰτμίσδιρ, ζίρα κοινότης Παρ-
θυναγωγειονλार्ηνην τεεσισινὲ καδάρ μεμλεκετὶν κηζλार्η ὀ-
κουγιούπ γιαζμαγῆ πούραδα βέ πουνούν ἔμσαλή ἔβ μεκτεπ-
λερινδὲ ὀγρενίερλαρῆ.

Κοινότησιν πῖρ νὲβ ἰχμολὴ γιουζινδὲν λετζὲν
 ἄσρην ἔβασσητηνὰ, πῖρῖδε σονλαρηνὰ καθὰρ δεβὰμ ἰ-
 δὲν ποὺ ἔβ μελτεπλερινὴν ἀρασηνδὰ Παῖδο νό-
 μος τεσμὲ ἰδιλὲν Συμεωνὴν μεκτεπὶ μουμτὰζ πῖρ
 μεβλὴ ἰχράζ ἰτμῖς ἰσέδε μὰ ἐτ τεεσοῦφ πὲλ ἄς μουδ
 δὲτ δεβὰμ ἰτμῖσδιρ. Συμεὼν ἔββέλδζε ζικρὶ λετζὲν
 Χασεπίου Θεόρτιστυσην κιοιτζιούκ πιραδερί ὀλοῦπ,
 (πέλκι 1798δὲ τεβέλλουδ ἰτμῖσδιρ) χένουζ κιοιτζούκ
 γιασηνδὰ ἰλὲν πιραδερί ταρσσηνδὰν Ζιντζίδερε μο-
 ναστηρηνὰ κιστουριλίπ ὄραδα κενδὶ νασαρετὶ ἀλτην
 δὰ ταχσίλι ἔλμ ἰτδιρἰλμῖσδιρ. Φήτρετεν ζελλὰ βέ δι-
 ραγὲτ σαχιπὶ πῖρ κένδζ ὀλοῦπ χουσουσί τετεππουα-
 τὴ ἰλὲ μεκτεπδὲ ἰδινδιγὶ μαλιουματὴ τεβσὶ ἰτμῖς βέ
 1814δὲ Νεβσεχιρὲ ἀβδετινδὲ πεδερινὴν χανεσὶ δαχι-
 λινδὲ χουσουσί πῖρ μεκτεπ τεεσίς ἔιλεμῖς βέ κενδισὶ
 Παῖδο νόμος οὐνβανηνὴ ἀλὴπ μεκτεπινέδε
 ψυχατὴ ριὸν ναιμηνὴ βερμῖσδιρ. Οὐσοῦλι τε
 ὀρῖσὶ ὅ ζεμανὰ νισπέτεν ὀλδούκδζα πῖρ γενιλὶζ βέ
 τερακκιηπερβεργλὶκ ἰραὲ ἰτδιγινδὲν γεγενὶ μερχοῦμ
 Φίλιππος Ἀριστόβουλοσην χατηρητηνδὰν ποὺ χου-
 σουσὰ δαῖτ ἀτιδεκὶ φηκρυγὶ ἰατιπασὴ μινασητ
 κιοσδοῦκ.

«Κενδισὶ γενιλὶζ βέ τερακκιγὶ σιβέρ πῖρ
 » κέντζ ὀλδηγηνδὴν μεκτεπὶν δαχιλὶ ἰντζαμηνὰ βέ
 » μουαλλίμ βέ ταλεπενὶν βαζαῖφινὲ δαῖτ χουσουσί
 » νιζαμναμελέρ ταιζήμ, ιεδρισατδὰ γενὶ πῖρ οὐ-
 » σοῦλ τεαλὴπ ἰτμῖσδιρ. Ποὺ οὐσοῦλ σαγεσινδὲ τα

» λεπέ δερσλερι δαχά κολάϊ όγρενιρ βέ μεκτεπέ δα
 » χά ζιαδέ τεβεδζούχ κιοστεριρ, σσιλέκι πουτιούν
 » κιούν ταγλαρδά παγλαρδά κεζέν πασή πός τζο-
 » δζουκλάρ πιλέ κελίπ μεκτεπέ καϊδ όλουρλάρδη,
 » έπουβεϊνίδε ισλάχ καπουλ Ιτμέζ ζάν Ιτιδικλερι τζο
 » δζουκλαρηνή ουφρανήν πασήνδά σακινσνέ ό·
 » τουρδηκλαρηνή κιοιουρλέρ βέ πού σουρέτλε Παι-
 » δονόμοσιν Ισμί κεμάλη χορμέτλε γιάδ Ιδιλέρδι.
 » Συμεωνήν ούσουλι τεδρισίδε νεδέν Ιπαρέτ Ιδί; Τα
 » λεπεγί σινηφλαρά ταξιμ Ιδερέκ γιαζήπ όκουμαγί.
 » βέ Ιλμι χιασπή τεμαμή, Ιλέ δεγίλαεδε χέμαν χέμαν
 » Λαγκαστριανή δινιλέν άλληλοδιδακτική ούσουλ ού
 » ζερέ ταριφ Ιδέρδι. Πεδερι 'Αβραάμ δζιβάρ ταγ-
 » λαρδά τεπεσίρε πενζέρ πιρ νέβ τας κέσφ Ιτιδιν-
 » δέν πού τασλάρλα αιάχ ταχταλάρ ούζερινέ γιαζή
 » γιαζδηρήρδη. Κέζα έλ γέβμι μεκτεπλερδέ Ιστιμάλ
 » Ιδιλμεκδέ όλάν τας ταχταλαρά πενζέρ, λάκιν δα-
 » χά σέρτ πιρ νέβ τασλάρ κέσφ Ιτμς όλούπ μεζ-
 » κιούρ τασλαρηνή κηρινητγλαρηνή καλέμ κιπί κουλ
 » λαναράκ όνλαρή δαχή Ιστιμάλ Ιδίορδη. Δεστάν
 » δουζμεκδέ πέκ μαχίρ όλδιγηνδάν έξερια όκουτ-
 » δηρδηγή δερσλερι μανζούμ ύλαράκ τευριφ Ιδέρ
 » βέ πού σουρέτλε τζοδζουκλάρ δαχά κολάϊ όγρενιρ
 » λέρδι. Παιδονόμος δαχά 1815δεν έββέλ πουνλα-
 » ρή γιαπμάκλα Λαγκαστριανή δεινιλέν ούσουλι τε-
 » δρισέ δαίρ πάζη σείλερ Ισιτμίς όλμαλήδηρ, γιόξα
 » πού ούσουλά τεμαμή Ιλέ βακήρ όλάμαζδη, ζίρα

» 1820δὲν ἐββέλ πού οἴσουλιν πιζίμ μιλλετιμιζ ἄ-
 » ρασηνδά χένουζ τατπήκ ἰδὴλεμεγέ πασ' ἄμαμης ἰδί.
 » Μερχοὺμ Γ'εώργιος Κλεύβουλος ποιλὲ πῖρ τεπέπ-
 » πουσδὰ πουλουνμάκ ἰστεμῖς ἰσέδε ὁ βακήτ ζου-
 » χούρ ἰδὲν Γ'ιονάν ἰχτιυλή τοлагισή ἰλὲ ὁ φικρι-
 » νι κουββεδὲν φῦλὲ τζηκαράμαμης ἰδί, 'Αθαν. Πο
 » λίτης δαχὴ ἄνδζακ Κεφαλωνιάδα πουνή τατπήκ
 » ἰδῆπιλμῖς ἰδί. Παιδονόμος ἰσὲ μεμλεζετι χαριδζι-
 » νὲ τζήκαμης ὀλδιγιγνδάν πού οὐσουλδὲν κιοριου-
 » σουπ κονουσμάλλα δεγίλ, πελκι ἰσιτμὲκ σουρετι
 » ἰλὲ δζουζιδζε χαπερδάρ ὀλμοὺς ἰδί.... Τερπιτί ἄτ-
 » φάλ. (παιδαγωγία) χουσουσνηνδαζι ξεκασηινά σου-
 » δα ἄαχιδδῖρ. 1814 σενεσί ζουχούρ ἰδὲν βὲ πογιούκ
 » κιοιτζιούκ διμεγιπ χέπισινι ἄληπ κιοτουρὲν πῖρ
 » χασταλήκ ζουχούρ ἰτμῖς ἰδί 'Ιστὲ πού χασταλήκ
 » χακκηινδὰ Παιδονόμος δεφτέρι χατηρατηνά σουν.
 » λαρή ἰσαρέτ ἰτμῖςδῖρ: «Σεβκιλι βατανημῆς Νεβ-
 » σεχιρδὲ πῖρ χασταλήκ ζουχούρ ἰδερὲκ ἔχαλινῖν
 » δζεχαλετι σαγεσινδὲ πουτουὺν μεμλεζετέ γιαγιλδι
 » γηνδάν χερ κὲς σασηρήπ καλμῆς ἰζὲν πῖζ Νεβσε-
 » χιριν κωρσησινδαζι ταγὰ τζηκδῖκ βὲ ὀρασηνῖ
 » κιοιτζὲλ μανζαραλή βὲ γεβαδάρ πουλαράκ Πασ-
 » χαλιυδάν Σεπτέμβριος σονουνὰ καδάρ ὀραδα καλ-
 » μαγί μινασήπ κιορδούκ». Παιδονόμος αἰλεσί βὲ
 » ταλεπεσί ἰλὲ Πογιούκ Σιβρὶ ταγῖν οὐζερινδὲ 4 ἄι
 » καλμῆς βὲ πού σουρέτλε νέ αἰλεσί ἐρκιανηνδάν νὲ
 » δε ταλεπεσινδὲν χίτζ πιρὶ χασταληγὰ τουτουλμα-

» μισδιρ 'Ιχτιάρ πεδερί ισέ χέρ κιούν σουλαρη-
» νή βέ έμκελερινί τισήρ ιμίς».

Συμφωνήν νίτζουν χουσουςί μεκτέπ κιουνάδινη-
τερδζιχ ιτιδιγινέ βέ γιάχοδ νίτζουν κοινότης μεκτεπ
μουαλλιμιλινέ αλήνμαδηγηνα δαίρ πιρ σαραχάτ
γιώλδηρ. Πέλκι χεμσεχρίλερι τασαφιηνδάν πιαδερί
θεόκτιστοσα καρσή γιάπιλάν μουαμελεδέν μουτε-
σίρ ύλαράκ πουνού γιαπμήσ ύλμαλήδηρ, ζίρα Θεό-
κτιστος μοναστηρά κιδέρκεν κενδισινίδε περάπερ
αλήπ κιουτουρμούς ύλδηγιηνδάν που βακσά χαγιαλην
δάν σιλίνμεμις ιδί. Λάκιν που σουρέτλεδε πούσπου.
τουν χασέδ βέ τεακηπατιδάν κουρτουλάμιαδη, πιλ
χασσά χανελερινδέν τζοδζούκ ύκουτδουράν πάξι κιμ
σελέρ πουνούν μεκτέπινίν κιουνδέν κιουνέ τερακκή
ιδερέκ συχρέτ καζανμακδά ύλδηγιηνή μεμούναν
κιώρμεγιουργαρη. Πινάεν αλίχ πιτζαρέ μουστεκρέχ
πιρ ιφτιργιά μααρουζ κσλδηγιηνδάν Παπιά Γεώρ-
λιος πουνά καρσά πουτούν κουββετι ιλέ ανι χιμαγέ
ιμίς βέ βουκού πουλάν ιφτιργιά κεμάλη νιηρέτλε
ρεδ έίλεμίσδιρ.

Άγαχίλ έχαλινίν τεακηπατιηνά ύγραγιαράκ πιρ
ζάτζ κιούν κομσού χανελερινδέν σελανδηκδάν σόν-
ρα Ζινδζίδερε μοναστηριηνά πιαδερί θεόκτιστο-
σιν νεζδινέ άξιμέτ ιμίς βέ 1816 σενεσινδέν ανίνλε
πιρλιζδέν Σταμπουλά κελμίσδιρ. Πούραδα πιρ ζάτζ
αί Φενέρ πείλερινδέν πιασινίν χανεσινδέν τζι δζουκ-
λαρηνά δέρε βερδικδέν σόνρα 1817 σενεσι πιρ

λόγηρος ιλὲ περαπὲρ Θράκηνιν Οὐακιούπ κασαπα-
σηνά κιτμὶς βὲ ὄραδα ἄς μουδδὲτ ζαρφηνδὰ χερ κε-
σὶν χορμὲτ βὲ ραγπετινὲ μαζχάρ όλμούσδηρ. 1818
Ἰούλιος 1 ταριχὶ ιλὲ πιαδερὶ Θεόχτιστοσα γιαζδι-
γὴ πὶρ μεκτουπδὰν χεμσεχριλερὶν ἀγίλαράκ κενδισι-
νὶ τέκραρ κοινότης μεκτεπὶ διδάσκαλσαληγηνὰ ιστε-
δικλερὶ ἀνλασηλήγιωρ. Συμεὼν μεζλιούρ μεκτου-
πηνδὰ Ιζχάρη μεσερρετ βὲ μεμνουιὲτ ιτμέκλε περα
πὲρ κενδισινὲ φεβκελαδὲ χορμὲτ ιπράς ιδέν Οὐσ-
κιουπλιλερίδε κιουδξενδιρμέκ ιστέμεδιγινδεν πια-
δερηνδὲν Πατριχανὲ βυσητασὴ ιλὲ κενδισινὶν ιστε-
νιλμεσινὶ ιστιρχάμ ιδίωρ. Λάκινμά ἐτ τεσαυφ κέντζ
σινινδέ, χένουζ 20 γιασηνδὰ Ικέν Οὐσκιουπδὲ βεφατ
ιτδιγινδὲν πουνὰ μαχάλ κάλμουμησδηρ.

Κιορουνίορχι Συμεωνήν μοναστηριδὰν μελε-
κετινὲ διδάσκαλος ὀλαράκ κιτμεσί, ὄραδα χουσουσί
μεκτέπ τεεσίς εἴλεμεσί βὲ χεμσεχριλερὶ ταρφηνδὰν
κοβαλανμασὴ Παπᾶ Γεώργιοσην σουρχιουνὲ κιον-
δεριλμεσί ιλὲ νετιδξελενὲν κοινότης πουναζααληγ-
νὴν βουκοῦ πουλδηγὴ ζεμανὰ τεσαυφ ιδίωρ. Ἀν-
λασηλὰν ποὺ ἀραδὰ γενὶ τεεσίς ιδιλέν κοινότης μεκ
τεπιδε τεατὶλ ιδιλιμὶς ὀλμαλήδηρ. Ζίρα σουραδὰν
Ναζιανζοῦ ἐπίσκοποση ὀλὰν ἀρχιμανδρίτης Λεόντι-
οσην ἐββέλδξε ζικρ ιτδιγιμὶζ ᾠδηκασηνδα Θεόχτι-
κτοσδαν σόνρα κοινότης μεκτεπινὲ Ικινδξὶ μουαλλιμ
ὀλαράκ Ἀγκαρσλη Γεώργιος Κιράζογλου ναμηνδὰ
πιορσινὶν τεαγὶν ιδιλιδιγὶ ζικρ ιδιλιόρ, ἀνδξακ που-

νήν νὲ βακήτ τεαγῆν ἰδιλδιγι βὲ νὲ μουδδὲτ καλδιγιῇ μετζουλδῆρ. 1818 σενεσινδὲ Συμεωνῆν χεμσεχριλε ρὶ ταραφηνδὰν κοινότης μεκτεπὶ διδάσκαλοσληγινα δαβετὶ ἰσὲ μεζκιούρ μεκτεπὶν γένιδὲν ἰχγιὰ βὲ ἰδαρα-σινὶν τερινὶ ζημινδὰ Σταμπουλδακὶ Νεβσεχιρλι-λὲρ ἄρασηνδὰ τεγέμμουναν τεδζελλὶ ἰδὲν φεαλιετὶν δελιλίδῆρ.

Σιγίλλιονῆν σουδουρινὶ μουτεακῆπ Ἱερὰ σύ ὁ δοσην τασβίπὶ βὲ ὁ βακτηῆν Κρίσσερι μητροπολιτὴ Ἰωαννίκιοσην τασβικὶ ἰλὲ ἴλκ κιονδερινδὲν διδάσκα-λος ἂν ἄσηλ Ταλασλὴ ὁλοῦπ μερχούμ Γειμανοσῆν ταλεπεσινδὲν ὅλὰν βὲ ὁ ἔσναδὰ Σταμπουλδὰ πούλη-νὰν Γερμανόσδῆρ.

Ποὺ ζάτ ἄνδζακ ἰκὶ σενὲ (1820—1822) μεκτεπ δὲ καλμῆς, γερινὲ γίνε Ζινδζίδερε μοναστηρῇ μεκτε-πὶ ταλεπεσινδὲν Νεβσσεχιρλὶ ἱεροδιάκονος Γερμανὸς κετζμίσδῆρ. Πούδα 3 σενὲ (1822—1825) μεκτεπδὲ καλδηκδὰν σόνρα Σταμπουλὰ κιτμίσδῆρ. Λεόντιος πο νδὰν πᾶχς ἰτδιγι σιραδὰ ἄνιν Σταμπολδὰ που-λουνδηγινη βὲ τεδρισατὴ ἰλὲ Μιλλετὶ χηζμὲτ ἰτμεκ δὲ ὀλδηγινη γιαζίορ. (17)

17. Κοινότης ἐβλιαζηνδὰν Γεώργιος Ραφάνης (Φανὶ Ἰωάννογλου) ναμηνδὰ πῆρ δέκεριδε χάιλη μουεδὲτ Φενερδὲ Ἀλ ληλεζιδακτικὴ Σχολὴ Ραφάνου ναμηνί, ἀλὰν μεκτεπδὲ τεδρι-σατδὲ πουλουνμῆς βὲ μεζκιούρ μεκτεπ πουνούν σαγεσινδὲ μουμτὰς πῆρ μεκκὴ ἰχράζ ἐλεμίσδῆρ. Ποὺ μεκτεπδὲ δέκερι-ρινδὲν μχδὰ χεμσεχριμὶζ Φίλιππος Ἀριστέδουλος (1848) ἰλὲ

Γερμανισήν γερινὲ κετζέν Ταβλουσουλού ιερομόναχος Δωρόθεος ἴλμ οὐ μεαριγι βὲ χούσνι ἀχλιακή ἰλὲ τεμεγιούζ ἰτμῖς ἰδί. Τάμι τοκοῦζ σενὲ (1825 — 1834) μεκτεπδὲ καλήπ κενδὶ χούσνι ρηζισή ἰλὲ ἰστιφά ἰδερέκ Ἀγιον ὄρουσα κιτμῖς βὲ πακηγέϊ ὀμρουνὶ ὄραδα κετζιρμίσδιρ. Δωρόθεοσιν μουφαρεζατὴ ἔχαλιγι πὲζ ζιαδὲ μουτεσεῖρ ἰτμίσδιρ.

Δωρόθεοσιν γερινὲ Γερμανοσὴν σαγιρδλερινδὲν Ταλασλή ιερομόναχος Ἰωάσαφ κετζμῖς βὲ 7 σενὲ (1834 — 1841) καλδηκδάν σόνρα ἰχτιαρλήκ σεπεπὶ ἰλὲ βεφάτ ἰτμῖς βὲ Ἄγιος Γεώργιος ἐκκλησίαισι αὐλησινὲ δέφν ὀλουνμήσδιρ. Πουνήν βεγατηνι, μου τεακήπ μεκτέπ μονδριετινὲ Ταβλουσουλού ιερομόναχος Ἀγαθάγγελος Χερδέμογλου ναμηνδὰ πiri δα βὲτ ἰδιλμῖς, ἀνδζακ κοινότησδε ζουχοῦρ ἰδὲν μουναζαάτ νετιδζεσινδὲ πiri πουτζούκ σενὲ καλήπ πῖλ. ἀχηρὲ Ἰερουσαλιμὲ ἀζιμὲτ ἰτμίσδιρ.

Πουνούν γερινὲ Κόνια ἐπαρχίασινδὰ Κέλβερι καργεσινδὲν Ἰωακίμ ναμηνδὰ πiri δαβὲτ ἰδιλμίσδιρ. Πού ζάτ παλιαδὲ ζιζρ ἰδιλὲν Ἰωάσαφ ἰλέ Ζινδζίδερεδε Ἀγαθάγγελουσιν ταλεπεσινδὲν ἰδί. Ἀνδζακ ἀχβάλη γάϊρη μινασιπεσινδὲν τολαγι κοινότη-

Ζινδζίδερε Ἱερατικὴ Σχολησί μουαλλιμερινδὲν Ἀναστάσιος Λεβίδης (1854) δαχὴ ταχσίλι ἴλμ ἰτμισλέρδιρ. Ραφάνης κιταπλαρνήν χῖνι βεφατηνδὰ κοινότης κιουτουπχανεσινὲ ἰχδὰ ἰτμέκλε μεζικιούρ κιουτουπχανενὶν ἔσασηνή κουρμούσηρ.

σιν χουσινουδουσλιγηνή δζέλπ ιδερέκ 1844 σειεσιν-
δὲ μεμλεκετινέ άζιμέτλε ύραδα πίρ μουδδét διδύσκα
λουσληχ ιτμίσδιρ.

Πουνήν γερινέ κετζέν Κάϊσεριλι 'Ιωαννίκιος
Κάϊσεριδε διδύσκαλος 'Ανθιμοσην γεγενί βέ ταλε-
πεσινδέν ύλουτ ρεφακατηνδά ζέζα Κάϊσεριλι Πρό-
δρομος νιμηνδά πίρδε μουαβίν πουλουνμακδά ιδί
ισέδε φαζλά πίρ διραγέτ ιπράζ ιδέμεγιπ 1846 σενε-
σί πρακήπ κιτμεγέ μεδζπουρ ύλουύσδιρ.

Φεφδασή σενέ Δημογεροντία Κάϊσερι μητροπο-
λιτή μερχούμ Παΐσιοσα μουραδζαάτλα μοχτάδζη ισ-
λάχ ύλάν κοινύοις μεκτεπινί τανζήμ ιτμεσί ιτζούν
μαγετινδεκί άρχ. Λεύντιοση διδύσκαλος ύλαράκ
κιονδερμεσινί ιστιρχάμ ιτμίσδιρ. Πού ζάτ 1847 σενε-
σί Μάρτιος άγινδά κελίπ κεμάλη χαχίσε βαζιφεσι-
νέ πασλαμής βέ μαγετινέ Κάϊσεριλι Σεραφείμ να-
μηνδά πινινί μουαβίν άλαράκ γενί ινσά ιδιλέν βέ ύν
δέν φαζλά ταλεπεσί πουληνάν μεκτεπι γενί πασδάν
τανζήμ ιτμίσδιρ. 18 άϊ κεμάλη διραγέτλε ιφάϊ βαζι-
φε ιτδικδέν σόνρα Γέροντασηνην δαβετι ούζερινέ
Σταμπουλά δαβετ ύληναράκ ύραδα Ναζιανζού επί-
σκοποσληγηνά τερφί ιδιλιμίσδιρ.

Πουνούν γερινέ 1848 σενεσ νδέ 'Ινδζέσουλη
Παπά Εύγένιος κετζμίσδιρκι μουμαϊλέτχ πιλ άχηρέ
ούζούν μουδδét Παληκλή προϊστάμενοςληγηνδά
πουλουνμήσδιρ. Παπά Εύγένιος Νεβσεχιρδὲ 1848
δέν 1852γέ καδάρ 4 σενέ διδύσκαλοσληκ ιτμίσ ύ-

λούπ, ρεφακατηνδὰ μοναβὶν ὀλαράκ 1550δὲν 1851ἔ
καδάρ Μοσχονήσιαλη (Γιουνδὰ ἀδαλῆ) Κωνσταντί-
νος βέ μουαβίνι σανὶ ὀλαράκ 1851ἔ καδάρ γιοκαρη-
δὰ ζικρὶ σεπκάτ ιδέν Σεραφεῖμ, ὕνδαν σονράδα Νεβ
σεχιρλί Γεώργιος Φιλιππίδης πουλουνμακδὰ ιδί.
1852 σενεσινδέ Παπῶ Εὐγένιος ρεφακατηνδὰ Γεώρ
γιος Φιλιππίδης πουλουνδηγὴ χαλδέ κοινότης μεκ-
τεπινὶν ἰδαρεσινὶ δεροχδέ ἱμέκ οὔζερε βατανή 'Ιν-
δζέσσυγια ἀζιμέτ ἱτμιάδιρ.

Πουνούν γερινέ Πογάζ ἱτζὶ Γενὶ κιοῖνδὲν Σταυ
ράκη Σαββίδης κετζμὶς βέ πουνούνλα πιρλικδὲ Θεό-
δωρος Προδρόμου ἱλέ Εὐνούχος (χαδὴμ) τεσμιέ ἰδι
λὲν Νεβσεχιρλί 'Ιωάννης ταρίφ ἱτμισλέρδιρ

1853 σενεσὶ Δεκέμβριοσηνδα Ναζιανζοῦ Γ'ερά
σιμοσην ταβαιεσὶ οὔζερινέ Ζινδζίδερελι Λάξαρως
Χ'' Χαριτώνογλου δαβὲτ ἰδιλμὶς βέ 1854 'Ιούλιο-
σηνα καδάρ καλδηκδάν σόνρα μεμλεκετινέ ἀβδετὲ
μεδζποῦρ ὀλμούαδιρ. 1855 σενεσὶ 'Ιανουάριοσηνδα
σενεβὶ 6000 γροῦς οὔδζρετ ἱλέ, γεγεδζεγὶ δαχὴ κοι-
νότης οὔζερινέ ὀλμάκ οὔζερε Ζινδζίδερελι Λημήτρι-
ος 'Ηλιάδης διδάσκαλοσληγα ἀληνμὴς βέ πουνούν
λα πιρλικδὲ παλιαδὲ ζικρ ἰδιλέν Θεόδωρος Προδρό-
μου δαχὴ χηζμὲτ ἱτμιάδιρ.

1856 σενεσὶ ὀδν πεχαρηνδὰ Χεῖπελι ἀδασηνδὰ
κιαῖν Θεολογικὴ Σχοληδὲν χένουζ σεχαδετναμέ ἀλ-
μὴς ὀλάν πιρ κέντζ πιρ κἀτζ κιοῦν Μάλτεπεδε χεμ-

σεχρισί μεαριφπερβέρ Παπάζ 'Αβρααμίν (18) χανε-
σινδὲ μισαφιρ καλδηζδάν σύνρα μεκτεπλερίν ιδαρеси
νι δεροχδὲ ιτμέκ ούζερὲ πουραδνικι χεμσεχριλερὲ βε
δά ιδίος βὲ μουμαϊλέιχ Παπάζ 'Αβραάμ ταφαην-
δάν κοινότης κιουτουπχανεσινέ ιχδά ιδιλέν 40 δζιλδ
κιταπήδα περαπερινέ ἀλαράκ γιολά ρέβάν ολούγιορ
δη. Που ζὰτ Φίλιππος 'Αριστόβουλος ιδί.

Νεβσεχίρ μεκτεπλερινίν πουνδάν σονρακί τα-
ριχδzesi ἄδετα Φίλιππος 'Αριστόβουλοσην πῖρ τερ-
δζουμέι χαλί διμέκδιρ. Κενδι χαγιατιηνή σιγκή πῖρ
σουρετδὲ μεζκιοῦρ μικτεπλερίν μουκλδδεράτ βὲ χα-
γιατιηνά ράπτ ιδερέκ πουνλαρή κοινότησιν μεβκιηῖ
ιλέ μοντενασήπ πῖρ χαλέ κετιρμέκ ιτζούν κήρκ σενέ
γιορουλμάκ πιλμέζ πῖρ ταρζδά ἀελερίν τερακκή βὲ
τεαλισι ιτζούν τζαλησμήσδιρ.

Πίτταπι ιδαρειοινίν ιλκ σενελερινδὲ μεκτεπλερὲ
χένουζ γενι οὔσουλ ιδχάλ ιδίλμεμις ιδί, ζίρα πὸν οὔ-
σουλ ἄνδζακ 1895δὲν σόνρα ιδχάλ ιδιλδί, λάκιν οὔ-
σουλδεκί νοξανή πουνοῦν χαχισί βὲ τζαλησκανλ.η-
γὴ ικμάλ ιδίωρδου, ικτιτάφ ιδιλέν σεμερέ ισὲ πὲκ
μεπζοῦλ ιδί. Μάμαφιχ ιφάι βαζιφέ χουσουσηνδά πῖρ
τζόκ μουσκιλατύ, κιοχνὲ τεασουπλαζά, ἀρδὴ ἀρκα-
σὴ κεσίλμεγεν φηρκά μονναζααλαρηνὰ βὲ μαγιαῖτ

18. Μεαριφπερβέρ χεμσεχριλεριμιζδὲν 'Αβρααμίδης πι-
ραζερλερίν πεδερί βὲ κοινότησιν Μέγας εδεργέτησλερινδὲν
Σιόρ Σάββα 'Ιωαννωφὴν κατὶν πεδερίδιρ.

δερτλερινέ κιονιούς κερμέκ ιδζάπ ιδίορδου. Κάτζ
 δεφά καλπί κηριλδή, κάτζ δεφά καρά πिर νανκιор-
 λουγέ χεδέφ όλδοϋ, κάτζ δεφά χαλινδέν ούσανήπ ισ-
 τιφά τεσαββουρηνδά πουλουνδή; λάκιν χέρ δεφασην
 δάδα μεκτεπέ όλάν μουχαππετι γαλιπ κελίορδου 'Α-
 ριστόβουλοσην σαχσηνδά τεδζεμμοϋ ιδέν φασαϊλδέν
 έν ζιαδέ σαγιανή χαϊρέτ όλάν νέ γιορουλμάκ πιλ-
 μεγεν χαχίς βέ φεαλιετί, νέδε διραγέτι φεβκελαδεσί
 βέ ζουχούρ ιδέν μουναζαατή περταράφ ιδερék βαζι-
 φεινέ καρσή τζηκάν χέρ δουρλού μανιλερι άκήμ
 πρακμάκ χουσουσηνδακί μουτιβαζιανέ νουφουζή
 βέ μεχαρετίδιο, άνδζακ μεναφίι χουσουσεισί ιλέ ισ-
 τικπαληνή κοινότης μενφαατηνά φεδά ιτμέκ χου-
 σουσηνδά κιοστερδιγι πέκ ένδερ τεσαδδούφ ιδίλέν
 φεδακιαρ'ήκδιρ. Κενδί ιχτιρασατηνή τεσκίν ιδίπ
 χιζμετλερινέ χέρ κεσδέν ζιαδέ βατανήν μοχτάδζ όλ-
 διγηή φικρινέ καρσή κενδισινί ιχτιαρι πिर μαχβιετέ
 μαχχιούμ ιτμίσδιο. Πουιούν ιτζούνδα διδάσκαλος
 όλαράκ καλμήσδιο. Λάκιν άδι πिर διδάσκαλος δε-
 γίλ, άνδζακ κοινότησιν ισμι ιλ'ε δζισμι ιλέ διδάσκα-
 λοση όλμούς βέ γιαρημάσηρ δεβάμ ιδέν διδάσκαλος
 ληγη μουδδετινδ'ε μεκτεπδεκί τεδρισατή ιλέ κεντζλε-
 ρίν καλπινέ μιλλι μεφκιουρεγι σοκμαγιά, παζάρ
 κουνλεριδε έκκλ'ησιάδακι ταριφατή ιλέ έχαλινίν
 μεζχέπ βέ μιλλιετλερινέ καρσή σαδακάτ βέ σεπατλα
 ριηνήν μουχαφαζασηνά μουβαφφάκ όλμούς, σοϊλέκι
 ζεμανηνδά έτραφ'ή σιλά ιδέν μουχτελιφ προπαγάν

δαλαριν χερ ταφαςδαν βακη ολάν τεαρουζατινδάν
 γιάληνηζ Νεβσεχιρ κοινότησι μουτεεσίρ ολμαμισ-
 διρ. Παπᾱ Γεώργιος ιλε Φίλιππος 'Αριστόβουλο-
 σην ισμιλερι ιερέας βε διδάσκαλοσλγιην πιρερ νου-

Φίλιππος 'Αριστόβουλος

μουνεσι ολμάκ ουζερε χερ Νεβσεχιρλι ταφαηνδάν
 δαίμα κεμάλη σουκρανλα γιάδ ου τεζκιάρ ιδιλεδζεκ-
 διρ Πιρι αδι πιρ παπᾱς, δικερίδε αδι πιρ διδάσκα-
 λος ολαράκ καλμήζ, λάκιν χερ ικισίδε πέκ τζοκ

μητροπολίτ βέ καθηγητησλερί ιδζραύτ νοκτάϊ ναζα
ρηνδάν κιολκεδὲ πρραμιαλάρ. Έγερ μιλλετιμιζ άρα-
σηνδά π'ιλλέ πέκ τζέκ Παπᾶ Γεώργιοςλαρ βέ Ἀρι-
στοβουλοσλαρ πουλουνά ιδιλήρ ποὺ κιοὺν νέ κα-
δάρ δαχά φαζλά μεσουδ ὀλαδζάκ ιδίλ. Κοινότης ποὺ
ικί πογιούκ έβλιαδηνήν ζηδεμάτη φεβκελαδεσινί
πιτ τακδιρ Παπᾶ Γεώργιοςσ Πα τ ἡ ρ τ ἡ ς Πα
τ ρ ί δ ο ς, (Πεδέρ: βατάν) Ἀριστοβουλοσάδα Μ έ-
γ α ς Δ ι δ ά σ κ α λ ο ς τ ἡ ς Κ ο ι ν ό τ η τ ο ς
(Κοινότησιν μουαλλίμι έκπερί) οὐνβανιηνή τεβδζιζ
ιτρίσδιρ.

Ἀριστόβουλος Νεβσεχιρὲ κελίπδε βαζιφεσινὲ
πασλαδηγή βακίτ μεκτεπλερί σου χαλδὲ πουλδού:
Ἑλληνιζή Σχολή δινιλέν πογιούκ μεκτεπδὲ έγκύ-
κλια δινιλέν δερσλέρλε έσκι γιονάν μουχαρριρλερί
τεδρίς ιδιλμεκδὲ ιδί. Μεκτεπδὲ άνδζακ 20 ταλεπὲ
μεβζζούδ ὀλούπ μουδιριετινδεδὲ παλιαδὲ ζικρί κε-
τζέν Δημ, Ἡλιάδης πουλουνμακδά ιδί. Ἀλληλοδι-
δακτικὸν Σχολεϊονδαν κελέν ταλεπενίν ἔλκ τεσκίλ.
Ιτιδιγι σηνήφη Ιπιτδαϊδὲ ρούμδζαδαν τούρκδζεγε
τερδζεμέ, πίμοζ ἔλμι χισάπ (άρ:θμητική) βέ μουχτα
σάρ πιζ Δζαγραφία (γεωγραφία) τεδρίς ιδιλίορδου.
Ἄλτης καδάρ ταλεπεαί πουλουνάν ποὺ σηνηφδὰ
Γαβριήλ Παπᾶ Ἀρχαγγέλου ταρίφ Ιτμεκδὲ ιδί. Που
ζάτ μεζκιοὺρ μεκτεπίν ταλεπεσινδέν ὀλμάγλα περσ
πέρ χεβεσκιάρη ἔλμ βέ σόν δερεδζέ χαχισλί κένδζ
ὀλούπ πιλ άχηρὲ Ἀριστόβονλοσιν έν σαδήκ δοστού

βὲ ρεφικὶ ὀλμούσδιρ. Ἀρυντόβουλοσουν Σταμπούλ
 Ἐφορείαση ἰλὲ ἄκδ ἰτδιγὶ μουκαβελεδὲ Δημήτριος.
 Ἡλιάδηςινδὲ μεβλῆτνδὲ καλμασῇ μεσρούτ πουλουν
 δηγγὴ δξιχέτλε μέμλεκετὲ μουβασλετινδὲ Ἐφορεία.

Γαβριήλ Π'' Ἀρχαγγέλου

κενδισινὲ Παναγία ἐκκλησίαση κοιρπινδεκὶ Ἀλλη-
 λοδιδασκτικὴ Σχολιῇδὲ σηνήφι ἰπιδαῖ ταλεπεσινδὲν
 20 τζοδζούκ βερμύσδιο. Ἀνδζα: παζάρ κιουνλερὶ
 ἐκκλησίαδα δεροχδὲ ἰτδιγὶ βάζ (κύρηγμα) ἰτζούνδα
 χαζηρλανμάκ ἰκτιζά ἰτδιγινδὲν πὶρ μουαβὶν (παιδο-

νόμος) πουλουνδηρμάκ λιαζήμ κελίορδου, λάκιν μι-
νασήπ πὶρ λήμσε πουλουνάμιαδηγινηνδαν σιγήφι ἱπ-
τιδαίνιν δίκερ κησιμηνήδα κενδινινζι ἰλὲ πιρλεσδιρ-
δiléρ. Πού σουρέτλε 60 τολεπеси πουλουνάν μεζ-
κιούρ σιγήφ Δημ. 'Ηλιάδισινκινδεν τεφρίκ ἰδιλμέκ
ιτζούν Β α σ ι λ ε ι ὺ ς τεσμιέ ἰδιλδί. Μουαβινλι-
γινδὲ Γ'αβριήλ Π'' 'Αρχαγγέλου πουλουνμακδὰ
ιδί.

Σενεϊ μεζκιούρ Δεκέμβριοσινδα χασταλήκ πε-
χανεσι ἰλὲ Δημ. 'Ηλιάδισιν ἰνφισαλή ούζερινὲ 1857
'Ιανουάριοσινδαν ἰτιπάρεν ἰκὶ μεκτεπὶν μουνδιριετι-
νίδε δεροχδὲ ἰτμίσδιρ. Μουαβιζλιγινδὲ γίνε Γ'αβριήλ
Π'' 'Αρχαγγέλου βὲ παιδονομοσληκδάδα 'Ιωάννης
Λουλεδζόγλου ναμηνδὰ πὶρὶ πουλουημακδὰ ἰδίκι
'Αριστόβουλος χατηρατηνδὰ πουνούν τενπελλιγιν-
δὲν σικιαγέτ ἰτμέκλε περαπὲρ 7 σενὲ γιανηνδὰ που-
λουνδηρδηγινη ζίκρ ἰδίρ.

'Ιστὲ πού σενεδὲν ἰτιπάρεν μεκτεπλὲρ Φίλιπ-
πος 'Αριστόβουλοσιν ἰδαρέϊ μουνφεριδεσι ἀλτηνά
βάζ ἰδιλερέ:: κιουνδὲν κιουνὲ τερακκὴ ἰτμεκδὲ ἰδι-
λέρ 1862 σενεσινδὲ ἰδζρά ἰδιλὲν ἰμιτχανλαρδὰ (έ-
ξετάσεις) ὅ βακῆτ 'Ιερουσαλημιδεκι Θεολογικὴ Σχο-
λή βέ πὶλ ἀχηρέ Χεϊτελί ἀδασινδκὶ Θεολογικὴ
Σχολὴ μουνδιρὶ μεσχούρ Αρχιμ. Γερμανὸς ἰλὲ ὅ ἔσ-
ναδὰ Κάϊσερι 'Ιερατικὴ Σχολησινί τανζήμ βέ τεσ-
κὶλ ἰτζούν μητροπολίτ Παΐσιοσιν δαβετὶ ούζερινὲ
Σταμπουλδάν κελέν βέ πὶλ ἀχηρέ Φενέρ μεκτέπι κε

πυρὶ μουνδρὶ βέ δαχά σόνρα Κάϊσερι μητροπολιτὴ
ὀλάν ιεροδ. Ἰωάννης Ἀναστασιάδης χαζήρ που-
λουνμουσλάρδερ.

Ἀριστόβουλοσιν γιορουλμάκ πιλμέξ γαῖρετι
ιλέ ἔλκ δεφά ὀλαράκ κοινζήτηδε μεαριφίν ἔσσασηνή
τεσλίλ ιδέν Παρθεναγωγεϊονλῆσ ιλέ Νηπιαγωγεϊον
τεσσίς ιδιλιμῆσδερ. Πιο σενέ ζαρφηνδά ιλι παρθενα-
γωγεϊον τεσσίς ιδιλερξ πιρινίν ιδαρεσινί μεαριφπερ
πέρ χερσεχρὶλερδέν Γεώργιος Βαϊάνης, Χ' Ἰωά-
νης Βλασίου βέ Λουκά Ὁρσιόπουλος, δικερνίνδε
Σταμπονλδαλί χερσεχρὶλερδέν Σάββας Ἰωάννωφ

Σάββας Ἰωάννωφ

Λουκάς Ὁρσιόπουλος

βέ Κυρ. Καϊκδζόγλου δεροχδέ ιτιμισλέρδι. Πιρινίν
διδασκαλίσσαλιγγινα Φερτεκλί Αἰκατερίνη Ν. Μα-
κοῦ τεαγλν βέ ρέσμι κιουσαδί 3 Νοέμβριος 1869δὰ

ιδζρὰ ιδιλιμῖς, δί.ερινινδε διδασκάλισσαληγηνα Σταμ
 πουλδάν Εὐθαλία Αχιλλέως Στογιάννου ναμηνδὰ
 γάγερ ἀλίμ πῖρ καθὴν (19) κιονδεριλιμῖσδιρκι ἐσάσαν
 χέρ ικι Παρθεναγωγείσσην ἰδαρεσινίδε κενδισὶ δε-
 ροχδέ ἰδεδζέκδι. Ποὺ ικινδζὶ Παρθεναγωγείσσην
 ρεσμί κισυσαδὴ 1 Ἰανουάριος 1870δὲ ἰδζρὰ ιδιλι-
 μῖσδιρ.

Ἴλκ Νηπιαγωγεῖον δαχὴ 1872 σενεσὶ τεεσίς ι-
 διλιμῖς ὀλούπ Ἴλκ σενελερδὲ πουνὴν ἰδαρεσινὶ Νεβ-
 σεχιρδεκὶ «Βασιλειὰς» νάμ μεαριφπερβέρ Λέσχη
 ἰλὲ μερχοὺμ Λουκάς Ὁραιόπουλος γιαρὴ γιαρηγιὰ
 δεροχδέ ἰμισλέρδιρ. Νηπιαγωγὸς ὀλαράκ Λέων Με-
 λασὴν ταβσιεσὶ οὐζερινέ Αθήναιδεν Ἀρσάκειον

19.— Ποὺ διδασκαλίσσανην ἰφφετλί, τζαλησλάν βέ ζε-
 κί πῖρ καθὴν ὀλδουγηνδάν ἐέ τὰχὰ Ἴλκ σενεζέ σαγιάνη χαϊ-
 ρέτ νετιδζελέρ χουσουλὲ κετιρζιγινδέν ποὺ μερχοὺμ Ἀριστόζου
 λες δαχὴ κεμάλη σιταγίστε πάχς Ἰβ.ορ. Λάκιν μὰ ἐτ τεε-
 σούρ Παρθεναγωγείσσην ἰδαρεσινὶ τεαχοὺδ ἰζέν Σταμπκυλλη-
 λάρλα ἀράλαρηνδὰ χουσουλὲ κελέν πῖρ ἰχτιλάφ τολαγισὴ ἰ-
 λὲ οὐζών μυδδὲτ κάλμαμησῆρ. Ἀριστόβουλος πουνεὺ ἀλὴ
 κοίμὰκ ἰτζοὺν τζέκ τζαλησμής ἰσέδε μουβαφφὰκ ἐλάμγινέζα
 χίτζ ἐλμάζσα ὀζιβάρ μαχαλλερδέν εἴκερ πῖρ κοινό ησιν πὺ
 κηζήν φεβκελαδὲ εἰραγετινδέν ἰσιφαδὲ ἰμεσινὶ ἀρζεὺ ἰζε-
 ρέκ Κερμίρ Παρθεναγωγείσσην μουδιριετινέ τεαγίν ἐλουνμαση-
 νὰ τεβασσοὺτ ἰμισδὲρ. Μουμζιλειχὰ ὀραδα χάτιλη σενέ καλ-
 μῖσδιρ.

μεξουνλαρινδάν 'Ελένη Οικονομοπούλου δζέλπ ι-
διλμίσδιρ (20)

20. Μερχούμ 'Αρ:στόβουλοσην γιέληνηζ ατζηκδάν δε-
γίλ κιζλιδένδε μεκτεπλέρ μενφαατή ιτζούν νέ καδάρ τζαλη-
σής βέ αϊνη ζεμανδάδα κοινότησιν σερέφ βέ χαϊσιετινι νέ δε-
ρεδζε κιζεζέρ δλδουγηνή κιοσι:ερμέκ ιτζούν Οικονομοπούλου
νην έσναϊ σεγιαχατηνδάν νέ κινι χαρεκετς ιδιλμεσι χακκηνδάν
δ σηραλαρδάν 'Αθήνα:δε ταχσιλδάν πουληνάν μερχούμ 'Ιωάν-
νης Εύμομιδήςε γιαζδηγή μεκτουπήν πάζη κησμηλαρηνή
πούραγια νάκλ ιτ:ιεγί μινκστήπ κιορδούκ· «... Σανά βέ σανά
μουαβενετδάν πουλουανλαρήν ιάρεσινε βέ έν εδδέλ μιλλετ-
περβέ μ. Α. Μελασά τεσεκκιουρατημή πεγιάν ιδέριμ. Λά-
κιν μεσεκκιουρατηρήν πίτμεδι, θατίν σενδέν πέρτζ δαχά ζαχ-
μέτ ιστέγιωρ. Χεμτεχρ:μιζ Γ'. Βαϊάνης έρένδινιν Μερσινδεκλ
εαμαδής Χ'' Χρήστου έφένδινε δραδα τζυδζαρδάν μ. Μαυρομ-
μάτης βέ για δέικερι βασητασή ιλέ μ. Α Μελασά 20 λίραληκ
δραχημή κιονδερμεζι γιαζηλδής. Πουνλαρδάν 100 δραχημή Νηπι
αγωγελονην ιχτιαδζατή, 200 δραχημή διδασκαλίσσανην μα-
σηνά μουκαπιλ πεσινάτ βέ μουτεπακησήδα γιδλ μεσαριφι ι-
τζούν κιαφ'δερ. 'Ανδζακ Νηπιαγωγός Χ'' Χρήστο έφένδινε
τιβσιέ ιδιλετζεγινηέν Μερσινδέν πουραγι:α κιδ'ερ ιχτιζά ιδε-
δζεκ μεσαριφ ιτζούν μουματλειχέ γιαζηλμησδηρ. Πινάεν α-
λέιχ τάμ ικ! ατλήκ'α αληκογιαπιλέρ, χίνι χαδζε:τδάν 20 λίρα-
γι αλαδζαγήν θατηκ'ε ιλέ Χ'' Χρήστουγια 3—4 λίραληκ πό-
λιδζα δαχή κεσιδ'ι δεπιλέρσιν. Λάκιν μουχιπ 'Ιωάννημ, Νη-
πιαγωγελον ιτζούν μαδς, γιδλ μεσαριφι βέ σάιρ ιχτιαδζατ πε-
δεκλ όλμάκ ουζερ 12 πιν γρουτζάν φτζλά πέρ μεπλαγά μοχ
τάδζ π:υλουνηγημηζ χαλδάν έλιμιζδάν ανδζακ 8 πιν γρούς
πουλουνηγητή εξιχέτλε πέκ τζοκ ζαχμέτ τζεκμεμιζ ιχτιζά ι-
δ'ιωρ. ινάεν αλέιχ χέρ σουρέτλε τζαλησαρδάν πούραδα πού

Ἄϊνη ζεμνὸνδὰ Ἀριστόβουλος γενὶ τεεσίς ἰδι-
λὲν Παρθεναγωγείονδαν ἱλκ τζηκαδζῆκ ταλεπεδὲν
ἱκισινὶν Ἐπιβᾶταισδεκὶ Ἀρχιγένεια μετεπλερινὲ
κιονδεριλερέκ ὄραδν ταχσιλλερινὶ ἱκμιλλ ἰτδικδὲν
σόνρα πουνλαρὴν Παρθεναγωγείονδα διδασκάλισσν

δακηκαγιά κχῶρ τερεδδουδῶ πουλουνανλαρὴ κορκούτμαμα
ληγίς. Πονυλαρὴ τεσκὶν βέ τεσῶζι ἱτμέκ ἱτζούν νελέρ τζεκ-
δὶγμὶ Ἀλλάχ πιλίρ. Ἐβρέλ ἔμυρδὲ Νηπιαγωγσά πιζὲ ἀδζη-
γιαράκ φουζουλὶ μεσαριφὲ σόκμαμασηνη μιναντῆπ πὶρ λισάν-
λα ἀνλατμαλήσην μέσελα ἔγερ Ἀθῆναιδεν Μερσινὲ καδᾶρ
30 λίρα σάρφ ἱτμέκ ἱστέρσε ὁ βακῆτ χαῖφ πενὴμ πττημᾶ.
Φαζλά μεσαριφ ἱλὲ κουραδακιλερ! κιοκζενδιρεδζέκ γερε ἄς
μεσαριφ γιαπαράκ ἔλιν μουχαλιφὲ ἰδενλέρν ἰὲ Νηπιαγω-
γείονην νεγὲ γιαραδῆγηνη ἀνλαγιαμάγιακνλαρην τερεδζουχη-
νὴ καζανμάκ δαχά ἔγίσιρ, Σίμδι γιαζ ὀλδουγὴ ἱζιχέτλε βα-
πορδᾶ κουβέρτα πιλετὶ ἄλμασηνὴ κενδισινὲ μιναντῆπ πὶρ λι-
σάνλν ἀνλατῶρηρσαν ἐγὶ ὀλούρ, λάκιν τᾶγερ πού ἄγηρηγὰ
κελίρσε χιτς ὀλμάζσα πιρινδζὶ μεβκὴ πιλετὶ ἄλμακῶν ἱμι-
νὰ ἔερεκ ἱκινδζὶ μεβκὴ ἱλὲ, ὀνουδᾶ γεμεξίς ὀλαράκ, ἱκτιφᾶ
ἔιλεσίν, ζῖρα, μαλιουμιν! ζῶιρκι βαπορδᾶ γεμέκ μεσελεσὶ χᾶτ
λη κιοσυλφετλῶιρ. Λάκιν πουτσούν πουνλαρὴ πιζῆμ ταφαφημηζ
δάν τεκλίφ ἰδιλιόρμης κιντὶ δεγίλ.... Ἐγερ τόγρηδαν Μερσινὲ
δαπὸρ πουλκυντήρσα Ἰζμυρὲ κιδίπ, ὄραδαν σόνρα Μερσινὲ κετς
μὲκ φικρινὶν τογρῶ ὀλμαγιαδζαγηνη ἀνλατῶρηρσαν ἐγὶ ὀ-
λούρ, ζῖρα πού σουρέτλεδε χιτς ὀλμάζσα πὶρ λίρα ἱσιφαδὲ
ἰδλῖρκι ὁ λίραγι πὶν ριδζᾶ ἱλὲ ἀλῆγιόρουζ. Πουνλαρὴ γιαζη-
γιόρσᾶκδα μουσκιλάτ κιοστερμὲκ ἱτζούν γιαζηλῆγιόρ ζάν ἱτ-
μεγεσιν, τεσαρρούφ ἱτζούν τζαλησᾶσην, λάκιν ἄϊνη ζεμνὸνδὰ
πὶρ πουρουδὲτ χουσουλινέδε μεῖδᾶν βερίλμεσινγι πούδα σενὶν
ἱραὲ ἰδεδζεγὶν νεζακετὲ μευτερᾶκῆφδερ. Ἰστέ πού κχῶρ....»

ὁλαυράκ ἰστιχδαμλαρηνάδα δελαλὲτ ἰτμισόδιρ. Φίλβα-
κη ταλεπεδὲν Αἰκατερίνη Π'' Εὐγενίου βὲ Φωτίκα
Λεοντίας πῖλ ἰντιχάπ ἔββελα Αρχιγένειαδα, πῖλ ἄ-
χηρὲ Ζάππειονδα ἰκμάλη ταχσίλ ἰτμισόλέρδιρ Αἰκα-
τερίνη Π'' Εὐγενίου 40 σενεδὲν περὶ ἔλαν τεδρῖσα-
τινὰ δεβάμ ἰτμεκδέδιρ.

Πουνδάν ἄς σενὲ σόνρα Νεβσεχριν πῖρ 'Ελλη-
νικόν, ἰκί Ἀημοτικόν μεκτεπὶ ἰλὲ Παρθεναγωγεῖον
βὲ ἰκί Νηπιαγωγεῖονηνα δεβάμ ἰδὲν ἔρχετ κήζ ταλεπε
νὶν μηκαρῇ, πὶν ἰκί γιουζδὲν φαζλά ὀλοῦπ μεζκιούρ
μεκτεπλερὶν ἰδαρασί ἰτζοῦν σάρφ ἰδιλὲν μεπλάγδα
700 λίραγια παλῖγ ὀλμακδὰ ἰδί. 'Ελληνικὸν Σχολεῖ-
ονην ὃ σινηφηνηνδὰ περβέτζχι ἀτὶ δερσλὲρ τεδρῖς ἰ-
διλμεκδὲ ἰδί: Γιωνάνη καδὶμ μουχαρριρλερὶ ('Ομη-
ρος δαχῇ δαχίλ ὀλδηγῇ χαλδὲ) ταρίχι οὔμουμί, Δξα
γραφία, Κοσμογραφία, Γεωλογία, Ἀνθρωπολογία,
Λογική, Ἀριθμητική, Γεωμετρία βὲ σὲν 3 σινηφ-
δάδα Τούρκδξε, (Φρανσήζδξανην τεδρῖσι 1893 σενε-
σινδὲ ἰδχαῖλ ἰδιλμισόδιρ). Μεζκιούρ μεκτέπ μεεζουν-
λαρ, πὰδ ἔλ ἰμτιχάν Φενὲρ μεκτέπ κεπιρινὶν ἰκιν-
δζί, πάζηδα βουνδζού γυμνάσιον σινηφηνηνὰ λαπούλ
ἰδιλιρλέρδι.

Φίλιππος Ἀριστόβουλοσην ἔν μουχίμ βὲ ναφὶ
ἰδξρατηνδάν πῖριδε κοινότης κιοιτουπχανεσινὶν τε
δρῖδξαν τανζῆμ βὲ τεδζχιζὶ ἰδί. Μεκτεπλερὶν μουδι-
ριετινὶ δεροχδὲ ἰτδιγι βυκῆτ κιοιτουπχανεδὲ γιᾶλη-
νης 250 δζιλδ μεβδζοῦδ ὀλοῦπ, πουνλάρη τζογούδα

ότεγέ περιγέ ταγιλιμής ιδί. Πουνλαρή αϊρηδζα πίο
μαχιάλε τοπλαγιπ πουτουν μουδδέτι χαγιατηνδὰ έ-
ξερια κενδιλγιινδέν σάρφ ιδερέκ κιουτουπχανενίν
τεδζχιζι ιτζούν τζαλησμάκδαν πίο άν χαλι κάλμα-
μαμησδερ, σσίλέκι έσνάι βεφατηνδὰ κιουτουπχανε-
δὲ μουνταζάμ σουρετδὲ δζιλδλενμίζ 1300 άδὲτ γά-
γερ μουχίμ κιτάπ π'υλουνμακδὰ ιδί. Μεζκιούρ κιου
τουπχανὲ πού κιούν 'Ανατοληδὰ μεβδζούδ ζενκίν
κιουτουπχανελερδὲν πιρίδιρ.

Πού σουρέτλε 'Αριστόβουλοσην κιδζεγι κιουν-
δουζὲ καταράκ σάρφ ιτιγι γαϊρετι ιλὲ κοινότης
μεκτηπλερι τεκεμμιούλ βὲ τεαλιλερινὲ δεβάμ ιτιμεκδὲ
ικέν Σταμπουλδὰ πουλουνάν 'Εφορεία δαχὲ τεσκι-
λατηνὴ δαχὰ μουκεμμελ πίο χαλὲ ιφράγ ιδερέκ γενι
χαγιάτ ικτισάπ ιδιόρ βὲ μεκτηπλεριν τεεμίνι ιδαρασι
ιτζούν σαγλάμ βυριδὰτ πουλμαγὰ τζαλησήγιουρδι.

1872 σενεσινδὲν περι «Νεβσέχιρ νεβδζιβανανὴ
Φουκαραπερβέρ ούχουββετι» ναμή ιλὲ πίο 'Αδελφύ
της μεβδζούδ ιδίκι μεζκιούρ 'Αδελφότης 12 σενὲ δε
βάμ ιδὲν μουδδέτι χαγιατηνδὰ βὲ πιλ χασσά 1874 σε
νεσινδὲ ζουχούρ ιδὲν κητλήκ ένασηνδὰ κοινότησε
πογιούκ κηζμετλερδὲ πουλουνμούς βὲ 1884 Ιανουά
ριος 29ηνδὰ έσνάι φεσχινδὲ μεκτηπλερε Φενερδὲ
26,000C γρούς κηϊμεινδὲ πίο πάπ χανὲ ιλὲ νάκδ βὲ
ταχβιλάτ όλαράκ 276 λίρα τέρεκ ιτιμόδιρ.

1875 σενεσινδὲ ιντιχάπ ιδιλέν Σάββας 'Ιωάν-
νωφ, 'Ιωάν. Βαϊάνης, Βασίλ. Κεχαγιόγλου, Χ' 'Ι-

ωάν. Βλασίου, (Πισκίνογλου) βέ Κυρ. Καϊκδζόγλου
 κιπί φεάλ βέ μουχτερεμ ζεβατδάν μουρεκκέπ όλάν
 γενί 'Εφορεία ιλκ δεφά όλαρακ μουνταζάμ δεφτερ-
 λερ βέ μεδζλι, μουζακεράτ βέ μουκαρρερατηνά άτδ
 πρακτικά (21) δεφτερι τουτμαγά πασλαμηόδηρ. *Αϊ-
 νη ζεμανδά Νεβσεχιρλι πεινιρδζιλεριν κενδι μαγά-
 ζαλαρηνδα σάρφ ιτδικλερι πεινιρ τενεκεσι πασηνά
 άληνάν βέ «μεκτέπ παρασή» δινιλέν ιανεγι ιδζάτ ιτ
 μίσδιρκι πού ιανέ μουρούρι ζεμάνλα δίκερ έσναφά-
 δα τесміл ιδιλερεκ κοινότησιν έν μουχιμ βαριδατην
 δάν πιρινι тескил ιтмиз βέ ιтмекдэ пoulounmouз βέ
 πού сагедэ 1902 сeneсі κοινότησιν άκαράτη μουχιμ
 μεсиндэн пири όλάν «Νεβσεχιρ хανή» ινса ιδилмис-
 диρ Πού ιανεδέν толагι 'Εφορεία δεφαάτла хокιου
 метін теахипаτηνά дотζар олдού βέ тџох дефаалар
 'Εφορείανην άζасіда, дефатір βέ ёбракћда киdзэ
 лeγин ζαптиэ ναζαρεтинэ ссурионкленир βέ пир мoud-

21. Πρακτικά δεφτερινін ιλκ сахипесиндэ δ βακήт Θεο-
 λογική Σχολή тадеπεсиндэн олоуп пил ахһрэ дахһтџэ βе-
 фаті ілэ Кино́тһси тагдар ідэн Βασίλειος Κρανιάης та-
 ρаһиdан колемэ аһһнán атидеки мінзсумэ меdџоудџһр.

Πεπνυμένων κεφалών пινυтэс буулаэ тоде кеућеи
 куdаλίμων андрών оі μεμάσαι λίην

Κλυτά τε έργματα ρέξαι, σιγή сύν πάνт* έратεινһ
 μαρνάμενοι πάτһсι σфών пэри καλλиγόνου

Σфών d' аdάνευ* Ισхонτες аеикέα νεікеа кеітһс
 άтта λιλευνται μογούс* аіέν оmoфρoсύνι .

δὲτ ἰτζούν ἱανενὶν δζεμί δουτζάρη τεατὶλ ὀλούρδου.
Ποὺ νὲβ τεακηπατδάν πιρὶ 1889 σενεσί, γιάνι Πα-
τριχανέ ἱτιαιζατηνὴν χοκιουμέτδζε φρεσχὶ δουσου-
νιλδιγὶ σηραδὰ βουκοῦ πουλούπ πὶρ σενέ δεβὰμ ἰτ-
μίσδιρ. Λάκιν ἔν μουδχισὶ Κέντζ Τουρλεφρὶν δεβρέϊ
τεδχισινδὲ βὲ Μιλλετιμιζὶν οὔμουμὶ πὶρ τεακηπά
μααρούζ πουλουνηγή σηραδὰ βουκοῦ πουλμούς βὲ
Ἐφορεία ρεῖσὶ Βασίλ. Φ. Ἀριστόβουλος ἰλὲ κιατί-
πι οὔμουμὶ Ἀνασ. Ι. Παλλαδζόγλου πολὺς μουδιρι
ετινὶν σουουπεσινδὲν σουουπεσινὲ σουριουκλενερεκ
χὲρ δουρλού τακηρατὰ μααρούζ καλμησάιρ βὲ ποὺ
γιουζδὲν μεζκιούρ ἱανενὶν δζεμί ὁ σενεγὶ μουτεδζα-
βούζ πὶρ μουδδὲτ μοναττάλ καλήπ ἄνδζακ μουταρε
κενὶν ἀκδινδὲν σόνρα τέκραρ πιασλαμήσδηρ.

Σταμπουλδὰ μεβδζσὺδ Ἀνατολὶ Ροῦμ δζιμια-
τὴ ἀρασιηνδὰ μεκτεπλὲρ μενφαατηνὰ ἴλκ δεφὰ ὀλα-
ράκ Νεβσεχίρ Ἐφορείασι θεάτρον τερτιπ ἰτμίσδιρ.
1876 πενεσινδὲ ἴλκ δεφὰ ἰχδὰς ἰδιλὲν ποὺ κιουζῆλ
οὔσουλ ἀρκασὴ κεσιλμεξίζ χάρπη οὔμουμινὶν ἰλανε
νὰ καδὰρ δεβὰμ ἰτμίσδιρ, ὄνδαν σόνρα χάρπη οὔμου
μὶ ἔσνασιηνδὰ ἰσὲ ροῦμ μουεσσεσάτη χαῖριεσὶ ἰτζούν
δεγίλ, ροῦμδζα πιλὲ θεάτρο τερτιπὶ μὲν ἰδιλμὶς ἰδί.
Κερὲκ μεζκιούρ θεατρολαρὴν τερτιπὶ ἰτζούν λιαζήμ
κελὲν μουσαδέι ρεσιμιενὶν ἰστιχσαλή, κερὲκ «μεκτέπ
παρασὴ» δενιλὲν ἱανεδὲν τοлагὶ Ἐφορείανην δου-
τζάρ ὀλδουγὴ τεακηπάτ ἔσνασι δὰ χεμσεχριλεριμιζ-
δὲν μερχοῦμ Κώστάκη Βαϊάνησιν πὲκ πογιούκ γιαρ

— 71 —

δίηι βέ μουαβεντι τοκουνηγινη ποδ μινασιπέτλε
ζίχο ιτμέκ βαζιγφειναισλήκ ιδξαπατηνδάνδιο.

1887 — 1888 σενέι τεδραιοφινδέ ιλκ δεφά ό'α-

Κωνσταντίνος Βαϊάνης

ράκ μεκτεπλεριμιζε γενι 'λστική ούρουλί ιδχάλ ιδι-
λεφέν ψδική, γυμναστική βέ ιχνογραφία δερσλερι-
νίνδε τεδραιοφινέ πασλιανμήσ βέ ό σενέ Σταμπουλδάν
Σωτηριάδης, 'Αερικός, Χαλκιόπουλος, Νικολετό-

πουλος βέ 'Εγγονόπουλος γενί ούσουλιν τατιπηκή ι-
τζούν δζέλπ ιδιλμισλέρδιρ.

Φίλιππος 'Αριστόβουλοσην ούζούν σουρέν μου
διριετι μουδδετινδè κενδιαί ιλè πιρλικδè χιζμέτ ιδέν
διδάσκαλοσλαρδαν Γαβριήλ Π'' 'Αρχαγγέλου, 'Ιω-
άννης 'Αρνάκης Φήμιος, Πορφύριος Μαρτίνος, Τσα
νάκ καλιαλή 'Ιωάννης 'Ιωαννίδης, 'Ελευθ. Κοντό-
πουλος, Κυριακός Πασίας, Νικ. Η. Κορακίδης,
Κωνστ. Φερεκγύδης, 'Αβρ. 'Ανθομελίδης, Κωνστ.
'Αποστολίδης, Μ. Κωνσταντινίδης, Αάζαρος 'Ωκε-
ανίδης, πιραδερί Μγνάς Ποντίδης, Σάββας Κων-
σταντινίδης, Εύστάθιος Πλατωνίδης, Εύγένιος Γ.
'Αλεξιάδης, Γεώρ Μιχαηλίδης, 'Ιωακ. Σαραφίδης,
Εύθ. Π'' 'Ιακώβου βέ Εύθ. Π'' Εύγενίουγι ζικρ
ιδεπιλίριζ.

1893 σενεσι Φίλιπ. 'Αριστόβουλος 37 σενέχλζ
μετδέν σόνρα ιχτιαρλήκ σεπεπινè μεκτεπλερίν μου-
διριετινδέν ιστιφά ιτμίσ, λάκιν μεκτεπδè μεζχεπί
δερσλερί τεδρις βέ έχαλιγè έκκλησίαδα κελάμη ιλλα
χιγί τεαρίφ ιτμεγί μεδζάναν καπούλ εϊλεμίσιδιρ. Που
νούν ούζερινè έβλιάδη βατανδάν βέ 'Ανατοληδακί
διδάσκαλοσλαρην έν μουκτεδιρλερινδέν όλούπ σενε
λέρδζε Πίρ, Φερτέκ, Δένεγι μεκτεπλερινί ιδαρέ ι-
δέν Βασίλειος 'Ιωαννίδης δζέλπ ιδιλμισέδιρ. Βασίλ

Ἰωαννίδης (22) 1896 σενεσινὲ καθὰρ μεκτεπλερὶ κε
 μάλη διραγέτλε ἰδαρὲ ἰτδικδὲν σόνρα Νεβσεχιρδεκὶ
 Ἐφορεία ἰλὲ ἀραλαριηνδὰ ζουχοῦρ ἰδὲν πῖρ ἰχτιλαφ
 δὰν τολαγὶ ἰστιφὰ ἰτμῖς βὲ πού ἰστιφασὴ πουτούν

Βασίλειος Ἰωαννίδης

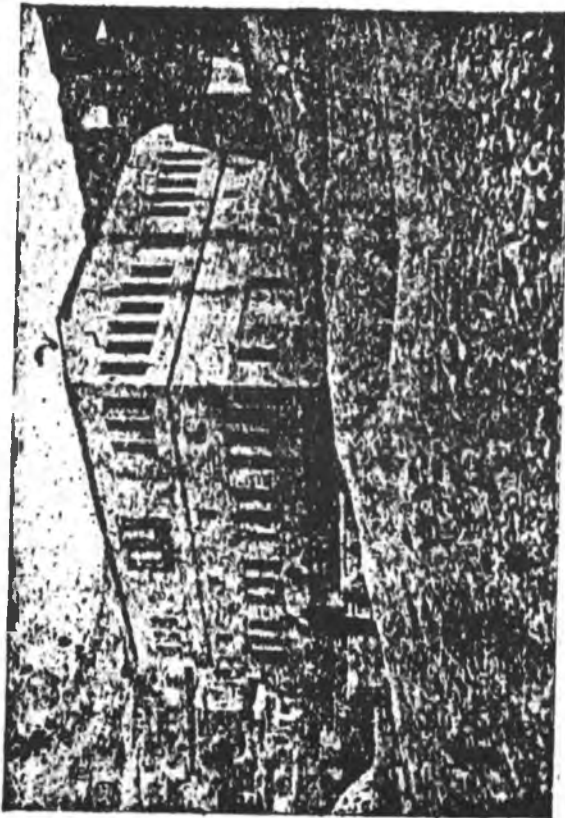
ταλε πεγὶ μουκεδδὲρ ἔιλεμιάδιρ. Ἐλγέβμ Μακεδόνια
 δα π ουλουνάν Ἅγιος Νύσσης Παῖσιος ἐφένδινιν

22. Βασίλ. Ἰωαννίδης ἰλὲ Ἀναστ. Ἀγγελίδησιν τερ-
 δζουμέτ χαλλερὶ « Ἀστήρ » νάμ Μικρασ. Ἡμερολόγιονην 21
 δζὶ σενὲ 102νδζὶ σαχιφεισινδέδιρ.

πιρ σενέ δεβām ιδέν μουδιριετινι μουτεακήπ Σινα-
 σονδάν 'Αναστ. 'Αγγελίδης δαβέτ ιδιλμίσ βέ μερ-
 χούμ 1901 αενεσινδέ βοικού πουλάν βεφατηνά κα-
 δάρ μεζκιούρ μεκτεπλερί κεμάλη μουβαφφακηγέτλε
 ιδαρέ ιτμίσδιρ. Πουραδά συννούδα ιλαβέ ιδελίμκι
 μά έτ τεεσουφ Νεβσεχιρδεκι 'Εφορεία ιλέ Σταμπούλ
 'Εφορείαση άρασηνδά σαλαχιέτ γιουζινδέν άράσι-
 ρα δεδι κοδουλάρ έξικ όλμάζδη. Νεβσεχιρδεκι 'Εφο-
 ρεία κενδισινι μερκέζ βέ γεκιανέ σαλαχιετδάρ αδ ι-
 δέρ, Σταμπουλδακί ισέ διδάσκαλοσλαρην ιντιχάπ,
 τεσγίν βέ άζιλλερινδέ φαζλά δεγίλσε πιλέ χιτζ όλ-
 μάζσα αϊνη δερεδζεδέ σαλαχιετι χατζ πουλουνδιγιηνή
 ιδδιά έϊλέρδι. Πού δεδικοδουλαρην πιρ νετιδζεσίδε
 διδάσκαλοσλαρην, πιλ χασσά μουδιρλερίν σήκ σήκ
 δεγισμεσίδιρκι πούδα μεκτεπλερίν ιντιζαμηνη δάϊμα
 χαλελδάρ ιτμεσίδιρ.

Χάρπη ούμουμινι ιλανηνά καδάρ κετζέν 15
 σενέ μουδδét ζαρφηνδά μεκτεπλέρ μουδιριετινδέ 'Ι-
 ορδ. Σεφεριάδης (1901—1904), Γεώργ. Κ. 'Ασκη-
 τόπουλος (1904—1906), Α. Κοσμίδης (1906—1907)
 'Ιορδ. Σεφεριάδης ικινδζι δεφά (1907—1910), Χρ.
 Στεργίου (1910—1911), Γεώργ. Κ. 'Ασκητόπουλος
 ικινδζι δεφά (1911—1914) βέ 'Αναστ. 'Ιωαννίδης
 πουλουνηησλάρδρη. Γεώργ. Κ. 'Ασκητόπουλος μου-
 διριετινίν χέρ ικί δεβρεσινδέδε μεκτεπλερίν τεδαπίρι
 μουχιμμέ ιντιχαζή ιλέ έσσηνδάν ισλαχή ιτζούν πέκ
 τζόκ όγρασής βέ γενι προγράμ τανζήμ ιτμίσ, Νηπι

αγωγειονλαρη φρεβελ ουσουλινδζε ισλαχ ιτιμς, μεκ-
τεπλερ ιτζουν κιουτουπχανε τεεσις ιτιμς, διδασκα-
λοσλαρ κονγρεσι, ταλεπε τενετζουχλαρη, κονφρανσ

Ἀστινὴ Σχολή.

λαρ βε σάϊρε ιδζαδ βε ιχδας εϊλεμισδιρ.

Χάρπη ούμουμιν ιπιτιδασηνδαν ποϋ άνε κα-
δαρ αλέλ ούμούμ πουτουν Ἀνατολή μεκτεπλερι.

Κέντζ Τουρκλέρ ταραφηνδάν έν πλ άμάν τεακηπάτ
 ιβέ τεδζαβουζατά δουτζάρ όλωράκ χάλι τεφεσσουχ-
 δά πουλουνούγιωρλαρ κιπι άδ άλλουναπιλιγλέρ. Δι-
 δάσκαλοσλαρην κάσδαν άσκερέ άλληνμασή, ταρίχι γιο
 νανί βέ δζαγραφία δερσλερινίν μεννί, μεκτεπλέρ ι-
 τζούν δζέμ ιδιλήν ιανελερίν δζέπραγ τεατιλί πλ κιου-
 νάχ πλρ μεκτέπ μανζουμεσινίν (23) κεμάλη σείτανέτ-
 λε ταχρίφ ιδιλερέκ διδάσκαλος βέ έφοροσλαρην δερ
 δέστ βέ χάπς ιδίλμελερι βέ χέρ νέβ τεακηπάτ βέ ταζ
 γικάτ ρούμ μεκτεπλερι ιτζούν έν σιάχ πλρ δεβρέϊ
 ζουλμετδέν πασκά πλρ σεί τεσκιλ ιτμέζκι πουινούν
 πλρ μισλινέ ιστιπδαδην έν καρανλήκ ζεμανλαρηνδά
 πλρ τεσαδδσούφ ιδίλμεμισδιρ. Μά έτ τεεσούφ γένι-
 δεν τουλου ιδέν σαφάκη χουρριέτ βέ μιλλετίν ιχγια
 σή χουσουσηνδά ούφουκδάν πελιρέν ούμιδλερ μεμλε
 κετιμιζι χένουζ έν μερδοūd ζουλμούν κελεπδζέ βέ
 ζινδζιρλερι ιλέ παγλή πουλούγιωρ. Πιζ πουι κιούν
 πούραδα μεκτεπλεριμιζίν γιουζουνδζι σενεί δεβριε-
 σινι ιδζρά ιδέρκεν πλρ σενεδέν περι μεζκιούρ μεκ-
 τεπλεριν νέ χαλδέ όλδουγηνή πλρ μεμεκ μεβκήϊ μου-
 εσσιφινδέ πουλουνούγιωρούζ.

Λάκιν άλλή γιούζ σενεδέν περι έδζδαδημηζή
 τεσβίχ βέ τεσδζι ιδέν ο υ μ ιδ σόν δακηκαδά έλπετ

23. 'Αρχάγ. Γαβριηλιν ιλεριδέ μουνδεριδζ τερδζουμέτ
 χαλινέ μουραδζαάτ όλουνά.

δε πιζι τέρκ ιτμεγεδζεκδιρ. Σαφάκη χουρριέτ 'Ανατολήν ούφουκηνή τεγβίρ βέ ζούλμ ιτζινδέ κεμάλη σάπρ ού μετανέτλε πεκλεγέν καρδασλαρημηζήν καλπλεριν δέ έν τατλή τζαρπηνητηλάρ χασήλ ιδίορ...

Και όταν ποτ' όλώλη 'Ιλιος ίρή...

'Ιστε άρτηκ όνιουμουζδέ γενί πιρ δεβρέ άτζηλήγιρ. Πού κερέ χητάμ πουλάν γιουζουνδζού σενε νίν Μιλλετιμιζίν πούσπουτουν ιχγιά βέ ιστιχλασή ζεμανηνά τεσαδδούφ ιτμεσι άδζαπα Μιλλετιν ούφάκ πιρ δζουζινί τεσκίλ ιδέν Νεβσεχιρ κοινότησινε γενί βαζιφελέρ ταχμίλ βέ γενί πιρ σαχέι φεαλιέτ τεα γίν ιδέν έσραρενκίζ πιρ χαδισέ τεσκίλ ιτμέζμι;

'Εδζδαδημήζ βαζιφελερινί ιφά ιτδιλέρ Ζουλμ-διδέ Μιλλετιν γεκιανέ ούμιδινί τεσκίλ ιδέν μεαρίφ σαχεσινδέ κοινότησι λιαζήμ κελέν μερτεπεγέ ισάλ, μεκτεπλερι 'Ανατολήν δαχίλι κησμηνδακί μεκτεπλεριν έν μουκειμελί δερεδζεσινδέ ισάχ ιτδιλέρ, πουτουν πουνλαράδα άραλαρηηνδά άγνιά βέ έρπάπη σερβετιν τζοκδζά πουλουνημασή σαγεσινδέ δεγίλ, άνδζακ κενδί άζμι καττιλερι βέ μεσαϊι μουττεχιδελερι σαγεσινδέ μουσφάκ όλδουλάρ. Νεβσεχιρλιλέρ ούμουμιέτ λε μεαριφπερβέρ άδ ιδιλιρλέρ. Πουνδάν τολαγί ιφτιχάρ ιδέριζ, λάκιν έδζδαδην φαζιλετί άχφαδάδα σε δζαάτ ταχμίλ ιδέρ.

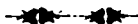
Πινάέν άλέϊχ όνιουμιζδέ άτζηλάν γενί δεβρέϊ ινκισάφη μουσλιχανεδέ Καππαδοκίανην πιρινδζί ση

νήφ πῖρ κοινότησι όλάν Νεβσεχίρ γενί βαζιφελέρ,
 ἔββει γενί λάκιν νεδζίλ βαζιφελέρλε μουκελλέφ ὀ-
 λούγιος· γιάνι ΔΑΧΙΛΙ ΑΝΑΤΟΛΗ ΡΟΥΜΛΗ-
 ΓΗΝΗΝ ΣΑΧΕ·Ι· ΤΕΡΑΚΚΗΔΑ ΠΙΣΔΑΡΗ
 ΟΛΜΑΚΔΑ δεβάμ ἱτμεσί βαζιφεσινι δεροχδὲ ιδίος.

Πουνού γιαπαδζάκη; Πουνά μουφακ ὀλα-
 δζάκη; Τεμεννὶ ιδέριζ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΣΙΓΙΛΛΙΟΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Βάκαα μετλί ἐὲ ἀνζουλούδουρλα; μούδαμ ἰλλαχί μεράμ οὐ
ζερέ ἰδζρά δλουανάν ἐιλικλέρ· λάκιν γεργερὶν ἀλασεβί Σχολεῖον
λαρην μοχκεμλιγί βέ νηφζή ἰτζούν σάϊ δὲ ἰχτιμάμ ἰτμέκ, γιόκ
γιάληνης μετλί, χέμ δαχή ἰκτιζαλήδερ. Ζίρα πού Σχολεῖονλα-
ρδαν πὶρ ἔζομέρτ σουλού πουναρζάν κιπὶ γανιμετλιγιλε ἀκάρ βέ
κιούλλου ἰνσάν ὀζινσινέ σιραάτ ἰζέρ Ἀλλαχδάν εεριλμέ ἰλιμῖν
ζαττή· πούκι μεσρεπλερί τερκίμ ἰζέρ, ἀκηλή τεκμίλ ἰζέρ·
ἰχτιατδὰ γάγετ μενφαάτ ἰζίπ ἰνσανή μιμκινί ὀλδηγή κα-
δάρ Ἀλλάχ ἰλὲ οὐϊκούν κιστερέρ. Ἀνὶν ἰτζούν Ἐκκλησιὰϊ
σεριφιμιζέ ἀϊρηδζα πῶρτζέουρκι πού Σχολεῖονλαρην μοχ-
λιγί ἰτζούν οὐϊκουσούζ καλήπ, μουζαϊκά ἰτμέκ, βέ χέρ νέκι
ἀνλερί κιφαάτ ἰσὲ γάγετ ἀρζού ἰλὲ βέ μουχαππὲτ ἰλὲ χέμ ἀ-
μελὲ κετιρμέκ, χέμ μοχκὲμ ἔλεμέκ. Νίτζεκ: ὀλδού ἰσὲ πού
ζαιρδεκί μασλαχάτ. Ζίρα πού ταραφζά Ἀσιτανέϊ ἀλιεδὲ
Καισαρείης Καππαδοκίας ἐπαρχίσηνην Νέφσεχίρ νάμ καρ-
γεςινὶν μουπαρεκλί χριστιανλάρη κενδὶ μεμλεκετελέρινδὲ μου-
κάδδεμ γιαπηλάν Ἑλληνικόν Σχολεῖον πακμαγιλάκι περι-
σάν βέ χαραπέδερ, βέ νετιδζέ ζαϊδερ, βέ χίτζ τεχαμμούλ ἰτ-

μεμεγίλεν πού Σχολείονουν ζαίφληγηνδάν βέ χαραπατληγην
 δάν κενδιλερέ βέ έβλιαδλερινέ σιραάτ ίδέν κεύερι βαδζίπ όλάν
 χαβαρετδέ κιοστερδilé. δέ κενδι πεθενλερινδέν όλάν βερκι-
 λερινδέν, δέ έλ ταραφδά σάίρη μιλλέτ βέ ίλίμ σεβιδζί κιμσε
 λερín γιαρδήςμ ίτμεσινδέν, γεδί πίν πές γιούζ μηκδάρή γρούς
 τεβζί ίτμέγίλεν, πού ταραφδά κενδί χεμσεχρίλερι πακκαλλα-
 ρά, γιαγδζήληρδ έβ παληκδζήληρδ κειδουλάρ, ποιλέ καέλι-
 λένκι κάέιμι άνλερδέ πού παρχλάρ μουραππασή ίλέ τουργουν-
 λάρ, βέ κεσεί γετμís πές γρούς φατζίλε ίσλεσινλέρ· βέ γίνε
 πουνδά όλάν κουτουλαρήδα Σχολείονλαρηνην ίσμενέ όλσούν,
 δέ Άσιτανέί άλιεζέ κενδί χεμσεχρίλερι έσναφλαρδά τολασ-
 σήν, δέ κουτουνούν τολασμάσ ήτζούν πίρ έπίτροπος σετζιλ-
 οίν, μαπεγινλερινδέν χέρ κιμί λαγίκ κιορουρλέρσε. Δαχή που-
 ραδκί κενδί χεμσεχρίλερι έσναφλαρδάν ουτζ ήλερι κελέν κιμ
 σελερι Έπίτροπος έικδiléρ Σχολείονλαρηνα, ένλάρκι πού τα-
 ραφδάν ήκλαατδάνδα ήκί Έπίτροπος σετζίπ, πουγιουραδζακ-
 λάρ μέ δαχή πδίλεζζε σουρούτ κονουλδούκι, Σχολείονουν γι-
 σαπή, σενέ πεσενέ κιορουλσούν, βακτήν έπαρχίαδα άρχιερέ-
 αζη κίμισε άνίν χουζουρηνδά: γιάχδ άρχιερέαζην βεκίλί
 Πρωτοσυγκελλοσή χουζουρηνδά. Βέ δαχί ναζήρ χογιουλδου-
 λάρ πού Σχολείονα, όλ έπαρχίανην άρχιερέαζη, βέ πού τα-
 ραφδά πιζίμ Μεγάλη Έκκλησίαδα βακήτ βακήτ όλαδζάκ μι-
 λέτ ναζηρλερινδέν πiriσί, Βέ βίλαατήν έκκλησίασηνδάν πέρδε
 Δίσκος κεζσίν χέρ ήκυριακηδέ, έβ Έβορτηδέ Σχολείονουν ήμ-
 δαδή ήτζούν. έβ όλ γεδί πίν πές γιούζ γρουσών σε·εβί φαίζ-
 λαρηνδάν, βέ Σχολείονουν ίσμενέ κεζέν κουτουδάν βέ Δίσκο-
 δάν βέ σάίρ ζουχουράτ ήραδλαρδάν, κερέκ Διδάσκαλος ού-
 δζρετινίν έδδ ρλουημασή. κερέκ Σχολείονην σάίρ ήκτιζαλαρή
 μεσαριφλερι πού κιονά καράρ κηληνδή, βέ φίλ εακή Διδάσ-
 καλος τεβάρικ ήδip Σχολείονα δουργιμάκ, πουραδά όλάν να-
 ζηρλερέ βέ Έπίτροποςλαρι ήχαλέ όλδού. Πουνλάρ πού κιο-
 νά ήζζρά όλουνδού. όλ δουσμούς όλάν Σχολείονουν μειδανά

κελμεσι θέ καβιλιγι ιτζούν πουσαδακλι έγιλιλ άσηκη βέ μεμ-
 λεκετελερινι σεβιδζ! χριστιανλαρην καμετι ιλέν. χέμι πουνλά-
 ρηλα περαπέρ κενδι χουλιούς τζοπανλαρή βέ ιλιμ σεβιδζι γαϊ-
 ρετκιάρ 'Αρχιερέασλαρη σεραφετλοθ Κιζισαρείας Καππαδο-
 κίας, ύπερτίμου τών ύπερτίμων και έξάρχου πάσης 'Ανατο-
 λής 'Ιωαννίκιος ρουχανι βέ σεβκιλι καρηνδασημηζήν διλεμε-
 σι ιλέ, χαραρέτιλε ριδζά ιτεϊλέρ κενδιλερινι ποθ 'Αλλαχά
 μακπούλ άμελλερί μοχκεμίμεγέ, πιζιμ Πατριαρχικό θέ Συ-
 νοδικθ πρσέ ούζερινθέ Σιγγίλιον μεκτουκουμούζλανθά. Καλ-
 τήκι πουνλαρήν ειλεγινι ζιαθέ χρισνουδλήκ ιλέ καπούλ ιτμέ-
 γιλε Σύνοδοσθζα δζούμλεμιζ μεδχλέρλε θέ ζερούνι ιαπιλδέν
 δουαλέριλε, κενδιλερι ρουχ νι σαχιπι 'Αρχιερέασλαρη ιλέ
 περαπέρ ιζετλεζινέν σόνρα, γιαζάρ πεάν ιδερίζ Σύνοδοσθζα,
 σερεφετλοθ, ρουτπετλοθ, ρουχτινί βέ σεβκιλι καρηνδασλαρη-
 μήζ άρχιερέασλαριλε μάαν. Καράρ κηλιμάκ ιλέκι δλ Κιζισα-
 ρείας Καππαδοκίας έπαρχίασηνην νάμ καζγεσι Νεφσεχιριν
 μεσχούρ χριστιανλαρδάν, κενδι Έλληνικοσχολειονλαρνηνη
 τέκρας μειδανά κελμεσι θέ αλια δουζενι θέ ιδαρé ιτζούν φέκρ
 όλουνάν θέ καρέρ κηληηνάν ζατλάρ, χάκ, μινασήπ, 'Αλλαχά
 μακπούλ, μετιν 'έ ούμμανά μεμφαατλή, βέ γενίι 'Αρχιερέαζ
 λαρνηνη τεϊπίρι ρεγί ιλέξε όλδουγού ούζερé, καρέρ κηλην-
 σηνλάρ θέ φιλιδé όλζουνλάρ, χιτζ πέρ δακήτδα ζινχαρ νé
 ποζουλμπγιά, νéδε τεπδιλ όλμαγιά πέρ κίμσε χαρεκέτ ιδέμεσιν.
 θέ Σχολείονουν άθηνά έτλιλ σεβιδζιλερδέν τεδδι όλουνάν γεδι
 πιν πές γιούζ γρούς ζαγιμ κενδι χεμσεχριλερι έσναφλαρδά
 καλσήν, θέ κεσεσι γιλδά γετμς πές γρουσά ισλεσίν βέ δλ κου
 τουδά Σχολείονουν ισμινé πούραδα κενδι χεμσεχριλερι έσναφ-
 λαρζά κεζσίν βέ κενδι ταραφλαρηνδάν κουτουγι κεζδισμάκ ι-
 τζούν πέρ πέκ ιζετλού, έμιν κίμσε τεαγιν όλουνσούν. Κέζαλικ
 διλαατλαρνηνήν έκλησεσινδέδε πέρ δίσκος κεζσίν Σχολείονην
 άζηνά, χέρ Ικυριακηδέ βέ έορτηδέ, χάττγ μερχαμέτ θέ ιλιμ
 σεβιδζ! κίμσελερινι ραδετδάν όλάν σαδακαλαρή δεβσιριλσίν,

άνιν ικτιζαλή μεσαριφλερινίν ιζαρεσί ιτζούν. Δαχί πού τα-
 ραφδά 'Ασιτανέι άλιεδέ ελ Νεβσεχερίεν όλάν έσναφλαρήν ι-
 λερί κελενλερινέν ουτζ έπίτροποσλαρ ταγιν όλσουνλάρ, πά-
 δεχου ικί διλαατζά. όνλαρίδα πουραδακιέρ κιμλερί μινασήπ
 κιουρουλέρσε όνλαρή δικσινλέρ. Πού έπίτροποσλαρ σενερί ο
 παραλαρήν φατζινηή, κερék κουτουζάν, βέ διςκολαρδαν όλάν
 ιραδλαρή, βέ σάτρ ζουχουράτ κελιρλερί άλσηνλάρ βέ ζιεύσα
 λοσην σενεβί οδδζρετινί, δέ Σχολείονουν σάτρ μεσαριφλερινί
 έζά ιτζικδέ Σχολείονουν κιουτουγουνέ κατζ ιτσινλέρ όλάν με-
 σαριφλερί, δέ σενέ τεμαμηνδά ελ έπίτροποσλαρ πού ταραφ-
 δά δουρούστ βέ τυγρού χισάπ ερπινλέρ, Σχολείονουν ναζιρηή
 όλάν κενεί άρχιερέασλαρηνην, βέ κο νοζάν μιλλετζέν όλάν
 ναζηρήν, βέ πουνδά κενεί χεμσεγριλερινίν πάτζ ιλερί κελεν
 λερινίν χουζουρηνδά. Δαχί πουνλαρήν εζερινέ ναζήρ όλσου
 λάρ βέ σαχιπ όλσουνλάρ, σιμεικι κενυιλερινί, νόμος μινιζι-
 πίνεζε άρχιερέαζλαρη καρηνδασημητζ κύρ 'Ιμιννίκιος. βέ
 πουνδάν σόιρα πού έπαρχιαντην ολατζάκ άρχιερέασλαρη, βέ
 Μεγάλη 'Εκκλησίανην βακίτ θακίτ ολατζάκ μιλλέτ ναζηρ-
 λερινέν περισί. πού ναζιρλέρ περτζλούζουρλαρ πουνδά όλάν
 ο έπίτροποσηνδα ρηζασή ιλέ βάκτι χαδζετδέ Σχολείονα δι-
 δάσκαλος πουλμαγιά βέ 'ραχάτ ιτζιρμεγέ. δέ δουκουφ όλ-
 σουνλάρ ελ κιονδερινέν διδάσκαλος κελάμ κουββετιγίλε δέ ο-
 μούρ ούτλουπí ιλέ βέ φικιρ δουρουστλουγí ιλέ δονανής ελ
 σούν, Ζίρα ποιλέ ολδουκδά καδερ ολαδτζάκ κενεί ρεινέ ιχαλέ
 όλαν ιλιμ γαιρετινιδó πουλουνάν κεντζλερι, οδσλούπιλε, βέ
 κολάι ταρίκιλε μεμφαατλανδηρήπ, μουπάχ ιλιμλερι ρέ άλιά
 μεσεπλερι τααλιμ ιτιμεγέ, δέ μαγίρ παγδζεβίν κιπί, κενδινέ
 ινάμ όλουνάν άκλιέτ φιδανλαρή, ικτιζασήνδζα κιοζετιμέγίλε,
 βακτηνδά κιοζέλ βέ 'Αλλαχ· μακπούλ χασιλλέρ τζηκαρμα-
 γά. Πουνλάρ πάτιείζε χόκμ όλσυνιουλάρ, βέ Σύνεδουζζα κα
 ράρ κηληνέηλάρ. Κα'δó πού Σχολείονουν κο'ρουλμασή ι-
 τζούν χέρ βέτζχιλε σεγирδ.π, γαιρέτ ιδενλερέ, χέμ δαχί πουν

λαρῶν σόνα κελίπ ποιλέ χούσι ριζά κιοστερεδζέκ, ρέ γιο-
 καρητςά ζικρ όλειυνλαρῆ μουγατσοῖζ σακλαγιαδζάκ κιμσε-
 λερέδε δζάνη δερουνδέν όσά ιζέριζ χελασληκλαρηνά. Ράππιλ
 'Αλλάχ έχσάν έτσιν άνλερέ έλιεκλερινέ πεδél ιδζιρεττί, πού
 δουνιαδάδα, όπír δουνιαδάδα, βέ άνλερέ ιρσάλ έιλεσίν σεμα-
 λερδέν 'Α·ράάμ, '·ταάκ. 'Ιακώβ περεκιατηνή ρέ κισούλλου
 χελασληκλαρηνά δατρ διλεκλερινί, βέ πουνλαρῆ κενδί σεμα-
 βί παδισαχλήγηνά βαρλς έιλεσίν, δζούνκι άλεμέ μενφαατλή
 ζάτδγ, βέ κενδί δ. ιζσολαρή βέ μεμλενετελερινίν παιδαλανμα-
 σηνή, ινσάνζασηνα καιδέ ιτζιτέρ άλάσεβι μεδλερέ λαγίκ κιο
 ρουνιέκ ιλέ. δέ Κελισάι σεριφιμιζ μουδζιπίνδζε όλάν χαγίρ
 οσαλαρμητζά ναίλ έλμάγηλα. λάκιν έγερ πír κίμσε ούμούλ-
 μαγίαν νίετ φεναληγή ιλέ όλ καδάρ φενά χαρεκετλιγιέ δέ
 άξιλιγιέ κελίρσεκι, χάττα πού Σχολείονα καρσή άδιουλούκ
 μουλιαχαζα ιτμεσινέ, κιζλί για άσικιάρ, σεπεπλί, για σεπεπ-
 σίζ χαρεκέτ ιζέ, βέ πού Σχολείονουν έγι νιζζημηνά καρσή εκ
 σαγίπ, άνέ ρενδζιζέ ρέ χελάλ βερμεγέ, βέ φ·ιλίζ άκδζεγέ κα-
 ζάρ πír κεδέρ κετιρμεγέ, δέ πού Σύνεζοσίζα χέκμ όλουνάν
 ζατλαρή νυκτασηνά καδάρ ποζμαγια έιτέρσε, ποιλέ κίμσε
 έγι βέ 'Αλλαχά μακπεύλ άμελλερίν χασμι έλδουγή ιτζούν,
 μαβρούλ, κενούνι πεγενις, κουπάτ, βέ κεμιγιέ γελιέζι όλδου-
 γή ιτζούν, χέρ νέ δερκιαχτήν άδαμήγισε, για παπάς, για κοσ-
 μικός, χάκ σερατδζή Ταγγρηγια όλου μαχσέρ κιουνινδέ δε
 δαπηνή βερσίν. άφωρισμένος, κατηραμένος πάγλή έλσούν,
 ούτζ γιούζ όν σεκιζ πατέρεσλερδέν, 'Ιεζινίν μσικινλιγινέ δέ
 'Ιούδανην άσλημασηνά όγρασῆν, τας τεμíρ έρισίν, ε έρίμειν,
 βέ πουτούν όμριουνδέ ρεζιλ, μενταπούρ, περουσάν όλσούν.
 Σειτάν σάγ ταφαηνδά ότουρσούν. ναμαζή κιουνάχ γερινί
 σαγίλσῆν. όμρουνίν κουν! άζ έλσούν. καρσηή δούλ, έβλιαδ-
 λερί γε ίμ καλσίν, βέ εκμέκ ζιλενσινλέρ. Ζαπίτ βαριετλερινί
 τεφτίς 'τσίν, έμεκλερινί έλλέρ γεσίν, δέ κενδιλερέ ίμδαδδζή,

δ γετιμελρινέ μερχαμέτ ιδιδζι πουλούνμασιν. βέ ισμι πέρ σιλ
σιλεδέ καίπ δλασούν. δέ δού όνδάν ίράκ δλασούν. πεδδού κελσίν
πεδδουζί ρούπα κιπ κελινσίν, βέ σου κιπ ιτζερσινέ βέ γιάγ
κιπ κελικλρινέ ίσλεσίν. βέ δαχή Έκκλήσεμιζιν κισύλλου
καζεπλερινέ λαγικ δλασούν, χέρ κίμ πού Σχολείονην χελακ-
ληγηνά γελέρσε. Πού σεπεπδέν ίσπατλήκ δέ κάδιμ μοχκεμ-
λίκ ιτζίν ίσπου πιζίμ Πατριαρχικό Συνοδικό Σιγγίλιον τισέ
ούζερινδέ μεκτουπ γιαζηλδή. Χεμί Μεγάλη Έκκλησίαμηζην
σερίφ κουτουγουνέδε κατό δλουνμάγλα, ίχσάν δλουνδού, Και
σαρείας Καππαδοκίας έπαρχίασινην νάμ καργεσι Νεβσεχίρ-
Σχολείονουνα.

αωκ' κατό μήνα 'Ιούνιον 'Επινεμήσεως Ιης

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ έλέω Θεού 'Αρχιεπίσκοπος Κων)πόλε-
ως Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης.

† Καισαρείας ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ

† Έφέσου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Κυζίκου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

† Νικομηδείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

† Θεσσαλονίκης ΙΩΣΗΦ

† Άδριανουπόλεως ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† Βιζύης ΖΑΧΑΡΙΑΣ

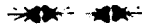
† Πισιδείας ΕΥΓΕΝΙΟΣ

† Κρήτης ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

† Σίφνου ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

ΠΟΓΙΟΥΚ ΣΙΜΑΛΑΡ

Νεβσεχίρ έχαλισι άρροσινδά ἴλμ. οὐ ἰρφανή, σε-
ναάτ βέ μαριφετι ἰλὲ τεμεγιούζ ἰδέν ζεβράτ περβέτζ-
χι άτίδιρ:

ΑΡΧΙΕΡΕΑΣΑΡ. Χαλεπίου Θεόκτιστος (1)
ἰλὲ Ναζιανζοῦ Νεκτάριος (2) βέ ἑλγέβμ Βελλᾶς βέ
Ἡονίτισης ἑπαρχίασι μητροπολιτ βεκιαλετινδὲ που-
ληνάν Νύσσης Παῖσιος ἑφένδι

ΘΕΟΛΟΓΊΟΣΛΑΡ. Μερχούμ Φίλ. Ἀριατόβου
λος ἰλὲ Βασίλ. Κρανιάδης (3) βέ ἑλ γέβμ Πογιούκ
άδὰ ἱερατικῶς προῖστάμενοση άρχιμ. Κωνστ. Ἀλα-
τόπουλος βέ Πατρικχανεδὲ μούσταχδέμ Τριτεῦων
ἱεροδ. Θωμᾶς Σαββόπολος βέ κωδικογράφος ἱεροδ.
Ἰάκωβος Παπαπαιῖσιου(*) ἑφένδιλερ.

(*) Μεμλεκετλερινδέν οὐζάκ πουλουνημάκλα περαπέρ γί-
νε κοινόττησε καρσὴ χηζμετδὲ κουσοῦρ ἰτμεγεν μογαχός Πα-
τήρ Σάδβας, Παρασκευοφύλαξ τοῦ Παναγίου Τάφου ἰλὲ Ἀ-
γιον ὄροσδα Ἀγιος Παντελεήμων μοναστηρὴ ἑρκιανηνδάν Πα-
τήρ Ἀνδρέας δαχὴ σαγιάνη ζῆκρδιρλερ.

ΤΑΠΙΠΑΕΡ. Μερχούμ 'Ιωάννης Εύμολπίδης (4), Γεώργ. 'Αδοσίδης, σενελέρδζε "Αγκαρα βιλαγε-
τι πελεδιέ τεπαπετινδὲ πουληνάν βὲ «Χήφζη σηχά-
τη άβάμ» ναμηνδὰ πῖρ κιτὰπ νέσρ ἰδὲν Σταῦρος 'Η
ρωίδης, Αρχάγγελος Γαβριήλ (5), σενελέρδζε Ζαπ-
τιὲ ναζαρετι βὲ χαπσχανεῖ οὔμουμι χασταχανεσι σερ
τεπαπετινδὲ πουλουνάν Δζώρδζη πέϊ Κολλητιδης βὲ
ἐλγέβμ σεχριμιζδὲ ἰδζράϊ τεπαπὲτ ἰδὲν δοκτώρ 'Ι-
ωάννης Κουλίδης ἰλὲ Πάρισδε πουληνάν δοκτώρ
Φιλιππίδης ἐφένδιλερ.

ΕΡΠΑΠΗ ΧΟΥΚΟΥΚ. 'Αθῆναι δάρουλ
φουννουνηνδάν πὰ σεχαδετναμὲ μεεζοῦν πουληνάν
μερχούμ Κωνστ. Βαϊάνης, 'Ιωάννης Πολύβιος βὲ
Γεώργ. Εγγονόπουλος. Χοκιουμέτ μεμυριετινδὲ
πουλουναναλαρὰ κελίνδζε Κωνστ. Βαϊάνης ἐφένδιδεν
μαδὰ μερχούμ 'Ελευθ. Κοντόπουλος (6), μαχδουμι
Βασίλ. Κοντόπουλος (7), 'Ιωάν. Γ. Βαϊάνης βὲ ἐλ
γέβμ περχαγιατ όλάν 'Ιωάν. Α 'Ωραιόπουλος ἰλὲ
'Ανανία Καλλίνογλου βὲ Πρόδρ. Δαϊόγλου ἐφένδι-
λερι ζέκρ ἰδεπιλίριζ. Πουνλαρδάν μαδὰ Νεβσεχιρλι
πῖρ χάιλη ἐρπάπη χσνκούκδα κεμάλη μουβαφφακη-
γέτλε ἰδζράϊ βεκιαλὲτ ἰτμεκδέδιρλερ.

ΓΑΖΕΤΑ ΜΟΥΧΑΡΡΙΛΕΡΙ. Σενελέρδζε
ρούμδζα γαζέταλαρδα μουχαρριρλικ ἰτιδικδὲν οόνρα
πῖλ άχηρὲ τιδζαρετὲ σουλιούκ ἰδὲν μερχούμ Γεώργ.
'Αβρααμίδης. Μερχούμ Εὐαγγ. Μισαῖλίδησιν «'Α-
νατολή» γαζέταση γιγιρμι σενεδὲν περοῦ χεμσεχρι-

μιζ Ιορ. Δημνίδης ἐφένδι ταραφηνδάν νέσρ ἰδλ-
 μεκδέδιο. «'Ασία» γαζέτασι κέζα Νεβσεχιρλι Δημ.
 Καρασάββας ἐφένδι ταραφηνδάν νέσρ ἰδλμεκδὲ ἰ-
 δί. Χεμσεχιρλεριμιζδὲν 'Ιωάν. Λ. 'Ωραιόπουλος, 'Ι-
 ωάν. Ιωαννίδης βὲ Σάββας 'Αλιακιοζογλου ἐφένδι-
 λερ σειελέρδζε «'Ανατολή» σὲρ μουχαρριρλιγινδὲ
 πουλουνμησλάρδηρ. Μερχοὺμ Φίλ. 'Αριστόβουλος
 δαχὴ «Νεολόγος» βὲ . «'Εκκλησιαστικὴ 'Αλήθεια»
 γαζέταλαρηνα κοινότησιν ἀχβάλη ἰλμιὲ βὲ ἰδζιτμαῖε
 σινὲ δαῖρ μουντάζαμαν μεκαλελὲρ κιονδερμίσδιο.

ΣΕΝΑ·Ι·Ι ΝΕΦΙΣΕ. 'Αλμάνιαδα ἰκμάλη σε-
 ναάτ ἰδὲν βὲ ἐλ γέβμ 'Αθήναιδε πουλουνάν μεσ-
 χούρ ρεσσάμ Νικ. Φερεκγύδης χεμσεχιρμιζδιο. Νεβσε
 χιρ πάξη σεναατκιάρ ἀγιογράφοςλαρ δαχὴ τζηκαρ-
 μήσδηρκι πουνλάρ μιανηνδὰ μερχοὺμ Λάζ. Ζωγρα-
 φίδης ἰλὲ Πρόδρομος Μαυρόπουλοσι βὲ πουνοὺν
 ἐλ γέβμ 'Αγιον δροσδα πουλουνάν μαχδουμλαρὴ 'Ι-
 ωάννης βὲ Λεωνίδασι ζίκρ ἰδεπιλίριζ.

ΤΙΑΖΑΡΕΤ ΒΕ ΣΕΝΑ·Ι· Νεβσεχιρδὲ ροὺμ
 κοινότησι ἐφραδὴ ἀρασηνδὰ πασλιδζα σεναατλαρδάν
 δεμιρδζιλίκ, τερζιλίκ, κουνδσύραδζηληκ, ἐπνιὲ καλ-
 φαληγή, μαρानκοζλςὺκ, δεππαγλήκ, μουσκιράτ ἰμα-
 λή, πὲζ δοκουμάκ βὲ χαλιδζηληκ ἔν ζιαδὲ μαζχάρη
 ρεβὰδζ ὄλανλάρδηρ. Πουνλαρδάν πού σὸν ὅ σεναάτ
 ἐβλερδὲ ἰαλενίρ. Σὸν ἀσηρὴν σονλαρηνὰ καδάρ κα-
 σαπανήν πουτοὺν ἰδχαρδζάτ βὲ ἰδχαλάτ τιδζαρετῖ
 σήρφ ρουμλαρὴν ἐλινδὲ ὀλοὺπ, Ρουμλαρὴν Χαλέπ,

Ἄϊντὰπ, Μερσίν, Ἀδανα, Ἰαυσουός, Ἐρζερούμ, Κᾶϊ
σερι βὲ Στῆμπούλ ἰλέ μονιμελάτι τουδζαριεσι πὲκ
ζιαδὲ ἰδί. Λάκιν πὶλ ἀχίρὲ μαϊάμι σαδαρεϊ ἰχράζ
ἰδὲν μααχουδ Φερίδ πασινὴν τεσβικὰτ βὲ ταχρικια-
τῇ ἰλέ τιδζαρετ ἀδετα δζέπραν τούρκ ἰούνσουρινην
ἔλινὲ κετζδί.

Νεβσεχιρλιλὲρ ἔξεριέτλε Σταμπουλά λελερεκ
πούραδα τιδζαρέτλε μεσγούλ ὀλουολάρ. Ποὺ κιούν

Ἰάκ. Κασάπογλου

Γεώργ. Χαταλίζης

πεϊνιρδζιλίλ βὲ γιμηρεταδζηλῆκ κιπὶ ἰκὶ ἔσναφ ἔφρα-
δὴ χέμαν σῆρφ Νεβσεχιρλιλερδὲν μονρεκκὲπ δινιλε-
πιλίρ. Ζάταν ποὺ ἰκὶ ἔσναφ Νεβσεχιρλιλὲρ μεϊδα-
νὰ κετιρμίσδιρ. Πὶλ χασσὰ Πουλγαριστανδὰ, Ρου-
μᾶνιαδα, Βεσσαραβίαδα, Σηρπιστανδὰ, Μακεδόνια-
δα βὲ ἀχίρεν Ἀνατολιδὰ πεϊνίρ ἰμαληνὰ μαχσοὺς

δεστκιαχλάρ τεεσίς βέ κιουσαδῆ ἰλὲ πείνιρδζιλγιῆ
πογιούκ πῖρ κερμὶ βερμισλέρ βέ πού· σεναατῆ πῖρ
δαῖρέϊ ἰντιζαμὰ ἀλμησλάρδηρ. Πείνιρδζιλίκλε ὅτεδὲν

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

*Νεβσεχιρδὲ Κυριακίδειον Γυμναστήριον ἡντηγ
μουεσσισί*

πῖρ ἰστιγὰλ ἰτμῖς βέ ἰτμεκδὲ πούληνάν βέ σεναατην
χέρ δουρλού τερακκή βέ τεαλισινὲ χηζμέτ ἔλλεμῖς βέ
ἔλλεμεκδὲ ὅλάν τιτζαρετχανὲ μουδῖρ βέ· μουεσσισλα-
ρινδὲν μερχοῦμ Ἰωάννωφ, Μαῖνώφ, Χαῖαλίδης, Κα

σάπογλου, Καραευθύμογλου, Παπάζογλου, Θεοφανίδης βέ 'Ιωσηφίδης κιπι ζεβατήν ισιμλερινι ζίκρ ιδεπιλίριζ. Ταζέ πεϊνιρλερλν πουτζχανελερδὲ μουχαφασαή ούσουλινι ιδζάδ ιδέν βέ σεναατή πού σουρέτλε άδστα ιχγια έίλεγέν Νεβσεχιρλι Πρόδ. Φιλιππίδης εφένδιδир.

Ίωάν. Καραευθύμογλου

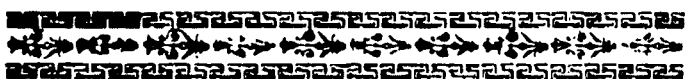
Νεβσεχιρλιλέρ άρασηνδά πέρ τακήμ μουτεσеп-πούς ζεβάτ δαχή τζηκμήσδηρκι πουνλάρ μιανηνδά Κόνια βιλαγετι δαχιλινδὲ πέρ τακήμ μουεσσесάτη ζιραΐ, σεναΐε βέ μαδενιέ βιδζουδὲ κετιρέν Κωστάκη 'Ανθομελίδησι, Πέϊνωγλουνδά μεοχούρ «'Ερμής» πακκαλιέ μαγάζαση μουεσσισι όλούπ φεδζι πέρ καζά νετιδζεσινδὲ βέ φεαλιέτ βέ ιδζραατηνήν τάμ όρ-τασηνδά χαγιατηνά χητάμ βερέν Νικ. Α Κυριακί-

δησι βέ Σελανικδὲ πογιούκ πουζχανέ, πιραχανέ βέ
σπίρτο φάπρικαλαρη μουεασισλερί Γεωργιάδης πι-
ραδερλερί ζίκρ ιδεπιλίζιζ.

Παλιαδὲ ζίκρ ιδιλὲν ικί σεναατδάν μαδὰ Νεβ-
σεχιρλιλέρ γιαγδζή βέ ζεϊτούν γιαγδζή βέ αάιρε έσ-
ναφηνάδα πογιούκ μηγκιασδὰ ιστιράκ ιτμεκδέδιρ-
λερ.

Νετιδζέϊ κελάμ Παλήκ παζαρηνδάν Κερεστε-
δζιλερε καδάρ ούζανήπ κιδέν μουχίμ βέ πογιούκ
τζαρσγ έσναφή έξεριέτλε Νεβσεχιρλιλερδέν μουρεκ-
κέπδιρ.

Πουνδάν μαδὰ πίρ τζόκ Νεβσεχιρλιλερίν 'Ιζ-
μύρ, Σαμισούν, 'Ισκενδέριε βέ 'Αμερίκαδα τιτζαρετ-
χανελερί μεβδζούδ όλούπ χέρ ταραφδὰ φεαλιέτ, τζα
λησκανλήκ βέ μουαμελελερινδὲ ναμούς βέ ιτιπαρλα-
ρή ιλὲ τεμεγιούζ ιτμεκδέδιρλερ.

ΤΕΡΑΔΖΙΜΙ ΑΧΒΑΛ

1. ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ χακκηνδὰ 40νδζή σαχιφεγέ μουρα-
δζαάτ όλουνά.

2. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ 1872 σενεσι τεβελλουδ ίτμις βέ ίπτιδαδα Νικόλαος τεσμέ ιδιλμίσιδρ. Κερèκ έπουβεινίνιν ίσιμλερ, κε-
ρεκ σίννι σαπαετι χακκηνδὰ μάεττεεσουφ μαλ:ουματιμήζ
γιδκδhr. Γερμανοσhν ίλκ γετισειρδigi ταλεπεδένδρ. Ίκμάλη
ταχσιλ ίτδικδέν σόνρα άζ πír μουδδét μεμλεκετινδé καλμήs
βé Κάίσεριε άδδétλε Ζινδζίδερε μοναστηρηνά κιδερεκ ό δα-
κητικί ήγούμενος Πατσιοσα μουραδζαάτλα κενδισινίν μοναστη
ρά καπυλινί ριδζά ίτμίσιδρ. Πίρ μουδδét μοναστήρ μεκτεπιν-
δé τεαρίφ ίτδικδέν σόνρα Κάίσερι μητροπολιτηνί γαίπουπετι
τολαγισή ίλé 1804 σενεσινδé Πατσιος παραφηνδάν Κόνια μη-
τροπολιτή μεσχούρ Κύριλλοσα κιονδεριλμís, δραδα ίεροδιάκο-
νος χειροτονís δλεηκδάν σόνρα άδδétλε Πατσιος παραφηνδάν
μοναστηρδά τέκραρ τεσιs ίδιλén μεκτέπ μουδιριετινί δεροχ-
δé ίτμίσιδρ, Ίκί σενé (1805—1807) καμάλη μουβαφφακηγét-
λε ίφάι βίζιφé ίτδικδέν σόνρα Πατσιοσην Σταμπουλά κελμε
σί οδζερνέ μουβάκκαταν μοναστηρηή ήγούμενοσληγηνη δε-
ροχδé ίτμις δé μεκτεπίν μουδιριετινίδε χεμσεχριμίζ Θεόκτιστο
σα τέκρ άιλεμίσιδρ. Πατσιος 15 Μάρτιος 1832ε Κάίσερι μη-
τροπολιτή όλούνδζα Νεκτάριοση κατιί σουρετδé μοναστήρ ή-

γυόμενοςληγίνα τεαγίν ιτμισδερ. Νεκτάριος κερək μοναστήρ
 ιλє δνά μερπαυτ όλαν μεκτεπίν μουδιριετινδє βє κερək μητρο
 πολιτήν ούζουν σουρέν γαϊπουπετλερί έσνασηνєά έπαργια ού·

μουρηνην ιδαρεσινδє
 φεβκελαδє ζιραγєт бє
 λιακάτ κιστερμисδερ,
 σοιλέχι Παΐσιος 1883
 σενεσινδє Σταμπουλ-
 ά πουλουνηγή σηρα
 δά μοναχοσαρήν εν
 διραγετλιερινδєν πι-
 ρινι πιλ ιντιχάπ Να-
 ζιανζοο ούνθανή ιλє
 μουαδιν έπισκοποςγι
 γίνα χειροτονις ιτμєκ
 ιτζού, 'Ιερά Σύνοδος
 δαν σιγίλλιον αλμήс
 ρє Κάιςεριε άδσετιν-
 дє Κόνια ρє Νίκσαρ
 μητροπολιτερινι да-
 βєт διπ δνλάρλα πιρ
 λικдє 1834 Μάρτιος
 25ινдє Νεκτάριοση
 πιρ εξέμι γαφιρ χου-
 ζουρηνδєά έπισκοπος
 χειροτονις ιτμισδερ.
 Νεκτάριος μυλαγίμ
 ταπιατλή, φαζήλ βє
 αλλιμ πιρ ζάτ όλούπ
 πουτουν έπαρχιώτησ-
 λεριν χούσνι τεβεδζου
 χηνή καζανμήτєтєр.
 Παΐσιοσην άετα σάγ
 έλί μερτεπεσινдє ιδι

† Ναζιανζοῦ Νεκτάριος

41 сенє έπαρχίαγια χηζμεтδєν σόνρα 23 Νοέμβριος 1847дє
 ρєφάτ ιτμισδερ. Μοναστηρήν παρεκκλησίονηνδα γιαγλήπ-
 γιά πιρ ρεσμί μεβδζοудδєр.

3. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΡΑΝΙΑΔΗΣ. Φακτὴρ λάκιν ζινδάρ κιμσε/ερὶν ἐβλιαδὴ ὀλοῦπ 1867ζὲ τεβελλοῦδ ἱτμίσδερ. Μεμλεκετὶν μεκτεπινζὲ ταχσιλιν ἱκμάλ ἱτδικέν σόνρα φεβκελαδὲ γαίρετλι βὲ τζαλησκανληγὴ τολαγιὸτ ἱλέ ἐββελα Κάϊσερι Ἱερατικὴ Σχολησινέ, πῖλ ἀχηρέδε Χεϊπελι ἀδαδακι Θεολογικὴ Σχοληγὲ κιονδερλιμῖσδερ. Φεβκελαδὲ ζεκὶ βὲ ἐνδὲρ σουρετδὲ ἀφίφ πῖρ κέντζ ὀλοῦπ γάγετ παρλάκ πῖρ ἱστικπαλά μαλὶκ ὀλαδζαγὴ ταχμὶν ἱδελμεκδὲ ἱκέν ἀχβάλη σιηχχισινὶν ἀδέμι μουσααδισινέ μεπνι ταχσιλινι γιαρῆμ πρακμαγὰ μεδζ-πὼρ ὀλμοῦς δὲ 1887 σενεσὶ τέρκι χαγιὰτ ἱτμίσδερ.

4. ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΥΜΟΛΠΙΔΗΣ. Κανόντης ἱερέσασαρην-δαν παπὰ Ἰωάννησιν ἐν κιουτζοῦκ μαχδουμὶ βὲ Παντελετήμων βὲ Παπὰ Ἰωάννης Εὐμολπίδησλεριν πιραξερὶ ὀλοῦπ 1852 σε νεσινδὲ τεβελλοῦδ ἱτμίσδερ. Κοινότης μεκτεπελερινδὲ ἱκμάλη ταχσιλ ἱτδικέν σόνρα Φενὲρ μεκτεπινέ κιρμῖσδερ. Ἐσνάϊ καϊδηνδὰ ἱμιτχάν δερδιγι σιηραδὰ μεκτέπ μουαλλιμελερινὶν να ζάρη δηκκὰτ βὲ χαίρετινι μουδζῖπ ὀλμοῦς βὲ μεκτεπὶν μουσι ρὶ μερχοῦμ Φιλόθεος Βρυέννιος Ἀριστόβουλτσισ γιὰζδηγὴ μεκτουπδὰ Ἀνατολὶν χιδζρά κιουσεσινζὲ ποῖλὲ σεμερελέρ χα σὴλ ἱδὲν μεκτεπελεριν μεδδζουδιετινδὲν κεμάλη σιτζῖσλε πάχς ἱτμίσδερ.

Χεκιμλῖκ ταχσιλὶ ἱτζοῦν πιραξερὶ Παντελετήμωνσιν με-σαριφι ἱλέ 1873ζὲ Ἀθὴναιγι κιονδερλιμῖσδερ. Ὅραδα δαρουλ φουνουὰ δερβὰμ ἱτδιγι σιηραδὰ κενδισινέ Εὐμολπίδης λακ-πηνὴ δερμῖσδερ. Γιόνανη καδιμδὲ παπασαρά μαχσοῦς ὀλάν ποῦ λακαπὴ ἀλμασὴ κενδὶ ἀτλεσι μιανηνδὲζα τζέκ παπάζ πευλουνημασινδὲν ἱλερὶ κελμῖσδερ. Ταχσιλινι παρλάκ πῖρ σουρετδὲ ἱκμάλ ἱδερὲκ δεκτῶρ σεγαζετναμεινὶ ἀλδηκδάν σόνρα μεμλεκετινὲ ἀβέετλε ἀζ πῖρ μουδδὲτ καλμῆς βὲ πέραζ σόνρα ἱκμάλη ταχσιλ ζημνηνδὰ Φράνσασην Montpellier σεχρινέ ἀζιμέτ ἱτμίσδερ. Ἀνδζακ σιφασὴ νὰ καπὶλ πῖρ δερδὲ μουπτε-

λά όλαράκ 1879 σενεσινδέ τέρκι χαγιάτ έιλεμίσδιρ.

Όλιούμ γιαταγηνδά πουλουνδηγή πիր σπραδά μερχούμ
Κωστάκη Βαϊάνησε κιονδερδιγι πիր μεκτουπ πիր νέβ σιασι

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΥΜΟΛΠΙΔΗΣ

βασιετι αμέ μαχιετινδέ όλδευγηνδάν μεζκίούρ μεκτουπήν πύ-
ζη κησημλαρηνήν περδέτζχι άτι νακλ νι μινασήπ κιορδούκ,
δζούνκι πού σουρέτλε μουτεβεφανήν νέ κιπλ άμάλ πεσλεδιγι
βέ δαταπνιγνά καρσή νάσηλ γζαλησμάκ άρζουσηνδά πουλουν-
δηγή δέ πινάεν άλέιχ ζιάι έπεζισι έλε βατανήν νάσηλ κητι-
μετδάρ πիր έδλιάδ γάιτ ιτδ:γι νουμαγιάν όλαδζάκδηρ.

«...Ποὺ κιούν ἀκήμ καλάν ἀμαλήμ νεδέν ἰπα
 ρέτ ἰδί; Νεβσέχιρδὲ δοκτῶρ ὀλαράκ γερλεσμέκ ὃ χε
 βαλιδὲ δοκτῶρ κηγιαφετινὲ κιρερέκ ἔχαλιγι ἰγφάλ
 ἰδενλερίν ἰγφαλατινὰ μιμκὶν μερτεπὲ μουμαναάτ ἰτ
 μέκ· μεαριφπερβέρ βὲ βατάν σεβιδζὶ ζεβάτλα πιρ-
 λικδὲ τζαλησῡράκ νηπιαγωγείονλαρ, παρθυναγωγεί
 ονλαρ βὲ ἑλληνικὸν σχολεῖον βασητασὴ ἰλὲ λισάνη
 ρουμινὶν βὲ χαλὶς τερπιεῖ γιονανιενὶν ἔχαλιμιζ ἀρα-
 σηνδὰ νεσρίνὲ τζαλισμάκ. Ἄνδζακ πενίμ φικρίμδζε
 ἑλληνικὸν σχολεῖον προγραμμηνδὰν Θουκηδίδης,
 Ὅμηρος, Ἱερόδοτος, Ἀλγεβρα, Λογικὴ κιπὶ γιου-
 ξέκ δερσλέρ τζηκαρηλμαλήδηρλαρ. Ζεβαλλή ταλεπέ!
 Ἡρακλησίον πιλὲ ἀτάμαγιαδζαγη δερεδζεδὲ πογιούκ
 πὶρ ἀδήμ ἀταράκ ὃ Θεὸς=ἀλλάχ, ἔκτισε=γιαρατ-
 δή, τὸν κόσμον=δουνγιαγὶ διγὲ ὀκουδηκλαρὴ γερ-
 δὲ πὶρδὲν πὶρὲ Θουκιδίδησι βὲ γιὰ Ὅμηρουσου ὀκου-
 μαγιά μαχκιούμ βὲ μεδζποῦρ ἰδιλιρλαρ. Οὔτζ βὲ
 γιὰ δδρτ γιασὴνδακὶ πὶρ τζοδζουγὰ πογιούκ πὶρ ἔρ-
 κέκ ἑλπισεσὶ κειδιρμεκδὲν δαχὰ κιουλιούντζ νὲ βάρ-
 δηρ; γιάληνιζ χέρ κεσὶν νηζάρη ἰστιχζασηνὴ δζέλπ
 ἰτμέζ, πὶλ ἄξ ζεβαλλή τζοδζούκ ἑλπισενὶν ἀγιακλα-
 ρηνὰ τολασμασὴ ἰλὲ ἰπὶρ ἀδήμ κὶλὲ ἀτάμας. Μά ἐτ
 τεεσσούφ πιζδὲ χέρ σέϊ ποὺ ταρζδὰ δζεργιάν ἰδέρ. Λά
 κιν σαδεδὲ κελελιμ Πέν σαδακά ἰστεγὲν πὶρ ἔρκέκ
 βὲ γὰρ καδηνὰ ζαχιρὲ δεγίλ ἰς βερλιμεσὶ ἰτζοὺν κάβ-
 λεν βὲ φῖτλαν τζαλιסהδζάκδημ, ζῖρα ζαχιρὲ ὃ φακη
 ρὴν μουβάκκαταν, λάκιν ἰς δαῖμι σουρετδὲ καρνηνὴ

τογιουρούρ. 'Ιστὲ ἀνὶν ἰτζοὺν κάχρ ὀλσοὺν φουκα-
ραπερβέρ δζεμειτλέρ, γιασασήν ἱς βερὲν βὲ τζαλησ
δηράν δζεμειτλέρ! 'Αρσάκησιν, Βαρβάκησιν, Ριζά-
ρτσιν βὲ μουεσσεσάτη ἰλμιὲ τεεσισί ἰλὲ ναμλαρηνή
παϊδάρ ἰδὲν δίκερ ζεβατήν καζανδηκλαρή σοχρέτι ἔ.
πεδιὲ πενὶ οὐγιούτμαγιορ. "Ἐγερ δζενάπη Χάκ ρι-
δζαλαρημὴ καπούλ ἰδερέκ πενίδε ἀγνιά ζουμρεσινὲ
δαχίλ εἰλέρσε πῖρ « Ε ὕ μ ο λ π ῖ δ ε ι ο ν Π α ρ -
θ ε ν α γ ω γ ε ῖ ο ν » τεεσισί ἀρζουσηνδὰ ἰδίμ. 'Αρ-
σάκειον οὐσουλινδὲ ἰδαρὲ ἰδιλεδζέκ ὀλάν πού μουεσ
σεσεγὲ γῶλληνης κοινότης Νηπιαγωγείονηνδαν τζη-
κάν κηζλάρ καπούλ ἰδιλεδζέκδι, ἀνδζακ πουνλαρήν
Νηπιαγωγείονη ἰκμάλ ἰδὲρ ἰτμέζ βακῆτ κετζιομεξί-
ζιν μουραδζαατλαρή ὀάρτ ἰττιχάζ ὀληναδζάκδη. Που
νοὺν σεπεπινὶ ἀνλάρσηνηζ. Μουεσσεσενὶν μουδιρεσί
'Αρσάκειον ὀεχαδετναμεσινὶ χαῖτζ ὀλαδζάκ βὲ ἀλα-
φράνκα τερζιλίκ βὲ ἔλ ἰσλεμελερινὲ βὲ πουνά μουμα
σῖλ σεναιτλαρά βακῆφ πουλουναδζάκδη. Μεκτεπδὲ
σῆρφ γενὶ λισάνη ρουμὶ βὲ μουαγὲν σαατλαρδάδα
τερζιλίκ τεαρῖρ ἰδιλεδζέκδι. Πουνδάν μιὰ μινεσ-
σεσεδὲ κηζλάρ ἔλ γέβμ μουσταμιὲλ πουληνάν βὲ μου
σαπηκὰ ἰλανή ἰλὲ ἰσλὰχ ἰδιλεδζέκ ὀλάν δεατλιαχλάρ-
λα μαλιούμ ὀλάν ὅ καπὰ πεζλερὶ δοκουμαγίδα ὀγρε-
νεδζεκλέρδι. Πού σουρέτλε μουεσσεσενὶν αῖζ μουδδὲτ
ζαρφηνηδὰ ὀμιδικιλερδὲν δαχὰ ἰνδζε βὲ ρενκλερὶ δα-
χὰ παρλὰκ βὲ δαχὰ κιουζὲλ κουμασλάρ μεῖδανὰ κε-
τιρεπιλεδζεγινδὲν πὲκ ζιαδὲ οὐμιδβάρ πουλουνοῦ-

γιορδιημ. Πουνδάν μαδὰ χαλῃ, σεδζαδὲ βὲ κιλιμ το-
 κουμαγι βὲ καδιηλαρὴν πασλαρηινὰ σαρδηκλαρὴ γεμε
 νι δινιλέν γιατμαλάρ ιμαληινὴ ὀγρενεδζεκλέρδι. Φαῖ
 λὰ ὀλαράκδα κηζλάρ μεμλεκετὲ μαχσοὺς τερζιλίκ
 βὲ ἀσδζηληγῆδα οὐ βέτζχιλε ταχσίλ ιτμὶς ὀλαδζακ
 λάρδι, γιάνι: Μουεσσεσὲ Εὐρώπαδα pensioη δενι-
 λέν' ταρζδὰ τανζῆμ ιδιλεδζέκ, πουτοὺν κηζλάρ πῖλα
 ιστιονὰ δαχιλί ὀλαράκ καποὺλ ὀλουναδζέκ, γιάλιηηζ
 ἴλκ σενελερδὲ χουσουσί πῖρ ἀσδζῆ καδιὴν ἀληναοὰκ
 μεκτεπε ἴλκ δαχιλ ὀλάν κηζλάρ γεμὲκ πισιρμεκ οὐ-
 σουλινὶ ὀγρενεδζεκλέρ, πῖλ ἀχηρὲ ποὺ βαζιφεγι κεν
 διλερὶ δεροχδὲ ιδερεκ νοβπέτλε ιφὰ βὲ δῖκερ κηζλα-
 ράδα τεαριφ εἴλεγεδζεκλέρδιρ. Χερ κηζῆν μουεσσε-
 σὲ βεζνεσινὲ χεῖετι ἰδαρεσί ταρσφηνδάν τεαγὶν ιδιλε
 δζέκ πῖρ μεπλὰγ τεεδιεσινὲ μεδζπουρ ὀλαδζαγηνγῆν
 ζικρινὶ ζαῖδ ἄδ ιδέριμ, ζῖρα μουεσσεσενὶν Ἄρσάκειον
 ταρζηηνδὰ ἰδαρὲ ιδιλεδζεγινὶ ἐββέλδζε σοῖλεμὶς ιδίμ.
 Βατανημδὰ ἰστέ ποῖλὲ πῖρ νουμοννὲ μεκτέπ βὲ μου-
 εσσεσеси τέεσισινὲ πενὶ μουαφὰκ εἴλεμεσινὶ Ἀζενά-
 πη Χακδάν κιδζὲ κιουνδουζ τεμεννὶ ιτμεκδὲ ιδίμ,
 ζῖρα ποὺ σουρέτλε πασκὰ πῖρ σεί γιάπμασαμ πῖλὲ
 χιτζ ὀλμάζσα πενδὲν σόνρα κελεδζέκ χεμσεχριλεριμὲ
 ἐγι βὲ γιαραρζῆ τζοδζουκλάρ, βάλιδφλερ βὲ ζεβδζε
 λερινὶ νάσηλ γετισδιριλδιγινὲ βέ σεναῖ μαχαλιενὶν
 νάσηλ τακβιὲ βὲ τεαλισὶ μιμκλιν ὀλδηγηινὰ δαῖρ πῖρ
 μισάλ ἱραὲ ιτμὶς ὀλαδζάκδιημ. Ποὺ κιπὶ βασηταλάρ-
 λαδα ἐχάλιμιζιν Σταμπουλά χιδζρετ ιτμεκ χουσου-

σηνδά τζοκδάν περι πασλαμή; βέ μά έτ τεεσουφ έ
 λαν δεβάμ ιτιμεκδє πουλουνάν άρζου βέ τεμαγιουλι-
 νє манι όλμάκλα περαπєρ μουκάδδεμα χιδζρετ ιτιμι.
 όλάν αίλελέριλε κιουτζουκ γιασηνδά Σταμπουλά κι-
 δερєκ όραδα γερλεσιμεк άρζουσηνδά πουλουνάν
 κεντζλεριμιζίνδε άβδετινє γιαρδηм ιδιλιμис όλαδζαγ.
 φικρινδє ιδίμ. Πουνδάν μαδά σιμδικι δζαχιλ βέ βα-
 ζιφεί μουκαδδεσεσινδєν έξεριέτλε γαφιλ κληρο.
 (ρουχπάν) γερινє μαλισυματλή βέ ιτικαδλή πир κλη-
 ρος γετισδιρμεк ιτζουєν μεμλεκετιν τερακκή βέ τεα-
 λισινι άρζου ιδєν πουτουєν ζεβάτλα πирλικдє βαι-
 κουββετίμλε τζαλησαδζάκδηм. Νιχαγέτ ουλ κελάι.
 όмριουμουєν сонουνά каdάρ μεμλεκετιмдє γιαсаγι.
 онά χηζмєт ιτιμεγί, παсκαλαρηνήда που χουσουσι.
 τεσβix έίλεμεγί άρζου ιδіордουм ...»

5. APXATTEΛOΣ ΓABPIHA. Κοινότης διδάскалoσ.
 Γ'αβριήλ Πα'' 'Αρχαγγέλουνη πογιουκ μαχдουм! όλουπ 1851
 сєνεσι τεдеλλουδ ιτιмсдиρ. Μεκτεπε деζамή єснаσηнdа φε-
 κελαδє πир ζекиά βέ διлє πир γαίρεт киостермисдирки сдн ст-
 νηφєά γιάληνηζ κєνдиsi καλδηγή χαлдє 'Εφορεία μεζικιу;
 σηνηφήн мовдáккaтaн тєaтiλινє ραζή δλμαμηсдєнр. 1871 сє-
 νεси мектепи пиτιрдикдєн сднрa Стaмпoулá к:тмис, δpaдa γι-
 νι тєeиciс idilєн Zwγράφειон Γυμνάσιονηα καіd όλєυнмóυс ε-
 πού άpaдá Mιλлєт мouchиnлєpиnєдєн мєpчyм Χρηстáки Zw-
 γράφωσην тєбєдζoυxηнη каζaнxрáк онóυн χиmaγєci αλτηн-
 киpмсдиρ. 'Iкi сєнє каdάρ Χρηстáκη Zwγράφс тapaφηнdа
 μεμλεκεтi πουληнáн 'Hπειρoσην Кєcтopáтi καcαпaσηνdа тє-
 ciс ιтdигί διδaскалє'ондa χηζмєт ιтдикдєн сднрa 'Αθηναιγi
 άζиmєтлє δpaдa тєпaпєт тaчciл ιтмисд:р. Σєχαдєтпаμєciн;

ἀλθηκδάν σόνρα μεμλεκετινέ ἀβδέτλε χάιλη μουδδέτ ιδζράι
τεπαπέτ ιτιμίς ρέ δάιμα χέρ κελίν χορμέτ βέ μουχαππετινέ
μαζχάρ όλμούσδηρ. 'Αίνη ζεμανδα κοινότης ισλερινέ δαχή
καρησαράκ Νεδσεχίρ μεκτεπλερινδέ 'Αστικη ούσουλινίν ιδ-

· Αρχάγγελος Γαβριήλ

χαληνά έν ζιαδέ κανδισι σεπέπ όλμούσδηρ. 1892 σενεσι μεμ
λεκετινί τερχέ μεζζικούρ όλιύπ 'Ανατολή σιμεντίφερλερι μου
ζιριετι τεπαπετινέ τεαγίν όλουναράκ 17 σενέ πού μεμουριετι
μουχαφαζά ιτιμίσιδερ. Σιμενζιφέρ άμελεσι εξεμιετιλερι τεσκιλά
τη μουχτελιφεισινέ. ιδν άγιακ όλδηγγινδάν σιρκέτ μουδι ιετι-
νίν χουσουμετινί εξέλπ ιτιμίκλε ιστιφαγια μεζζικούρ όλμύσ-

δηρ. «'Ανατολή δεμὶρ γιολλαρή σιρκετινὶν Ιτζ γιουζού» οὐν-
 δανή ἰλέ τούρτζε βέ φρανσίτζδζα νέσρ Ιτδιγι πὶρ ἔσέρ ἰλέ σιρ
 κειν πουτούν σουί Ιστιμιγιατηνὴ μειδανά δοκμούσδιρ.

Καδὴ κιοϊνδὲ χουσουσί χαγιατὰ ἀδδὲτ Ιτμέκλε περαπέρ
 κινιότης οὐmourηνάδα καρησmaκδάν χαλι κάλμαμης βέ Καδὴ
 κιόι 'Εφορείαση ἀζαληγηνδὰ βέ Νεβσεχίρ 'Εφορείαση ριασε-
 τινδὲ πουλουναράκ πὲκ τζόκ χηζμετλέρ Ιφὰ Ιτμίσδιρ. 1910
 σενεσινδὲ Σταμπουλδακὶ Ανατολή Ρουμλαρή (Σύνδεσμος τῶν
 'Ελλήνων Μικρασιατῶν) ὄζεμετινὶν τεεσισινὲ ἔν ζιαδὲ τζα-
 λησανλαρδάν πὶρὶ ὀλμούσδηρ.

1911δὲ γιγίρμὶ σενὲ γαίπουπετζὲν σόνρα μεμλεκετινὲ ἀβ
 δέτλε πουτούν κουββετλερινὶ βατανηνὴν μεκτεπλερινὶν βέ κοι
 νότης Ισλερινὶν Ισλαχηνά σάρφ Ιτμὶς βέ πού χουσουσδὰ Νεβ
 σεχίρ μεκτεπλερινὶν χαχισκιάρ μουδιρὶ Ιεώργ. Κ. 'Ασκητό-
 πούλος ἔφένδι κενδισινὲ πὲκ παγιούκ γαρδημδὰ πουλουνησ
 δηρ. 1915 σενεσινδὲ 'Εφορεία ρεῖσι πουλουνημάκ χασεπὶ ἰλέ
 ὃ ἔσναδὰ κιόγια ταλεπεγὲ μιλλὶ πὶρ ἄσμα ὀκουτδουρδουκλα-
 ρηνὰ δαῖρ κατολιχ παπαζή ταραφηνδάν βουκού πουλάν Ιφι-
 ραγια ὀγραγιάν 'Αναστ. 'Ιωκννίδης βέ Χαρ. Τσιμπιγιίννης
 ναμηνδὰκὶ διδασκαλοσλάρλα πὶρλικδὲ Κόνιαγια σουρουλμούσ
 διρ. Πούρδὰ βαλὶ μααχουδ 'Αζμὴ πεγὶν τεακηπάτη βαχσια-
 νεσινὲ δουτζάρ ὀλαράκ διδασλαλοσλάρλα πὶρλικδὲ ἰκὶ σενὲ
 μουδδὲτλε χαπσὰ μαχκιούμ ὀλμούς βέ χαπσχανεδὲ δουτζάρ
 ὀλδουγή σουί μουαμελεδὲν τοлагὶ σηχχετὶ μυχτέλ ὀλμούσ-
 δηρ. 1817 σενεσὶ ταχλιὲ ἰδιλερέκ Νεβσεχιρὲ ἀδδὲτ Ιτμὶς δὲ
 πύραζ σόνρα λεκελὶ χουμμαγιαὶ τουτουλαράκ φεννὶν κουρπανή
 ὀλαράκ τέρχι χαγιατὰ Ιτμίσδιρ.

'Αρχάγ. Γαβρέηλ πελαγάτη λισανὲ βέ καλεμινὶν παρ-
 λακληγὴ ἰλέ τεμεγιούζ Ιτμὶς πὶρ ζάτ ὀλούπ μουχτελίφ ζε-
 μανλαρδὰ βέ μουχτελίφ γαζέταλαρ βέ ροσαλελερδὲ ἰλμὶ βέ
 ἰδζτιματ πὲκ τζόκ μεκαλελέρ γιαζμής βέ δάιμα πᾶχς ἰδιγι

μισελελερί πογιούκ πέρ βουκούφ ιλέ ιζάχ έιλεμίσδιρ. Μουτε-
μεφά Κωστ. Βαϊάνησιν χεμπερσι ιλέ ιζδιβάδζ ιδερέκ χέρ ι-
παίτε. έλγέβμ έγι πέρ μεβκηγέ μαλικ πουλουνάν ικι έβλιαδ
ταχιπι όλμούσδηρ. Πιλ χασσά μαχδουμί Γ'άρριγλ 'Ισέιτζερε
ιν Saint Galain τιδζαρét μεκτεπινδé ικμάλη ταχσίλ ιτδι-
ινδén μουμτζζ πέρ μεβκή τουταδζάκδηρ.

6. ΕΛΕΤΘΕΡΙΟΣ ΚΟΝΤΟΠΟΓΛΟΣ. 1828 σενεσί τε-
ελλουδó ιδίπ ούλιούμ ιπιδατεγί μεμλεκετινδé ταχσίλ ιτδικ-
ιέν σόνρα 15 γιασηνδά Σταμπουλά άζιμέτλε δ βακήτ Κουρού
ζεσμεδέ πουλουνάν Μεκτέπι κεπιρδé ικμάλη μαλιουμάτ έιλε
μίσδιρ. Ταλεπελιγί έσνασηνδά δ βακήτ Κούμκαπου άρχιερα-
ικός προϊστάμενοςληγηνδα πουλουνμακδά όλαν χεμσεχρισί
Χαλεπίου Θεόκτιστοσην χιμαγεσί άλτηνδά πουλουνήγιορδου.
Ιουνδάν τολαγίδα πού άραδά Φίλιππος 'Αριστόβουλος ιλέ
μουαριφε πειδά ιτμίσδιρ. 'Ικμάλη ταχσίλ ιτδικδέν σόνρα μεμ-
λεκετινέ άδθέτλε πέρ μουδδét μουτεπεράνη μαχαλιεδέν καϊν
πεδερί Χαδζή Θεόφιλος άγá Μουπαταδζόγλου ιλέ πιρλικδé
τιδζαρétλε ιστιγάλ ιτμίσ βé πού άραδά λισάνη τουρκινίν ταχ-
πλινέδε τζαλησαράκ άζ μουδδét ζαρφηνδά,μεζκιοür λισανδά
γέδι τολά σαχιπι όλμούσδηρ. Μαλικ όλδουγή φεβκιαλεδέ ζε-
κιά βé έυραγετί χοχιουμέτι όσμανιέδζε τακδír ιζιλερέκ Κόνια
'στινάφ μαχκεμεσί πάς κιταπετινέ, πíl άχηρé καζά σανδήκ
έμνλιγινé δé δαχά σονρά μερκέζ διλαγét δεζνεδαρληγηνά τε-
χγίν ιδιλιμίσδιρ. Πίλ άχηρé άινη μεμουριέτλε 'Εντάλιαγια
νάκλ ιδιλιπ μετανέτι άχλιακηγεσινδέν τολαγί μουτασαρήφ
'Ατés 'Αλή πασά ιλέ ιχιτιλαφά δουσέρ δé όνούν σουί ισιμα
λιατηνά καρσή ιχτιάρη σουκιοüt ιτμέκ ιστέμεδιγινδέν πίλα
σεπέπ χάπς ιδιλιρ. 'Ανέζακ έχαλί ισλαμιενίν χορμέτ δέ μου
χαππετινι καζανμής όλδηγηνδάν κιδζέλεγιν χαπσδάν φιράρ-
λα 'Αθήναιγε κιτμεγέ μουδαφάκ όλούρ. 'Οραδα τούρκδζε μου
αλλιμί όλαράκ ικι σενé κελδηκδάν σόνρα 1878 σενεσινδé

Γιονάν χοκιουμετι παραφηνδάν Σακήζ κονσολοσχανεσινέ τερ.
 εξουμάν τεαγίν Ήιλερέκ Θ σενέ πού μεμουριετδέ καλμής βέ
 πού μουδζέτ ζαρφηνδά κελίπ κετζέν πουτουόν κόνσολοσλαρην
 τεβεδζούχ βέ ραγπετινί καζανμήσδερ. 1887 σε'εσι Ιστιφά Ι-

Έλευθέριος Κονιόπουλος

διπ Άδανα ειλαγετι μουσταντηκληγηνά τεαγίν Ήιλμς βέ
 κεριμεσινίν μερασήμη Ιζξιβαδζιεσινδέ χαζήρ πουλουνμάκ υδ-
 ζερέ μετζούναν μεμλεκετινέ αδζέτ Ιτμς, άνδζακ ευσεντερία
 χασταληγηνά τουτουλιρράκ 1888 σενεσι 60 σινινδέ δλδουγή
 χαλδέ τέрки χαγιατ Ιτμςδερ.

7. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ. Τερδζουμέι χαλί παλιαδὲ δέρῶζ ιδιλέν ζατήν μαχῶουμ ὀλοῦπ 1861 σενεσινδὲ Νεβσεχίρδὲ τεβελλούδ Ιτμίσδερ. Βασίλειος Κοντόπουλος μεμλεκετι μεκτεπλερινι Ικμάλ Ιτδικδὲν σόνρα ταχσίλι ἀλλί κιόρμεμις Ισέδε πεδερίνιν ναζαρετι ἀλτηνδὰ ἰδζρά Ιτδγι τέτεππου

Βασίλειος Κοντόπουλος

ἀτη χουσουσιέ σαγεσινδὲ μαλιουματηνή χέρ ὀξιχέτῶζε τεβσί Ιτμίσ βέ χένουζ 18 γιασηνδὰ Ικὲν χηζμέτι χοκιουμετέ δαχίλ ὀλμοῦς βέ μουδζεχχέζ πονλουνῶγηή χασαίλι φεβκελαδὲ το-
λαγισή Ιλὲ ἀζ μουδῶδε ζαρφηνδὲ δεγιούνι οὔμουμιέτι ὀσμανιε-
νιν Νεβσεχίρ σουουπεσι πάς κιταπετινὲ τεαγίν Ιδιλμίσ δέ τε-

δριδζαν τερακκή ιδερέκ Γιοζγάδ σαντζαγή βέ "Αγκαρα βίλα
 γετι σανδής έμινλιγινέ κετζμίσδιρ. Δαχιλιέ ναζαρετίνδζε Βα
 σίλειος Κοντόπουλοσην διραγέτ βέ ικτιδάρη τακδέρ ιδιλερέκ
 Μίτυλλη μουτασαρήφ μουαβινλιγινέ τεαγίν ιδιλιμίσδιρ. Πούρα
 δα 4 σενέ κιλμής βέ χήλιμ σού μουλαγιμετι βέ ούσουλι ιδαφε-
 σινδεκί διραγέτ βέ ικτιδάρη σαγεσινδὲ έχαλινίν τεβεδζουχηνή
 δζέλπ ιτμίσδιρ. Χοκιουμέτ πουνγὴν πόιλεδζε Μίτυλλη έχαλι-
 σινίν φεβκελαδέ μαζχάρη χορμέτ δὲ τεβεδζουχλαρή όλμα-
 σηνά έγι ναζάρλα πίκμαγιαρακ βέ πουνού κενδὲ έσχσάτη σια
 σιεσινέ μουχαλίφ κιορερέκ μουμκίλειχι Σακχζ μουτασαρήφ
 μουαβινλιγινέ νάκλ ιτμίς Ισέδε Κοντόπουλος δραδάδα άινη
 ζεκιά έϋ έχλιετί ιπράζ έιλεμίσδιρ, 1906 σενεσι Ιστιφά έίλιπ
 Σταμπουλδά γερλεσιμς βέ κενδισινέ δεφαάτλα μουτασαρηφ-
 λήη τεκλίφ ιδιλιμς Ισέδε άχβάλη σηχχιεσινίν πασκάμαχαλδὲ
 Ικαμετε μοτσααδὲ ιτμεμεσινε μεπνί καπουλδάν Ιστινκιάφ ιτ-
 μίσδιρ.

Πούραδα Ικαμετι έσνασηνδά μεδζλίσι ούμουμλ βιλαγέτ
 βέ πελεϊέ άζαληγηνά Ιντιχάπ ιδιλερέκ πού βαζιφελερε δε-
 δάμ Ιτμεκδὲ Ικέν Ι Όκτώβριος 1914 ταριχινδὲ χένουζ 53
 γιοσηνδά όλδηγή χαλδὲ σεκτέι καλπδέν φούδζετεν θεφάτ Ιτ
 μίσδιρ.

ΑΔΑΤ ΒΕ ΑΧΛΙΑΚ (*)

Ἰόπου κιταπήν μιμκὶν μερτεπὲ μουκεμμελ ὀλ-
μασὴ ἰτζοὺν μεμλεκετὶν ἀδάτ βὲ ἀχλιακηνὰ δαῖρ ἄϊ-
ρηδζα πὶρ πένδ ταχσίς ἰδιλμεσί λιαζήμ κελίρδι, λά-
κιν πὶρ ταραφδάν ἔσεριν μουσταάδζελαν ταππὴ λιου
ζουμί, δίκερ ταραφδάνδα μεμλεκέτλε σίμδιλικ χερ
δουρλού μινασιπατὴν μουνκαττί ὀλμασὴ πιζὶ τεκμίλ
σαχιφελέρ γερινὲ γιάληνηζ σατηρλάρ χασρηνὰ μεδζ
ποὺρ ἰδίور.

ΛΙΣΑΝ. Ἰλεριδέδε σοῖλενδιγὶ βέτζχιλε Νεβ-
σέχιρ μουχτελίφ μαχαλλερδὲν κελὲν ἔσχας ταραφην
δάν ἰσκιάν ἰδιλμῖς, πουραδὰ γερλεσὲν αἰλελεριν τζο
γού ροῦμδζα κονουσάν μαχαλλερδὲν κελμῖς ὀλμάγ-
λα περαπέρ ἰστιμάλ ἰδιλὲν λισάν μά ἔτ τεεσσούφ
τούρκδζεδιρ. Γιάληνηζ μερχοῦμ διδάσκαλος Φιλ. Ἀ-
ριστόβουλος ροῦμδζα ἰλὲ μουτεκελλιμ Σινασὸν καρ

(*) «Ἀνατολή» γαζέταση μουζιρί Ἰορδ. Γ. Ἀημνέθσιν
χένουζ νέσρ ἰλμμεμς ἔσερινὶν χουλιασασή.

γερσινδέν πῖρ καθῆν ἰλὲ ἰζδιβὰδς ἰδιρεκ ρούμδζαγι
 αἰλεσί ἀρασηνδάδα μουχαφαζά ἰτμῖς βὲ τζοδζουκλα
 ρηνάδα ὄγρετιδιρμῖσδιρ. Ἀνδζακ πού γάγετ μιλλι ὀ-
 λάν βαζιφεδὲ δίκερ χιτζ πῖρ αἰλὲ ἀνὶν πού χυρεκετι-
 νὲ ἰμτισάλ ἴτμεμισδιρ. Σοὺ καδάρκι μεκτεπλὲρ σαγε
 σινδὲ ρούμδζα ἰσανῆ πού κιούν ἄδετα τεαμούμ ἰτ-
 μῖς ὀλούπ πὲκ γιακῆν πῖρ ζεμανδὰ μεζκιοῦρ λισάν
 τζαρσηδὰ ὀλμασα πιλὲ ἐβλερδὲ κενδισινὲ γιακησάν
 μεβκηγι ἰχράζ ἰδεδζέκδιρ. Χὲρ νὲ καδάρδα μεμλε-
 κετδὲ ἰστιμάλ ὀλουνάν λισάν τούρκδζε ἰσέδε μεζχέπ
 βὲ Ἐκκλησίαγια (1) αἰδ κελιμελερὶν χέπισι ρούμδζα
 ὀλαράκ μουχαφαζά ἰδιλμῖς, πῖρ τζὸκ ρούμδζα κελι-
 μελέρδε (2), ποζοῦκ ὀλσάδα, ἔχαλινὶν ἀγζηνηδὰ καλ-
 μῖσδηρ. Τεδριδζαν τούρκδζε λισανηνὰ ἰδχάλ ἰδιλε-
 ρὲκ τουρκλὲρ ταραφηνηδάνδα πού κιούν ἰστιμάλ ἰ-
 διλὲν ρούμδζα κελιμελὲρ πίτταπι πουνλυρὴν χαρι-
 δζινδέδιρ.

1. Σῆρφ μεζχεπὶ κελιμελερὲν μαδὰ: Εὐχή, προσευχή,
 κατάρα, κανῖσι, τόξα, ἀποκρηά, τυρινὴ χαφταζή δὲ σάῖρε..

2. Ἀἰλὲ ἐφραδηνὰ αἰδ κελιμελέρ: πατέρα, μητέρα, ἐξά-
 δελφος, νοῦνα, συντέκνισα. Χανὲ ταξιματηνὰ αἰδ κελιμελέρ:
 αὐλή, κελέρ, (κελλάριον), σεκὶ (σηκός) ὀλῶζ (θόλος), πολῆ-
 μ (ὑπολήνιον), κεμέρ (κάμπρα), καρῆκ βὲ κελὶ (χαράκι, κέ-
 λιον), θῆκα (θήκη). Ἐσγιάτ πεῖτιεγὲ αἰδ κελιμελέρ: δῖσκο,
 ποτῆρι, χελκὶ (χαλκή), τσινεδίρ (κινητῆρ). Γεγεδζέκ ἔσαμι-
 σί: λελέγκ (λαλαγγίτης), χαλφετέρ (κοπτά, μουσταλευριά),
 κιοφτέ (κοπτά) ταρῆκ (ταριχευτὸν) λεφοτὸν (ἡμίεφθον). Κέ-
 ζα φαρτοῖ (φασκή) δὲ θηλύκ (θηλή) δὲ τιεκλεμὲκ (θηλυκὴ).

ΤΕΛΕΠΠΟΥΣ. *Ερκέκ βέ καθηνλαρήν τάρ-
ζη τελεππουσή κιτδίκδζε άλαφράνκα σέκλ άλήγιορ.
Πού κιούν νέ 39ηνδζή σαχιφεδεκλ καθήν ρεσμινδέ
κιορουλέν έλπισελερl κεγινέν καθηνλαρά, νέδε σαλ-
βαρλή, κενίς κουσακλή, ποτουρλού, γιάχοδ ένταρl
βέ τσαχηρηλή βέ γιά δζιππελί βέ φρεσί σαρηκλή έρ-
κεκλερέ τεσαδδούφ ιδιλέμεζ όλδοú. Πουτούν πουν-
λάρ άρτηκ μαζηγιά άίδδιρ, γιάληνης κησήν σιδδέτ-
λε ιδζράι χόκμ ιδέν σογούκ τολαγισή ιλέ σαμούρ
κιουρκλέρ μουχαφαζάι μεβκή ιδεπιλμισλέρδιρ.

ΑΔΑΤ βέ ΑΧΛΙΑΚ. Μεμλεκετιν άδάτ βέ άχ-
λιακή χακκηνδά πέκ τζόκ σείλέρ σοϊλενεπιλιρ βέ
σοϊλενμελί ιδί, ζίρα έξερισι ζεμάνη καδιμέ άτδ όλ-
δουγή κιπί, πάζηλαρηδα ρούμδζα κονουσάι δίκερ
μεμλεκετλέρ άδάτ βέ άχλισκηνά πενζεδικλερινδέν
βαχδέτι ήρκιέ βέ δζινσιεγέ δελαλέρ ιδερλέρ. Λίικιν
έββέλδζεδε δεδιγιμίς κιπί ζεμάν βέ βεσαίτ ρηκδανή
πιζι κεμάλη τεεσούφλα πέκ άζ σείλερδέν παχσά μεδζ
πούρ ιδίορ.

Νισάν βέ νικιάχ μερασημή, δουγούν έβινίν
χέρ ταραφδάν κιορουλεπιλμεσί ιτζούν νικιυχήν γέβ-
μι ιδζρασηνδάν 3—4 κιούν έββέλ κιουβεγινίν έβι-
νίν γιουξέκ πιρ μαχαλινέ δικιλέν πιρ διρέκ ούζερινέ
φενέρ άσηλμαση, φενερίν γέβμι τεαλληκηνδάν πα-
ζάρ άκσαμηνά καδάρ δεβάμ ιδέν έιλενδζελέρ, όνδé
πιρ τζοδζούκ φενέρ τζεκδιγι χαλδέ δζεχιζ σανδηγη-
νήν κιδζέλεγιν νακλί, δουγουνλερέ μισαφιρλεριν

μούμ ιλέ δαβετι δζίδδεν σαγιάνη ζίκρδιρλερ.

Σταμπουλά βέ σάϊρ μιχαλλερέ κιδενλεριν τάρ-
ζι τεσδζιτ ιλέ διάρη γσυρπετδέν άβδét ιδενλεριν σου
ρέτι ιστικπαλή, κουρού (ούζούμ) κεσμέ, πάγ ποζου-
μού βέ πιλ άχηρε κιδζελι κιουνδουζλου πετμέζ βέ
ρετζέλ καϊνατμαλυρη, έτλικ κεσερεκ σουδζούκ, πασ
τηρμά ιμαλή μινασιπετλερι ιλέ γιαπηλάν έϊλενδζε-
λέρ βέ δαχά πουνά μουμιασήλ πιρ τακήμ άδετλέρ, κι
κιουνδέν κιουνέ ζάϊλ όλούγιορλαρ, χουσουσι τετεπ-
πού βέ ταριφε μυχτάδζ πιρέρ μεσελέ τεσκίλ ιδερλέρ

Πιρ κίμσενιν βεφατινδά «κιουμρούκ παρασή»
ναμή ιλέ 33 γρούς ταγηδηλμασή χουραφάτη Γιονα-
νιεδέν (Έλληνική Μυθολογία) Χάρωνουν όβολοση-
νή (3) άνδηρδηγή κιπι 33 ρακάμδα Χριστοσήν γιασα
δηγή σενελερε δελαλέτ ιδέρ.

Κέζα σαγιάνη ζικρ πιρ κειφιέτδιρκι μνημούσ-
νονλαρδα έβλερε κόλλυβα γερινέ σηδζάκ πιρινδζ πι
λαβή ιλέ πιρ παριζά πιδέ ταγηδηλήρ.

Άπόκρεω χαφτασηνδά ισέ μουχτελιφ γρουπ-
λάρ τεσεκκιούλ ιδερλέρ βέ «ουρτδ» νεβινδέ πιρ χο-
ρδ τεπερεκ μιχαλεδέν μιχαλεγέ κεζερλέρ.

Αίλερ πιρ άδέτ δαχά μεβδζούδδηρκι όδα Θεο-

νειν) δαχή ρούμδζα κελιμελέρδρ.

3. Χουραφάτη γιονανιεδέ Χάρων άχρετδέ ζζανλαρή Ά
χερουσία νάμ κιολιέν καγίκλα κετζιρίρ δέ χέρ κεσδέν καϊκ
παρασή έλαρακ πιρ έβολέζ ιστέρ ιμίσ, όνούν ιτζούνδα όλιου-
λεριν άγζηνά πιρ έβολέζ κονμασή αδάτη κα ιμειέν ιμίσ.

φάνεια έορτησί Παραμονησι (4) άκσαμή μουχτελιφ
κομπού άίλελερι πιρλεσερεκ έβδέν έβέ τολασηηλάρ βέ
χέρ κιτδικλερι έβλερδέ περχιζ γεμεκλερι ιλέ δοναν-
μής χαζήρ σουφραλαρά ότουρουρλάρ. Που σουφρα
λαρδά κιουνλερδέν περι χουσουςι πιρ δηκκάτλα ιχ-
ζάρ ιδιλμής «τσιλλι πακλά» πουλουνμασή μεσρούτ-
δηρ. Που πακλαλάρ Γιονάνη καδιμίν Π υ α ν έ-
ψ ι α (5) δινιλέν έορτηγι άνδηρηρ. Κέζα Χριστούγεν
να έορτησινδέ σουφραδά χ ε ρ σ έ δινιλέν πιρ νέβ γε
μέκ πουλουνμασήδα μεσρούτδηρ, ζίρα πιρ ριβαγε-
τέ κιορέ Παναγίαγια βάζη χαμλή μουτεακήπ πού
γεμεκδέν βεριλμίσδιρ.

Έξ δζούμλε λεχούσανην γιασδηγι ήλτηνά πιρ
τακήμ σεκερλέρ βέ σάιρ τατλή σεϊλέρ σακλαμάκ άδε
τίδε πέκ λατίφδιρ Που τατληλάρ έβδεκι κιουτζιούκ
τζοδζουκλαρά τεβζι ιδιλιρ βέ κιόγια πουνλαρή γενί
τογάν τζοδζούκ κενδιλερι ιτζούν παγδάν κετιρδι δι-
γερεκ όνλαρήν γενι τζοδζουγά τεβεδζουχλαρηνήν
δζελπινέ τζαλησηλήρ.

Κέζα περχιζλερδέν έββέλ τζοδζουκλαρήν περ.
χιζέ ριαγετινι δζέλπ ιτμέκ ιτζούν νσζαρετδζι μακα-

4. Θεσφάνεια Παραμονησινέ Νεδσεχιρδέ Σ ά γ ι α τσα-
μιά ιδιλιρσεδε που κελιμενιν μενσατδα, μανιασήδα μεδζ-
χούλδηρ.

5. Π υ α ν έ ψ ι α έσκι Γιονανηλαρήν πιρ παϊραμή όλουπ
δ κιούν καϊνανμής πακλά γεμέκ άδέτ ιδί.

μηνδὺ ἔβιν ἔν κιοζὲ τζαρπὰν πῖρ μαχαλινέ πῖρ σταν
ρὸς ἰσαρετὶ γιαπηλήρ, τζὸκ δεφαλάρδα τζηγγηρακ-
λὰρ τζαληνῆρ βέ σάιρ δζαλίπι δηκκὰτ βασηταλαρὰ
μουραδζαὰτ ὀλουνούρ.

Ἐσκιδέν Αὐγουστος ὅσηνδὰ «Δζομπούζ» δι-
λέν σουλουὺ σουβατλή πῖρ μαχαλδέ ἔϊλενδζεγέ κιδι-
λίρ βέ πουνὰ ὄραδα «ἀλαδζὰ παῖραμή» (6) δινιλίρ
ἰδί ἰσέδε Ἰουρκλέρ ταραφηνδὰν τζηκαρηλὰν πῖρ χα
δισέ τοлагιαή ἰλὲ πῖρ κὰτζ σενεδέν περὶ πού ἀδὲτ
λάγβ ἰδιλμίσδιρ.

6. Νεβσεχινδὲ οὐζουμλέρ ἀνδζακ πού ζεμινδὰ καραρμα
γὰ, γιάνι κορουκλαρὰ ἀλαδζὰ δουσμεγέ πασλαδηγή, ρὲ ζάταν
«Μεταμόρφωσις» ἑορτησινδὲ οὐζουμλεριν ὀκουμασῆδα ἀδέτ
ὀλδηγή ἰτζούν μεζκιούρ ἑορτηγὲ «ἀλαδζὰ παῖραμή» ναιμή δε-
ριλμίσδιρ.

ΕΥΕΡΓΕΥΗΣΛΕΡ

Κετζέν γιούζ σενέ ζαρφηνδά κοινότησιν μουεσ
 σεσάτη ιλμιέ βέ χαϊριεσινέ μοναβενέτι μαδδιεδέ που
 λουνμούς όλανλαρην έσαμισινι πιρέρ πιρέρ τεαδὰδ
 ιτμέα τεσεππουσηνδὰ πουλουναδζάκ όλούρσακ βι-
 δζουδè κετιριλεδζέκ δζεδβέλ γιάληνηζ ούζούν δεγίλ
 αϊνη ζεμανδὰ νοζάν δαχή δλαδζάκδηρ. Μεκτεπλερι-
 μιζιν βαζιέτι μαλιεσινιν που κιονγκί παρλακλήκ βέ
 σαγλαμληγή πίλα ιστισνά πιτούν Νεβόεχιρλιλεριν
 βέ πíl χασσὰ Σταμπουλδὰ μουτεμεκκίν όλανλαρην
 χισσιάτη μεαριφερβερανεσì μαχσουλήδηρ. Που
 κιούν μεκτεπλεριμιζιν έμβάλη γάϊρη μενκουλεσινιν
 σενεβì 7500 λίρα ιράδ κετιρδιγì σόν σενέ πουδδζεσιν
 δέν άνλασñλήγιωρ. Κοινότησε καρσή βουκού που-
 λάν ιχσανατήν τεφερρουατηνή χαβì δζεδβελδέ ζεν-
 κινίν βερδιγì μεπαλίγι δζεσιμέ γιανηνδὰ αϊνη σαφ-
 βèt βέ αϊνη σέβκ βέ χαχίσλε φσκηρηην τακδìμ ιτδιγì
 μανκήρδα κεμάλη σουκράνλα γιάδ ιδιλμεκδέδìρ. Που
 νή ισπὰτ ιτζούν σουνη ζìκρ ιδελίμκι σόν ικì σενεδè

μεκτεπλέρ μενφραατηνὰ βεριλέν θέατρο χασηλατή,
 πουτουόν πιλετλέρ μ ο υ ν χ ά σ η ρ α ν Νεβσεχιρλι
 λέρ μιανηινδὰ σατηλμάκ σαρτή ιλέ πινινδζί σενεδέ
 4090 λίραγια βέ ικινδζί σενέδε 2900 λίραγια πα-
 λίγ όλμούσδηρ. Πουνδάν μαδὰ Νεβσεχιρ μεκτεπ-
 λερι Έφορείαση σόν αϊλαρήν στατιστιγινδέν άνλα-
 σηλδηγηινὰ κιορέ « μ ε κ τ έ π π α ρ α σ ή » ναμή

Πρόδρομος Έωσηφίδης

ιλέ πεϊνιρδζι έσναφηινδάν σενεβι 1400 βέ γιμηρτα-
 δζηλάρ έσναφηινδάνδα 600 λίρα καθάρ πιρ μεπλάγ
 ταχσίλ ιτμελδέδιρ Δίκερ έσναγ λαρήινδα που άδετέ
 ραγέτλε άχίρεν όνλαρήινδα μεκτέπ παρασή ναμή ιλέ
 πιρ σεί τοπλαμαγά πασλαδιγκλαρή γεμάλη σουκράν
 βέ μεμνουιέτλε ζίζο όλουνούρ.

Βεγάτ ιδέν πιρ χιμισιν ή ά βασιέτ ζουνότις

μoueσσeσάτη ιλμιέ βέ χαιϊριeσι ιτζούν πογιούκ πιρ
 μεπλάγ τέρχ ιτμέ: χισσι, γιάχoδ άδετι Νεβσεχιρδέν
 μαδά χιτζ πιρ γερδέ πού καθάρ τεαμούμι βέ τερακ-

•Ιορδάνη; Χριστοφορίδης

κή ιτμεμισδιρ. Πογιούκ πιρ σερβετέ μαλιχ ύλμαγιαν
 σηνηφά μεγσούπ κ μσελέρ πιλέ χαγιατλαρηνήν σόν
 δεμλερινδέ κοινύτης έφραδή άρασηνδά ιδζραί χόκμ
 ιδέν πού άρζούι οί μουμιε τεπαϊετ ιδιρτζ σερβετλερι
 νιν πιρ κισμηνή μεμιζετλερινίν μεκτεπλερί, έκκλι-

σίαλαρη, σου γιολλαρή βέ σου. αρά σανδηγή μεν-
φατινὰ τέρε ιδεσλέρ.

Πίρ μισάλη σαγιάνη ιμιτσιάλ όλιμάκ ούζερε χέ-
νουζ περχαγιατ πουλουνδηκλαρή χαλδὲ τάχτη τίσαρ-
ρουφλασηνδὰ πουλουνάν άκαρατή Έφορεία ναμη-
νὰ δέβρ ιδέν μεαφιρπερβερ βέ χαμιετλι πάχη καθην-
λαρη, ισμιλ ρινι πούραδα ζίζρ ιτμεμεκ πεγιούκ πίο

Δέσποινα Καϊκδζόγλου Άναστ. Παπασαμπρούλογλου

κουσοὺρ τεσιλ ιδεδζεγινδέν τολαγι πουνλάρ μιανη-
νὰ μουνταβεφιτ Άννα Δοκμεδζόγλου, ιλὲ Δέσποινα
Καϊκδζόγλου βὲ Άνναστασία Ι. Παπασαμπρούλογλου
γ: ζίζρ ιδέριζ. Πουνλασηδάν πιρινδζισι Ζι ιτιούν για
γή ισ, έλεσιινδε πουτουν πλε δυκιάν, λαινδζισι Γεμι-
ισκέλεσιινδε τερ δυκιανίν 100 χισσεσιιν βέ ούζου.
δζουσεσιινδε Κούρμασπουδα ιλι πάπ χανενίν νησσηνι.

τέρκ ιτμισδιδ.

Σόν σενελερδὲ κοινότσηιν Μέγας Εὐεργέτισλε
ρι σιλκινὲ δαχίλ όλανλαρδάν μουτεβεφά Θεοδ. Κοσ

Γεώργ. Καλλίνογλου Εὐδ. Χ' Συμεωνίδης

μίδησι, Ἴορδ. Χριστοφορίδῃσι βὲ Γεώργ. Καβακλή-
σι ζικρ ἰδεπιλίριζ. Πουνλαρδάν Θεοδ. Κοσμίδης
600 λίρα, Ἴορδ. Χριστοφορίδης 250 λίρα ἰλὲ Γεδί-
κουλεδὲ 2500 λίρα κηήμετινδὲ πῖρ χανὲ βὲ Γεώργ.
Καβακλῆς δαχὴ Γιουσούφ πασαδὰ μουχίμ πῖρ ἀκα-
ρέτ τέρκ ιτμισλέρδιδ.

Περχαγιατ ὅλάν χεμσεχριλεριμιζδὲν Εὐδόκιος
Χ' Συμεωνίδης ἐφένδιγι ζικρ ἰδιπιλίριζ. ι μουματ-
λέιχ καῖδη χαγιατ πῖρ Νηπιαγωγὸς μαασηνήν τεεδιε
σινὶ δεροχδὲ ἰτδιγι κηπὶ πῖρ μίλκ ἰχδισή ἰλέδε μεμιλε
κειδεχί ταλεπε Συσσίτιονηνην ἰδαρεσινὶ τεμρίν ἰτ-

μίσδιρ. Πενδάν τοлагі κοινότης κενδισινε Μέγας
Ευεργέτης ούνβανηνή τεβδζιχ ιτδιγι κιπ Παιρικχα
νέ ταφαηνδάνδα πεγιάνη μαχζουζιέτ ιδιλμίσδιρ.

Μεμλεκετίν κιουζιδε έβλιαδλαρηνδάν πιρ δίκε-
ρι, γιάνι έλγέβρι περχαγιατ πουληνάν Γεώργιος Ι.
Καλλίνογλου βαταηνά καρσή χίς ιτδιγι μουχαππε-
τέ πιρ νισανέ όλμιάκ ούζερε άχήρεν Ταχμίζ σοκαγην

Γεώργιος Καβακλής

Θεοδόσιος Κοσμίδης

δά κιαιτν 3500 λίρα κηϊμετινδε πιρ μιλκινι μεμλεκε-
τίν μεκτεπλερινε ίχδά ιτμεκ σουρετι ιλε Μέγας Εύ-
εργέτης ούνβανη η πεχάκκη η ιχράζ έίλεμίσδιρ.

Ίσπου έοερίν ταπηνά δεβράμ ιδιλμεκδε ικέν
χέμ Εφορσία, χέμδε Χειτέι τερτιπιέ (Διοργανωτική,
Έπιτροπή) άζασηνδάν πουλουνάν Γεώργιος ΙΙ. Έν.
μαλόγλου κέντζ γιασηνδά βεφατ ιτμίσδιρ. Μουτεβ.
φά χαγιατηνδά βαταηνά καρσή μουχτελιφ χιζμετ-
λέρ ιφά ιτδιγι κιπ βεφατηνδάδα πά βασιετναμέ με-
τεπλερε 200 λίρα τέρε ιτμίσδιρ.

ΔΞΕΜΙΕΤΛΕΡ

Σταμπουλδὰ πουλουνάν Νεβσέχιρλιλέρ ότεδέν περὶ αἴτη χεβαλιδὲ τεδζεμιμού Ιτμιζ ὀλδηκλαρηνδάν ζίνι χαδζετδὲ κοινότησλερινε ἀτδ μεσαῖλι μουχιμμενὶν μουζακερεσί Ιτζούν κολαῖ τοπλαναπιλίρ ὀλδηκλαρηνδάν χουσουσί δζεμιετλέρ τεεσισί Ιχτιαδζηνή χίς ΙτμεμιςλερδΙρ. Ζάταν πΙρ Ἀσηρδάν περὶ μουτεμάδιαν μεβδζουδ ὀλάν Ἐφορεΐα, νέσρ μεαρίφ χουσουσην-Ἰακλ μαξάδη ἈσλΙσΙνδέν μαδὰ πούραδα πουλουνάν Νεβσέχιρλιλέρ Ιτζούν δημογεροντία βαζΙφεσΙνίδε Ιφά Ιτμεκδὲ βὲ γΙἈληνηζ ούμούρη χαῖριεγὲ ἀτδ μεσαῖλίδε τεσβιὲ εἴλεμεκδὲ ὀλδηγηνδάν Νεβσέχιρλιλέρ Ιτζούν μουχτελΙφ μαξαδλαρά χαδῆμ πΙρ δζεμιέτι ούμουμιὲ ὅεκλινὶ Ἀλμῆς Ιδὶ. Σταμπουλδὰ πουληνάν Νεβσέχιρλιλερδέν 21 γΙασῆνῆ ΙκμἈλ Ιδέν χέρ ὀάχς μεδζλΙαι ούμουμΙν ΙντιχἈπ Ιτμεκ βὲ ΙντιχἈπ ὀλουν μἈκ χακχηνῆ χαῖζ Ἀζασηνδάν Ἀδ ΙδΙιρλέρ.

Μάμαφιχ Ἀρά σΙηρά πἈζη δζεμιετλέρ τεῶεκκΙουλ ΙτμιςλέρδΙρχΙ πουνλἈρ πΙρ ταράφδάν σουρέτι χου-

σουσιεδὲ τεαγὶν ἰδιλμῖς μαξιδλάρ τεακῆπ ἰτμέκλε
περαπὲρ γίνε χάττη ζατηνδὰ Ἐφορεϊανην μουαβινὶ
μεβκηϊνδὲ καλμησλάρδηρ.

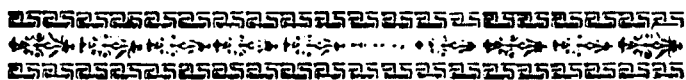
1872 σενεσινδὲ «Νεβσεχίρ νεβδζιβανανῆ φου-
καραπερπὲρ οὐχουββετι» τεσεκκιουὺλ ἰτμίσδιρ. Που-
νήν μαξάδι ἄσλισὶ Σταμπολδακὶ φακῆρ χεμσεχριλερὲ
μουαβενετδὲν ἱπαρὲτ ὀλουπ ὄν σενελῖχ μουδδῆτι χα-
γιατῆ ἔσνασηνδὰ πὲχ παρλᾶκ πῖρ φεαλιῆτ ἱπράζ ἰτ
μῖς βὲ 1874 κητληγιηνδὰ μεπαλίγι μουχιμμέ κιονδε-
ρ μὲχ σουρετι ἰλὲ μεμλεκετὶν φουκαρρασηνᾶδα πογιούκ
γιαρδημ λαρδᾶ πουλουνμήσδιρ. Μεζκιούρ ἀδελφό-
της ἔσνάϊ φρεσχινδὲ νιζαμναμεσὶ ἀχκιαμήνδζα πέκδε
σαγιάνη ἱστιχκάρ ὀλμαγίαν σερβετινὶ Ἐφορεϊαγια
τέρκ ἰτμίσδιρ.

1887 7)βριος 18ινδὲ «Νεβσεχίρ τερακκηπερβὲρ
οὐχουββετι» τεσεκκιουὺλ ἰτμῖς βὲ μεζκιούρ δζεμιῆτ
δίκερ ἰδζραατῆ μιανηνδὰ πῖρ σενὲ καδᾶρ «Τερακκή»
ναμηνδὰ πῖρδε ρισαλέι μεβκουτέ νῆσρ ἰτμίσδιρ Μεζ
κιούρ ρισαλέ οὐμούμ Ἀνατοληλῆ χεμσεχριλεριμῖζ
ἰνδινδὲ πογιούκ πῖρ ραγπετὲ μαζχάρ ὀλμούς ἰκὲν
μά ἔτ τεεσινφ χοκιουμέτ ταρραφηνδᾶν τεατὶλ ἰδιλμῖς
βὲ ρισαλενὶν τεατιλὶ οὐζερινὲ πῖραζ σόνρα μεζκιούρ
δζεμιῆτδε ταγλημήσδιρ.

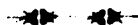
1872 σενεσὶ γενὶ τεσκιλ ἰδιλέν Παρθεναγωγεί-
ονην τεεμίνι ἰδαρεσὶ ἰτζοὺν κιουτζοὺκ πῖρ δζεμιῆτ τε
σεκκιουὺλ ἰτμῖς ἰδίκι μερχοὺμ Σάββας Ἰωάννωφ βὲ
Κυρ. Καϊκῆζόγλου πουνῆν ἔν ἱλερὶ κελὲν ἀζασην-
δᾶν ἰδί.

1911 'Απρίλιος 11δὲ Νεβσεχιρλιλεριν «Παπὰ Γεώργιος» νὰμ δζεμιέτι ισλαχιεσί τεσκίλ ιδιλιμίσδιρ. Μεζκούρ δζεμιέτ ΰσενὲ δεβὰμ ιδέν μουδδέτι χαγιατιην δὰ πογιούκ πῖρ φεαλιέτ ιζχάρ ιλὲ κηραατχανὲ τεε- σῖς ιτμῖς βὲ ικὶ σενὲ «'Αστήρ» νὰμ Μικρᾶσιατικὸν ἡμερολόγιονη νέσρ βὲ Καισαρείας βὲ 'Ικονίου ἐπαρ χίαλαρηνην χάρτασηνη τὰπ εἴλεμίσδιρ. Δζεμιέτ τεβ- σῖι φεαλιέτ ιδερέκ δαχὰ βασί πῖρ προγράμ τεακηπή ζιμνηνδὰ Καππαδοκία δζεμιετλερὶ ἀρασηνδὰ πῖρ ιτ- τιχὰδ χουσουλὲ κετιρμέκ βὲ ποὺ σουρέτλε πουτοὺν Καππαδοκία δζεμιετλερινὶ σαχέι φεαλιετὶ δαχλινὲ ἀλμαγῇ δουσουνούρκεν ζουχούρ ιδέν Παλκὰν μου- χαρεπεσί βὲ ἀνὶ τεακήπ ιδέν Κέντζ Τουρκλεριν τεα- κηπὰτ βὲ ταζγκάτη τεχαμμουλφερσασή γιουζουνδέν ταηλμήσδιρ.

Αχήρεν, γιάνι 1919 σενεσί ζαρφηνδὰ, Σταμ- πουλδὰ πουλουνάν Νεβσεχιρλί καδιηνλάρ ταρασην- δάν «'Ανάστασις» οὐνβανὴ ἀλτιηνδὰ πῖρ φουκαρα- περβέρ ούχουββετὶ τεσκίλ ιδιλιμίσδιρ. Νεβσεχιρδὲ πουληνάν φουκαραγιά μουαβενετδέν ιπαρέτ όλάν μαξαδιηνὴ κεμάλη φεαλιέτ βὲ μουβαφακηγέτλε τεα- κήπ ιτμεκδεδιρ.

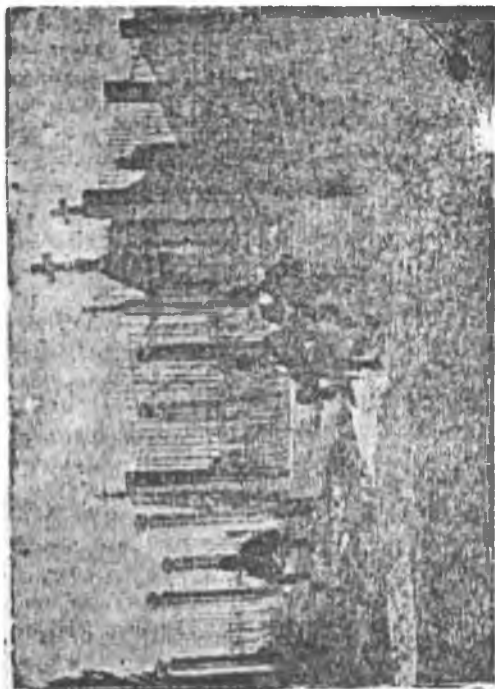
ΠΑΖΗ ΤΟΥΡΚΔΖΕ ΙΣΙΜΛΕΡ

Μιλλετίν ούζούν σουρὲν ἑσαρετί ἔσνοσηνδᾶ
 Τοῦρκ ἰδαρασινὶν κορανλίκ μουχιτενὶν ἡγαγιάτη ἰδζτι
 μαῖεμιζιν ἔν σὰφ τεδζελλιατή ούζερινὸς πιλὲ κενδι-
 νὶ πιλδιορμεξίλιν νάσιλ ἰδζράϊ τεεσίρ ἰτδιγινὶ βὲ με-
 ποὺμ ἑσαρεὶ μιχρινὶ νάσιλ χερ ταριαφᾶ πασδηγιηνῇ
 κιοστερμεκ ἰτζούν χριστιανλάρ ἄρσησηνδᾶ ἑλ γέβμ
 μουσταμέλ πουληνᾶν, λάκιν σενεδὲν σενεγὲ γαῖπ ὀλ-
 μακδᾶ ὀλᾶν πάζη τούρκδζε ἰσιμλερὶ ζίκρ ἰδεδζέγιζ
 κι ποὺ ἰσιμλέρ πουνδᾶν ἰῶ σενὲ ἑββέλ γιαζηλιμῆς
 μεριδοχάρτιλερδεν πουλουνήπ τζηκαρηλμήσδιρ.
 Ἰαραῖπδὲν ὀλαράκ ποὺ ἰσιμλερὶν πὶρ χᾶίληση, δζι-
 βαρδακὶ ρούμδζα κονουσᾶν Καππαδοκία κοινότηση-
 λερινδε ἔλαν μεβδζουὺ ἰκέν Νεβσεχιρδὲ μά ἑλ ἰφτι-
 χάρ ποὺσπουτουν ζᾶίλ ὀλμους, γιᾶχοδ πὲκ ἄζ καλ-
 μήσδιρ.

ΕΡΚΕΚ ΙΣΙΜΛΕΡΙ. Ἀγιάν, Ἀϊβάζ, Ἀρζου-
 μάν (=Ποθεινὸς) Αρσλᾶν (=Λέων, Λεόντιος), Ἰᾶ-

ρίπ (=Ξενίας), Γ'ιαγμούρ (=Υετίων), Γ'χιορπὲ
(=Πρώϊμος), Δοβλέτ (=Βασίλειος), 'Εβρὲν, 'Είλεν

Καπρισιάν μανζααραληνδάν

δζὲ (=Τέρπανδρος), 'Εἵνεπέκ, Ζουμπούλ, (=Υά-
κινθος), Καπλάν (=Τίγρις), Καλανδάρ (=Ἀνάρ-
γιος), Καραγ'ιδζ (=Μαυρομάτης), Μιννὲτ (=Χα-
ρίσιος), Μουτεπὲρ (=Τίμιος), Μπαῖρὰμ (=Πασχά-

λης), Μπινιάτ γιάχοδ Μπινιάς (= Πολυχρόνιος),
Μουράδ (= Εὐδόκιμος), Σαλμάν, Σαχίν (= Ἱέραξ),
Σεφέρ, Τοζάζ, Τουρμιούς (= Εὐστάθιος), Τεπερίκ

Καπρισιάν μανζαραλαρηνδάν

(Μνησίας) Τουρφανδὰ (= Πρωτογένης).

ΚΑΔΙΗΝ ΙΣΙΜΛΕΡΙ. Ἀζίζα (= Ἀγία, Ἀγ-
νή), Ἀλτούνα (= Χρυσή), Ἀϊδογδοῦ (= Φεγγάρα),
Ἀγαλλή (Ἀγαλλίσεις) Γκιουλλου (= Τριανταφύλ.

NEVŞEHİR MEKTEPLERİ (1820-1920)

Gerçi Rum isek de Rumca bilmez Türkçe söyleriz
Ne Türkçe yazar okuruz ne de Rumca söyleriz
Öyle bir mahludi hattı tarikatımız vardır
Hurufumuz Yonanice Türkçe meram eyleriz.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Yayınları: 10

12t